

മേവാഡിന്റെ പതനം

അഭിയാട്ട് കൃഷ്ണമൂർത്തൻ,

മേവാഡിന്റെ പതനം

പതിനാലാം
പണ്ഡിതർ അറിയാറ് കൃഷ്ണമണാൻ,
വിദ്യാകാഴ്ചം ഹൈന്ദവം,
തൃപ്തിപേരും.

നന്നം പരിഷ്കരിച്ച — 1070.

1107

വില്പ 1—0—0

പകർപ്പുകാരും പരിഷ്കാരകന്മാരും.

എ സു ഓ ഡ ന

[illegible]

ഈ ഭാഷാന്തരീകരണത്തിന് വഴിതെളിയിക്കുകയും ഇതിലെ പിഴകൾ തീർത്ത ശരിപ്പെടുത്തലിനായികയും ചെയ്ത ഏതെങ്കിലും ഹിന്ദിമാന്യർ ശ്രീമാൻ കെ. ആർ. ശങ്കരനാഥിനാടും ഏതാനും ഭിവാസങ്ങൾക്കൊപ്പം ഇതിനും മേലിയായി തയ്യാറിച്ചിരുന്ന ഇന്ത്യവാപകൾ രാമാനുജ പ്രവരക്കാരനാടും ഒരുമിച്ച് എഴുതുകയും നന്ദിപറഞ്ഞുകൊണ്ട് കൈമുദ്രയിടുകയും ഇപ്പോഴുള്ളതിൽ ഇതു സാരം സമർപ്പിക്കുന്നു.

മുദ്രിതവേളം, }
4-6-107. }

പരിഭ്രമകൻ

പ്രധാനകഥാപാത്രങ്ങൾ.

റാണി അമരസിംഹൻ—മേലാധിപനെന്ന
 സഗരസിംഹൻ—പ്രതാപസിംഹന്റെ ഭാര്യയ്ക്ക്
 മഹാബത്തുവാൻ (മുഗളസേനാപതി) സഗരസിംഹന്റെ
 പുത്രൻ
 അരുണസിംഹൻ (സത്യവതിയുടെ പുത്രൻ) മഹാബത്തു
 വാന്റെ മരുമകൻ
 ഗോവിന്ദസിംഹൻ—മേലാധിപനായ സേനാപതി
 അരുണസിംഹൻ—ഗോവിന്ദസിംഹന്റെ പുത്രൻ
 ഗജസിംഹൻ—അധ്യപതിയായ രാജാന്റെ
 ഹിരായണാഭി } —മുഗളസേനാപതികൾ
 അർച്ചക്കുട്ടി }
 ഇന്ദുക്കുട്ടൻ—ഹിരായണാഭിയുടെ കീഴഭ്യംഗസ്ഥൻ.
 റാണി അമിതാ—അമരസിംഹന്റെ പത്നി
 മന്നസി—അമരസിംഹന്റെ പുത്രി
 സത്യവതി—സഗരസിംഹന്റെ പുത്രി
 കല്യാണി—മഹാബത്തുവാന്റെ പത്നി

വിദ്യ പഠിപ്പിക്കുവാൻ ശീലു മേൽക്കുവാൻ വിളമ്പേണ്ടതു.

1. മൂന്നുതരം—മന്നം മംഗം
നീരജയംഗവ—കൃഷ്ണഗന്ധ.
 2. നാലുതരം—മംഗം മന്നം
വൃന്ദാവതാപന—മന്ദി.
 3. നാലുതരം—മംഗം മന്നം
മകമേലനാമകമേല—മുണമേലം മംഗം
മംഗനീ—മുണമേലം.
 4. അഞ്ചുതരം—മംഗം മന്നം
മുണമേലം മംഗം മന്നം—മംഗം.
 5. അഞ്ചുതരം—മംഗം മന്നം
മുണമേലം മംഗം മന്നം—മംഗം.
-

മേവാഡിന്റെ പതനം.

ഒന്നാമങ്കം,

രംഗം ഒന്ന്.

സ്ഥാനം. സമൃദ്ധംജാതരജാവായ ഗോവിന്ദ
സിംഹന്റെറഗൃഹം—സമയം ഉച്ച.

(ഗോവിന്ദസിംഹനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ അജയ സിംഹനും പർവതാനം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

ഗോവിന്ദ—അജയ! മുഗളസേന മേവാഡിനെ ആക്രമിക്കാൻ വരുന്നുണ്ട്. നമ്മുടെയെന്തെന്നോ മനസ്സി വരായ്?

അജയ—നിശ്ചയമു.

ഗോവിന്ദ—നിന്നോടു രാണപരഞ്ഞതെന്താ?

അജയ—സന്ധിചെയ്താൽകൊള്ളാമെന്നു പറഞ്ഞു. സാമന്തന്മാരെക്കൊന്നു നാളെ തിരുമുമ്പിൽ ചെയ്തുന്നമെന്നു കല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അപ്പനും ചെയ്യണമെന്നു കല്പിക്കുന്നു.

ഗോവിന്ദ—എന്നെയെന്നിന്നു വിളിക്കുന്നു?

അജയ—അച്ഛന്റെ അഭിപ്രായം കേൾക്കാൻ.

ഗോവിന്ദ—സന്ധിയെപ്പറ്റിയോ?

അജയ—അതേ.

ഗോവിന്ദ—അയ്യോ! അറനിയെപ്പോലെ സമ്പന്നനായിത്തീർന്നിരിക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. ഈ ഇരുപത്തഞ്ചുകൊല്ലവും യുദ്ധംചെയ്ത ഉണ്ടായിട്ടുള്ള, കൃപാണികളുടെ സ്വത്തുക്കൾക്കാരെയും ഭേദികളുടെ ദൈവനിന്ദാദോഷവും ദൈവകേവേദന്മാരെയും വെട്ടുനര ഭക്തന്മാരുടെ അട്ടഹാസങ്ങളും മാത്രമേ ഞാൻ കേൾക്കുന്നുള്ളൂ. ഇങ്ങനെയുള്ള വളങ്ങളെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളൂ, കേട്ടിട്ടുള്ളൂ. സമ്പന്നനായിത്തീർന്നിരിക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല.

(അജയസിംഹൻ ഒന്നാം മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നു. ഗോവിന്ദസിംഹൻ തെല്ലാനന്ദം കീഴ്ത്താനാക്കി വിചാരമുണ്ടായി നിന്നശേഷം വീണ്ടും ചോദിക്കുന്നു)

സമ്പന്നനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവെന്നു വെച്ചാൽ ഞാൻ പറയട്ടെ?

അയ്യോ—മറ്റൊരാളായി മേവാഡ നല്ല സ്ഥിതിയിലായിരിക്കുന്നത്. ധനധാന്യസമ്പുഷ്ടവും മനോഹരവുമായ ഈ ദേശത്തു രാജാവേദന്മാരിനിറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നു അഭ്യർത്ഥം പറയണം.

ഗോവിന്ദ—എന്നാൽ മുഗളന്മാരുടെ ചെരിപ്പു തലയിലേറുന്നതെന്നോ? കഴിഞ്ഞുപോയ ഞാനാ പ്രതാപസിംഹന്റെ സ്വപ്നാകൃതമായ കാരാദാരിദ്ര്യവൃത്തിയെ സുഖദാഹങ്ങൾ വേലാൽക്കരമായി ആകൃതിപ്പെടുത്തുന്ന മേവാഡിന്റെ അധഃപതനമായിരിക്കുന്നുവെന്നു ഞാൻ കരുതിട്ടുള്ളതാണ്. അതിന്റെ പുത്രനായ അമരസിംഹന്റെ ഭരണകാലത്തു മേവാഡിനെ മുഗളന്മാർ വില്ലാമെന്ന് ആ മഹാപുരുഷൻ മരിക്കുമ്പോൾ പറഞ്ഞി

തൃഷ്ണ. മുഗളന്മാരോ മദ്ധ്യധർമ്മാൽ ഭ്രാന്തന്മാരും അവർക്കുവേണ്ടിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഇതൊക്കെക്കൂടി എല്ലാം നശിക്കും.

അമ്മയ—മേലാധിനി നമുക്കുവേണ്ടിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. സാധിക്കുന്നതുപോലെ ചെയ്താൽ മേലാധിനി നമുക്കുവേണ്ടിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. നമുക്കുവേണ്ടിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

ശോചിന—അമ്മ! നീയും അമ്മയെപ്പോലെയാക്കട്ടെ. നാം ദൈവമാണെന്നു നാം കഴിയിൽ വെക്കുന്നതെന്നു നിന്റെ വിചാരം? ദൈവത്തിന്റെ ചക്രവർത്തിയാണെന്നു നാം വിചരിക്കുക. വിചരിക്കുക. പ്രവർത്തിക്കുന്നതു പാപമാണെന്നു എനിക്കറിയാം. ഇന്നും മേലാധിനി സമതന്ത്രരാകുന്നു. ശോചിനസിംഹന്റെ ശരീരത്തിൽ പ്രാണനുള്ള കാലത്തോളം അതിന്റെ സമതന്ത്രവും നൽകുന്നതല്ല. കഴിഞ്ഞ ഏഴുനൂറ്റാണ്ടുകളായി അനേകരും കൊടുത്തുവന്നതും ഇപ്പോഴും കഴിഞ്ഞുവന്നതും നമുക്കുവേണ്ടിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതിനാലും പാപിക്കാത്തതിന്നു മേലാധിനിന്റെ മതപരമായ മുഗളന്മാരുടെ ചുമന്ന കർമ്മവും കഴിട്ട് ഇന്നു പേരിട്ടു പതിച്ചുപാകുമെന്നോ? ഒരിക്കലുമില്ല. ചെല്ല, അതിന്നു വേണ്ടുന്ന പരമേശ്വര.

(അമ്മയെപ്പോലെ പോകുന്നു.)

(ശോചിനസിംഹൻ ചുമരിൽ തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്ന വാളെടുക്കുന്നു. അതിനെ ഉറയിൽനിന്നും സംവദനത്തിലുൾപ്പെട്ട് അതിനെ സംവദനപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.)

പ്രിയേ! സഹചാരിണി! നീയെന്റെ കയ്യിലുള്ള

കുലത്തോളം രാണാ പ്രസാദപസിക്കുന്ന മാനഹാസിക്കിട വരുത്തേണ്ടത്. പ്രിയേ! ഇത്രനാളും നിന്നെ ഓരൻ മറന്നിരുന്നു. അതായിരിക്കാം നീ മുങ്ങിത്തരികെത്തേണ്ടത്. ആദ്യെ വൃന്ദനിക്കേണ്ട. മേവരഡിയെ തലത്തിൽ നിന്നെ അറിഞ്ഞവനെ കൊടുത്തുപോകുന്നുണ്ട്. 'മുഗ്ദ്ധനായെ മൃഗപ്രകാരം നിന്നെക്കൊണ്ടു ഓരൻ പരന്നു ചെയ്തിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഏന്റെ അപരധം നീ പൊറുക്കണം! ഏന്റെ കണ്ണ തിളപ്പിക്കുക!

(വരും മാരകരായ ചേർത്തുവിടുന്നു ചെയ്യുന്നു. അനന്തരം അതിനെ മുഴുവൻ മാവിക്കുന്നു. പിന്നെ ഇപ്രകാരം പറയുന്നു.)

ഇല്ല, കൈ വിടക്കുന്നു. നിന്റെ മയ്യോട് കഴിക്കാൻ നിന്നെവന്ന സാധിക്കുകയെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അന്നിങ്ങനെ വൃന്ദനായിപ്പോയി.

(വരും അഴിവെച്ചു രണ്ടു കൈകൾക്കും ശിരസ്സു അടിഞ്ഞുവെക്കുകയും കണ്ണുകളിൽനിന്നു ധാരയായി അശ്രു പ്രവഹിക്കുന്നു. അപ്പോൾ പറയുന്നു)

ഹേ! ദൈവമേ! അവിടുത്തെന്താണിട്ടെല്ലാമു? (ഏഴുനേരം വീഴും വാളെടുക്കുന്നു. ഇതിനിടയ്ക്കു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രി കല്യാണി അവിടേക്കുവരുന്നു)

കല്യാണി—എന്താച്ച! അതു്?

ശോഭിന—ഇതു വാളു്, നോക്കു് മകളേ!

കല്യാണി—വേണ്ട അച്ച! അതവിടെ വെച്ചേക്ക. അച്ചനെന്തിനാണതെടുത്തു്? എന്നിങ്ങനെ കണ്ടിട്ടു് വേദി വരയുന്നു.

(ഗോവിന്ദസിംഹൻ വാളിന്റെ മുമ്പു നില്ക്കുകയും
നിന്നു പ്രഭാതകാലത്തുളള അതിനെ നോക്കിക്കൊണ്ടു
കുപ്പുറത്തിരുന്ന് പറയുന്നു)

നോക്കൂ കുപ്പുറത്തി! ഈ വാളി! എത്ര ഭയങ്കരം! എത്ര
തനോഹരം! ഇതു ചോദിക്കുന്നതെന്നാണറിയാ?

കുപ്പുറത്തി—ഇല്ല, എന്താതു?

ഗോവിന്ദ—കക്കം.

കുപ്പുറത്തി—ആരുടെ?

ഗോവിന്ദ—മുസൽമാന്മാരുടെ.

കുപ്പുറത്തി—അപ്പ! മുസൽമാന്മാരോടു് അടുത്തെന്നാ
ണിത്ര ഭയ്യം?

ഗോവിന്ദ—അതു നിന്റെ മനസ്സിലായാ മേവരഡി
നോക്കു ചോദിക്കൂ. മുസൽമാന്മാർ എഴുന്റു കൊല്ലത്തു
ളമായി ഈ സ്വത്തുക്കൾക്കു പിടിച്ചുപോകുന്നതു
മുക്കൊണ്ടു വരുന്നു. എന്നാൽ പാവപ്പെട്ടതല്ല പി
ന്നിരിക്കുന്ന തിമമലകൾപോലെ അവർ തന്നെ പി
ന്നിരിക്കുന്ന കൊണ്ടുണിരിക്കുന്നത്. ഈ സാധാരണ
അവർക്കുണ്ടാകുന്ന ചെല്ലത്തേക്ക് അവരോടുകെ
ലും ചോദിക്കുന്നുണ്ടോ? കൂക്കിന്റെ അളിച്ചുകൊണ്ടു
മനുഷ്യനധനായിത്തീരുന്നവർ അവർ നൃത്തംവെച്ചു
അനൃതംവെച്ചു. ആ അനൃതം തീർപ്പാൻ ഈ വാളിനെ
കഴിയൂ. പക്ഷെ, കഷ്ടം! കുപ്പുറത്തി! അങ്ങനെയൊ
ണ്ടോ? ഞാൻ വയസ്സുനായിപ്പോയല്ലോ?

(കുപ്പുറത്തി കരയുന്നു)

ഗോവിന്ദ—എന്താ കുപ്പുറത്തി! എന്തിനാ നീ കര

ന

മേലാധിപന്റെ പതനം

(രണ്ടാം

ഭാഗം? പേരിടക്കങ്ങളെ ഒന്നിനു ഉറയിരുത്തുകയും. (വാദം ഉറയിട്ട്) പൊക്കം, അകത്തുകൊണ്ടിരിക്കാൻ വേണ്ടതും പൊക്കമായി.

(മേലാധിപന്റെ പതനം നോക്കുന്നു)

കമ്മ്യൂണി—അപ്പോൾ അവിടുന്ന് കുറച്ചുവെന്ന് മുമ്പാകെ ചിരിക്കും മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തെങ്കിൽ -

രംഗം രണ്ടാം.

സ്ഥാനം—ഉപേക്ഷിക്കാൻ ഒരു വീഥി സമയം ഉപയോഗിക്കുന്നു.

(കുറെ ചുരുങ്ങിയതോളം സമയം കഴിഞ്ഞു)

(വെളിച്ചം)

ഏകദേശം വെളിച്ചം ഉണ്ടാകുന്നതോടുകൂടി വീഴ്ചയും. സംഭവം വീഴ്ചയെന്നതോടുകൂടി വീഴ്ചയുമാകും. ഏകദേശം സമയം പരസ്പരം കണ്ടെത്തും. വീഴ്ചയോടുകൂടി പരസ്പരം കണ്ടെത്തും. ഏകദേശം സമയം പരസ്പരം കണ്ടെത്തും. മിതമായതോടുകൂടി പരസ്പരം കണ്ടെത്തും. അവസാനം ഗ്രഹാധിപന്റെ കൈയ്ക്കും അകത്തുവെ. ന്നവിടെയുണ്ടാകുന്നതോടുകൂടി പരസ്പരം കണ്ടെത്തും. ഉള്ളതോടുകൂടി പരസ്പരം കണ്ടെത്തും. സ്വയംകൈയ്ക്കും കണ്ടെത്തും. വീഴ്ചയോടുകൂടി പരസ്പരം കണ്ടെത്തും.

വാതിലാകട്ടെ പാലയെക്കുറിച്ചു അന്വയിച്ചുവോ? കിഴി?
 ചി താർക്കട്ടെ അതിൽനിന്നും എടുത്താക്കി നട്ടുകയൽ
 ചിതയോടു ബാപ്പറോപൻ ശ്രീനാദിച്ചു
 സതതയോടൊന്നിച്ച് ഒരു ചെപ്പുചീട്ടുകൾക്കുപോ
 തിതു നാ നാ മേ ചെപ്പുചീട്ടു കളി. (നി-
 ത്താ നദിനാമമുദയം മൊഴിയുന്നു മധുരമം
 ഹവസമുദയം കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു?
 കൂടുകുറിച്ചുപലത്തിന്റെ കൂട്ടു നീന്താതെ മെട്രം
 കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു. പെരളിത്തീർത്തു?
 എന്തിനേതു നീന്താതെ മെട്രം കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു.
 തിതുതാന്നാമവരെയെടുത്തുകിട്ടുക.

(അമ്മയുടെയും മകന്റെയും പ്രവേശനം)

സത്യപ്രതി - നിങ്ങളുടെ പയോധിയാ?

അമ്മ - അമ്മ, മെട്രം മേ ചെപ്പുചീട്ടു കളി സേനാ
 ചിതയോടും

സത്യ - എന്തിനേ നിങ്ങളുടെ കർമ്മം മേ ചി
 കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു. അമ്മയുടെ വരവോടും കൂട്ടു വാങ്ങു ചി

അമ്മ - എന്തിനേ കേട്ടു?

സത്യ - മേ ചെപ്പുചീട്ടു കളി അമ്മയുടെ കർമ്മം
 ന്യം പിന്നെ വരുന്നതും

അമ്മ - ഇപ്പോൾ വരുന്നു. എന്നാൽ നമ്മെ സ
 സ്ഥിതിച്ചുകിട്ടുകിൽ അമ്മ തീച്ചയായും കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഞ
 ഞ അമ്മയെക്കുറിച്ചു അമ്മ സസ്ഥിതിച്ചുകിട്ടുന്നു എന്ന
 ചിതയോടും മേ ചെപ്പുചീട്ടു കളി കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു.

സത്യ—നിങ്ങളെല്ലാവരും യുദ്ധത്തിന് തയ്യാറാണോ?

അജയ—രാണു കൂട്ടിക്കുന്നതുപോലെ തങ്ങളും ചെത്തും. യുദ്ധമോ സന്ധിമോ എന്നു തീരുമാനിക്കാൻ അവിടുനാനും.

സത്യ—യുദ്ധമോ സന്ധിമോ നമുക്കു ചെയ്യാനെന്നിങ്ങനെയൊരു തീരുമാനമുണ്ടോ?

അജയ—ഇല്ല; എന്നാലും സന്ധിചെയ്യാനോ യാതൊരു തീരുമാനം ഇതിനെപ്പറ്റി ആരോടൊന്നും ഉണ്ടാകാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. ഏതൊരു വിധത്തിലും യുദ്ധം ചെയ്യാനിടയുണ്ടാകട്ടെ.

സത്യ—ആരെ നീക്കമുണ്ടാക്കും?

അജയ—മേയറേഡിന്റെ പടയോട്ടം ശത്രുവിനായിരിക്കും.

സത്യ—നിങ്ങൾ ശത്രുവിനായിരിക്കാൻ തയ്യാറാകുമോ, അല്ലെങ്കിൽ പരാജയം?

അജയ—യുദ്ധം ചെയ്യാനാണെന്നാണ്.

സത്യ—വെളിച്ചം ഉണ്ടാകട്ടെ. ഞാൻ നിങ്ങളെ അറിയിക്കട്ടെ. ഇനി പോകാം.

(അജയസിംഹൻ പോകുന്നു)

സത്യ—സന്ധിമോ? നമുക്കു പ്രതിരോധസിംഹന്റെ പുത്രൻ മുഗളന്മാരോടു സന്ധിചെയ്യാനാവാമെന്നാണ് ഇല്ല. ഇതു നമുക്കില്ല—തീരുമാനം ഇതിലെത്തേക്കു കൂടാതെ (ചാണുനാമം) നിങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ. ഞാനിപ്പോൾ വന്നേക്കാം.

(ഒരു ഭാഗത്തുണ്ടെ ചാക്കണമ്പരയും മററുഭാഗത്തുണ്ടെ സത്യചരിയും പോകുന്നു)

രംഗം മൂന്നു.

സ്വന്തം—ഉദയപുരത്തിൽ മേവദവുരജസഭ. സമയം—മറുവിളെ.

(നാണു അമരസിംഹൻ സിംഹാസനത്തിനുമേലിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇരുവശത്തും മുറുപ്പിച്ചും സമന്തരമായിരിക്കുന്നു. ഗോപിന്ദസിംഹൻ ഒരു ഭാഗത്തു നില്ക്കുന്നു)

ജയസിംഹൻ—മഹാമരജാവേ! മേവാഡിൽ മുഗളസേന വന്നാൽ നാമെന്താകൊള്ളുമെന്നു ചോദിക്കുന്നുവോ? യുദ്ധംതന്നെ.

നാണു—ജഹാംഗീർ ചക്രവർത്തിയുടെ കരളൊത്ത പരയോട്ട് ആരുടെ ബലമുക്രയിച്ചാണു് ഈ ചെറിയ രാജ്യമെത്തിക്കുന്നതു്?

ജയസിം—മഹാമരജാവേ! ഈമരയെ കൂട്ടിയ നമ്മുടെ ബലത്തെ ആശ്രയിച്ചു.

മുഷ്ടാസ്—ആരുടെ ബലമുക്രയിച്ചാണു മഹാമരജാവിന്റെ പരമനായ അച്ഛൻ മുഗളന്മാരോടതിന്നതു്?

നാണു—അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാര്യം വിട്ടുകളയു അദ്ദേഹം ഒരു മനുഷ്യനല്ലായിരുന്നു.

ജജര—ആ തിരുമേനിയും ഒരു രാജപുത്രൻകണക്കായിരുന്നു.

കേരള ബുക്ക് ട്രസ്റ്റിന്റെയും കേരള പബ്ലിഷിംഗ് ഹൗസിന്റെയും സംയുക്തമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനായി പത്താം പതിപ്പ് പുറത്തിറങ്ങിയ 'കേരള സാഹിത്യ ചരിത്രം' എന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ പത്താം പതിപ്പ് പുറത്തിറങ്ങിയതിന്റെ സന്ദർഭത്തിൽ അതിന്റെ പ്രാധാന്യം വ്യക്തമാക്കുന്നതിനായി അതിന്റെ പത്താം പതിപ്പിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

ৱাশিংটন—ইউ.এ.স. কৰ্ম চুক্তিৰ পৰা বঞ্চিত হোৱাৰ
 ফলত ৱাশিংটনৰ ৱাৰ্কচ'পৰ ১০ লাখ ১০ হাজাৰ
 মান লোকৰ চাকৰি হেৰুৱাব লাগিব বুলি
 ৱাশিংটনৰ ৱাৰ্কচ'পৰ ১০ লাখ ১০ হাজাৰ
 মান লোকৰ চাকৰি হেৰুৱাব লাগিব বুলি
 ৱাশিংটনৰ ৱাৰ্কচ'পৰ ১০ লাখ ১০ হাজাৰ
 মান লোকৰ চাকৰি হেৰুৱাব লাগিব বুলি

[illegible]

തി മറെറുവീടെയൊന്നു പതിയുന്നതു് ഹാ കിരമനി? എന്റെ ആ സുഹൃത്തുക്കൾ പൊയ്ക്കൊണ്ടു!

(പ്രാഞ്ചുക്കൾക്കിരികെ അദ്ദേഹത്തിന്നു വാക്കുകൾ പുറപ്പെടുമ്പിട്ടു)

ഇയ്യംഹാ ഗോവിന്ദസിംഹ! ഏതൊ മധ്യത്തിൽ നിന്നിയതു്? ശേഷവും പറയൂ.

ഗോവിന്ദ—ഞാനെന്നതുപാദയങ്ങു! ഞാൻ വാക്കുകൾ തേടുന്നു. എന്നാൽ കിട്ടുന്നില്ല റാണാ പ്രകാശസിംഹന്റെ ആ മേവംഡിൽ ഇന്നെന്നൊന്നു കറങ്ങുന്നതു്! ആ ഭാരിയുടേതായ ഒരു കടൽ തകർന്നുപോകുന്നതായും അതിന്റെ സമാനതയ്ക്കു സുഖഭോഗങ്ങളുടെ രേഖീകരണം പൊങ്ങിപ്പറന്നതായും ഞാൻ കണ്ടു. ആ മഹാ നരോദ്ധന്റെ പുണ്യരേഖയുടെ തട്ടിത്തകർത്തു് അതിന്റെ കല്ലുകൾക്കൊഴു് ഐശ്വര്യത്തിന്റെ മണിമേകുകൾ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതായും ഞാൻ കണ്ടു. തന്റെ പട്ടം ഇയ്യംഹാ നിന്ദാൽ മറെറാമിരിക്കേണ്ടിരുന്നുവോ, അങ്ങനെ പരസം നിഷ്പാതയെപ്പറ്റിനാൽ മഹത്തും പരിശുദ്ധവുമായി തീർന്നിരുന്നുവോ ആ പട്ടത്തിന്റെ തണലിൽ സുഖഭോഗങ്ങൾക്കുള്ള നിക്ഷേപനങ്ങളുണ്ടാകുന്നതായി ഞാൻ കണ്ടിരിക്കുന്നു. അന്നത്തെ ആ മഹത്വം ധൂമ്രമത് പരിണമിച്ച് ആകാശത്തിലലിപ്പുന്നതായി എന്റെ ഈ കണ്ണിനുള്ളിക്കൊണ്ടു ഞാൻ കണ്ടു. ഇയ്യംഹാപ്രഭോ! സവ്യസ്തവും പൊയ്ക്കൊണ്ടി. ഇന്നിയെന്നൊന്നവശേഷിച്ചിട്ടുള്ളതു്! ആ മഹത്വത്തിന്റെ ഒരു കിരണം മാത്രമിന്നു കഷ്ടിച്ചു ശേഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ മഹത്വമിന്നു് അദ്ധ്യപ്തമാകുന്നതായി

മൃത്യുശയ്യയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു കരുണാപൂർണ്ണങ്ങളായ നന്മ നങ്ങളാൽ നിന്ന മേയ്ക്കും നല്ലവരീട്ടുകൊണ്ടു മൃത്യു വിന്റെ ആഗമനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതായ് ഞാനെന്നു കാണുന്നു

കേശവ. ഗോവിന്ദസിംഹ! നിങ്ങൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന കാലത്തോളം മേലോളിന്റെ ആ മഹത്വം നശിക്കുന്നതല്ല.

ഗോവിന്ദ—ഞാനാ? കേശവ സിംഹപ്രഭര! കൊള്ളാം; എന്നെങ്ങെ ഭിചരങ്ങളല്ല ഇന്നെന്നിക്ക. ഓരോന്നു തുല്യം വൃദ്ധനായി വാലകും നിമിത്തം ഏതെങ്കിലുംകൊണ്ടൊരു വല്ല പിഴ അവർക്കെന്ന എറിക്കുവയ്ക്ക. ഈ പണക്കത്തൊക്കെ ക്ഷീണിച്ചു അധികരം ഈ ശരീരത്തെ നിറുത്തുവാനും സൂക്ഷിക്കേണ്ടതായി. എന്നാൽ തിരുമന്ത്രി എറിക്കിപ്പോഴും ഇപ്പോഴൊഗ്രഹമുണ്ട്. ആ പച്ചഅരിവരങ്ങളിലേക്കു ഞാൻ വീടും വെറുക്കുവെട്ടു; മറയ്ക്കുമിക്കുവെട്ടി ആ മധുരദുഃഖമരതിക്കൽക്കുട് അങ്ങു ചാക്കുവെട്ടു; ദേശസ്വപ്നാഭരന്മാർക്കു ചാക്കി പണക്കെപ്പോലെ ആ അരണ്യങ്ങളിൽ അലഞ്ഞു-തിരിയട്ടെ. ഹായ് ഈശ്വര! ഏതെന്ത സഹനംകേരി അധികുന്നപഹരിച്ചുവെട്ടൂ! ഗോവിന്ദ, സിംഹൻ ഒന്നും സംസാരിക്കാതെ നില്ക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മെരുനം കണ്ടിട്ടു മറുക്കുവതം ഒന്നും പറയാതെയിരിക്കുന്നു)

റാണ. എന്നാൽ ഗോവിന്ദസിംഹ! മൃഗരൂപംഭൂട്ടിന്റെ മുമ്പിൽ ഭാരതവർഷം മുഴുവനും ഒരു കനിച്ചിരിക്കുന്നതു നിങ്ങൾ കാണുന്നില്ല? അങ്ങനെയൊരിക്കലും അപ്രകൃത്യാനന്മകൊണ്ടു ചെറിയ മരച്ചുമയ്ക്ക ഈ മേവര

ඌ" ආගමිකයන්ගේද විශ්වාසය විෂය නිර්ණායකයක්
 කරන පොත්පත්වල නිර්වචනවලදීද? පරමා. අනුගත ප
 රයානාදී ?

ഗോപിനാഥൻ-നീക്കമുണ്ട്. എന്തിനാണ് വിഷ്ണു നമ്മുടെ
 കൈയ്ക്കുള്ളത്? വിഷ്ണുവിന്റെ അടുത്തുള്ളത്. ഇതിനെക്കുറിച്ചു

നമ്മെ—സമാധാനമാക്കേ! യുദ്ധം വൃത്തിയാക്കുന്നതാണ്. അതാണ് വിജയിക്കുന്നത്. യുദ്ധമനുഷ്യാനുഭവത്തിന്റെ സമ്പന്നമായ ഭാഗമാണ്. അതാണ് നിലനിൽപ്പിന്റെ അടിസ്ഥാനം. അതാണ് നിലനിൽപ്പിന്റെ അടിസ്ഥാനം. അതാണ് നിലനിൽപ്പിന്റെ അടിസ്ഥാനം.

(താല്പര്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക)

[illegible]

(താലൂക്കുതലത്തിൽ തയ്യാറാക്കിയ കണക്കുകൾ പ്രകാരം)

നടന്നു - ജനറൽ സർവ്വീസിലെ മുൻ പ്രൈം മിനിസ്റ്റർമാർക്ക് അതിർത്തി കടന്നു പോകാൻ അനുമതി നൽകുന്നതിന് പറ്റാത്തവിധം കർശനമായി പ്രവർത്തിക്കുക.

[illegible]

സമ്പ്രദായി—മരിക്കുകയോ, മരിക്കുകയോ സാധ
 ന്നതുകൊണ്ട് നീക്കമില്ലാത്തതും അല്ല. അതിനാലാണ്
 മരണത്തെ നീക്കമില്ലാത്തതും നീക്കമില്ലാത്തതും നീക്കമില്ലാത്തതും

അങ്ങനെയും നിങ്ങളുടെ സേനാനായകരിലും ഞാൻ വെറുപ്പുണ്ടാകുമെന്നു്

ഗോവിന്ദ—ദേവീ! നിങ്ങളാരാണ്? ഈ രാജാധിപനായ കാരത്തിൽ തുടങ്ങുന്നപോലെ വിളങ്ങുന്ന നിങ്ങളാരാണ്? കോമളവും ഗംഭീരവുമായ ഈ വെളിച്ചത്തിൽ ആരുടെ അടുത്താണ്?

നാണ—സത്യംപറയുക, നീയാരാണു്?

സത്യം—തിരുമനസ്! ഞാനൊരു ചാലണിയരാണ്, മേലന്മാരിലെ ഗ്രാമങ്ങളിലും താഴ്ന്നുകിട്ടിയും ഞാൻ മേലന്മാരിൽനിന്നും മേലന്മാരായ പാലിക്കാരുടെ സഞ്ചരിക്കുന്ന കൂടെ. ഇതിലധികമെന്നുള്ളതിന്നു് ഇവിടെ പരിചയപ്പെട്ടവരുടെ ആവശ്യമില്ല.

സമന്തന്മാർ—അപ്പോൾ അപ്പോൾ!

സത്യം—സാമന്തന്മാർ! ഉദ്യോഗത്തിലുള്ള പ്രതിസന്ധിയിൽ ഞാൻ നിരന്തരം സ്വപ്നംകണ്ട കൈപ്പട്ട ശയ്യക്കുളം, നിങ്ങളുടെ അടുത്തടുത്തുള്ള ഞാൻ നയിച്ചുകൊള്ളാം.

ഗോവിന്ദ—ഇതെന്താണ്? ഏതൊരു ശരീരത്തിൽ ഈ യുദ്ധമുണ്ടാകുന്നതല്ലെന്ന് വന്നു? ഈ ആനന്ദത്തെയും ഉത്സാഹത്തെയും ഏഴിടത്തു വന്നൊന്ന മുക്കിക്കളയുമ്പോൾ സമന്തന്മാർക്കു് മഹത്തരമായ പ്രത്യാപനംകൊണ്ടു് പുത്രനെ അപമാനത്തിൽനിന്നും നിങ്ങളും രക്ഷിക്കണം! ഈ വിചാരത്തെ ചവിട്ടിടുന്ന മൃഗങ്ങളായി. ഈ കമിപ്പാട്ടു അർത്ഥം നശിപ്പിക്കുവിൻ!

(ഗോവിന്ദസിംഹൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു കട്ടി)

യെടുത്തു് അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു കണ്ണാടിയിലെറിഞ്ഞു കെടുന്നു. കണ്ണാടി പെടിക്കൊണ്ടുവീഴുന്നു)

ഗോവിന്ദ. സാമന്തന്മാരേ! നിങ്ങളെല്ലാവരെയും ധരിമകൾക്കുവിൻ! (റാണയുടെ കൈപാടിച്ചുകൊണ്ടു്) നമുക്കറിയാമേനീ! എഴുന്നള്ളിയൊലും!

റാണ—ഗോവിന്ദസിംഹ! നമുക്കു യജമാനപുത്രം. മുഹൂർത്തം പെടാത്തൊരിക്കലും അങ്ങനെയൊന്നും യജമാനനിന്നു സന്നദ്ധനായായിരിക്കണമെന്നു തന്റെ സേനാപതിയോടു പറഞ്ഞാൽ, ഹരിക്കാമൻ! എന്റെ കരുതയെ വേഗം നൈവരന്മാരെ.

സത്യവതി—ഇയ്യ! മേവരഡ് കേ റാണാകീ ജയ!

സാമന്തന്മാരേ—ഇയ്യ! മേവരഡ് കേ റാണാകീ ജയ!

മംഗലം നാലാം

സ്ഥാനം—അഗ്രയിൽ മഹാബലത്തുഖാന്റെ ഗൃഹം—
സമയം പ്രഭാതം. (സേനാപതി മഹാബലത്തുഖാനും സമീപാൽ അഞ്ചു ദൂതരും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

മഹാബല—എന്തു്, ഹിതായത്തുഖാൻ സേനാപതിയാരുമേ!

അഞ്ചു ദൂത—മുഖ്യം മരണം.

മഹാബല— ഹിതായത്തുഖാൻ സേനാപതിയാരുമേ! നിങ്ങളുടെ തീച്ചയുണ്ടോ?

അഞ്ചു ദൂ—തീച്ചയുണ്ടു് ഹിതായത്തുഖാന്റെ കൈ

ചക്രവർത്തി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അമ്പതിനായിരം സൈന്യത്തെയും അയച്ചിട്ടുണ്ടെന്നറിയും.

മഹാബലം—ഹിടയത്തുവാണെങ്കിലും സേനാനായകനാകെവിടെ? ഇക്കാര്യത്തെ യോഗ്യതയ്ക്കും പരമധീര്യത്തിനും മാനുഷമാനമേ ഇല്ല. യോഗ്യന്മാരാകുന്നു തീരെ അനാദരവുണ്ടാക്കുന്നത് അതു മത്രമല്ല ഈ നന്നുണ്ടു ചപ്പുചവറിക്കിന്നു എത്ര കിണകളാണു കൂടി തുളച്ചു പുറത്തുപരന്നതെന്നു മറിയത്തു കൂറ.

അബ്ദുല്ല—സഹായമല്ല, അങ്ങു പറഞ്ഞതു വാസ്തവമാണ്. ഹിടയത്തുവാൻ പ്രധാനസേനാപതി യാത്ര. എങ്ങനെയോ? അല്ലഹും ചക്രവർത്തിതരുമനസ്സിന് മരുമകനാ.

മഹാബലം—അല്ലേഹും മരുമകനായിരേണ്ടിട്ടു. അതുകൊണ്ടു ദൈവദൂതമെന്നാലും പക്ഷേ ഇതുവലിയ സൈന്യത്തിന്റെ സേനാപതിയായവകയെന്നുള്ളതു അത്ര എളുപ്പമല്ല അല്ലഹുവിന്റെ അപ്പീലുൻ ഇനായത്തു വരാനാകട്ടെ ഉണ്ടല്ലോ?

അബ്ദുല്ല—ഉണ്ടായിരിക്കാം.

മഹാബലം—ഇനായത്തുവാന്റെ യോഗ്യന്മാരാണ് അയാൾക്കു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതായും ചക്രവർത്തിതരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഹിടയത്തുവാന്റെ പേരിന്നു മത്രമേ സേനാപതിയാക്കിട്ടുള്ളുവെന്നു ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായി. വാസ്തവത്തിൽ സേനാപതി ഇനായത്തുവാൻതന്നെ.

അബ്ദുല്ല—എന്നാലങ്ങനേ! ആകെതെക്കിമുറ പേരിന്നു മത്രം സേനാപതിയാക്കുന്നതായാലും ചുരുങ്ങിയപ

കുടുംബശ്രീയും സാമൂഹിക സേവനവും സംബന്ധിച്ചും പലതരം പദ്ധതികളും നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടോ?

മഹാബലിന്റെ കീഴ്മാടുകൂട്ടം. ഇക്കാരണത്താലാണ് മേവേലി
വൃഷഭമുക്കിത്തന്നിന്നു അറിയാനാവുക.

അബ്ദുൽ ഫാസൽ ഖാൻ" അദ്ദേഹം വേഗം
നമെന്തെ മാത്രവേണി നിമനസ്സുകൊണ്ടു കഴിയിട്ടുണ്ടോ?

2000-01-25

നാമുദ്യോഗത്തിനായി പേരിടുന്നവർക്ക്

[illegible]

അബ്ദുല്ല — മലവർദ്ധിപ്പിക്കൽ അനുമതിയുള്ള
കൈയ്ക്ക് അവയുടെ പരമ്പരയ്ക്കു ശേഷമാണ് എന്തായി
പിറ്റേദിനം നേതാവായ. ഹൈന്ദവപ്രകാരം. അങ്ങനെയ്ത നമി
സ്കരം.

இவற்றால்—என மறுத்தே.

(காதுப் புது வெளியுரை)

മഹാബലം—(സ്വഗതം) നക്ഷത്രം നക്ഷത്രം, ഹിമാ
 യന്ത്രം സൗന്ദര്യം സൗന്ദര്യം എന്നൊക്കെയായി. ഇനി
 അനവധി നേരം നേരം കേൾക്കും കേൾക്കും. ഇത് ഒരു പീഠ
 കോണായിട്ടുള്ളതായി അറിയിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കവി

കുറ്റം ചെയ്ത ബഹുതരംഗത്തിന് സമ്പത്തി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു
രവറയിലുണ്ടാകും.

உ. பி. ச. நரசிம்மன்

സ്ഥലം നം.—മുഗളു 7200033 പട്ടണം. സമയം—ഉച്ച.

(കൂടുതൽ സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിക്കാനും അഭിമാനം പ്രകടിപ്പിക്കാനും കഴിഞ്ഞുവന്നു.)

ഹിന്ദു മതം, സമൂഹം, സമൂഹം കോർപ്പറേഷൻ നൽകുന്ന
നാൽക്കു കർമ്മനിർമ്മാണങ്ങൾക്ക് എല്ലാ 2.00%

ഇന്ത്യൻ—ഇതത്ര എളുപ്പമായ കാര്യമൊന്നാണെന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നവർ വാസ്തവത്തിലൊന്നെല്ല. ഈ ചെറിയ കാര്യം എഴുത്തുകാരെപ്പോലെയുള്ള മറ്റുള്ളവരുടെ മനസ്സിൽ ഉണർപ്പിക്കുകയും അതിന്റെ മുമ്പിൽ തലയോടുകൂടി നിൽക്കുകയും നിന്നിരിക്കുന്നു. അകമ്പട് ചക്രവർത്തികളുടെ ഇതിന്റെ ഒരു കറുപ്പിന്റെ കാര്യം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഹിന്ദു-മുസ്ലീം നല്ലൊരു സഹോദരതയുടെ
 തിരുവീഥി. ഹിന്ദു-മുസ്ലീം നല്ലൊരു സഹോദരതയുടെ
 തിരുവീഥിയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക.

ഇപ്പോൾ—എന്തുകൊണ്ട്! മാനസികമായി ചിട്ടപ്പെടുത്തുക, അതല്ലേ!

ഹിര-കെ! സമുദയം മനസിംഹന ഏതാ
 ധരം? അയാൾക്കു വൃദ്ധം ചെയ്യുന്നതിനേക്കു

(പ്രമേധകൻ വരുന്നു)

പ്രമേധകൻ—ഏതാണെ. തീൻ കറുപ്പായി

ഹീദാ—മരണസിംഹാസനം സേനാനായകനായിരിക്കുന്നതിൽ യോഗ്യതയുണ്ടെങ്കിൽ നമ്മുടെ ഈ വെച്ചുകാരൻ അമ്മരിനും സേനാനായകനാവണം. എന്താ അഫർ?

പ്രമേധകൻ—ഏതാണെ! തീൻ കറുപ്പായി.

ഹീദാ—നിനക്കു യുദ്ധം ചെയ്യാനാവാത്തതാ?

പ്രമേധകൻ—ഏതാണെ! കോഴിയുടെ വാ അ മാംസഭം.

ഹീദാ—ഹാ! ഹാ! അതെന്തിനെ മനസ്സിലാക്കി നീ കോഴിയുടെ വാ അ മാംസം കൊണ്ടുനടക്കുന്നത് വളരെ നന്നായി. എന്നാൽ നിനക്കു യുദ്ധം ചെയ്യാനാവാത്തതാ അത് അത് പ്രമേധകനാ.

പ്രമേധകൻ—പെരുപ്പ മാംസഭം? ഏതാണെ! നല്ല ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഹീദാ—വളരെ ശരിയാണ്. ചുറ്റും കൊണ്ടിരിക്കുന്നവരുടെ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പെരുപ്പ, അറുക്കുന്നവരും അടുത്തു, നീ കൊണ്ടും, അത് വരുന്നു.

(പ്രമേധകൻ പോകുന്നു)

ഹീദാ—ഹാസ്സന, ഇവിടെ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പെരുപ്പ മാംസഭം.

ഹാസ്സൻ. ഏതു ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു?

ഹീദാ—ഏതു ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു? ഈ മാംസഭം ഇവരുടെയൊക്കെയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഹാസ്സൻ—അങ്ങനെ, കണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ വിഷയം

ത്തിൽ ഔരോധിതത്തെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ഉയർത്തിപ്പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ.

ഹിദാ—ഈ സ്ഥലം, നിങ്ങളെ ഇനീം കണ്ടെത്താൻ പറ്റിപ്പിടിക്കാത്തതാണ് നിങ്ങളിപ്പോൾ എന്റെ കൈ വന്നിരിക്കുകയല്ലേ? എങ്ങനെയോ യുദ്ധം ചെയ്യണമെന്ന് പറിപ്പോട്ടു എന്നാൽ ഇനിയെപ്പഴെങ്കിലും ഉപകാരപ്പെടുത്താം.

ഈ സ്ഥലം—വെളിപ്പെടുത്തണമെന്ന് വെളിപ്പെടുത്താൻ തുറന്നു തുറന്നു കഴിയില്ലെന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ കൈ തുറന്നു മഹാശയം എടുത്തു കൊണ്ടു കൊണ്ടു.

ഹിദാ—ഈ സ്ഥലം, നിങ്ങളിപ്പോൾ വെളിപ്പെടുത്താൻ തുറന്നു തുറന്നു കഴിയില്ലെന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ കൈ തുറന്നു മഹാശയം എടുത്തു കൊണ്ടു കൊണ്ടു.

ഈ സ്ഥലം—വെളിപ്പെടുത്തണമെന്ന് വെളിപ്പെടുത്താൻ തുറന്നു തുറന്നു കഴിയില്ലെന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ കൈ തുറന്നു മഹാശയം എടുത്തു കൊണ്ടു കൊണ്ടു.

ഹിദാ—ഈ സ്ഥലം, നിങ്ങളിപ്പോൾ വെളിപ്പെടുത്താൻ തുറന്നു തുറന്നു കഴിയില്ലെന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ കൈ തുറന്നു മഹാശയം എടുത്തു കൊണ്ടു കൊണ്ടു.

ഈ സ്ഥലം—വെളിപ്പെടുത്തണമെന്ന് വെളിപ്പെടുത്താൻ തുറന്നു തുറന്നു കഴിയില്ലെന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ കൈ തുറന്നു മഹാശയം എടുത്തു കൊണ്ടു കൊണ്ടു.

ഹിദാ—ഈ സ്ഥലം, നിങ്ങളിപ്പോൾ വെളിപ്പെടുത്താൻ തുറന്നു തുറന്നു കഴിയില്ലെന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ കൈ തുറന്നു മഹാശയം എടുത്തു കൊണ്ടു കൊണ്ടു.

ഈസ്റ്റൻ - അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ അതൊരു വലിയ
യൊരൊക്കെയൊന്നാണെന്നു പറയാമായിരുന്നു.

ഹിദ്ര-ഇല്ല, അത്രയൊന്നും വലിയതല്ല. കൈ
കളും, ഇപ്പോൾ പൊക്കമില്ല. ഓരോന്നുകൾക്കു
പോലും

(ഈസ്റ്റൻ പേരുകൾ മറയ്ക്കുന്നു. ഡിറ്റാത്തു
മാൻ വീടും അയക്കു വീളിക്കുന്നു) ഈസ്റ്റൻ, നിങ്ങളി-
തു നല്ലതാണ് കേട്ടിട്ടു പൊക്കമില്ല. നോക്കൂ, ഞാൻ സേ-
നാപതിയാണെന്ന് എപ്പോഴും ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

ഈസ്റ്റൻ-വളരെ ശക്തി അങ്ങനേ!

ഹിദ്ര-പേരുകൾ.

(ഈസ്റ്റൻ പേരുകൾ)

ഹിദ്ര-കൊള്ളാം, ഈ കറുപ്പിൻമാരെ ഒഴിവാക്കുന്ന
തിൽ ഞങ്ങൾക്ക് ഇവരോടു ഏകദേശമുള്ളതുകൊണ്ടു സുവർണ്ണം
തന്നെ ഉണ്ടായില്ല! പീതകികളുടെ മണ്ണുനാലു ശബ്ദം
കേട്ടാൽ ഉടനെ ഒഴുന്നതു കാണാം. പിന്നെ മരിക്കു-
മോ കണ്ടുകൊണ്ടാൻ പേരും കിട്ടില്ല

(വിറച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നു)

ക . ഗ . ആ .

സ്ഥാനം-ഉദയാപുരത്തിൽ ഉദയാസ്ഥാനസമീപം-
സമയം-പ്രഭാതം.

(മേവരയിലെ രാജകന്യ മനസി തനിയെ ചുറ്റി
നടക്കുന്നു)

(പാട്ടു)

നമുചരിതം. രക്തംകിടന്നു കൈകൾതുറന്നു.

(എന്നമട്ട്)

അയ്യഹി! രക്തംകിടന്നു നാശം.

ഉറക്കത്തായ് നിന്നുകിട.

പ്രേമപീഠത്തുനിൽ.

മരണത്തെ നോക്കുന്നവൻ;

എന്നമന്തർഭാഗ്യത്തുത്തരവുണ്ടാക.

സ്വർഗ്ഗം സംഗമം സംഭവിച്ചു.

പരന്നു കിടന്നു നിൽക്കുന്നവൻ.

ഭാഗ്യത്തെയെന്ന സ്വീകരിക്കുന്നവൻ.

പ്രേമമരണം നോക്കുന്നവൻ.

സ്വർഗ്ഗത്തെ നോക്കുന്നവൻ.

എന്നിനിതരം സർവ്വപരിവർത്തനം.

മേലു നിൽക്കുന്നവൻ.

പ്രാണപ്രഭവത്തോടുകൂടിയവൻ.

പരമപരമ പൂജ്യവര്യൻ.

(കണ്ണുകൾക്കുറയ്ക്കുന്ന ഒരു വാഗ്ദാനത്തോടുകൂടി ഒരു പി
ച്ചക്കുറിയുണ്ടാകുന്നു)

പിച്ഛക്കുറിയെ—അമ്മേ! അമ്മേ! നന്നായിവരട്ടെ!

മന്നസി—ഇവൻ നിങ്ങളുടെ മകനാ?

പിച്ഛ—അല്ല, അമ്മേ! അമ്മേ! അമ്മേ! ഇ
വൻ കണ്ണുകൾക്കുറയ്ക്കുന്ന ഇവൻറമ്മേ! മരിച്ചവരായി

മന്നസി—ഇവൻറമ്മേ!

പിച്ഛ—“ഉണ്ണി”, നോക്കിപ്പോയിരിക്കൂ.

മാനസി എത്ര കൈതുകുമ്പള കിട്ടി! ഇവനെ ഐ നിക്കു തുടാ?

പിച്ച—അദ്ദേഹം ഇവനെ നെപ്പിരിഞ്ഞിരിക്കില്ല.

മനസി. കൊള്ളാം! ഇവൻ നിങ്ങളെ കൂടെക്കൊന്നു പാക്കട്ടെ. എന്നാൽ പതിവായി എന്റെ അടുക്കൽ കൊണ്ടുവരണം. ഇതു വാങ്ങിക്കൊള്ള. (ഒരു ചെല്ലി നൽകുന്നു കൊടുക്കുന്നു)

പിച്ച അമ്മ നന്നായിരിക്കട്ടെ! നാളും നിമിനി പൂട്ടെ!

(അവർക്കൊക്കെയും പിച്ചക്കൊരി വേദംകൊണ്ടു)

മനസി. ഈ പിച്ചക്കൊരി 'നന്നായിരിക്കട്ടെ' എന്നു പറഞ്ഞത് എത്ര മധുരമായി തോന്നുന്നു! ഇതിനു അയക്കുകയെക്കാൾ വെച്ചം കൂടും. അമ്മയുടെ അനുഗ്രഹത്തോടുകൂടി മറ്റൊരു വെച്ചം കൂടും. ഇതുപോലെ മറ്റൊരു കിട്ടിക്കൊണ്ടുപിന്നെക്കൂടെ മധുരവുമായി തോന്നുന്നു

(അമ്മയുടെ അടുത്തു വരുന്നു)

അമ്മ—മനസി!

മനസി—അമ്മയേനോ! വരു, വരു. ഇപ്പോഴെനിക്ക് വളരെ സന്തോഷമുള്ള സമയമാണ് എന്റെ ഈ സന്തോഷത്തിൽ അമ്മയും പങ്കുകൊണ്ടേക്കാം.

അമ്മ. —എന്തൊരു സന്തോഷത്തിനു കാരണമാണ്?

മനസി.—സന്തോഷം തികഞ്ഞുള്ള സമയമാണ്. നന്നായിത്തന്നെ അമ്മ തികഞ്ഞും തെളിഞ്ഞുമിരിക്കുന്നു. എന്താണോ? ഒരു പിച്ചക്കൊരി എന്നെ ഇന്ന് അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടു പോയിരിക്കുന്നു.

അമ്മയ്ക്കു. കൊള്ളാം, ഇതേ ചോകത്തിൽ മാനസിയെ
അനുഗ്രഹിക്കണമേയോ! വീഥികളിലും ഇടവഴികളി-
ലും മേവരയിലെ മരപുത്രിയെപ്പറ്റി അനങ്ങരു പ്രശം-
സിക്കുന്നതു ഞാൻ ദിവസംപ്രതി കേൾക്കുന്നു.

മന്നസി—പതിനായിട്ടു കേൾക്കുന്നുണ്ടോ? എന്നാ-
ലമ്മയ്ക്കു! ഞാനെന്നാ ഒരു ദിവസത്തിലും അതു കേൾക്കു-
മെന്നു്.

അമ്മയ്ക്കു അമ്മപ്പുറത്തിൽനിന്നു ഒരു ദിവസം പുറ-
ത്തിറങ്ങിയതു. അപ്പോൾ നാശമായതൊക്കെ കേൾക്കും.

മന്നസി ഞാൻ പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടു-
ണ്ടല്ലോ. അമ്മയ്ക്കു! ഞാനിപ്പോൾ കെതിരിമന്ദിരമെപ്പോഴു-
ണ്ടിട്ടുണ്ട്—ഞാൻ പത്മവായിട്ട് അവിടെപ്പോയി അതി-
ഥികൾക്ക് എന്റെ കൈകൊണ്ടു കർമ്മം വിളാപി-
ക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അപ്പോൾ എന്തിനൊരു സുഖവു-
മില്ല.

അമ്മയ്ക്കു—മന്നസി! മന്നസിക്കു ജീവിതം ധനമു-
ന്നെന്നു. മന്നസി! ഞാനിന്നു യമപ്രാപ്തിക്കുവെന്ന് വി-
ചിന്തണം.

മന്നസി—എന്തിനാ? എന്താണു്?

അമ്മയ്ക്കു—യമം ചെയ്താൻ.

മന്നസി—എപ്പോൾ പോണം?

അമ്മയ്ക്കു—നാളെ കരളുള്ള.

മന്നസി—പിന്നെനാൻ തിരിച്ചുവരുന്നതു്?

അമ്മയ്ക്കു—നല്ല നിശ്ചയംയല്ല. തിരിച്ചുവരും സാധ്യംകു-
മില്ല എന്നു പറഞ്ഞുകൂടും.

മറന്നസി—അതെന്താ?

അമ്മയ—യുദ്ധത്തിൽ മരിച്ചുവെന്നും വാതത്തെ?

മറന്നസി—അതും! പക്ഷം! (തലകുനിച്ചുനില്ക്കുന്നു)

അമ്മയ—മറന്നസി! ഞാനും മരിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്?

മറന്നസി—അപ്പോൾ പിന്നെന്താ ഉണ്ടാവാനുള്ളതു്?

അമ്മയ—മറന്നസി വൃദ്ധനാക്കിപ്പോ!

മറന്നസി—യുദ്ധത്തിലേക്കു പോ!

അമ്മയ—മറന്നസി ഇത്ര ഉൾക്കൊണ്ടതാ? മറന്നസി!

മറന്നസി—അറിഞ്ഞുവെട്ടേ?

മറന്നസി—എന്തെന്തെന്നാ?

അമ്മയ—മറന്നസിന്റെ ഞാനെന്നത്രത്തോളം സ്നേഹിക്കാത്തതാ?

മറന്നസി—ഉപ്പു അമ്മയെന്നെക്കുറിച്ചുവെട്ടേ? മറ്റു മറ്റു കാരണങ്ങളാലും.

അമ്മയ—എന്റെ പേരിൽ മറന്നസിറക്കും?

മറന്നസി—ഉണ്ടു്.

അമ്മയ—ഇല്ല, മറന്നസിന്റെ പ്രേമം മറന്നാക്കിയതാ?

മറന്നസി—അതേ, എല്ലാവരിലും.

അമ്മയ—നിന്നിന്നും നിൻ്റെ!

മറന്നസി—എന്തെന്നാ? അമ്മയെന്ന മാത്രമേ സ്നേഹിച്ചുകഴിവെന്നോ? എന്റെ എന്തും മുഴുവൻ അമ്മയ്ക്കു മാത്രമായാ? അതിമപ്പെട്ടൊരുമെന്നെന്നോ വിചാരിക്കുന്നു? എന്തെന്നാ? അമ്മയെന്നെപ്പോലെ സ്നേഹിച്ചിട്ടായിട്ട് അമ്മയില്ല

അമ്മ: മാനസീ മാനസി ഇത്ര അറിവും പതിവായും ഇല്ലാത്ത പശ്ചാത്തന്താവാവോ?

മാനസ — അമ്മ: അമ്മയെന്നതിനാ രക്ഷയുണ്ടെന്നോ? സഹജീവികളെ സ്നേഹിക്കുന്നതു പൈതൃകമെന്നോ? അങ്ങനെയൊക്കെങ്കിൽ അമ്മയെന്നെന്ന് ശിക്ഷിച്ചപ്പോൾ ഓരോ നന്മകളെയും വിട്ടുപോകാൻ തയ്യാറാകുമല്ലോ.

അമ്മ—മാനസിയിലെ ശിക്ഷിതവ്യ? അതെന്നോ?

മാനസി—അമ്മ: അമ്മയെക്കുറിച്ചു എന്തെന്ന് ശിക്ഷിച്ചപ്പോൾ അമ്മ! ഇന്നു യുദ്ധത്തിന് പോവാണല്ലോ? ഈ യുദ്ധത്തിൽ അമ്മയെന്നതുതന്നെയും ശത്രുക്കളെ വധിക്കുമെന്ന് അത്രയൊന്നും അറിയുന്നില്ല. പ്രശംസിക്കയും ചെയ്യും. അതുപോലെ അമ്മയെന്നയാളെ സ്നേഹിക്കുന്നതും അപരമായതെന്നും തുടക്കം!

അമ്മ: മാനസീ മാനസി വേദകളെ മുഴുവൻ സ്നേഹിക്കുക. മാനസിയിലെ ഉൾക്കൊള്ളലിൽ സമുപോകത്തിനും സ്വർഗ്ഗം നല്ലതും. എനിക്കിനിടെയെന്നും പഠനത്തില്ല. അങ്ങനെയൊരു മൂലകാര്യം! ആകാശംപോലെ ഉൾക്കൊള്ളും വിശ്വവുമായിരിക്കുന്ന മാനസിയിലെ ഏതെങ്കിലും കാര്യവും ഇപ്പോൾ എന്റെ ഏതെങ്കിലും ബാധിക്കാൻ അന്നുഗ്രഹിച്ചില്ലെന്ന് എനിക്കു മറുപടി തന്നെ. മാനസീ! ഞാൻ വേദകളെ!

മാനസി—കൊള്ളാം അമ്മ! പെരുകേട്ടു. അപ്പോൾ യുദ്ധം അത്രയുംകൊണ്ടു പലകം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനെക്കൊണ്ടുതന്നെ വേദം ചിലപ്പോൾ യുദ്ധം ഒഴിച്ചു കളയാമെന്നും എന്നാൽ സ്വന്തം യുദ്ധം ധർമ്മമാണോ?

അതുതല്ല. എന്നാലിതിൽ പരിശുദ്ധനായിരിക്കാൻ കഴി
യുണ്ടെന്നുതന്നെയും അങ്ങനെയ്തല്ല സൂക്ഷിക്കണം.

(അങ്ങനെയ്തല്ല പരാമർശം)

മാനസി (സ്വഗതം) അങ്ങനെയ്തല്ല! പൊന്നാട്ടം! യുദ്ധം
കുതിക്കുക പൊന്നാട്ടം. എന്റെ ശ്രദ്ധകൊണ്ട് അങ്ങ
യുടെ കവചമരയിന്തിരിക്കട്ടെ! പക്ഷേ അന്നുവധി ആളു
കൾ മരിക്കുമല്ലോ. അവയുടെ സ്ഥിതിയെന്തായി അവരു
ടെ മോശ്മരണം കട്ടികളും അങ്ങനെയും അവയുടെ മൃതത്വ
മെന്തിനായി ചെയ്യുന്നതുപോലെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിന്നു
മേൽ അതിവലതുപോലെയെ പ്രാർത്ഥനയാണു നിത്യമെന്നായി
പ്പോകുന്നത്? ഇതിനെന്താ ഒരു ശരണം?

(അതുവെല്ലാത്തതായ നോട്ടങ്ങളാകട്ടെങ്കിലും നോട്ട
ങ്ങളെ നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുക. തെല്ലു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ
വേണം പ്രസന്നമാകുകയും താളം പിടിച്ചുകൊണ്ടു ഇപ്രകാ
രം പറകയും ചെയ്യുന്നു)

അങ്ങനെയൊക്കെയും ചെയ്യും. യുദ്ധത്തിൽ മരിക്കുന്ന
വൾ ഒരു സഹായവും എന്തെന്നൊന്നും ചെയ്യാൻ സാധി
ക്കില്ല. എന്നാൽ മറിയാതെ കിടക്കുന്നവരെ ശുശ്രൂഷി
ക്കും അങ്ങനെയുണ്ടെന്നു ചെയ്യും. എന്തെന്നുതന്നെ അ
ക്കോട്ട്?

(റാണി അധിനി പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണി—മാനസി! നീയെന്താണു കേട്ടിട്ടേ?

മാനസി—എന്താണു?

റാണി—നിന്റെപ്പുറം യുദ്ധങ്ങളെത്തിയപ്പോൾ
യതു?

മാനസി—ഉച്ച, കേട്ടു.

റാണി—എല്ലാ മാതാപിതാക്കളെയും ചൊല്ലുന്ന പോരായ്മ.

മാനസി—ഉച്ച, കേട്ടു.

റാണി—കൊള്ളാം. 'ഉച്ച', കേട്ടു' എന്ന് നീയെത്ര ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായാരുള്ളിയാണു പറയുന്നത്? പഴയതൊന്നു വെട്ടു തിന്നുന്നതുപോലെ വെട്ടെ സുഖമെന്നൊന്നു നീ കെൾക്കുമോ? അപ്പത്തിൽ എത്രയൊന്നു പെർ മരിക്കും!

മാനസി—അ അങ്ങനെ വരാം.

റാണി—വരുംകൊണ്ടു തീച്ചയർ വെട്ടുതൊക്കും. ചെട്ട വെട്ടിനെക്കൊണ്ടു വെട്ടും അപ്പം ചെയ്യുന്നതു ഇങ്ങനെയൊന്നു എപ്പോൾ നാശിപ്പിക്കുമെന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊൾ. അപ്പത്തിൽ പോരായ്മയെപ്പോലെയും മരിക്കും. എന്നാൽ പോകുവാൻ വെട്ടെ അപ്പം എടുത്താണു വരുന്നിതോ?

മാനസി—പിന്നെ എന്തു പറയുന്നതാണു അത്?

റാണി—അതൊന്നു പറയുന്ന വിധം വെട്ടും തീച്ചയർക്കു ചെയ്യുന്നതും. എന്നാലപ്പോൾ ചിലപ്പോൾ നീ സമയം ചിലപ്പോൾ ഇതുകൊണ്ടു വെട്ടിക്കൊണ്ടു വെട്ടുന്നതും വിവരം നൽകുന്നതും.

മാനസി—ഇപ്പോൾ ശരി.

റാണി—ഇപ്പോൾ ശരി! വെട്ടും വെട്ടുന്നതും നന്നായിട്ടുള്ളതായി വന്നതാകുന്നു.

മാനസി—അതങ്ങനെയൊന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

റാണി—നന്നായി! ഇതുവെട്ടുന്നതൊന്നു കഴിയും! വെട്ടുന്നതും വെട്ടുന്നതും നന്നായിട്ടുള്ളതായി വന്നതാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു നന്നായിട്ടുള്ളതായി വന്നതാകുന്നു.

നിന്നെ വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ ഇപ്പോൾ വിവാഹം നടക്കാനും പറയില്ല. എല്ലാവരും യുദ്ധത്തിന്റേപ്പോക്കം. എല്ലാവരും മരിക്കാനും വെച്ചും വിവാഹത്തിന്റേപ്പോക്കം മതിയായതന്നെ ഈ പക്ഷം എന്താൽ നിന്റെപ്പോൾ ഏതാൻ പറഞ്ഞെന്നൊന്നും ചോദ്യം.

മാനസി—അമ്മേ അമ്മേ അമ്മേ വിവാഹിച്ചു ഓഖി കേണ്ട. ഏതാൻ വിവാഹം നടക്കാനും നടപ്പാക്ക പ്രവൃത്തി ചെയ്താൻ ചോദ്യം ചെയ്ത കൂടെ.

റോണി—എന്താളാ?

മാനസി—ഏതാൻ യുദ്ധം ചെയ്തതിന്നും ചോദ്യം ചെയ്താൻ.

റോണി—എന്തിന്?

മാനസി—അമ്മേ! യുദ്ധം ചെയ്താൻ ചോദ്യം ചെയ്താൻ മരിക്കേണ്ടത് അമ്മേയെന്ന പറഞ്ഞിട്ടു! മാത്രം പറയണമെന്നായി സഹായവും ചെയ്തെന്നൊന്നും ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്താൽ മരിക്കേണ്ടതാണെന്ന ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ല. അതാൻ ചോദ്യം.

റോണി—വെള്ളം! നിന്നെയിളി പ്പിപ്പിച്ചു! അമ്മേയ്ക്കൊന്നൊന്നും അമ്മേയെന്ന.

മാനസി—അമ്മേ! ഇന്നുവെള്ളം അമ്മേയെന്ന ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ല. അമ്മേയെന്ന ചോദ്യം ചെയ്താൻ അമ്മേയെന്ന ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ല. അമ്മേയെന്ന ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ല.

റോണി—ഇല്ല, ഇതു നാടകമാണ്.

മാനസി—ഇല്ല, ഇതു മേൽ അമ്മേയെന്ന നാടകം.

റോണി—വെള്ളം! നീ വെള്ളം.

മാനസി—അമ്മേ. അമ്മേ ഓഖിക്കേണ്ട. എന്താൻ

കണ്ടു ചുമതലയെക്കൊടുവിട്ടിരിക്കുമ്പോൾ അന്നേരത്തെ
വർഷം വകവെക്കുന്നില്ലെന്ന് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അ
മ്മ പൊറുക്കുകയും അൻ പൊറുക്കുന്നതുകൊണ്ട്

റാണി—ആരുടെ കൂടെയാണീ പോകുന്നത്?

മാനസി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അന്നേരത്തെ അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്

റാണി—അൻ വിചാരിച്ചതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
റാണി—ഇപ്പോൾ അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
റാണി—ഇപ്പോൾ അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്

മാനസി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
മാനസി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
മാനസി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്

റാണി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
റാണി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
റാണി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്

മാനസി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
മാനസി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
മാനസി—അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്

റാണി—ഇപ്പോൾ അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്

(റാണി പോകുന്നു)

മാനസി—ഇത് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
മാനസി—ഇത് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്
മാനസി—ഇത് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട് അമ്മയ്ക്കറിയാത്തതുകൊണ്ട്

മേവന്ധിന്റെ ഏഴാം മുഴുവൻ നിറഞ്ഞു വഴിയുന്നു. ഇ
തെന്നിപ്പാ നവമയൊത്തസ്വരമാണ് പരമനന്ദമാണ്
കൈവരവഹികസുഖം ഇതിന്റെ മുമ്പിലെത്ര നീക്കം!

രംഗം ഏഴ്.

സ്വർഗ്ഗം—മേവന്ധി വേലക്കേളം, സമയം—സൂര്യ.
(ഹിമാലയത്തുപ്രദേശം ഹൃദയസ്ഥാനം സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു കൂടെ
കൈവഴിയിൽ കൂടെ. പുറത്തു യഥാർത്ഥമാവുകയും മുഴങ്ങുന്നു.
വരുന്നതേൽ മണ്ട കേന്ദ്രം ഉപരിയ വാർദ്ധ്യം നിറയുന്നു)

ഹിമാ—മേവന്ധിതെന്തും എത്രയുണ്ടെന്നു നി
ക്കൾക്കു തോന്നുന്നു?

ഹൃദയസ്ഥാൻ—ഏകദേശം അമ്പതിനായിരം.

ഹിമാ—ഹ! ഹ! ഹ! ഹ! എന്നുവെച്ചാലും താഴെ
പുത്രന്മാരെക്കുറിക്കുകയേക്കാം

ഹൃദയസ്ഥാൻ—ഉവ്വ്! അങ്ങനേ!

ഹിമാ—താഴെ മുതൽ വേലം തുടങ്ങിത്തല്ലേ? എ
ന്നാലും മറ്റൊരു വകുപ്പും കണ്ടെന്നില്ലല്ലോ?

ഹൃദയസ്ഥാൻ—ഒന്നുകിൽ ജയിക്കണം അല്ലെങ്കിൽ മരി
ക്കണം എന്നുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടു താഴെ പെറക്കുത്തിലേക്കു
വന്നിരിക്കുന്നു.

ഹിമാ—അവർക്കു വേലം ചെയ്യാനോതാങ്ങറിയാമെ
ന്നു തോന്നുന്നു.

ഹൃദയസ്ഥാൻ—ഏകദേശം അങ്ങനെതന്നെയാ.

ഹിദാ—അപ്പുത്രന്മാരുടെ ശബ്ദങ്ങളേറ്റു ഇര കേൾക്കുന്നു? നമ്മുടെ ജന്മന്മാരുടെ ശബ്ദം കേൾക്കുകയും എന്താരുവക യുദ്ധം ചെയ്യുന്നു? ചേ?

ഇസ്തർ—എന്താ യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതിരിക്കാൻ? അങ്ങനെയൊരു പ്രവൃത്തിയും മറ്റൊരു ചെറുനാടാക്കത്തെയും? അങ്ങനെയൊരു സേനാപതി?

ഹിദാ—അതേ, ഞാൻ തന്നെ സേനാപതി. എന്താൽ കൂടെക്കിടന്നു പുറത്തു പോകേണ്ട ആവശ്യംതന്നെ വരില്ല. ഇര അപ്പുത്രന്മാരുടെയും മറ്റും എന്റെ അഭിമുഖം ഇതായതുവരുന്നതെന്ന് മനസ്സിലാക്കി. ഇര പാവങ്ങളേറ്റു എന്തൊരു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നു?

ഇസ്തർ—ഇതു ശക്തിയെന്നതാണെന്നു! ഇതാ അപ്പുത്രന്മാരുടെ അഭിമുഖം പിന്നെ കേൾക്കേണ്ട. ഇതാ പിന്നെ ആ അഭിമുഖംതന്നെ! അങ്ങനെയൊരു യുദ്ധംതന്നെ!

ഹിദാ—എന്താ നമ്മുടെതന്നെ ഇസ്തർനെന്നപോലെ അറിഞ്ഞുവരു.

ഇസ്തർ—അതു ശബ്ദം. (പോകാൻ തുടങ്ങുന്നു)

ഹിദാ—അല്ലെങ്കിൽ വേണ്ട, നിങ്ങളിവിടെത്തന്നെ തുടർന്നു. സന്ധ്യക്ക് എന്തിനേ തന്നെ ഇതുകൂടാ. ഇങ്ങനെ ഒരു ഭൂമിയിലും.

ഇസ്തർ—ഇങ്ങനെയൊരു ഭൂമിയിലെന്നതെന്നല്ലാതെ മറ്റൊന്നും പറയാൻ കഴിയാറില്ല.

ഹിദാ—ഇതാങ്ങനേക്ക, പിന്നെയും കേൾക്കേണ്ട.

ഊസ്താൻ—അതു കേൾക്കൂടി അടുത്തുവരുന്നു മേവാഡിന്റെ

ഹിദാ—എന്താ പറഞ്ഞാ?

ഊസ്താൻ അങ്ങനേ! ആരെ ഇങ്ങട്ടുവരുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

ഹിദാ—ഹെ! ആരാവതീ? (ഊസ്താന്റെ കയ്യാൽ പിടിക്കുന്നു)

(ഒരു ഭക്തൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഹിദാ—എന്താ സംഗതി?

ഭക്തൻ - പ്രഭാതം! പടന്നാരുകൻ ശരണമെടുത്തു കിട്ടി.

ഹിദാ—പിന്നെ ബാക്കിയുള്ള നായകന്മാരായി

ഭക്തൻ—യുദ്ധമെടുത്ത് 'ജ'യ്ക്ക്

ഹിദാ—ഇനായത്തുവരാം പേരായില്ലാതെ

ഭക്തൻ—ഇല്ല

ഹിദാ—അയ്യോ, പെറഞ്ഞു.

(ഭക്തൻ പോകുന്നു)

ഹിദാ—ശരിയായും എന്താ കൈപകരം പറയാൻ വേണ്ട.

ഊസ്താൻ—ഉച്ച! അങ്ങനേ! മേവാഡിന്റെ ജയിക്കുന്നതു ഒരു ജൈനമതമല്ലെന്നു ചിലർ അങ്ങനെയൊരു പറ്റത്താൽ മെയ്കുന്നതായിരിക്കുമ്പോൾ എന്നാലതൊക്കെയും കഠിനമായ കാര്യമാണെന്നു അങ്ങനെയൊരു കരുതുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. ഈ ദിനത്തിന്റെ വാക്കു ശരിയായെന്നു അവിടേയ്ക്കിപ്പോയി

അറിയാറായില്ലേ? ഇതാ നോക്ക! പിന്നെ അധികം
അട്ടഹാസം ആകുമ്പോൾ

ഹിദാ—സംശയമില്ല. ഈ വൃദ്ധത്തിൽ എന്താ വന്നുകുറ
ന്നതെന്നു പറയാൻ വയ്യ.

ഈസ്റ്റൻ—അതേ അങ്ങനേ! ഒന്നും പറയാൻ വയ്യ.
(മററൊരു ഭാഗം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഹിദാ—എന്താ വിഭവം?

ഭാഗം—പ്രഭാതം! താമസവും ഇത്രയും വേഗത്തിൽ
പറഞ്ഞു കേൾ.

ഹിദാ—എന്താ?

ഈസ്റ്റൻ—ഈ പക്ഷം ഈ രാത്രി അധികം താ
മസം.

ഭാഗം—അതേ.

(ഭാഗം പോകുന്നു)

ഈസ്റ്റൻ—അങ്ങനേ! സേനാപതിയെപ്പറ്റി! കൂടെ
മരിക്കിട്ട് എരിയ്ക്കപ്പെട്ടു പോയ പട്ട. അങ്ങനെയ
അങ്ങനെയെന്നു കിടന്ന സേനാപതിയെക്കുറിച്ചു കേൾക്കു
ന്നിടം കൈയെടുത്തു കേൾക്കും. അങ്ങനെയെന്നു സേനാപതിയെ
നേർക്കും. കൈയെടുക്കും പറയുമ്പോൾ.

ഹിദാ—ഹായ്! ഞാൻ സേനാപതിയെന്ന (നിര
ശയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു)

(മുന്നാമതായ ഭാഗം പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഭാഗം—പ്രഭാതം! ഇന്നായത്തുപോലും മരിച്ചു.

ഹിദാ—ഏ. ഇവനെന്താ പറയുന്ന? കൊള്ളാം, ഇ
തൊക്കെയൊക്കെയും ഉണ്ടാവാം? പിന്നെ താമസമെന്നു

ഇന്നു

മേവരഡിന്റെ പാതനം

(ഏഴാം

അദ്ധ്യം) കേൾക്കേണ്ടതല്ല! നോക്കൂ, ഇന്നു വളരെ അടുത്തു
തരികഴിഞ്ഞു.

ഉറസ്സൻ—അങ്ങനേ! അങ്ങനെയൊക്കെയൊക്കെയും പുറ
ത്തുവന്നാൽ കൊള്ളാം.

ഹിദാ—ഇപ്പോൾതന്നെ സമയമെവിടെ? ഇന്നു കേ
ൾക്കിട്ടില്ല.

ഉറസ്സൻ—ഉവ്വു, കേൾക്കേണ്ടതല്ല! നോക്കൂ വളരെ
അടുത്തായിട്ടുണ്ട്. നോക്കൂ, കേൾക്കേണ്ട അടുത്തായി.

(നോക്കുമെന്തെങ്കിലും പലപ്രകാരം)

അൻ—പ്രദേശം ഒക്കെ നോക്കൂ.

ഹിദാ—ഇതെന്തിനേ കേൾക്കേണ്ടതല്ല! നോക്കൂ. പി
ന്നെയാ?

ഉറസ്സൻ—ഇന്നിതെന്തെന്തെങ്കിലും? സമയം ന
ോക്കേണ്ടതല്ല! നോക്കൂ. പിന്നെയാ?

അൻ—പ്രദേശം കേൾക്കേണ്ടതല്ല! നോക്കൂ. പിന്നെയാ?

ഹിദാ—പ്രദേശം കേൾക്കേണ്ടതല്ല! നോക്കൂ. പിന്നെയാ?

(അന്നിതെന്തെങ്കിലും 'മേവരഡിന്റെ', 'മേവരഡിന്റെ'
എന്നു വിളിച്ചുപറയുന്നു)

ഹിദാ—എവിടെയെങ്കിലും?

ഉറസ്സൻ—ഇതിലെ, ഇതിലെ.

(ഒരു അടുത്തുള്ള ഉറസ്സൻ മേവരഡിന്റെ പാതനം
യെക്കുറിച്ചും നോക്കുന്നു. ഇതിനിടയിൽ ഹിദായെക്കുറിച്ചും വെ
ളിച്ചുപറയുന്നു. അന്നിതെന്തെങ്കിലും മേവരഡിന്റെ

മകരദിനം പിടിച്ചുകൊണ്ട് അജയസിംഹൻ പ്രാവശി കുന്നു)

അജയ—അയ്! മേവരഡ്കേ നണരകീ ജയ്!

ഭദ്രാർ. അയ്! മേവരഡ്കേ നണരകീ ജയ്!

ഹിദാ—(മണക് കൈകളും പൊക്കി) ദൈവമ! മരിക്കുന്നു! എന്നു കൊല്ലരുതെ എന്റെ ജീവൻ പോയിട്ടില്ലെ! എന്നു കൊല്ലരുതെ! എന്നു ബാധിച്ചുപോട്ടു. അജയ—നീങ്ങളാവാ!

ഹിദാ—നന്ദൻ ചക്രപതിയുടെ സൈന്യത്തിന്റെ നായകനാ?

അജയ—ഈ സമയത്തും പക്ഷകളും വിട്ടു നിങ്ങളി വിരമമകിടക്കുന്നതെന്താണി?

ഹിദാ—ഏ! ഞാനാ, ഏ! ഞാനും, ഇവിടെ കിടക്കാൻ വല്ല ഒരു കാരണമുണ്ട്. എന്നുവരുന്നതിൽ തോന്നുന്നല്ല എന്നെൻ ജീവനെ എന്തിക്കുതരണ!

അജയ—നോക്ക! ഇവനും മേവരഡിനെ ജയിക്കുവാൻ വന്നെക്കുന്നു! പേരിടക്കണ്ട, തന്റെ പ്രാണൻ ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ട. അപ്പോഴൊന്നു മുഴുവനും വിജയത്തോടും മുഴങ്ങട്ടെ!

ഹിദാ—ഓ! എന്തെങ്കിലും ആയിരിക്കട്ടെ. എന്തിക്കുതൽ തരമുണ്ടെന്നുചെയ്യ.

(അജയസിംഹൻ സൈന്യത്തെയുംകൊണ്ടു പോകുന്നു)

ഹിദാ—ആവൂ! ജീവിച്ചു ഉട-ഉട-ഉട ദാഹിക്കൂ! വെള്ളം! വെള്ളം

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

முதலாம்—வினாக்கள் எண். 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843,

(മുറിവേററ ഭക്ഷണങ്ങളെ കൂട്ടവും കുറയ്ക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന ശമ്പളവും സമൂഹം കാലം. കുറയ്ക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നതും കൂട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നതും അതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ളതും. മി. ല. ഭക്ഷണങ്ങളെ കൈവിട്ട് പറ്റിയെടുത്തു)

கொண்டி—கொண்டி! சிவசுந்தரி போய்
கொண்டி கொண்டி கொண்டி.

(കുറെ മഴപെയ്തതുകൊണ്ട് നാലിടങ്ങളിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നു)

മനുഷി—കപ്പം! നാലുമാഗത്തും എത്ര വധം നന്നായിരിക്കണം! ഈ കർമ്മവും നിഖയിളിയും ദേവരക്കൽ വയ്ക്കൂ! ദേവി പരമേശ്വര! മനുഷ്യൻ മനുഷ്യനെ ഭക്തിക്കണമെന്നതെന്തായോ അദ്ധ്യക്ഷന്റെ മാർഗ്ഗത്തിലെ ചട്ടം! ഇഹലോകസത്യം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ദൈവസ്ഥാനമില്ലെന്നാ? മനുഷ്യൻ മറ്റു മനുഷ്യനെ ഹിംസിയാവാൻ, കാരുണ്യമുണ്ടാ! അധികൃതരെ മൗനമായി ഈ വിനോദം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ നീചിതനിറഞ്ഞ ആകാരത്തെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പറമ്പത്തിന്റെ മേൽഭാഗവും ദൈവസ്ഥാനമായ ഉത്തരം മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും അധികൃതരിന്റെ ഗളത്തെ നോക്കിക്കൊള്ളുന്നില്ല! ഇതത്ര ജീവനായും കഷണവും മർദ്ദമേകുമായ കാഴ്ചയാണ് ഈ ശ്മശാനം കരളവാൻ വരുന്നത്.

മുൻപോൾ ഒരുവൻ അയ്യോ എന്റെ പ്രാണൻ
 മരിക്കുമ്പോൾ

മാനസി_സോദമ. നിങ്ങളുടെ മി. കമ്മ്യൂണ്, പ

റിയത്തു ? (പത്തനംതിട്ട ജില്ലാ സർവ്വകലാശാലയിൽ) എവിടെ വളരെ കഷ്ടമായിരുന്നു.

മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ—ഇവിടെ, ഇവിടെ, (തെക്കുകിഴക്കു
കരയിലുള്ള) അവിടെ നിങ്ങളുമാ?

[illegible]

നിങ്ങൾ മിണ്ടാതെ കിടക്കൂ. നിങ്ങളെ ശ്രദ്ധയിൽ
കൊണ്ടു വേണ്ടതൊക്കെ ചെയ്യുന്നുണ്ട്. (ഒരു താമസപ്പത്രം
കൊണ്ടുവന്നു) ആഗ്രഹം കാണിക്കുന്നു. അയാളും വേഗം
അവസരം മുറിയ്ക്കുക കിട്ടണമെന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

നീക്കം ചെയ്തതിനെ തുടർന്ന് കിരീടം തിരിച്ചടയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

മൂന്നാമത്തെ രാജ്യം 'മാമ' മാമ എന്റെ പ്രാ
ണൻ പോയോൽ മതിയാവിടുന്നു!

മനോസി: (ഭൂനാഥത്തെപ്പറ്റി ഒരു അഭിപ്രായം) അദ്ദേഹം നോക്കിക്കൊണ്ടു വരികയുണ്ട്.

ഇന്നീം ജീവൻ വേരയിട്ടില്ല (ഞെ കടന്നുവെട്ട്) ഇവിടെ നന്നാക്കൂ'

ഹിദ്ര—അഹിക്കണ്ട! അഹിക്കണ്ട! പെള്ളം! പെള്ളം!

മാനസി—(ഹിദ്രയെക്കുറിച്ച് അടുത്തുചെന്ന്) ഓ സൈനികന്റെ കയ്യിൽനിന്നു ഗ്ലാസ്സിൽ കുറെ പെള്ളംപരത്തി അയാളെ കണ്ടിട്ടുകൊണ്ടു പറയുന്നു) ഇതാ നോക്ക! പെള്ളം കുടിച്ചുവല്ലോ.

ഹിദ്ര—(പെള്ളം കുടിച്ച്) ജവ്വ! ദൈവമേ! പ്രാണൻ കിട്ടി.

(കുറെ കോപത്തോടെ അയ്യപ്പംപാൽ പ്രാവശിക്കുന്നു)

അയ്യ—നീക്കുപ്പോരാ? ഈ ഇരട്ടത്തു? മേവംസിയെ രണ്ടുകയ്യുകയോ?

മാനസി—ആര? അമ്മയനോ?

അയ്യ—(അടുത്തുചെന്ന്) അതേ, മാനസീ!

മാനസി—അയ്യ! ഈ മുറിവേറ്റവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിലൊന്നിസ്സാഹായിക്കുവാൻ അമ്മയന്റെ കോപത്തോടു പറയൂ. എന്റെകൂടെ ചുരുക്കം ആളുകൾ ഉള്ളു.

അയ്യ—അവയെക്കന്മാ മേവേമി?

മാനസി—അവരീ മുറിവേറ്റവരെയാണുള്ള സേവശിബിരിത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു കിടത്തണം.

അയ്യ—വല്ലരെ ശരി. കോപമേ! നിങ്ങളീ മുറിവേറ്റവരെ എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുവാൻ വേണ്ടുന്നതെല്ലാം ചെയ്യൂ.

(അവർ മഞ്ചൽ കൊണ്ടുവരുവാൻ പോകുന്നു)

മാനസി—എന്തൊരുനന്ദമാണു് അയ്യ!

അമ്മയെ - മാനസി! എന്തൊരു ജ്യോതിസ്സാണ്!

മാനസി - എപ്പിടെ?

അമ്മയെ - ഭവനിയുടെ മുഖത്തു് ജ്വലിക്കുന്നതേയും തളിർത്തൊഴുതിപ്പോയതും ഈ ജന്മഭൂമിയിൽ, മരണഭവനത്തിൽ ഈ വീരവേഷകൃത്തിൽ, ഈ ഭവനകരമായ ശൂന്യതയിൽ, ഇങ്ങനെയൊരു ജ്യോതിസ്സാണ്! കെട്ടേക്കാവുന്നതല്ല കേൾവിച്ചു സമുദ്രത്തിലെ തരതരവായൽ പ്രഭവസുഷുപ്തനപ്പോലെയും കാത്തുനിൽക്കുന്നവരിൽ സ്ഥിരവും നീലവർണ്ണവുമായ ആകാശമെന്നപോലെയും, ദുഃഖത്തിന്റെ ഉപരികരണമെന്നപോലെയും--എന്തു് ഏതൊരു ഭവനമാണ്! ഈ സൗന്ദര്യം! ഈ കാന്തത! ഈ വിസ്മയം! പശ്ചാതെ അപ്പൂർണ്ണമെന്നതാണ്! മാനസി! (മനസിയിലെ കരം എപ്പിടെ)

മാനസി - അമ്മയെ!

കുറിപ്പ്.

സ്ഥാനം--മേവരയിൽ ഒരു വീഥി, സമയം-പ്രഭാതം.

(അമ്മയുടെ ഹൻ, ഗോപിനത്തിന്റെ ഹൻ, അമ്മയുടെ ഹൻ, സാമന്തന്മാർ മുതലായവർ യുദ്ധത്തിൽ ജയിച്ച കൈയോളം വരവ് ചാണന്മാർ മേവരയിന്റെ അടുത്തടുത്തായി പാർത്തു)

(കുളകത്തി)

സമരമതു സമവസിതമകർവരവായി

മേവരപുതയുടെ രക്ഷിച്ചു മരണികൾ

ചിന്തമണകലയുമായി കൈകൾ പാടിയാണു പാ-

നന്ദപ്രഭു വൻപടനീളെ നിറന്നിതു.
 അസിംഹമൂർത്തിക്കുമുന്നിൽനിന്നു
 അഹംശമിച്ഛിച്ചു പാഞ്ഞുവന്നു കളി.
 പരിഭവമിതവനമിത ഗുഹസമുദ്രവും
 സഞ്ചിതനാശമുഖമിതപരമാർത്ഥവും
 വരവിതയവമകുമാരൻ മേവാഡീപ്തനായ
 വർണ്ണിച്ചു മനസ്സുകീഴിടിയും നമുക്കു.
 ശുഭദിവസമിതുമഹിത മേവാഡീനഗരവും
 തൃക്കുമാരീഴിയിൽ താഴും തകർച്ചയിൽ
 മരണമഹ സമരമതിമേവാഡീപരമാർത്ഥൻ
 നിശ്ചിതപരീക്ഷ കൈകൾ കയ്യിരിക്കാൻ.

രണ്ടാമതാം.

മംഗലം

സ്വന്തം—അദ്വൈതം മേവാഡീനഗരസിംഹന്റെ ഗുഹ,
 സമരം—പ്രഭുക്കൾ.

(മേവാഡീനഗരസിംഹനും അദ്വൈതത്തിന്റെ ഭക്തനായി
 തന്റെ അമ്മനാഥസിംഹനും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു)
 സ്വന്തം—അമ്മനാ! മേവാഡീനഗരത്തിൽ മഹാമഹാസമരം
 അമ്മനാസിംഹൻ തുണയ്ക്കേണ്ട അമ്മനാ നമ്മുടെ
 അമ്മനാ നമ്മുടെ അമ്മനാസിംഹൻ ധന്യനാണ്
 സ്വന്തം—അമ്മനാസിംഹൻ മഹാമഹാസമരം സമരം

വിസ്തൃതമായിരുന്നു. കളിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നെല്ല അയ്യോ
 ഉണ്ടെന്നു അറിഞ്ഞിരുന്നെന്ന് അതും വിചാരിച്ചോ?

അതന്നു—മുത്തപ്പ വാങ്ങിക്കിമഹാഷിയും അല്ലെങ്കിൽ
 ഒരു കള്ളനായിരുന്നുവോ?

സഗത—ആരെ വാങ്ങിക്കിമഹാഷി? ഇതുസീമാന
 ന്റെ മകനാ?

അതന്നു—ഒക്കെല്ലാം മുത്തപ്പ! വാങ്ങിക്കിമഹാഷിയെ
 പേരെങ്കിലും അവിടുന്ന് കേട്ടിട്ടില്ല? അല്ലെങ്കിൽ അവിടു
 ന്നു മഹാഷിയായിരുന്നു.

സഗത—അവൻ ഇങ്ങനെ കാര്യം? ഒരു പക്ഷേ അ
 ന്നേളെങ്കിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം.

അതന്നു—അവിടുന്ന് വിളിച്ചപ്പോൾ കണ്ടാണോ? അ
 ത്താൾക്കായിരുന്നല്ലോ അല്ലെങ്കിൽ കിട്ടിയിരുന്നതു?

സഗത—അതുപോലെ?

അതന്നു—അതാൽക്കൽ.

സഗത—അവൻ അതു ഞാൻ അറിഞ്ഞിരുന്നതും
 വെള്ള സഹായിയോ, എന്നാൽ പേരു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അ
 വർണ്ണനയിൽ അറിഞ്ഞിരുന്നുവോ കേട്ടിട്ടുണ്ട്?

അതന്നു—അങ്ങനെയല്ല അല്ലെങ്കിൽ അതു
 യെന്നുമായിരിക്കുന്നതു്.

സഗത—അതാൽക്കൽ? അതാൽക്കൽ നല്ലതല്ല
 ന്നു കണ്ടോ?

അതന്നു—എന്നാൽ മുത്തപ്പ! അവിടുന്ന് അതാൽക്കൽ
 വായ്പിച്ചിട്ടില്ല? അതാൽക്കൽ അതാൽക്കൽ നല്ലതല്ല
 വായ്പിച്ചിട്ടില്ല. അല്ലെങ്കിൽ അതാൽക്കൽ കണ്ടാണോ?

അതിലെഴുതിയിരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിനെപ്പറ്റി മുത്തപ്പൻ ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ? മകീ:

സഗമ—മകനേ, തെറ്റൊന്നുണ്ടെന്നു പറിക്കൂടാ? യുദ്ധം ചെയ്തു യുദ്ധം ചെയ്തതന്നെ എന്റെ ജന്മം കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ടുനിങ്ങളു പഠിക്കാനുള്ള സമയമെത്തിയെന്നു കിട്ടുക?

അമ്മ—എന്തു? അച്ഛനെപ്പറ്റിയൊക്കെയും യുദ്ധം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ?

സഗമ—യുദ്ധം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നാ? തെറ്റൊന്നു വെച്ചു യുദ്ധങ്ങളെ നോക്കിയിട്ടില്ല? അപ്പോൾ നീ ജനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു അറിയുകന്നില്ല

അമ്മ—അച്ഛൻ ആരോടൊക്കെയും യുദ്ധം ചെയ്തിട്ടില്ല?

സഗമ—അങ്ങനെയൊന്നിന്നും ഓരോയില്ല എന്നാൽ അറൻ അറവയില്ലാത്തവരും യുദ്ധത്തിനു പോയിട്ടുണ്ടെന്നു എന്നിന്നു നല്ല നിശ്ചയമാകട്ടെ അങ്ങനെയൊരു നിന്റെ അമ്മ—

അമ്മ—മുത്തപ്പ! എന്റെ അമ്മയെവിടെ?

സഗമ— അവളെവിടെയെന്നു അറക്കുകയാണു് ആക്കുകയാണു്. ഒരു ദിവസം മുമ്പിലെ “മേവരഡ “മേവരഡ” എന്നു നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടാണു് അവളെപ്പറ്റുന്നതെന്നു അമ്മയെക്കേൾക്കുന്നതും സമ്പൂർണ്ണമായി അവളെ അങ്ങനെയൊരു പരമനാചാരിയു ഏകീകൃത അവളെപ്പറ്റി ഒരു വിവരവും കിട്ടിയില്ല

അമ്മ— പിന്നെന്റെ അച്ഛനോ?

സഗമ— അമ്മയോ? സമാസമയം ഒരു ക്രമമെന്ന

പ്രോബലായിരുന്നു. ഒരിക്കലും കഹാകാദര ഗജസിംഹന്റെയടുത്തു ഇളവരണാക്രമിക്കാൻ പറ്റാത്തതായിരുന്നു. അതിൽവെച്ചു കരിച്ചു പോകുകയും ചെയ്തു.

അവസാനം—എന്റെ അമ്മ മേവധയിൽനിന്നെ ഏ
വിടെയെങ്കിലുമുണ്ടായിരിക്കണമെന്നുവെന്നിരിക്കെ
തന്നെ.

സ്വഗത—ഉത്തരവാദി

അയ്യോ—മുക്കച്ച! അവിടുത്തെന്തൊ മോശംപിന്നെ
യുദ്ധപക്ഷിച്ച് ഇരട്ടെട്ടെ പൊന്നിരിക്കുന്നത്? അവിടുത്തെ
അങ്ങനെയൊന്നൊ പ്രതാപനിയോടെ അനശ്ചരിക്കുമോണ്ടി
പ്രശ്നം ബലികഴിച്ചുവോ?

സംഗതം—അതുകൊണ്ടുതന്നെയാ ആ സംഗ്രഹം
കൈപ്പറ്റത്തിൽ കഴിച്ചുപോയതു, ഞാനതാക്കളെ വളരെ
ഗുണഭോജിച്ചു. എന്നാലൊരുകാരെന്റെ വാക്കുകൾ വി
ശദിപ്പിച്ചു കൊള്ളാം പറയൂ, സത്യമെന്തിനെന്നു മേ
ലാണുള്ളതു്?

അമ്മണ—എന്നാൽ സ്ത്രീപരകന്മാരെന്നും, ഇവഴി കൂടി തൊട്ടും അമൃതമാക്കിയെടു വികലമാക്കുന്നു പരീക്ഷിക്കേണ്ട നാകമെന്നതായി കേൾക്കുന്നുണ്ടല്ലോ?

സ്വഗതം—അതുകൊണ്ടുണ്ടാകാം? അയാൾക്കു മനിച്ചുപോയി. ഇപ്പോൾ അയാളുടെ കീഴ്മിടകൾക്കുൾ അയാൾ വരുന്നുമില്ലല്ലോ. അതും പ്രസാദവും കട്ടികളായിരുന്ന കറുപ്പത്തു് മരിക്കൽ ഒരു കീറിപ്പും ഒരു പരമ്പരയും തമ്മിൽ ഒരു യുദ്ധമുണ്ടാകുന്നു എന്നിരിക്കിലും ഓർമ്മയെഴുത്ത് കീഴ്മിടകൾക്കുൾക്കുൾ പരമ്പരയും. എന്നാൽ പ്രസാദം

ന് എന്റെ വാക്കു പിടിച്ചില്ല. പാമ്പിന്റെ പട
ത്തിൽ മണ്ണുവെച്ചുകൊണ്ടു കീറി ചിലപ്പോളിങ്ങും ചില
പ്പോളുണ്ടായി കുതിച്ചുമാറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പാവ ചീ
റ്റിക്കൊണ്ടു പടം നിലത്തടിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. ഒരു
വിൽ പാമ്പിന്റെ പടത്തിൽ കീറിയുകെ പിടുത്തം കണ
ത്തിൽ പററി പാമ്പിനെക്കൊന്നു തലയിട്ടുറിച്ച് മാറുക
യും ചെയ്തു. പാമ്പിനെ കൊല്ലുകയാണല്ലോ കീറിയു
കെ തൊഴിച്ച്, പാമ്പൊപ്പാണ്ടെങ്കിലും കീറിയിട്ടു തൊല്ലി
ച്ചിട്ടുണ്ടോ! അതുകൊണ്ടാണു ഞാൻ കീറിയുകെ പ
ടം പിടിച്ചത്. പ്രസാപൻ പാമ്പിന്റെ പടവും
പിടിച്ചു. ഇപ്പോഴും കറുത്തുതന്നെയും

അതാണ്—എന്നാൽ മൂന്നാലി, ദിവസത്തിലെ യുദ്ധ
കളിമുഖം!

സ്വന്തം—എന്റെ കുട്ടി! അയാൾക്കും പണ്ടു തന്നെ സ്വന്തം എന്നയാണല്ലോ എന്നുവെത്രത്തോളമെങ്കിലും എന്റെ മുസൽമാന്മാരുടെ സംഖ്യ കുറഞ്ഞുപോയാൽ അവർ വളരെ ഹിന്ദുക്കളെ മുസൽമാന്മാരാക്കി. ചീനയും ഞാന്റെ വയറും എന്നാൽ ഹിന്ദുക്കളും, മുസൽമാന്മാരെ ഹിന്ദുക്കളാക്കുന്നില്ല മുസൽമാന്മാരെ ഹിന്ദുക്കളാക്കിയെന്നു! മിമാളപ്രദമായിട്ടും എങ്ങനെയോ മുസൽമാന്മാരായിത്തീന്നാൽ അയാളെ പിന്നെ മരുതാക്കി. ചും ഹിന്ദുവാക്കിത്തീർക്കുന്നില്ല ഇക്കാര്യത്തിലാണ് ഹിന്ദുക്കളെ വെറുപ്പാക്കാൻ കഴിഞ്ഞത്.

சுருதுரை—அனாபிபுரம் அருகே

സ്ഥലം—ദുനാൽ, നിന്റെ അമ്മയ്ക്ക് കയറാത്ത

മാൻ ഏകദേശം മൂന്നരനാളിനിന്നു് എന്നാലുള്ള പൊതു അവന്റെ സ്റ്റേഷനിയായ അമ്മ ഒട്ടയെങ്ങനെ ഹിന്ദുവാക്കിയെന്ന് ആദ്യം വിമർശനം

അമ്മ—അമ്മേ! എന്തൊരു വികാരം എന്തൊരു സുരതം
 ഹൃദയം വാങ്ങുന്നു?

സഗമ—ഇതിനുമേലും നിന്റെ മുത്തച്ഛൻ ചെയ്ത
മുഷാരയില്ല. എന്റെ പുത്രൻ നല്ല ചെയ്തവനായിര
ന്നു. അയാൾ ദേശമെങ്കിലും അധഃപിടിച്ചുനോയില്ല. അ
വനവേണ്ടി ഞാൻ പല കാര്യവും ചെയ്തുപെട്ടിട്ടുണ്ടായി
രുന്നു. അപ്പന്റെ വഴിയും എടുപ്പാക്കിക്കൊടുത്തിരുന്നു.
ഞാൻ സദയവും മുകളപക്കത്തിൽ ചെന്നിറ്റിയായിരുന്ന
തിൽ നിശ്ചയമായും മുസൽമാനാചാരത്തിന്റേയും മ
ഹാമേയ്യരുവാരോടാവുന്നതല്ലായിരുന്നു.

അമ്മ—മുണ്ടല്ല! അവിടുന്ന് മുസ്ലിമനായിത്തീർന്നതായിരുന്നു. ഓരോന്നും വായിക്കാനുപയോഗിക്കാവുന്നതായിരിക്കുകതന്നെ വേണ്ട.

ஸ்கை—ஆம்! உம்மையுள்ளனவையெல்லாம் அப்போது
உம் உயரமுக்கொண்டிற் கண்டிதா விட்டிதகண்டுகொண்ட.
(அல்லுமேயுள்ளன அப்போது உயரமுக்கொண்ட)

സഹക—മറുതുടര! ചന്ദ്ര, നമസ്കരം.

അബ്ദുല്ല: -ഓണാക്കിത്തന്നുവല്ല! നമസ്കാരം.

സംഗ്രഹം - അമൃതം നമോ

അടവ് ഒപ്പ് - - അവിഭാജനം.

സംഗീതം - നല്ല മനോഹരമാക്കി. അവിനാശിപ്പിച്ചു.

അബ്ദു—മേവാഡിലെ.

സഗർ—അതെങ്ങനെ? മേവാഡിലെ രാജാ അമര സിംഹാസനങ്ങളിൽ?

അബ്ദു—എന്നാൽ ചക്രവർത്തി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടുണ്ടായ റാണയരക്കിയിരിക്കുന്നു.

സഗർ—ഇതിന്റെ അർത്ഥം എന്താണ്?

അബ്ദു—അവിടുന്ന് പാർവതീയർ ചിത്രാക്ഷിയെ പാർവതീയർക്കു അർപ്പിച്ചു കൊടുത്തു കൊടുത്തു.

സഗർ—ചിത്രാക്ഷിയെ പാർവതീയർ?

അബ്ദു—അവളെ പാർവതീയർ അവിടെയുണ്ട്.

സഗർ—അപ്പോൾ അമരസിംഹാസനം പാർവതീയർക്ക് ഉപയോഗിക്കുകയോ?

അബ്ദു—അപ്പോൾ അമരസിംഹാസനം പാർവതീയർക്ക് ഉപയോഗിക്കുകയോ അമരസിംഹാസനം പാർവതീയർക്ക് ഉപയോഗിക്കുകയോ.

സഗർ—എന്നാൽ അമരസിംഹാസനം പാർവതീയർക്ക് ഉപയോഗിക്കുകയോ.

അബ്ദു—അപ്പോൾ അമരസിംഹാസനം പാർവതീയർക്ക് ഉപയോഗിക്കുകയോ.

സഗർ—എന്നിരിക്കിലും അമരസിംഹാസനം പാർവതീയർക്ക് ഉപയോഗിക്കുകയോ.

അമരസിംഹാസനം പാർവതീയർക്ക് ഉപയോഗിക്കുകയോ.

സഗമ - മിസ്സാതിരിയെക്കുറിച്ച്, നിന്നോടൊക്കെ ചോദിച്ച് (അബ്ദുല്ലയോട്) ഇല്ല, എനിക്ക് യുദ്ധം ചെയ്യാനും മറ്റും കഴിയില്ല. ഈ യുദ്ധത്തിന്റേയും മറ്റും യുദ്ധകാര്യങ്ങളെന്നയം ഞാൻ മിസ്സാതിരിയെ മുഗളന്മാർക്കു നൽകിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ പിന്നെ യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടിവരികയാണെങ്കിൽതന്നെ എന്റെ ജന്മശ്രമിയുടെ മുമ്പാകെനിന്നു യുദ്ധംചെയ്യരുതെ അതിനെ ആശ്രയിക്കരുതെന്നുവേണം.

അബ്ദു—വേണ്ട അവിടേക്കു യുദ്ധവും മറ്റും ചെയ്യാൻ വരില്ല. അഥവാ യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടിവന്നാൽതന്നെ അങ്ങനെയൊന്നു വന്നാൽ യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതും. അവിടുന്ന് ഭയപരമായി ചിന്താക്കിയിട്ടുള്ളതും വേണ്ടാൽ മതി.

സഗമ—അപ്പോൾ അകരപിംഹൻ ചിന്താക്കിനെ ആശ്രയിക്കുന്നതല്ലല്ലോ?

അബ്ദു—ഇല്ല, അദ്ദേഹമാകുമ്പോൾ ഇതുവരെ അദ്ദേഹം ആശ്രയിച്ചിട്ടില്ലല്ലോ? അതുകൊണ്ട് ഇന്നിപ്പോൾ ആശ്രയിക്കുന്നു അല്ലയോ?

സഗമ—ഒന്നാമതും കറുപ്പും ഇതൊരു യുദ്ധമാണോ? ഒന്നാം അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊന്നല്ലെന്ന് ഇതുകൊണ്ട് അയാൾ പിന്നീടൊരിക്കലും മരിക്കില്ലെന്നോ? അങ്ങനെയൊന്നും നിങ്ങൾ വിവരണം ചെയ്തുവോ? അതോർ വിവരണവും മറുവില്ലെന്നുവേണം?

അബ്ദു—അവിടുന്ന് പറഞ്ഞതിന്റെ അർത്ഥമെന്തിന്നു മനസ്സിലാക്കി.

സഹൃദ ശക്തി. എന്താണു് കേൾക്കു പഠയരുക. അന്നേരത്തെ ജീവസം നിങ്ങളുടെ വിവരം നമുക്കുവെല്ലാം. അതിന്നു മുന്പാകിക്കൊണ്ടും നിങ്ങളുടെ വിവരം കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ ആ വിവരം വീവരംവിട്ടു? ഇതെന്തെന്തെ ഒരു തെളിവാണ്? (അമ്മയുടെ അടുത്തു നിൽക്കുന്ന) കുട്ടി, നീയെന്തിനാചിരിക്കുന്നു? (അമ്മ ഒല്ലത്തു) പഠയ മുന്പാകിക്കൊണ്ടും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നുതന്നെ. അതു പിന്നീടുകൊണ്ടും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാണോ?

അമ്മ. ഓ. അവിടുത്തെത്തിന്നു ഏന്താണു് കേൾക്കുന്നു?

സഹൃദ—കൊള്ളാം. ഞാൻ കേൾക്കുന്നതു നിങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിന്റെ നടുവിലാണ്. അതാൻ മാത്രം വേർതിരിക്കും. എന്തിന്നു നമ്മുടെയൊന്നു താല്പര്യമില്ല.

അമ്മ. ഓ—എന്തെങ്കിലും കേൾക്കൂ, ചക്രവർത്തി തിരുമനസ്സു കെ. സന്നിധിയെ നൽകും. ഇനി പഠയെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തിന്റെ തിരുമനസ്സു കെ. അമ്മയോടൊക്കെ.

സഹൃദ. അമ്മയെല്ലാം, നമുക്കു. ഇതു നിങ്ങളുടെ നിശ്ചയം നിശ്ചയവും ജീവനായതായ ഒരു സംഗതിയാണു്. നിങ്ങളെല്ലാന്നു നിങ്ങളുടെ മുന്പുള്ളതെന്തെങ്കിലും ഒരു വെളിച്ചംകൊണ്ടും. നമ്മുടെയൊന്നുതന്നെ. എന്താണു് കേൾക്കുന്നതെന്നു കേൾക്കും. എന്താണു് തിരുമനസ്സു കെ. കൃത്യമായതായാണു്. നമുക്കു് അമ്മയെ!

കംഗം കടന്നു.

സ്വന്തം—ഉദിച്ചപ്പോൾ അതൊന്നുമില്ലെന്ന് അറിയാതെ
 തമ്മിൽ—പ്രഭാതം.

(മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു)

(മറന്നതിനെ പറ്റി)

(ഒരൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും)

അതൊന്നൊന്നായി സംഗ്രഹിക്കുകയും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു

പ്രഭാതം വെളിച്ചമേറിയതായിരുന്നു.

പ്രഭാതം തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

മറന്നതിനെ തിരിച്ചറിയുന്നു.

അതൊന്നൊന്നായി പൊന്നിന്റെ ചുറ്റും

യങ്ങിലെ മനമാരുതൻ,
അന്നോളും മലർകുലകൾക്കുവേണ്ടും
പാണികളെക്കൂട്ടമൊന്നും
ജന്മമനുഭവമെടുത്തു
വാസനകൾക്കിടവല്ലക!

(അജയസിംഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മന്നസി—ആർ? അജയനാ?

അജയ—അതേ, മന്നസി!

മന്നസി—ഇത്രീവസമായിട്ട് അജയനെയും വര-
ണേ? കനസ്സിനു സഖകൾക്കുമായിട്ടല്ലല്ലോ!

അജയ—അല്ല

മന്നസി—അജയന്റെ വാഗ്ദാനം അന്നപ്പോഴേ-
ക്കുപോയിക്കാരുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി പരക്കയുണ്ടായിട്ടല്ല!

അജയ—ഇല്ല. മന്നസിനെയും തന്നിട്ടിരിക്കണേ!

മന്നസി—ഞാൻ പറയുകയുണ്ടാകൂ ചിലതാവേണ്ടി
കൂറേ.

അജയ—എന്ത് ആലോചിച്ചിരുന്നു?

മന്നസി—മനുഷ്യനെക്കൂപരായീനന്നാണെന്നു ചി-
ന്തിക്കുകയായിരുന്നു. മനുഷ്യൻ തീരെ ഭയപ്പെടുന്നതെന്നു
മേവാപ്യയുദ്ധത്തിൽനിന്നു ഏതൊരു പാരം പഠിച്ചു.
വല്ലഭകൾക്കു ഒരു വെട്ടിനാൽ അവൻ നിലത്തു പതിക്കു-
ന്നു. പന്നിപ്പോലെയെന്നോടാൽ ഏതൊരുവെട്ടിലെ വ-
രംകെട്ടുന്നു, മനുഷ്യന്റെ കൈകളിൽ ഉത്സാഹത്തോടു
ന്നു വിട്ടപ്പോഴെന്നതു് അജയനെക്കൂട്ട മനുഷ്യൻ അ-
വസ്ഥയും സ്ഥിതിക്കുമെല്ലാം ഉപേക്ഷിക്കുന്നതെന്നാണു്!

യി, അല്പമെങ്കിലും—അങ്ങനെയൊക്കെയും മാനസിക കഷണങ്ങളുണ്ടാവരുത് ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. എന്റെ ആഗ്രഹം വേഗി പൂർത്തിയാകട്ടെ!

(ഇത്രയും പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അജയസിംഹൻ മറുസഭയുടെ കരം ഗ്രഹിക്കുന്നു ഇതിനുമേൽ റാണി അവിടെ പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണി—അജയസിംഹ!

(അജയസിംഹൻ മറുസഭയുടെ തെക്കുവശത്തു നിൽക്കുന്നു)

മറുസഭ. എന്താ അമ്മ?

റാണി—അല്പമെങ്കിലും കിടന്നിട്ടില്ലെന്ന് എന്റെ മകളോടു നിങ്ങളുടെ സന്ദർശനം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്ന് ധൃതം അറിയാത്തതായ—ഞാൻ അല്പമെങ്കിലും.

മറുസഭ—എന്തിനും അങ്ങനെയൊക്കെയൊക്കെയോ?

റാണി—നീ അങ്ങനെയൊക്കെയോ ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കുന്നു. വേഗം, അങ്ങനെയൊക്കെയോ.

(മറുസഭ വേഗം)

റാണി—അങ്ങനെയൊക്കെയോ നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടാൻ എന്തിനും, നിങ്ങളുടെ തലയ്ക്കു വീഴ്ത്തിയൊക്കെയോ മെരുക്കുന്ന കയ്യിലൊക്കെയോ നിങ്ങളും മറുസഭയ്ക്കും പരമമെപ്പോലെ വെറും കട്ടികളല്ല അങ്ങനെയൊക്കെയോ നിങ്ങളുടെ ധർമ്മത്തിനോടുള്ള. അങ്ങനെയൊക്കെയോ മേലാൽ നിങ്ങളും മറുസഭയ്ക്കും പരമമാകുന്നത്

അജയ—കുട്ടനവേദം.

(അജയസിംഹൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്തുപോകുന്നു)

റാണി—ഞാൻ നല്ലവണ്ണം ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അതന്നും മറന്നിടം തലിൽ വിചാരിച്ചു നമുക്കിരിക്കുന്ന നന്നായെന്നു. പക്ഷെ അതുണ്ടോവോ? (കുറെ ഉറപ്പിച്ചു കൊണ്ടു) നമുക്കു കയ്യെത്തുകയായിട്ടു ചെറുതായെന്നു ആലോചിക്കുന്നു?

(റാണി അതരസംഹാരം പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണി. അമ്മിണി!

റാണി—മാനസംഭവം ഏതെന്നോടു പറൻ വിചാരിക്കുന്നുമില്ല.

റാണി—നിങ്ങൾ മാനസികമായിട്ടെങ്കിലും പറ്റ കയ്യെത്താമോ?

റാണി—ഇല്ലാത്ത, എന്താ? എന്താ ഉണ്ടായത്?

റാണി—അവൾ കരയുന്നു.

റാണി—അവൾ കരയുന്നു?

റാണി—ചെല്ല, അവളെത്തിന്നു കരയുന്നതെന്നു നോക്കൂ.

റാണി—എന്തു ഭ്രാന്തെന്തി! കരയുന്നതെന്നും ഞാൻ വല്ലതും പറഞ്ഞോ? അവിടുന്ന്തന്നെങ്കിൽ അവളുടെ കരയ്ക്കുമാനം നേരുകയായില്ല. അവളും ഒന്നും ആലോചിക്കാതെ, ഇതാ ഇപ്പോൾതന്നെ അവൾ അതരസംഹാരം തൻ കയ്ക്കു—

റാണി. ഓമ്മിപ്പോള! മാനസികമായിട്ടെങ്കിലും കയ്യെത്താമോ? അവളാണെന്നറിയാതെ?

റാണി—അതാണോ?

റാണി—അവളാണെന്നു എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല.

ഇതുവരെ അവളെ അറിയാവൻ നമുക്കൊക്കെ സാധിച്ചിട്ടില്ല. അവളാകെനും എവിടെന്നിന്നാവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ആരും പറയാവൻ കഴിയുന്നതല്ല.

റാണി—ഒ, ഇവരും എനിക്കു കുറവു; അവരും എനിക്കു കുറവു. പേരായി നോക്കട്ടെ, മകൾ കരയുന്നു. ഇതിനാൽ ഉപദ്രവംയാവാം.

റാണി—ഇതാ നോക്കി! (റാണി തിരിച്ചുവരുന്നു.)

റാണി—നോക്കൂ! ഇനിമേൽ മരണസീമയോളം ഏതൊന്നും പറഞ്ഞുപോകരുത്. സ്വർഗ്ഗലോകത്തെ ഒരു തേങ്ങപ്പൂത്തും സമയമായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവിടെനിന്നു നീങ്ങുക വല്ലതും പറഞ്ഞാൽ അതു കേൾവിയു തിരിച്ചു പോകും.

(റാണി നിർഭയമായിട്ടു കൈകൾ ഉയർത്തുന്ന ആനന്ദത്തോടെ നോക്കി നിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.)

ഈ ജീവിതം ഒരു സ്വപ്നമാണ്. ഈ ആകാശം ഏതു നീലവും സ്വച്ഛവും അനന്തവുമാകുന്നു. ഇതിന്റെ അടിമകൾക്കു കൈയ്യും ഉദരവും മനോഹരവുമായ മോഹപാലം സമ്മതിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ ജീവിതത്തിലും സമുദ്രത്തിലെ തിമകൾ ഉയരും അങ്ങിരിക്കുന്നതു പോലെ കറങ്ങുന്നു. ഈ അദ്ധ്യക്ഷനായ മരണിയുക്തം മിഥ്യയാകും അതിജീവനമായ ആകാശത്തെയും വഹിക്കുന്ന തായി കറങ്ങുന്നു. ആകാശത്തിൽ മോഹങ്ങൾ ഗർജിക്കുന്നു. ഭൂമിയിൽ വക്കുണ്ടായി പ്രവഹിക്കുന്നു. വീണ്ടും

പണ്ടത്തെപ്പോലെതന്നെ എല്ലാം ശാന്തവും സുന്ദരിയും
തായിത്തീർന്നു.

(ഗോപിനസംഗം ഗർവ്വമായിട്ടു)

റാണ—ആർ? ഗോപിനസംഗനോ? എന്താ ഇ
ത്ര പെട്ടെന്നിങ്ങോട്ടു പോന്നതു?

ഗോപിന—മഹാമരാജാവേ! മേവറധിനെ അകൃതി
ക്കുറു പിടുന്നതും മുഗളന്മാരുടെ ഒരു സൈന്യം വര
ന്നതും.

റാണ—വന്നുകഴിഞ്ഞുവോ? മേവർ യുദ്ധംകൊണ്ടു
മാത്രം യുദ്ധത്തിന്നു യുദ്ധശാസ്ത്രമുണ്ടാവുന്നതല്ലെന്നു നാം
മുൻകൂട്ടിക്കൊന്നു കരുതിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. എന്തവനെ തു
റുപ്പുതുറന്നാണു മുഴുവനും മുഴുക്കുകയെന്നുവോ? അന്നു
യെ മുഗളന്മാർ അടുത്തു ചുറ്റിക്കൊല്ലും.

ഗോപിന—മഹാമരാജാവേ! നമ്മുടെ മറ്റൊരു ഇതു
വരെയും അന്താരാജ്യങ്ങളും കൂട്ടമായിരിക്കുന്നതിന്റെ
കാരണമെന്താവാം?

റാണ—എന്തിനാ? യുദ്ധങ്ങൾ കൂട്ടുന്നതിന്റെ ആ
വശ്യം?

ഗോപിന—ഇനി മഹാമരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊ
ണ്ടു യുദ്ധംചെയ്താൽ ഭാവമില്ല.

റാണ—എന്തിനാ? യുദ്ധംകൊണ്ടു ഫലമെന്താവാം?

ഗോപിന—മഹാമരാജാവേ! അല്ലെങ്കിൽ മുഗളന്മാർ
വന്നു മേവറധിനെ കണ്ടാൽ കൈവശപ്പെടുത്തിപ്പോ
യും.

റാണ—അപ്പോൾ മേവറധിനെ കൈവശപ്പെടുത്തി
യെന്നുവേണ്ടുവോ?

ഗോവിന്ദ—വസ്തുവതിൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു യുക്തം ചെയ്യുന്നില്ലെന്നുണ്ടോ?

റാണ—ഇല്ല, ഒരിക്കലുമില്ല. അതു കഴിയുകയും ചെയ്യും.

ഗോവിന്ദ—ഒരു വിധത്തിലും, അഭിമാനത്തോടു പ്രയത്നം ചെയ്താൽ കൃഷ്ണസ്ഥിതിക്കുവേണ്ടി ചെയ്യാതെ—

റാണ—ഇതൊക്കെ പറയുന്നതിന്റെ ശ്രദ്ധയും തന്നെ വേണ്ടോ? ദൈവഭയം മൂലം നമ്മുടെ സൈന്യം പലതായി ചുരുക്കവും നശിച്ചുപോയും. ഇപ്പോൾ യുദ്ധം ചെയ്യാൻ സൈന്യം ഉണ്ടാവില്ലെന്നുണ്ടോ?

(വത്യവതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സത്യം—മഹാരാജാവേ, സൈന്യം ശുദ്ധീകൃതം പുനരുദ്ധം. സന്നദ്ധപ്പറന്നിരിക്കുന്നവർ ഉണ്ടാകുന്നു.

റാണ—ശുഭം! ചരണിതരോ?

സത്യം—അതി മഹാരാജാവേ! ഞാൻ ചരണിതരനല്ല. മഹാരാജാവേ വീഴും മേവരയിനെ അക്രമിക്കാൻ പണ്ഡിതന്മാരെ പെരുൻ കേള. എന്നാൽ മേവരയാകട്ടെ ഇതുവരെ മഹാശൂന്യമായി നിശ്ചിതമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇതാ ഞാൻ കറുത്ത. മഹാരാജാവിന്റെ നിദ്രക്കു ഇതുവരെ പല ദൂഷണമായിട്ടില്ലെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. അതുകൊണ്ടു മഹാരാജാവിന്റെ നിദ്രക്കു ഭംഗം വരുത്തുവാൻ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നതു്.

റാണ—ചാലാണി! ഇപ്പോൾ യുദ്ധം ചെയ്യാനെന്നു കേൾപ്പിച്ചു. യുദ്ധം സന്നദ്ധപ്പെടുന്നതാണ്.

സത്യം—മഹാരാജാവേ! ദൈവഭയം

ത്തിലെ ജയത്തിന് ശേഷം സൂര്യയെത്തിനിന്നുണ്ട് ആ
മഹാമഹാമഹാ ശിവയെത്തിനിന്നു വഴിയിട്ട മഹാമഹാ
ജയം! അപരമഗണത്തിൽ പതിച്ചുപോകട്ടേ!

നാണു—മാമണി ദേവർ യുദ്ധകാലം പേരുകളെ.
ആ യുദ്ധത്തിൽ തീച്ചയായും നമുക്കുതന്നെയാണ് ജയം.
ആ ജയമെങ്ങനെയോടാണെന്നറിയാമോ? അതിൽ
നമ്മുടെ സൈന്യം പകുതിയിലധികം നശിച്ചുപോയിരി
ക്കുന്നു. ഇത്രയധികം വീരന്മാരുടെ മരണമുണ്ടാകുന്ന
നമുക്കു വിചയമുണ്ടായത്

സത്യ—മഹാമഹാമഹാ! ഇതല്ലമെങ്കിലും കിന്തി
ക്കുന്നേർ ഭൂമിക്കുന്നേർ ഉള്ള സംഗതിയല്ല വീരന്മാ
രുടെ മരണമാണ് അതിശയമെന്നുണ്ടാകുന്നതു ഏതൊ
ര ഭരണാധിപതി വീരന്മാർ മരിക്കുന്നത്, ആ ഭരണാ
ധിപതി ഭൂമിക്കുണ്ടാകുന്നതുവഴിയല്ല വീരന്മാർ മരിക്കു
ന്നിരിക്കുന്ന ഭരണാധിപതി യാണു വ്യസനിക്കേണ്ടതു് .

നാണു—എന്നാൽ നാമമരിക്കൽകൂടി യുദ്ധകാലം
വെന്തിരിക്കട്ടെ അതുകൊണ്ടും ധൈര്യമുണ്ടാവില്ലെന്നൊ
ക്കണുന്നതു ഈ യുദ്ധത്തിനെതിക്കു മവസാനമുണ്ടാ
കുന്നതല്ല ഈ മുഴുപ്പിതമായ സൈന്യത്തെയും കൊ
ണ്ടു ഭൂമിയിലുയർത്തിയുയർന്നു വിശ്വവിജയിനിയായ സേന
യേറേതെത്തു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതു മുഴുത്തു ഭാഗ്യമെന്ന
താണ്

സത്യ—മഹാമഹാമഹാ ഇതിനെ ക്രാമന്തര പരമ
കയങ്ങളിൽ ഇതിന്റെ സ്ഥാനം എട്ടാം വിധേയന
ത്തോളം വിചാരിക്കേണ്ടതും ഉയന്നതാണ് വിശ്വം

[illegible]

൨൨൩൩ - ഏതാനും ഈ യുദ്ധത്തിന്റെ അധഃപാതം
 തീച്ചയ്യായും കൂടുതൽ -

സത്യം—മഹാമോക്ഷം' എന്നോ പ്രതാപസിംഹന്റെ പുത്രനും അസുരനും തൃത്യയേറേ ഏതെന്നു മഹത്തമമെന്നു തിരിച്ചറിവുണ്ട് പ്രയാസമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല മരണത്തെ ഭയന്നു നാം നമ്മുടെ രത്നത്തെ ആശ്രയിക്കുകയും ഹസ്തങ്ങളിൽ സമർപ്പിക്കുകയോ? രത്നത്തെക്കുറിച്ചു അത്യന്തമവും പൂർവ്വപ്രാപ്തവുമായ ആത്മീയവും അനേകശതാബ്ദങ്ങളുടെ സ്മരകവുമായ നമ്മുടെ സമ്പ്രദായത്തെ, പ്രാണനെ ഭയന്നു യജ്ഞം ചെയ്യാതെ ശത്രുക്കളെതിരെപ്പോരാതോ? അവർക്കിതിനെ ചരിക്കുവാൻ കൈതീയങ്ങളിൽ നമ്മെ വെട്ടിക്കൊന്നെടുത്തു കൊള്ളട്ടെ നിശ്ചിതമായ മരണത്തെപ്പറ്റി എന്തോണം വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല? അതെല്ലാംതന്നെ ഓരോ ദിവസം വേണ്ടതല്ലേ? മഹാമോക്ഷം! അധികമെന്നുതോന്നാറുണ്ടു. മുഗളന്മാർക്കിതാ പങ്കിക്കുവെക്കുകയില്ല. ഇപ്പോൾ സപ്തം കർണങ്ങളെ സമയമല്ല

രണ്ടാം ചരണി: നിങ്ങളുടെ നീക്കത്തിന്റെ വലുപ്പം കൂട്ടിയിട്ട് നിങ്ങളുടെ നേതൃത്വം അവിടുത്തെ

നിങ്ങളുടെ അംഗങ്ങളിൽ കൊടുങ്കരവുമുണ്ട് സുന്ദരനെ
 പ്പോലെ പ്രകാശമെന്നവും ഭവപ്രാവിഹംപേരിലെ പ്രബല
 വും വളംപോലെ ജ്വരനകവുമായ നിങ്ങളാൽ ഞ് നി
 ങ്ങൾ ദേവലം ചരണിയല്ലതന്നെ.

സത്യ—മഹാജാജാ! അവിടുന്ന് ചോദിക്കയാ
 മണങ്കിൽ തെൻ പറയാം. എനിക്കിനി എന്നെ ഒളി
 ച്ചവശേഷം ആവശ്യമില്ല. റാണാ പ്രതാപസിംഹന്റെ
 ജ്യേഷ്ഠ സഹസ്രിംഹന്റെ പുത്രിയായാ ഞാൻ.

റാണ— ഏ! നിങ്ങൾ സഹസ്രിംഹന്റെ പുത്രി
 യാണോ!

സത്യ—അതെ, മഹാജാജാ! എന്നെവിടെന്നെ
 പരിചയപ്പെടുത്തണമെന്നതിൽ ധാരാളം തോന്നുന്നുണ്ട്
 എങ്കിലും അച്ഛന്റെ പരപടർക്കു പ്രായശ്ചിതമായി
 ഈ മകളെക്കൊണ്ട് എത്രത്തോളം സാധിക്കുമോ അത്ര
 തോളം ചെയ്യുന്നുണ്ട് അച്ഛൻ തന്റെ അനുജന്റെ
 പുത്രനെ സിംഹാസനത്തിൽനിന്നിറക്കിക്കളയുവാൻ ചി
 ത്തേർകേട്ടയിൽ സങ്കല്പനാശമായി വന്നിരിക്കുന്നുണ്ട്.
 എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകൾ അദ്ദേഹത്തിന് വിപ
 ലീതമായി മേവദധിനിവാസികളെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചുകൊ
 ണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്നു. സഹസ്രിംഹൻ മേവദധിയിലെ ആരു
 മല്ലെന്നും അദ്ദേഹം യുദ്ധമായൊരു വിചക്ഷുരത്തിന് താ
 സനാചാനനം തോൽപ്പിച്ചതിൽ ഉൽസാഹിച്ചുകൊണ്ടു ന
 ഭരിക്കുന്നു. മഹാജാജാ! മേവദധിയിലെ ഒരൊറ്റ പ്രാ
 ണിയെങ്കിലും അച്ഛന് കരം കൊടുത്തിട്ടില്ലെന്നുള്ള വസ്തുത
 യും അവിടുന്ന് നിങ്ങളിൽക്കുമല്ലെ.

നാണ—ഒരു ഹാ! സോദരി! അതെനിക്കറിയാം.

സത്യ— മഹാജനാധിപ! മേവാഡിന്റെ പഴയ നാൾ
ന്റെ സുഖദാഹരണവും അച്ഛനെയും പുത്രനെയും സ
ഹോദരനെയും പരസ്യം ചെയ്ത് ഒരു ചാരണിയുടെ വേഷ
ത്തിൽ മേവാഡിന്റെ അന്ത്യത്തിലും സാമ്പ്രദായങ്ങ
ളിലും ഞാൻ മേവാഡിന്റെ മഹാജനാധിപൻ പരമേശ്വര
ന്റെ സഞ്ചരിക്കുന്ന എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട മേവാ
ഡിന്റെ ദൈവവും ഇപ്പോൾ അന്നാചര്യവുമായ പാർവതീ
നാഥനെയും അപകൃഷ്ടൻ വെട്ടിയെടുത്തു.

(സത്യ പതിയെ നേത്രങ്ങൾ അടച്ചുപൂർണ്ണമായി
നടന്നു. തൊഴുതിടുന്നു. അച്ഛൻ ഇരിക്കുന്നു.)

നാണ— സോദരി! സമാധാനം കൈമാറ്റം നിങ്ങളുടെ
സോദരിയും കൈമാറ്റം ചെയ്താണ് എന്തെങ്കിലും ദൈവത്തി
ന്റെ പഴയ നാൾ നാണമുള്ള ജീവനെ ബലികഴിച്ചുപോ
യ ദൈവത്തിന്റെ പഴയ നാൾ കൈമാറ്റം നിങ്ങളുടെ
സാഹസികതയും പ്രാണനെ പ്രാണമെന്ന് കഴിയും
ദൈവത്തിന്റെ പഴയ നാൾ സാഹസികതയ്ക്കും
സേനയും അടിച്ചെടുത്തു.

മഹാജനാധിപൻ

സാഹസികത— മേവാഡിൽ അഞ്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞു.
സന്തോഷം— മഹാജനാധിപൻ.

(അഞ്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞു. മഹാജനാധിപൻ ഇവർ സം
സാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.)

കേൾക്കുന്നു)

നമ്പർ

അമ്പലം—നഗരസഭയിൽ പട്ടണത്തിൽ വെള്ളം അധികമായി

പ്രദാനം ചെയ്യണമെന്നും അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

അമ്പലം—നഗരസഭയിൽ വെള്ളം പറ്റാത്ത പക്ഷം നഗരസഭയിൽ വെള്ളം പറ്റാത്ത പക്ഷം

പ്രദാനം ചെയ്യണമെന്നും അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

അമ്പലം—നഗരസഭയിൽ വെള്ളം പറ്റാത്ത പക്ഷം നഗരസഭയിൽ വെള്ളം പറ്റാത്ത പക്ഷം

പ്രദാനം ചെയ്യണമെന്നും അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

അമ്പലം—നഗരസഭയിൽ വെള്ളം പറ്റാത്ത പക്ഷം നഗരസഭയിൽ വെള്ളം പറ്റാത്ത പക്ഷം

പ്രദാനം ചെയ്യണമെന്നും അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

ആർ

മേവരഡിന്റെ പതനം

(മുന്നാം

ജീഞ്ഞരശം ചീർപ്പുകൾ ആ രാത്രിയിൽ കേൾക്കുകയും തിരികെ
കൂടി മിഴിയിടുകയും ചെയ്തു. ആ സമയം രാജപുത്ര
നായകൻ മൈസൂരും നമ്മുടെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. വാതുക്കൾ
കുതിച്ചുനിൽക്കുമ്പോൾ മനസ്സിലായി. അവസാനം നമ്മു
ടെ രാജാവിന്റെ യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതെന്നു പറഞ്ഞു. എ
ന്നാൽ മുമ്പാകെ വരും ഉറയും വെറുപ്പു വെച്ചിരു
ന്നുവെന്ന്. പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ഉറ മാത്ര
മാണു.

അബ്ദു—ഇം അബ്ദു—എല്ലാവരും പറഞ്ഞു

പിന്നെ—ഉറയെന്ന! ഇതു ഇങ്ങനെയാണു് മറയെന്നു.

അതിനെ അടുത്തുവെക്കുക കഴിയും!

അബ്ദു—മറ്റൊരുവനെക്കൊല്ലുകയും ഒരു കറുപ്പുംകൂടി
ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

പിന്നെ—അതെന്താണു്?

അബ്ദു— ഉറയെക്കുറിച്ചുവെക്കുകയും അവിടെയുണ്ടാ
കുന്ന മറ്റൊരു വെള്ളം മറ്റൊരു മറ്റൊരു ഉറയെക്കുറിച്ചുവെക്കുകയും
ആ തെ ഉറയെക്കുറി ഉറയെക്കുറിച്ചുവെക്കുന്നതിൽ വെള്ളം ന
ന്നുവെന്നു.

പിന്നെ—ഇതിന്നു വെള്ളം ബുദ്ധിമുട്ടായിത്തീർന്നു; എ
ന്നെന്നാൽ അതിന്നു വെള്ളം ബുദ്ധിമുട്ടായിത്തീർന്നു.

അബ്ദു—അതു ശരിയെന്നു ഉറയെക്കുറിച്ചുവെക്കുകയും
അതും കിട്ടിയെന്നല്ല. എന്തെന്നുവെക്കുകയും അപ്പോൾ
എന്നുവെക്കുകയും ചെയ്യും.

പിന്നെ—അപ്പോൾ അങ്ങനെയെന്നുവെക്കുകയും?

അബ്ദു— 'അയ്യോ! പ്രാണനപഹിക്കുന്നതാണു്!

നാൽ ബഹിഷ്കരണത്തിന് എന്തൊരു മാറ്റം വരുത്തണമെന്നതിൽ അഭിപ്രായം.

[illegible]

അദ്വൈതം—നിങ്ങൾ പറഞ്ഞ ഒരു ചോദ്യം മനസ്സിലാക്കുന്നതായാൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ചിലിന്ദ്രയെ നാഷണൽ ഹരുന്നതല്ലെങ്കിൽ മോഹമയക്കലം അടങ്ങിയതെന്ന് പിന്നീട് പ്രസ്താവിക്കുന്നതിനുള്ളതാണ്. അതാണ്.

ഭൂമിയിൽ— അതെ അതെ, തിരുത്തലുകൾ വരുത്തുന്നതിനായി അതിൽ പലപ്പോഴും പരിഷ്കാരങ്ങൾ വരുത്തേണ്ടതായി വന്നിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ അതിൽ പലപ്പോഴും പരിഷ്കാരങ്ങൾ വരുത്തേണ്ടതായി വന്നിട്ടുണ്ട്.

[illegible]

ഹിദാ. ശക്തികൊന്നു. പലപ്പോഴും ഖണ്ഡം വീക്ഷിക്കുന്നതു പൂ
 ത്തിനാണെന്നു. വീക്ഷിക്കുന്നതായാ അതുകൾക്കൊക്കെ പലപ്പോ
 ക്കാണിക്കുന്ന വിധം അറിയുക. എന്നാൽ മുമ്പായി അറി
 യാം. അതിലും വശേഷിച്ചു എന്റെ ഇതര മോചനമു
 ഖമം! (ഇന്ദ്രന്റെ നേരെ കൈയ്ക്കുട്ടി അടയ്ക്കും കര
 ന്നിക്കുന്നു.)

ഉദ്യോഗസ്ഥൻ—സംഭവം മൂലം, അങ്ങനെയൊരു മുഖം സൂതരിൽ
അടിക്കുകയുണ്ടാകും.

சாஸ்திரம் — நான்காம் பகுதி, மூன்றாம் —

ഹിതം—ഹവ! അറനെയും നിങ്ങളെയും പഠയ്ക്കേണ്ട!

അബ്ദു—അവർ സന്ദർശിക്കുന്നതായാ?

ഹിദാ—ഓ! അതൊന്നും ചോദ്യമല്ലേ വേണ്ട.

അബ്ദു—അവളെ നാ നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞത്?

ഹിദാ—എന്നൊരു വട്ടത്തും പറയാൻ ചോദിക്കുകയും ചെയ്തവർക്കിടയിൽ അവളെന്ന 'മീനാമം!' എന്നു വിളിക്കുന്നവനിൽനിന്നുവെക്കണം തേരുന്നതു്. ഒരു പ്രാവശ്യം അവളുടെ മുഖത്തുനിന്നു 'മീ' എന്നു വളരെ ശബ്ദമായി കേൾക്കുകയായി. 'വ' എന്നതിന്റെ ഒരു കേൾവും പറയുവാൻ കഴിയില്ലെന്നു. എന്നാൽ തന്റെ പറയട്ടെ എന്നിരിക്കട്ടെ പറയുന്ന ശീലം വേറൊരുവർ മുതിർന്നവനോടും പറഞ്ഞ ഉപദേശമൊടുക്കിക്കൊണ്ടു അവളെന്ന നോക്കിക്കൊണ്ടു. അപ്പോൾ അവളുടെ അപവിശ്വാസത്തോടും എന്നൊരു നാളായിട്ടുണ്ടു അവർ മനസ്സിലാക്കി. അവർ അത്രയും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതു. പിന്നെയൊക്കെത്തന്നെ അവർപരവും പറയുവാനുള്ള ചെയ്തവർക്കിടയിൽ.

അബ്ദു—പിന്നെ അതു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാ ഉണ്ടായാ?

ഹിദാ—പിന്നെ നന്നു വന്നു സേനാപതിയുടെ നീക്കം വട്ടത്തെയും ചെയ്തു.

ഹിദാ—അപ്പോൾ അവനോടുകൂടെ മരിക്കുകയും കോട്ടിക്കൊടുത്തു. അഹ! ഹ! ഹ!

അബ്ദു—സംഭവമില്ല. അപ്പോൾ സേനാപതി! നീ അവളുടെ വീരത്വത്തിൽ മരിക്കില്ല.

ഹിദാ—എന്തു്! അപ്പോൾ അവനത്ര വലിയൊരു വീരനും മരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ കേസാക്ഷരത്തിൽ

യഥാർത്ഥ പരമം ചിലവിട്ടാണു പഠിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ.

അബ്ദു—(സംഭാഷണഗതി തുറന്നിടുകയും) മാർക്കുസിനെയും ഈ പട്ടാളമത്ര കൂടുതൽ അറിയിക്കണം! ഈ നാട്ടിൽ മുഴുവൻ പട്ടാളത്തോടുതന്നെയാണെന്നുവേണ്ട അറിയുന്നതു.

ഹിദ്ര—പട്ടാളത്തോടു കൂടിയല്ല. മനുഷ്യനായതുകൊണ്ടുമാണ്.

അബ്ദു—അതെ, നാളെ രാവിലെ നല്ലവണ്ണം വേർതിരിച്ചു.

(പറച്ചു കേൾക്കുന്നവരുടെ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു.)

അബ്ദു—(പരിഭ്രമിച്ചു) ഇങ്ങനെയോ?

ഹിദ്ര—ഇതാണ്!

ഇംസ്താൻ—എന്താ അങ്ങനെയോ! ഇതെന്തൊരു നമ്മുടെ വലിയ നോക്കുന്നതെന്തെന്നു അറിയാൻ നമുക്കു ആഗ്രഹമുണ്ടെന്നുവേണ്ട അറിയുന്നതു.

അബ്ദു—ഇംസ്താൻ. സൈന്യത്തോടു ചേർന്നുവെക്കേണ്ടൻ ചൊല്ലു.

മനുഷ്യമനസ്സ്

സ്ഥാനം—ചിത്താർദ്ദശത്തിന്റെ അന്തർഭാഗം. സമം—രാത്രി.

(ഒരു കട്ടിലിൽ അരുണസിംഹൻ കിടന്നുവെക്കുന്നു. മറ്റൊരു കട്ടിൽ ഏഴുനൂറ്റാണ്ടിടുകയും. മറ്റൊരു സ്ഥാനത്തിൽ അരുണമിടും ചാത്തുവെക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.)

സ്തോത്രം നോക്കൂ! അഗ്രന്തവൃത്താവിധിഭാഷണം. ആ
കം കടക്കത്തു അഗ്രന്തം! എന്തും, ഇതെന്താ ന?

പാദം—മഹാഭാരതം! എവിടെ?

സ്തോത്രം—ഇതുതന്നെ. ഇതുതന്നെ; ഇതാ മുമ്പിൽ,
അതുപോൾ!

പാദം—ഒന്നു മിസ്സ. കൊടുക്കാനാവാൻ

സ്തോത്രം—നിങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ കൊടുക്കാനു നല്ലവ
ണ്ണം പീപ്പിൾമാരും പട്ടാളവും.

പാദം—മഹാഭാരതം! അങ്ങനെയൊന്നു

സ്തോത്രം—ഇപ്പോൾ മഹാഭാരതം ഉറക്കമില്ലാതെ
ലോകത്തെ ചത്തു. എന്താ നിങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ ഇതു
കൂടുതലാണോ?

പാദം—അതേ, മഹാഭാരതം!

സ്തോത്രം—ഇത്രയെടുത്തുണ്ടാകട്ടെ അങ്ങനെയോ? നി
ങ്ങളെന്നിരിക്കണം. പുറത്തൊരു മെറിവ് വിളക്കുകൊ
ടുത്തുവെച്ചു കൊള്ളണം. എന്താവിട്ടു കറച്ചു കറഞ്ഞു
വെൺ വരും. ഇത കൂടിയിട്ടുള്ള എന്തെങ്കിലുംതന്നെ
വരുന്നില്ല. നിങ്ങൾ വാളുകൊടുത്തുകൊടുത്തു നോക്കൂ
ഗണ്ണം സഞ്ചരിച്ചുകൊടുക്കിയിരിക്കണം. ആദ്യത്തിലും വ
രുന്നെങ്കിൽ ഉടൻതന്നെ അപ്പനിൽ ഒരു കൈ—
എന്നാൽ നോക്കൂ വല്ല നെയികൊണ്ടും മനേറും വാറും
തന്നെത്തു് എന്റെ കഴിക്കാമൊഴു. പൊക്കോളു.

(പാദംവെക്കുകയും വേരുകയും)

സ്തോത്രം—നോക്കൂ, അങ്ങനെയൊന്നു നല്ലൊന്നു
കണ്ഠ. ഇതെന്തൊരു കൂടാമണം! ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും

ഇവനെന്ന് ഇക്കാരാ അങ്ങനെയോ തിരിഞ്ഞു കിടക്കുന്നതോ
 ഹോ, ഇതാ എന്താ വല്ല ശബ്ദമുണ്ടാക്കുന്നതോ ചെയ്തിരിക്കുന്ന
 ത്തിൽ ഉണർന്നു കിടക്കാണെന്നു ഓരൻ സമാധാനിച്ചു. അന്നു
 എന്നാലവനിക്കൊക്കട്ടെ ഇന്നു ഉറക്കത്തന്നെ വരുന്നില്ല.
 എന്റെ പൂച്ചകളാൽ ഈ മുറ്റത്തിൽത്തന്നെയുണ്ടല്ലോ
 വസിച്ചിരുന്നതു അതുകൊണ്ട് അധർ ചെയ്യരുതല്ലോ
 ഉറയിരിക്കണമെന്നു നിശ്ചയംതന്നെ. പറ്റാക്കാതൻ!

(പറ്റാപ്പുകാരൻ വരുന്നു)

സഗര—ഉണർന്നുതന്നെയല്ല ഇരിക്കേണോ? ഉറങ്ങി
 പോകരുത്ത് പിന്നെ ഇക്കലിന്റെ വല്ല ശബ്ദവും പറ്റപ്പെട്ടു
 ള്ചിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ഉണർന്നിരിക്കുവാനുണ്ടെന്നു
 അതെന്നു മനസ്സിലാക്കേണോ?

(പറ്റാപ്പുകാരൻ പോകുന്നു)

സഗര—അതേ! അതേ!

അതേ!—എന്താ മുക്കച്ച!

സഗര—വേണം, ഒന്നുമില്ല, ഉറങ്ങിക്കൊള്ള. ഇന്ന്
 ഉറങ്ങുവേണ്ടി ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കണം. എനിക്കു കയ്യാ
 തുറന്നു.

അതേ!—എന്തിനെപ്പറ്റിയോ വേണ്ടി? മുക്കച്ചൻ ഒ
 ള്ളം ഉറങ്ങിപ്പോയി? (തിരിഞ്ഞുകിടക്കുന്നു)

സഗര—ഇല്ല, ഇല്ല നിനക്കെന്താ? നിനക്കു പറ്റാ
 തവണ്ണ. ഹേയ്! ഇവയെന്തെന്താ? പറ്റാക്കാതൻ! പറ്റാ
 കാക്കാതൻ! എന്തോ ഉറങ്ങിയോ? എന്തോ പറ്റാക്കാതൻ!
 അതേ! അതേ!

അതന്നെ—എന്താ മുക്കച്ച! ഇന്നവിടുത്തെക്ക ഉറക്കം
വെക്കുന്നില്ലേന്നു നേരമാണു.

സഗമ. ഇവിടെ ആരെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കു
ന്നുപോലെ നേരമാണു. വല്ലതും കേട്ടുവ?

അതന്നെ—അല്ലല്ല കേൾവ് വീശാൻ (ചെരിഞ്ഞു
കിടക്കുന്നു)

സഗമ. എന്തോ, എവിടെയെ കേൾവ്? കേൾവ് വല്ല
മേപ്പുഴി സംസാരിക്കാമുണ്ടോ? അവനാരു സംസാരിക്കുന്നു!
അല്ലവ! അയ്യപ്പോ!

അതന്നെ—എന്താ മുക്കച്ച!

സഗമ. കൂതം! കൂതം!

അതന്നെ—എവിടെയോ കൂതം!

സഗമ.—അതാ നോക്ക! (ചിരൽകൊണ്ടു മൂങ്ങിക്കു
ണിക്കുന്നു)

അതന്നെ. എവിടെ? എന്തിരിക്കാത്തു കാണാനില്ല
അവിടുന്ന് ഉണന്നിരിക്കേണ്ടുപോന്നു കേണാനു നേരമാണു.

സഗമ. —(കുറെ ദൂരത്തേക്കു മൂങ്ങിക്കുണിച്ചു) എ
ന്തിക്കിങ്ങോട്ടു പോരാൻ തീരെ മനസ്സുണ്ടായിരുന്നില്ല. അ
വരെക്കൊന്നു വെളുത്തുകൊണ്ടായി പിടിച്ചുയച്ചതാണു. ഇല്ല
സഹോദര! എന്തിക്കു നേരമാണു. നാണു അതേസമയം
ഹാൽക്കുന്ന ആയിക്കോട്ടെ! എന്തൊ കൊല്ലത്തേ! എന്തൊ
വിട്ടുകൊണ്ടു!

അതന്നെ—മുക്കച്ച!

സഗമ. ഹേ! ഇതാണോ? ചിത്താലിലെ നാണു
കിടന്നിടം! അയ്യപ്പൻ! പ്രതാപൻ! വേണു അനുജ!

ഞാൻ നാളെത്തന്നെ ഇവിടുന്ന് പൊക്കോളാം. ഈ മരിക്കിരി എന്റെ നേരെ തുറിച്ചുനോക്കുന്നത് ഇപ്രകാരമല്ലാമോ? അല്ലോ! എന്നു കൊല്ലരുത്! കൊല്ലരുത്!

(സ്വഗതസിംഹൻ നിലവിളിച്ചു അഞ്ചു വീഴുന്നു.) അജ്ഞാതസിംഹനെപ്പോലെ അദ്വൈതത്തെ അന്വേഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.)

അരുണ—പറ്റാക്കാരാ! തെല്ലു വെള്ളം കൊണ്ടുവന്ന മുക്കപ്പൂൻ മോഹരവസ്തുപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു

മ ണ ട ന്നു വ്യ

സ്വരണം—ഉദയപുരം രാജപ്രസാദത്തിലെ അന്തിപുരം സമയം—ഉച്ച.

(മാനസിയും കല്യാണിയും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.)

മാനസി—കല്യാണി! ഞാനിവിടെ ഒരു കഷ്ടദൃശ്യം സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ വളരെ കഷ്ടരാഗികൾ വന്നു അമൃതം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വളരെ പേർ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കല്യാ! ആ പാവങ്ങളെത്ര കഷ്ടപ്പെടുന്നു!

കല്യാണി—മാനസിയിലെ ജീവിതം ധന്യംതന്നെ.

മാനസി—കല്യാണി! നിങ്ങളെന്ന പ്രഭംസിക്കാ എന്റെ പ്രവൃത്തിയെക്കുറിച്ചുതരോടിക്ക! എന്നുകേൾക്കും വഴിയില്ല! എന്റെ മനസ്സിന്റേ കൈയ്യുമാക്കാ

കല്യാണി—ഇത പ്രശ്നത്തിൽ നിന്നുപോകാതെ വിശ്വസിക്കുകയല്ലേ?

മനസി—അല്ലെങ്കിൽ ഇതിനെപ്പറ്റിയൊന്നും പറയുകയായിട്ടില്ല എന്നാൽ അതുകൊണ്ടുതന്നെ നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനായി മറ്റുള്ളവർ പറയുന്നതു് അവർ പറയുന്നതു് കേട്ടാൽ സുഖമനുഭവിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നു തോന്നും.

കല്യാണി—ഇതിൽ വലിയൊരു സുഖമുണ്ടാകുമോ?

മനസി—കല്യാണി! തീർച്ചയായും ഇതിൽനിന്നു വലിയൊരു സുഖം തോന്നുമായിരിക്കുമ്പോൾ അതുകൊണ്ടുതന്നെ സുഖമനുഭവിക്കാൻ അവർക്കു് സുഖം ഉണ്ടാകാൻ തക്കതായ സുഖത്തിനുവേണ്ടി മാത്രം വലിയൊരു കലാപം പ്രായേണ വൃത്തമാത്രം പരിണമിച്ചു. ആ കലാപം ഇതിനുള്ളിൽ ഉണ്ടായതല്ലെന്നു് അതിന്റെ സാക്ഷ്യം ഉണ്ടെന്നു് തീർക്കുകയും ചെയ്യും.

കല്യാണി—ഇതുതന്നെയാ ആദ്യം പറയാമല്ലോ. അദ്ദേഹം നിങ്ങളുടെ ശിഷ്യനല്ലേ? അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി അവർക്കു് നാമം ഉറപ്പാക്കുകയായിരിക്കുന്നതു്.

മനസി—ഇത പറയുന്നതു് യഥാർത്ഥമാണോ?

കല്യാണി—അങ്ങനെ പറഞ്ഞാൽ അപരാധം ഉണ്ടെന്നു് വ്യക്തമാക്കുന്നതു് വേണ്ട. “നീ കേട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആത്മവാക്യം യഥാർത്ഥമാണെന്നു് സ്ഥാനം ഉറപ്പാക്കുകയല്ലേ വേണ്ടതാണു്” എന്നദ്ദേഹം പറയുകയും ചെയ്തു.

മന്നസി—എന്നാലദ്ദാമെന്താ ഇങ്ങോട്ടു വരാത്തേ
ഇ! ഇത്രക്കൊളക്കൊന്നു വരാൻ പറയൂ. എനിക്കേ—അ
ദ്ദാമെന്തെന്തൊന്നു കണ്ടാൽകൊള്ളാമെന്നൊരു

(ഒരു അസി വരുന്നു)

അസി—താമരകൾ! ഒരു ചിത്രകാരി വന്നിരി
ക്കുന്നു.

മന്നസി—അവൾ ചിത്രം വീച്ചുണ്ടാണോ?

അസി—ഉവ്വ്.

മന്നസി—വേണ്ടില്ല, മിട്ടിക്കൊണ്ടുവരൂ.

(അസി പോകുന്നു)

മന്നസി—നിങ്ങളുടെ ദൈവങ്ങൾ പകലെന്താ തോരീ?

കല്യാണി—വീട്ടിൽ വളരെ ചുരുക്കമേ കാണാറുള്ളൂ.

തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ ചോദിച്ചാൽ, “ഇന്നതൊഴികളെ ശു
ശ്രൂഷിക്കാൻ പോയിരുന്നു, ഇന്ന രാത്രിയിലെ സൂര്യനും
കാൽ പോയിരുന്നു, ഇങ്ങനെയൊന്നു തോരീ” എന്നുപ
റയറുണ്ട്.

(ചിത്രകാരി വരുന്നു).

മന്നസി—നിങ്ങൾ ചിത്രം വീച്ചുണ്ടാണോ?

ചിത്രകാരി—ഉവ്വ്.

മന്നസി—ചിലതു നോക്കട്ടെ, നിങ്ങളുടെ കയ്യിലെ
അന്നെത്തു ചിത്രങ്ങളാണോ?

(ചിത്രകാരി ചിത്രങ്ങൾ കാണിക്കുവാൻ ഭാഗ്യമ
തിക്കുന്നു ഇതിനിടയിൽ മന്നസി അവളോടു സംസാരി
ക്കുന്നു.)

മന്നസി—എവിടെയോ നിങ്ങളെ വീട്ടി?

ചിത്ര—ആഗ്രയിൽ

മറന്നസി—ചിത്രം വിഷ്ണുദേവന്റെതന്നെ ഇത്രയ്ക്കു കലം വന്നതാണോ?

ചിത്ര—അതേ, ഞങ്ങളുടേതാണിവിടെവെണ്ടി നഗരം ചുറ്റിപ്പറ്റിയെരിക്കുന്നവരായ .

മറന്നസി—ആരുടെയുടേതു ചിത്രം?

ചിത്ര—അകുബർ ചക്രവർത്തിയുടേതു.

കല്യാണി—അകുബർ ചക്രവർത്തിയുടേതാണോ? ഇങ്ങനെയൊരു നഗരം വേണ്ടല്ലോ. (കയ്യിലെഴുത്തു) ഓരോരുത്തരും എന്തെങ്കിലും തീക്കുണുതപ്പിടുന്നു !

മറന്നസി—പേരോ, സ്നേഹത്തിന്റെയും കരുണയുടെയും സ്വരൂപം കാണ്മാനുണ്ട്. ഇതാരുടെയുടേതു?

ചിത്ര—മഹാരാജാ മറന്നസിന്റെ.

കല്യാണി—ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു വിഷമവും നിരന്ദരതയുമായ പ്രകാശിക്കുന്നത്

മറന്നസി—അതേ കുറച്ചൊരു വിചാരമുണ്ടെന്നു ഞാൻ കൂടി കേൾക്കുന്നില്ലേ? എന്നല്ല കുറച്ചു ചർച്ചപ്പെടണമെന്നും കേൾക്കുന്നില്ലേ? പിന്നെ, ഇതാ?

ചിത്ര—അഹംഗീർ ചക്രവർത്തി.

കല്യാണി—മുഖത്തു ഗർവ്വപ്രകാശിക്കുന്നത് നോക്കൂ.

മറന്നസി—പേരോ സ്വപ്നം പ്രതീക്ഷിക്കാൻ വളരെ കഠിനമായതല്ല. പിന്നെ, ഇതാ?

ചിത്ര—മുഗ്ദ്ധ സേനാപതി ഹിമയത്താലിയുടെ നോക്കൂ, ആരു മറന്നസി.

(മാനസി തെല്ലനകം ആ ചിത്രത്തിന്റെ മുഖത്തു
നോക്കിയാൽപ്പോലും ചിന്ത കണക്ക)

കച്ചുണ്ടി. എന്താ കവതി ചിന്തിക്കുന്നതു്?

മാനസി: നോക്ക, ഏതു വിദ്യയാണെന്നു കാണാ
നിമുട്ട? മുഖത്തിന്റെ വസ്ത്രവും മറ്റും മോഡർണൈസേഷൻ
നോക്കുക! വസ്ത്രരൂപങ്ങളെ ചീകിത്തൊട്ടിക്കിയ മുടി
യും നടുവിൽ ഒരു സീമന്റിലെയും! മതി പെണ്ണിന്റെ
വേഷം കെട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഏതു കൃത്യവും അപരമാധിപ്യം
എന്തൊരു കരകൗശലമാണെന്നു നോക്കൂ! ഇതാമോഷ്ട്!

ചിത്ര - മഹാബലത്തുവാൻ

മാനസി—സേനാപതി മഹാബലത്തുവാൻ! നോക്കുക.
(വൃഷ്ടിയാനോക്കിട്ടു) പ്രകൃതിപീഠന്റെ മുഖമാണു,
എന്തൊരു വിശേഷണനനി! ഏതു തീയ്യമായ ഭൂഷാകരം!
ഇം കോർപ്പും, ഇം കോർപ്പും, ഇം കോർപ്പും, ഇം കോർപ്പും
നോക്കുമാനവും, ഇതൊക്കെക്കെങ്കിലും മറ്റൊരു കാണാൻ
പ്രയാസമാണ്. എന്താ കച്ചുണ്ടിയിലൂടെ ശുദ്ധാന്തിയൊ
ഴുകി നോക്കിത്തൊണ്ടിയിരിക്കുന്നു?

കച്ചുണ്ടി—(തലകുനിച്ചിട്ടു) ഒന്നുമില്ല.

മാനസി—ഇം ചിത്രങ്ങളെല്ലാംകൂടി എന്തൊരുതരം!

ചിത്ര--ചക്രവർത്തിയുടെ അന്ത്യപുരസ്കാരം.

മാനസി—ആട്ടെ, അക്ഷയഭാരതം, മഹാബലത്തുവാൻ
നേതൃത്വം, മാനസിംഹനന്ദനം മഹാബലത്തുവാൻ മുംബൈ
അന്ന നാലുപുസ്തകങ്ങളും. ഇതു നാലു രൂപകൾ എ
ന്താ വില്പന!

ചക്രവർത്തിയുടെ അന്ത്യപുരസ്കാരം
കുറിപ്പ്.

മാനസി (നാലു അംഗംകൊണ്ടുണ്ടു്) ഇതു വേർതിരിക്കുക.

ച.ത്ര—ഇതു അമാഹർൽ കരണമായു് രാജൻ ഏതെങ്കിലും ഒരു വസ്തുവിനെ ചിത്രമെടുക്കുക?

മാനസി—അതേ.

ച.ത്ര—ഇതിനെ രാജകുമാരിയുടെ ചിത്രമെന്നു് കരയുന്നില്ലയല്ലോ?

മാനസി—ഇല്ല! എന്തെങ്കിലും ചിത്രമെന്നായിട്ടു്

ചിത്രം കമാരി കല്പിക്കുമെന്നു് കൽപിക്കുന്നതല്ല ചിത്രമെഴുതാം.

മാനസി—എന്തെങ്കിലും രാജകുമാരിയെ ചിത്രമെഴുതാം.

ച.ത്ര—ഇത്രയും കലാപരമായ ഒരു ചിത്രമെന്നു് വരികയും ചെയ്തു് എന്തെങ്കിലും ഒരു വസ്തുവിനെ ചിത്രമെഴുതാം എന്നു് കല്പിക്കുന്നതല്ല. ചിത്രമെഴുതാം എന്നു് കല്പിക്കുന്നതല്ല. ചിത്രമെഴുതാം എന്നു് കല്പിക്കുന്നതല്ല.

മാനസി—അതേ, ചിത്രമെഴുതാം.

ചിത്രം എന്താ, ഇതു ചിത്രമെന്നു് തന്നെല്ലെങ്കിലും?

മാനസി—ഇതിൽ തന്നെല്ലെങ്കിലും, നിങ്ങളുടെ ചിത്രമെഴുതാം.

ചിത്രം അതെന്നെന്നെ, അതിന്നു് ചിത്രമെഴുതാം.

മാനസി—അതേ.

(ചിത്രകാരി പോകുന്നു)

മാനസി—കല്പിക്കുന്ന! നിങ്ങളുടെ ചിത്രമെഴുതാം എന്നു് കല്പിക്കുന്നതല്ല. നിങ്ങളുടെ ചിത്രമെഴുതാം എന്നു് കല്പിക്കുന്നതല്ല.

കല്പിക്കുന്ന—അതേ.

(ചിത്രങ്ങൾ തിരിച്ചും മറിച്ചുംവെച്ചു മറന്നിരുക്കുക കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു)

മറന്നസി. അതുകൊണ്ടെന്താ? ഞാനാ ചിത്രമെടുത്തു കാണിച്ചല്ലോ. (ഒരു ചിത്രം തന്നെത്തന്നെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു) ഇതുതന്നെയല്ലേ? എടുക്കാം. നിങ്ങളെന്തിനാണിത്ര വെറുക്കുന്നത്? ഇദ്ദേഹം നിങ്ങളുടെ അറുപാണല്ലോ?

കയ്യിൽ— (തലകുനിച്ചിട്ട്) എന്നാൽ വീടമ്മിയാണു് ,

മറന്നസി.—നിങ്ങളുടെ നന്മയ്ക്കു് പറ്റുന്നതു്? ധർമ്മം? എപ്പോഴും തുറന്നുവെച്ചിട്ടുള്ള ഒരു തുറന്നുവെക്കുന്ന സന്താനങ്ങളായിരിക്കുന്നതും അന്ത്യപ്രകാരം എല്ലാ ധർമ്മങ്ങളും ഒരു ധർമ്മത്തിന്റെ സന്താനങ്ങളാണു്. പാപത്തിനാലു് അപകടിച്ചു ഭൂതാഭിമാനമെന്നു് എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. മേഘങ്ങളിൽ ധർമ്മത്തിന്റെ പേർ കെട്ടിയിരിക്കാൻ എത്രത്തോളം കൈപാതയുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ അത്രത്തോളം മറ്റു തരത്തിൽ കയ്യിൽക്കൂറ്റി ചുരുങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

കയ്യിൽ—എനിക്കിദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ സ്നേഹം തോന്നിയാൽ അതൊരു പാപമല്ലേ?

മറന്നസി.—സ്നേഹം തോന്നുന്നതിൽ പാപമുണ്ടാ? ഒരു വൻ ദുഷ്ടനാണെന്നാൽ അവനെ എത്രത്തോളം സ്നേഹിക്കണമെന്നു തോന്നാതെ ചൂണ്ടിത്തന്നു് അതുപോലെ പാപത്തിൻ അനുഭവവും പാപമല്ലേ. പ്രപഞ്ചത്തിൽ മുഴുവ

അങ്ങനെയൊരു സൗകര്യത്തിന്റെ കീഴെയാണ് പ്രകാശിപ്പിച്ചത്. ആ മേൽനോട്ടത്തിന്റെ ഭാഗ്യം ആരെങ്കിലും എടുത്തുവെച്ചു, വിശദമായ ചർച്ചയ്ക്കുവേണ്ടി വിധിയുണ്ടായി. അദ്ദേഹം മുസൽമാനാണ്, അദ്ദേഹം ഇസ്ലാമിനെ 'ബ്രഹ്മം' എന്നു പറയാതെ 'അല്ലാഹ്' എന്നു പറയുന്നവരിൽ, ഈ ഭാഷാഭേദംകൊണ്ടു അദ്ദേഹം ഒരു പാപിയായിത്തീരുകമാ?

കബൂറണി: ദൈവികസമുദായത്തിന്റെ ഇരുപതാം.

മറന്നു—പ്രമാണസാക്ഷിയായി സൗകര്യമെല്ലാം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ നമ്മുടെ കർമ്മങ്ങൾ ചിന്താശക്തിയെ അനുസരിച്ചു, അതിന്റെ ഭാഗമായിട്ടുള്ള പ്രമാണസാക്ഷിയും പരമമായ പ്രമാണസാക്ഷിയുടെ സമാനം പ്രമാണകരണ പ്രകാരമെന്നതാണ് ആകാശത്തിലാണ് പ്രമാണം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്നതും വിശ്വാസത്തോടു കൂടിയതാണ്. അതുസംബന്ധം സ്വയം വിശ്വസിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ സൗകര്യമാണ് ഉണ്ടാകുന്നതായിട്ടുണ്ടെന്നു വിചിന്തയ്ക്കേണ്ടതും അതിന്റെ പരമമായതായിട്ടു കരുതുന്നതായിട്ടുണ്ടെന്നു അത് ഒരു നിത്യഗീതമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നത്!

(ഇതുവരെ മറന്നുവന്ന ചിലതു നോക്കിക്കൊണ്ടു നോക്കുന്നതിന്നു കബൂറണി മറന്നുവന്ന പലതും അതു മോശം കേട്ടിട്ടു സ്വപ്നത്തിൽനിന്നുണന്നപോലെയാണിത്)

കബൂറണി:—രാജകുമാരി! ഭവനത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഒരു നിത്യഗീതം—(മേൽനോട്ടം കേൾക്കുന്നു) ഉണ്ടാകുമെ

യു. ഏനിക്കിപ്പാലം റോഡിൽ ൩ മെട്രം മാത്രം. അതേവഴി
ഭരണത്തിൽ ൩ റോഡ് നാളെ യു. വഴി നോക്കൂ.

മനോസി കോളിറ്റിംഗ്, പെറോഷ്കോളിറ്റിംഗ് എന്നിവയ്ക്ക് നാളെ തീയ്യയ്ക്കുള്ള പരീക്ഷയും അടുത്ത വരുന്ന വരുന്ന പരീക്ഷയും ഉണ്ടാകും.

(கூடிய பள்ளி அமைக்கின்ற அமைப்புகள்
மேலவையின் மீது புகாரைத் தாக்கவில்லை)

(ചുവത്തിൻ്റെ ദൃഷ്ടി പ്രകാരമുള്ളത്)

[illegible]

നാകമീട്ടയിലിറങ്ങുന്നതും
 നാകത്തിൽ ഭൂപ്രാക മേടുന്നതും
 താഴെനിൽ പ്രാധനമൊരത്യാമം
 ഞാനപ്രമസത്യമ! വെൽവു നാക!
 പ്രേമത്തിൻഗണത്താലാലിഷം
 യുക്തിയിൽമറഞ്ഞൊളികൊണ്ടിടുന്നു.
 പ്രേമത്തിൻവെച്ചിടത്തിൽ കലകളെൻ
 സംസാരമംഗംനിറഞ്ഞിടുന്നു.
 മരകമരണസം പ്രേമസുപിൻ!
 പ്രേമസുസ്തമിതാസ്സന്നിതവു.
 ജീവിതമുപദേശമരണത്തിൻ
 സരസമൊഴിമക! വെൽവു നാക!

(റോണി പ്രാപതിക്കുന്നു)

റോണി—മരണസി.

മരണസി—എന്താ അമ്മ!

റോണി നിന്റെ നിറവെച്ചു വിളിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

മരണസി—എന്താ അമ്മ! എന്താ കാര്യം?

റോണി—നിന്റെ വിവരത്തെ നല്ല ദിവസം തീച്ച
 അങ്ങനെയോ, അതിനെപ്പറ്റി നിന്നോടു ചിലതു
 ചോദിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എന്റെ വരക്കൊന്നിൽ അദ്ദേ
 ഹം യാതൊന്നും വകവെക്കേണ്ടില്ല.

മരണസി—എന്റെ വ.വാഹമേ?

റോണി - ഓ! ദയവുപിഴവെ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന
 അവസ്ഥയിലാണ് നിന്നെ വിവരംചെയ്തു കൊടുക്കേൻ
 തീച്ചയെക്കിയിരിക്കുന്നു. ദിവസം തീച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ

അധ്യക്ഷൻ മേവദധിന്റെ അടുത്തവരെ ഉത്തര നൽകി
 ഉണ്ട്.

(മനസ്സി കരയുന്നു)

റോണി—എന്തു? ഇതെന്താണ്? കരയണം? ഇതെന്തിനാണ്?

മാനസി—ഇല്ല, കരയുന്നില്ല എന്തിനെ വിവാഹം വേണം.

റോണി—വിവാഹം വേണ്ട? ഇതെന്താണ്?

മാനസി—പതിനഞ്ചുവയസ്സിൽ എന്റെ ജീവിതം കഴിഞ്ഞുവെന്ന് ഞാനൊരിക്കലും എന്റെ ദൈവത്തിന്റെ പരിധി അതല്ലാത്തതായ ഉത്തരമില്ല.

റോണി—എന്റെ മകളെന്താ ഇങ്ങനെ പറയുന്നത്? കന്യകയായിത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുവെന്ന് നിനക്കു സാധിക്കുമോ?

മാനസി—എന്തുകൊണ്ട് സാധിക്കില്ല? ബാലധീയ വകയ്ക്കു പ്രായമുള്ള പതിനഞ്ചുവയസ്സ് കഴിഞ്ഞതിൽ കന്യകയായിത്തന്നെ കഴിയാൻ സാധിക്കില്ല? ഞാൻ പ്രായപരിധിയിലായതുകൊണ്ടും. ഞാനല്ലാത്തതായ ഉത്തരമില്ല.

(മനസ്സി പോകുന്നു)

റോണി—ഇതെന്താണ്? കട്ടിക്കു കോമ്പിട്ടുവെന്ന് ഇറങ്ങിയതിൽ പിന്നെന്താണ് ഇതു? അദ്ദേഹമെന്നെങ്കിൽ അതെന്താണ് പറയുന്നില്ല എന്തിനെ മുമ്പാകെ പോയിത്തന്നെത്തന്നെ—മുട്ടെട്ട, അദ്ദേഹത്തെ ഇങ്ങനെ വരുത്തേണ്ടത്. ഞാനിന്നു രാത്രി വരെ പറയാത്ത ഇരിക്കും.

(റോണി പ്രാപിക്കുന്നു)

റോണ— മരണസിന്ദൂരം പിടിച്ചു!

റോണി—അവളുപിടിച്ചതെന്തെങ്കിലും വന്നിട്ടില്ല! അ
കൂടെ കൂടെയായി നാദം കേൾക്കുന്നു

റോണ— കൂടെയായി

റോണി—അല്ലാതെയാണോ? വിപരീതമായിട്ടല്ലേ? ഇ
പ്പോൾ എന്തിനായി പരന്നു കിടക്കും.

റോണ— ശരിക്കും. മനസ്സിലായി.

റോണി— മകളെ കണ്ടപ്പോൾ ശരിക്കും അറിഞ്ഞു. അ
പ്പോൾ പലപ്പോഴായിരുന്നു. എന്നോട് ചേർന്നു എന്റെ
മനസ്സും വെളിച്ചമായി. അതുകൊണ്ട് ഏതൊക്കെ
കാരണങ്ങൾ

റോണ— നിങ്ങളുടെ കാരണം മനസ്സിലായില്ലെന്നു ക
രുതുന്നു.

റോണി—എന്തിനും നല്ല പണ്ണി മനസ്സിലായി. അ
കൂടെ കൂടെ പിടിച്ചു.

റോണ— ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ എന്റെ
മനസ്സെല്ലാം സമർപ്പിക്കുന്നു. എന്തൊക്കെ ചെയ്യാൻ
വേണ്ട.

റോണി— എന്നോട് ചേർന്നു. അപ്പോൾ മകളും
ഇപ്പോൾ.

റോണ— റോണി! എന്തൊക്കെ അവളെ നല്ല പണ്ണി
കൊണ്ടു വന്നു? ഇല്ല. എന്നോട് ചേർന്നു. അവളെ
സമർപ്പിക്കുക പറ്റാത്തതാണ്.

റോണി— അവൾക്കിടയിൽ

റോണ— മനസ്സിലായി. അവളുടെ കാര്യത്തെപ്പറ്റി

മേവരവർക്കും മിണ്ടിപ്പോകുന്നു. നോക്കൂ മിണ്ടാൻ നോക്കിപ്പോകൂ.

(നാണി പോകുന്നു)

നാണി—കണ്ടു. മരണസിന്ധിയിലെ ഭ്രാന്തെ അച്ഛൻപോലെയായോ ഭാവി ശൂന്യമായത് ഞാൻ കണ്ടെറിഞ്ഞു.

(നാണി പോകുന്നു)

ക . ഗ . ആദ്യം.

സ്ഥാനം—ഗോപി ദാസിമാന്റെ ഗൃഹം. നായർ ഉള്ളി.

(മുഹൂർത്തിൽ ഒരു ചിത്രം തൂണിക്കു കെട്ടുന്നു. കയ്യോണ കയ്യോണയായ പൂക്കൾ പൂർണ്ണമായിട്ടുള്ളതായി നോക്കുന്നു)

ക . നോക്കൂ. ഇതിൽ എന്റെ പ്രിയതമ എന്റെ തയയന്നിട്ടുള്ള ഒരു പൂക്കൾ! എന്റെ സുപ്രിയയിലെ സുപ്രിയതയായ എന്റെ അഗർത്തിലെ സുപ്രിയ അഗർത്തിന്റെ പൂക്കൾ ഒരു മനോഹരമായൊരു ചിത്രമായിത്തീർന്നു. എന്റെ സുപ്രിയതയായ എന്റെ അഗർത്തിലെ സുപ്രിയ അഗർത്തിന്റെ പൂക്കൾ ഒരു മനോഹരമായൊരു ചിത്രമായിത്തീർന്നു. എന്റെ സുപ്രിയതയായ എന്റെ അഗർത്തിലെ സുപ്രിയ അഗർത്തിന്റെ പൂക്കൾ ഒരു മനോഹരമായൊരു ചിത്രമായിത്തീർന്നു. എന്റെ സുപ്രിയതയായ എന്റെ അഗർത്തിലെ സുപ്രിയ അഗർത്തിന്റെ പൂക്കൾ ഒരു മനോഹരമായൊരു ചിത്രമായിത്തീർന്നു.

കുറേ നാളായിട്ട്, എന്റെ ഇഷ്ടപരമാണ്, എന്റെ ജീ-
വനത്തിലെ തപസ്സാണ്.

(പുരുഷ ചിത്രത്തെ അണിയിക്കുന്നു - ഇതിനിടയിൽ
ശാപിതസിംഹൻ അവിടെ വരികയും അവളുടെ ആ-
പ്പു കടന്നുകയറിയെന്നു പറയുന്നു.)

ശാപിത—(ഒന്നേ പാശത്തിൽ) കല്യാണീ!

കല്യാണി—(തരിഞ്ഞുനോക്കിട്ട്) അച്ഛ!

ശാപിത—ആരുടെയും ഇര ചിത്രം!

കല്യാണി—(തലകനിച്ചിട്ട്) എന്റെ അമ്മയുടെ.

ശാപിത—അമ്മ നിന്റെ അമ്മയ്ക്ക് മഹാബലത-
മയനാണ്.

കല്യാണി—അമ്മ.

ശാപിത—ഇര ചിത്രമിവിടെ എങ്ങിനെ വന്നു?

കല്യാണി—പുഷ്പിക്കുന്നായി വന്നതായിട്ട് ഇന്നു
ഞാനു കണ്ടിരുന്നതാണ്.

ശാപിത—പുഷ്പിക്കുന്നാണ്?

കല്യാണി—അമ്മ, അച്ഛ! പുഷ്പിക്കുന്നാണെന്നു, അ-
വിടന്നു കണ്ടുപിടിച്ചതാണ്. ഇതെന്തോ വല്ല അപരപാവു-
മു കാര്യമാണോ? (ശാപിതസിംഹന്റെ പാദങ്ങളിൽ
അമ്പിക്കുന്നു.)

ശാപിത—മഹാബലതമയൻ നിന്റെ അമ്മയ്ക്ക്?

കല്യാണി—(ഏഴുനേരിട്ട്) അമ്മയുടെ അമ്മ-
മാണ്.

ശാപിത—എന്നാൽ നിനക്കു അമ്മയില്ലെന്നു
അൻ വളരെ തവണ പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

கூடியதாகி, —என்றமனமொன்றையுடைய அபிப்பிராயங்களை இப்போதுதான் தெரிவிக்க, அதைக் கருத்துரைக்க.

ശോഭിന: അതപ്പോഴേക്കാ? വിപരീതിയായ മന്ദാര
ജ്വലമാണോ അതിന്റെ സാക്ഷ്യം?

കുമാരനി.—അപ്പ! എന്തിനെ ധർമ്മമറിഞ്ഞതുകൊണ്ട് ആചാര്യന്മാരും അതുകൊണ്ട് ആ വിചാരമെല്ലാം ഉത്തരം ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്താണിതിന്റെ അർത്ഥം? കർമ്മം ചെയ്താൽ അത് ധർമ്മമാണ്.

ശോചിതം—മഹാബലത്തു വെച്ച് തുസൽമാനായ ഒരിന
തുകെടുത്തതെന്ന അയർപ്പുമ്പെ സ്ഥലത്തെ സ്വ. പാമഴി മ. 1991

കുടുംബശ്രീ സംവിധാനം മുഖേനമാണ് അഭയം നൽകുന്ന സ്ത്രീകൾക്ക് അഭയം നൽകിയിട്ടുള്ളത്.

மொயிங்—நினைவு ஸ்பீக்ஸ் காரணமாக இருப்பதால்
 எவ்வாறு உபநாயகிகளின் கவனம் மொயிங்ஸில் பதில்
 வழியை ஸ்பீக்கரிடமிருந்து திரும்பிவிட வேண்டும் என்பதை
 ஸ்பீக்கர் கவனம் திரும்பிவிட வேண்டும் என்பதை
 உறுதிப்படுத்த வேண்டும். இதுவே நான் சொல்ல வந்த
 விஷயம். உபநாயகிகளின் கவனம் மொயிங்ஸில் பதில்
 வழியை ஸ்பீக்கரிடமிருந்து திரும்பிவிட வேண்டும்
 என்பதை உறுதிப்படுத்த வேண்டும். இதுவே நான் சொல்ல
 வந்த விஷயம். உபநாயகிகளின் கவனம் மொயிங்ஸில் பதில்
 வழியை ஸ்பீக்கரிடமிருந்து திரும்பிவிட வேண்டும்
 என்பதை உறுதிப்படுத்த வேண்டும். இதுவே நான் சொல்ல
 வந்த விஷயம்.

◆**ഡൂറനീ-ഇല്ല** അട്ടിമറകളെ നിയന്ത്രിച്ചിട്ടില്ല

கொய்கிற—அருளா பர பூனாது? கையாடு நீ எ ன் ன
நின்று, நீ துடிக்கே! இப்போதும் நா-என்ற நாடகமொன்று உயி

നി വന്നിട്ടില്ലേ? തരക്കേടില്ല എന്നാൽ കേട്ടു. നീ
 മഹാബത്തുവാൻ വല്ല എഴുത്തും അയച്ചിരുന്നുവോ?
 കല്യാണി ഉച്ച, അയച്ചിരുന്നു.

(അഞ്ചുസംഹാരം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗോപിനി—ഹാ! അദ്ദേഹം (നല്ല കൈകൾപ്പോലും തലയിൽ
 വെച്ചിട്ട്) മഹാബത്തുവാൻ എഴുത്തു മടക്കി അയച്ചു.
 അതിലിങ്ങനെ എഴുതുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു ‘കല്യാണി!
 എനിക്കു നിങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയല്ല.’
 ഇത്രയുംപരമാവധി വരുത്തിയപ്പോൾ നിനക്കു
 കഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടില്ലേ? ഇതൊക്കെ എഴുതുന്നു. (ഗോപിനി സംഹാരം
 കൂടി എഴുതുന്ന വലിയൊരു കല്യാണി കൂടി എഴുതുന്ന
 ഒരു വലിയൊരു കല്യാണി കൂടി എഴുതുന്ന) (അഞ്ചുസംഹാരം)

ഗോപിനി—എന്താണത്ത്. അതു ശരിയല്ലേ?

അമ്മ—അമ്മ അമ്മ! അതു വലിയൊരു ശരിയല്ലേ.
 മഹാബത്തുവാൻ വീണ്ടും മേലോട്ടുവന്നു അത്രയെങ്കിലും വന്നി
 ട്ടിരിക്കുന്നു.

ഗോപിനി—ഇതെന്താണു സേനാപതിയുടെ?

അമ്മ—മറക്കരുത്ത് തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു?

ഗോപിനി—എത്ര സൈന്യമുണ്ടു?

അമ്മ—എത്രയെന്നു ചോദിക്കരുത്.

ഗോപിനി—ഇതെന്താണു സേനാപതിയുടെ പേരും.
 അതൊന്നുമില്ലാത്തതല്ല മേലോട്ടുവന്നു എന്താണു ചി
 ല്ല പ്രാണാദരം വെക്കി ചുള്ളിതും നാമധാരണമാണു. എ
 ന്നോ കല്യാണി! നീ തലയൊന്നു ചൂണ്ടുന്നതു?

കല്യാണി—അമ്മ! അമ്മയ്ക്കു പറയട്ടെ!

ഗോപിന - മ. മരബത്തുവാന്നിപ്പൊഴും നിന്റെ മരബത്താണോ?

കച്ചോണി - അതേ. തീച്ചയായും അതേ. എന്തൊരു മരബത്താണോ നിന്റെ കച്ചത്തൊരു പുഴമിടുന്നതു. അല്ല ഹരിതം എല്ലാ സ്ത്രീകളും ബഹുമാനിക്കുന്നു. മ. കാവു പാടത്തുവെക്കാനു പ്രവർത്തിക്കുന്നവരും ആ പാടത്തുള്ള പൂമ്പിടുന്നവരുള്ളവരും അവളാൽ സാധ്യം എമ്പറ്റു ദൈവത്തോടുകൂടി വിരഹത്തിലും സന്തോഷത്തോടുകൂടിപ്പോയും അതു അതേയും അപമാനവും സംഭവിച്ചുവരും സന്തോഷത്തോടുകൂടിപ്പോയും പാതി നഷ്ടമാകുന്നതിനും ദുഃഖം അനുഭവിക്കുന്നതിനും; എമ്പറ്റു ദൈവത്തിൽ അപമാനത്തിൽ പൂർണ്ണമാകുന്നതാപോലെ ഗാന്ധവും, പ്രവൃത്തിയാക്കിയിട്ടുള്ളവരുടെ നിശ്ചയവും, സന്തോഷത്തിൽ പ്രവൃത്തിയാക്കിയിട്ടുള്ളവരുടെ നിശ്ചയവും, സന്തോഷത്തിൽ പ്രവൃത്തിയാക്കിയിട്ടുള്ളവരുടെ നിശ്ചയവും; എമ്പറ്റു ദൈവത്തിൽ എല്ലാ അപമാനത്തിലും എല്ലാ അപമാനത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്നവരുടെ നിശ്ചയവും, കരുണയുള്ളവരുടെ അപമാനത്തിലും മറ്റു പാടത്തുള്ളവരുടെ നിശ്ചയവും മറ്റു പാടത്തുള്ളവരുടെ നിശ്ചയവും അപമാനവും സന്തോഷവും. അല്ല മരബത്താണോ, നിന്റെ പതിയാണോ, നിന്റെ ഇഷ്ടമാണോ? അല്ല മരബത്താണോ ഇഷ്ടമാണോ നിന്റെ പാടി ഇഷ്ടമാണോ എന്നു അനുഭവിക്കുന്നതും അനുഭവിക്കാതിരിക്കുന്നതും ചെയ്താൽ, എന്നിരിക്കെ മറ്റും ഇഷ്ടമാണോ.

ഗോപിന - ഓ! ഇഷ്ടമാണോ? കച്ചോണി! നിന്റെ പതിയാണോ?

കച്ചോണി - അതേ അപ്പോ! അനുഭവിക്കുന്നതും

അ. ഞാനറിഞ്ഞതെ അമ്മയോടൊക്കെ ഒന്നിച്ചു. നാളിപ്പി
 അമ്മിട്ട. അമ്മ! എനിക്കിതെ വല്ലാതെ വെച്ചതാണെന്നു ക
 ഹെടത്തിന്റെ അനുഭൂതിയുണ്ടായാൽക്കൊണ്ടു. അമ്മയെ
 അതിന്റെ ഭയത്താലുണ്ടാകുന്നതെല്ലാമെല്ലാം പറ്റിയെടുത്താൽ എ
 നിക്കിതെ ശുദ്ധമായിത്തീർന്നു. ഡി.ഡി.യെക്കൊണ്ടു അ
 വിട്ടുപോയപ്പോൾക്കും അവിടുത്തെ രാജ്യത്തിന്നു പണ്ടി ജീവി
 കത്തെത്തുന്ന പ്രീതിയെക്കുറിച്ചിരിക്കുന്നപോ അമ്മയോടൊക്കെ
 അന്നുപരിപൂർണ്ണമായ ഒരു ദുരന്തമുണ്ടാകുന്നതാണെന്നു
 അമ്മയെക്കുറിച്ച് ഇന്നു ഞാനും അമ്മയെക്കുറിച്ചും ഇപ്പോൾക്കുണ്ടാ
 ന്നതെല്ലാമെല്ലാം സാധിക്കും.

ഗോവിന്ദ — ആരുമില്ലാതെ? ഈ കഥയെഴുതിയ
 നീ ആരുമില്ലാതെ എന്നു പറയുന്നതു?

അമ്മ — അമ്മ! അവിടുത്തെ നല്ല പറ്റിയെടുത്താലായിട്ടു
 പറയൂ. ആരുമില്ലാതെത്തന്നാകയാൽ എന്താണു പറയുന്ന
 തെന്താണെന്നു അമ്മയെക്കുറിച്ചു നല്ല യാതൊന്നാണെന്നു
 അമ്മയെക്കുറിച്ചും അതിമനോഹരവും അതിപരിപൂർണ്ണമായ
 നല്ല അതിനെ അവിടുത്തെത്തന്നതും കെട്ടിത്തന്നതും കരു
 തുന്നതെന്താണെന്നു എനിക്കു മനസ്സു വരുന്നില്ല.

കച്ചോണി — (സംഗ്രഹം) ചേച്ചി! നിങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഉ
 ഞമനയെ കേൾക്കുന്നു.

ഗോവിന്ദ. അമ്മ! കച്ചോണിക്കു കേൾക്കുന്നതെ
 ഞാൻ കേൾക്കുന്നതെല്ലാമെല്ലാം കേൾക്കുന്നതാണെന്നു. അമ്മയെ
 വിധിയെക്കുറിച്ചു.

കച്ചോണി — അമ്മയെ കേൾക്കുന്നതെല്ലാമെല്ലാം കേൾക്കുന്നതാണെന്നു.

അരണ്ടു് ഇഹത്തിലും പരത്തിലും സഭാ അഭ്യർത്ഥനകളെൻ്റെ പരിയാരം.

ഗോവിന്ദ— മഹാബലത്തുഖരന്റെ നിൻ്റെ പത്നി! ഇത്ര നിന്ദിതനും, കഷ്ടിതനും, അധമപഥനും...

കല്യാണി—അച്ഛാ! അവിടുന്നുചോദിക്കാണ! അവിടുള്ളിഹം നന്ദുനായിത്തീന്നെങ്കിലും എനിയ്ക്കുഭയം പൂജ്യനാണു.

ഗോവിന്ദ—പൂജ്യനാ? ആ അന്തിദ്വേഷിയാം വിധത്തിലുമായ മഹാബലത്തുഖരൻ്റെ ഗോവിന്ദസിംഹന്റെ പുത്രിക്കു പൂജ്യനാ? ഹാ! ദുഃഖഗുരമ!

കല്യാണി—(സ്ഥിരമായ സ്വരത്തിൽ) സാച്ച! ഞാനല്ലതെ അറിയുന്നില്ല അതിയെ അറിയുന്നില്ല; ധർമ്മക്കുരുമറിയുന്നില്ല. എൻ്റെ ധർമ്മം കേൾവാണ്ടു. കേൾവിനേക്കുറും ഉത്തമമായി സ്രീകുറും യാതൊരു ധർമ്മം രാജ്യകരനാകു വിധിച്ചിട്ടില്ല അച്ഛ! സ്രീകുറും മനസ്സു യാതൊന്നു ചെപ്പുറം ഒരിക്കൽ കരുതൂ പരമേശ്വര, അതു പിന്നെ പീഷുഷസമുദമായിക്കൊള്ളട്ടെ വിഷമമുമായ കൊള്ളട്ടെ, അതുതന്നെയാണവളുടെ ജീവിതം, അതുതന്നെയാണവളുടെ മരണം, അതുതന്നെയാണു്, ഇഹലോകവും, അതുതന്നെയാണു പരലോകവും. അദ്ദേഹം ഹിന്ദുവാകട്ടെ മുസ്ലീമാകട്ടെ, ഞാണു്കനും കട്ടെ ഞാണു്കനുംകട്ടെ, അദ്ദേഹവും ഓരോ ഭയങ്ങൾ മനുഷ്യപരം ഖര പരമോവിൽകൂടി പോകുന്ന പരമേശ്വരൻ ഇതിനുശേഷം ഞാനദ്ദേഹത്തിന്റെകൂടെ നമക

ത്തിൽത്തന്നെ പേരുകണ്ടിവന്നുവെങ്കിലും ആരനതിനു തെളിവു
നാശം

ഗോവിന്ദ—നല്ല കാര്യം. അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ
പെരക്കൾ നിന്റെ ഇഷ്ടപോലെ പെരക്കൾ. അന്നി
ന്നുകൾ നിന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

അമ്മ—ഇതെന്തു? അച്ഛ! അവിടുത്തെത്താണി ചെ
യ്ക്കുന്നതു? കല്യാണി അവിടുത്തെ പുത്രി.

ഗോവിന്ദ—അച്ഛ അയക്കുന്റെ പുത്രിയല്ല. പെ
രക്കൾ കല്യാണി! നീ നിന്റെ ഭർത്താവിന്റെ അടുക്കലേ
ക്കു പെരക്കൾ

കല്യാണി—അച്ഛ അവിടുത്തെ ആരുടെ ശിരസാ
ഹിതങ്ങളെത്താണു നന്നായി? എന്നാൽ പേരുകുടാ
നവരൾ തന്നെയും.

(കല്യാണി ഗോവിന്ദന്തിരുത്തൽ പാദങ്ങളിൽ ന
മസ്കരിക്കുന്നു.)

അമ്മ—അച്ഛ! ആലോചിച്ചിട്ടുപോയെന്ന് ഇങ്ങനെ അ
സ്മരണം പ്രവർത്തിക്കരുത്! കല്യാണി സ്ത്രീയാണെന്ന് അവൾ
അപരമായ ചെമ്മീനുകളിൽ അവിടുത്താൻ മാത്ര
കൊടുക്കണം!

ഗോവിന്ദ—മകനേ! അമ്മ! കല്യാണി നമകത്തി
ലേക്കുപോകുന്ന ആഗ്രഹിക്കുന്നു. പേരുകൾ, അയക്കു
ടയ്ക്കുവെന്ന് ആർ വിചാരിക്കുന്നില്ല

അമ്മ—അച്ഛ! അവൾക്കു നമകമാകയില്ല. പ
കപകിതയായ പ്രകാരമെങ്കിലും അമ്മയുടെ അമ്മയെ
സ്വപ്നം അവിടെയുണ്ട്. ഈ കഥയെ സ്വപ്നമാക്കി

ഉപജിച്ചുകൂടായരുത് അവിടുത്തെന്താ ചെയ്യുന്നതെന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ശോചന—അജയ് എന്നിക്കു നല്ലവണ്ണമറിയാം. കല്യാണീ! രാജ്യത്തിന്റെ യഥാർത്ഥശത്രുവായിരിക്കുന്നവൻ എന്റെ ഗൃഹത്തിൽ സ്ഥാനമില്ല. നിനക്കു ധർമ്മം മരോധരങ്ങളിൽ എന്നിക്കു ധർമ്മം മരജ്യമുമാണു. പെരെണ്ണാറുക.

കല്യാണീ—അച്ഛന്റെ കല്യാണപാപം, (കല്യാണീ പാപകുലം കൊണ്ടുവന്നു.)

അജയ്—കല്യാണീ! നിപ്പ! അച്ഛാ! എന്നിക്കു പേരവരാനുവരാം എന്നുവരും.

ശോചന—(പ്രിയപ്പെട്ട തിരിഞ്ഞു) ഇതെന്താണത്!

അജയ്—ഇവ അഞ്ചുവയസ്സു ബാലികളായ ഹോൻ തനിമയ്ക്കായുള്ളവർ. ഞാനും ഇവളുടെ കൂടെ പോകുന്നു.

ശോചന—എന്നുവെങ്കിലും നീ വീട്ടിൽനിന്നു പുറപ്പെടണമെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ!

അജയ്—അച്ഛ! ഞാനുമായൊന്നെ അപേക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. കല്യാണീ സ്ത്രീയാണെന്ന് അവളുടെ പരിശുദ്ധമായ ഉദ്ദേശം മൂലമായി അവളെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നു ബാഹ്യപ്പെടുത്തുകയും ഹിംസകന്മാരെക്കുറിച്ചറിയാനായ പേരുകക്കൽ ഏകാകിണിയായി പരിത്യജിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ വളരെ അതാപിയിച്ചു ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അദ്ദേഹമവളെ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹമിപ്പോൾ കണ്ടുവരികയാണെന്നു. എന്നുവെങ്കിലും സഹോദരന്റെ അവസ്ഥയെ കണ്ടി

അ. വന്ദ കല്പമണി! സന്ദർശിതവേദകന്മാരേയും നമുക്കു നമ്മുടെ നോക്കിയെ സംക്ഷുബ്ധമായ ഇതി സംസാര സരപകത്തിലിറക്കും നോക്ക, അക്കമപറയാതെയും വരും ഇല്ലെന്നും വരും അപ്പോ! നമസ്കാരം.

(കല്പമണിയേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ട് അജയസിംഹനാഥിനെ നോക്കുകയും ദേശാധിപതിയെ സിംഹാൻ തിരിച്ചിട്ടു നോക്കുകയും അവിടെ തെല്ലനരം നിന്നുനോക്കും പോകുന്നു)

രംഗം ഏഴ്.

സന്ദർശം--ചിത്രകരന്റെ സമീപത്തുള്ള ഒരു കോട്ട സമയം-- രാത്രി.

(സന്ദർശനനും അജയസിംഹനും ഒരു വൃദ്ധത്തിന്റെ നിലയിൽ നിൽക്കുന്നു. അസ്തമയപൂർവ്വതയിൽ അഭിമുഖ്യം കൈ)

സന്ദർശം--ഇതെല്ലാ കരമസിക്കാണെനിക്കു ദൈവം വേദവും മനസ്സുല്ല. വന്ദകാരിയെ കോട്ട ഏകദേശം ഒരു കോട്ടാശ്വകന്മാരും പുരമനകം, കയറുക, മരിയുകയും, കിഴി സംപ്രദായ ചുറ്റുപറ്റും പട്ടണങ്ങളും പൂർവ്വങ്ങളും പറ്റും! ഇതു പ്രായംചെന്ന മരങ്ങൾ മരിക്കുന്ന കെട്ടും കെട്ടിട്ടില്ല അമ്മേ! ഓരുന്നിപ്പോൾ അന്നു ഒരു ഗ്രന്ഥം മരിക്കിപ്പോവുകയാണു.

അമ്മ--മുക്കപ്പ! ഏനിഷീസ്ഥലം വളരെ പഴിപ്പു. ഈ മരമേ പറ്റുതത്തിയും പണ്ടുള്ളവയുടെ ഓർമ്മ

പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. അവരും ചരിത്രം മുതലുണ്ടായിരുന്നു.
കുറേ?

സ്വന്തം-ഭരണീ വിചിന്തയും ആ പ്രാചീനമതപ
രീതികളിലൂടെയെന്ന നിലയിലിരിക്കുന്നു. മറ്റൊരു, കഴിഞ്ഞ
കുറേക്കാലം പൊതുവില് അതെന്നപ്പറ്റി തർക്കം ചിതർക്ക
വും ഒന്നും ഉണ്ടാകുന്നു.

അമ്മന — എന്നാൽ മുതൽ! നക്ഷത്രങ്ങളാൽ കഴിഞ്ഞു വളരെ നല്ലതായി തോന്നും. ഉള്ളിലൊരു കൂപ്പും ഉള്ളിലൊരു എന്നാൽ കഴിഞ്ഞുകൊണ്ട് മറഞ്ഞതും ഒരു പൂവിട്ടതും കഴിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇതിലുണ്ടെന്നും തുടങ്ങുകയും ചെയ്തതും ഉള്ളിലൊരു എന്ന് തോന്നിപ്പോകാം.

സഹോദരന്മാരേ! എനിക്ക് അയ്യപ്പക്കാരനായിരുന്ന ചിന്തയെക്കുറിച്ചു പറയാൻ. നിനക്കു പ്രാണമെല്ലാം നഷ്ടമായി. നിന്റെ അയ്യപ്പക്കാരായ ചിന്തകൾ പലതും ഇന്നു കേൾക്കുന്നവർക്കു പരസ്യമാകുന്നതിനാലും, അതുകൊണ്ട് ഇന്നു പരസ്യപരണമെന്നു അറിയപ്പെട്ട ചിന്തകൾ നിന്നും കേൾക്കുന്നവർക്കു പരസ്യമാകുന്നതിനാലും അയ്യപ്പക്കാരെക്കുറിച്ച് ആരും അറിയാതെപ്പോയി.

അതിനാൽ—ഏതു വേദത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു ചോദിക്കുന്നു?

സഗമപിടന! ഈ കാര്യങ്ങൾക്കിടയിൽ അ
വളരെ കഠിനമായിത്തീർന്നു. 'മേവേഡ, മേവേഡ'
എന്നു പറഞ്ഞുപറഞ്ഞുതന്നെ അവിടെ ഉച്ചയിലെ
ശുദ്ധതയ്ക്കിടയിൽ പോകുകയും ചെയ്തു.

അതന്നെ—ഞാനെന്നന്റെ അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു കിട്ടിയിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

സഗര—ഈ കാഴ്ചകളിൽനിന്നു നീ വിവ്വിധം ആകുലനായി എന്റെ കൂട്ടി സൂയൻ ഈ കാട്ടിൽ പെട്ടാപോയാൽ അദ്ദേഹത്തെപ്പോലും കണ്ടുപിടിക്കുന്നതു വളരെ പ്രയാസമാണ്. നിന്റെ അമ്മയാണെങ്കിൽ ഒരു മാന്യമായിട്ടല്ലെന്ന്

അമ്മ—മുണ്ടല്ല! ഞാനിപ്പോളാഗ്രാഹിണിയെക്കുറിച്ചു അവിടുത്തെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അമ്മയെ ആയിരത്തോളം എന്തിനാണിപ്പോൾ വളരെ അന്വേഷിച്ചു. ഇവിടെയാണെന്നന്റെ അമ്മ. ഇങ്ങനെയൊരു വിചാരം നാടകത്തിൽ പറയാപ്പോലെയാണെന്നായിരുന്നു പരമേശ്വരൻ്റെ അമ്മയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നതു്.

സഗര—(സംഗ്രഹം) എന്തിനാണിപ്പോൾ പരമേശ്വരൻ്റെ അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു. (പ്രകാരം) നീയാഗ്രാഹിണിയെക്കുറിച്ചു പരമേശ്വരൻ്റെ അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു. (പ്രകാരം) നീയാഗ്രാഹിണിയെക്കുറിച്ചു പരമേശ്വരൻ്റെ അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു.

അതന്നെ—വേണ്ട, വേണ്ട; എന്തിനാണിപ്പോൾ പരമേശ്വരൻ്റെ അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു. ഈ വിചാരമായ വന്നു അതിനേക്കുറിച്ചു കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു.

സഗര—അഗ്രാഹിണിയെക്കുറിച്ചു പരമേശ്വരൻ്റെ അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു. അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു. അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു.

അതന്നെ—മുണ്ടല്ല! മുമ്മമ്മയെക്കുറിച്ചു പരമേശ്വരൻ്റെ അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു. അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു. അമ്മയെ അന്വേഷിച്ചു.

[illegible]

(സമുദായ പ്രവർത്തികൾ)

സത്യം - ഭക്തന! ദീർഘദൈവസ്തുതിയിരിക്കട്ടെ!

സംഗ്രഹം: സത്യവതിയും ഏതാനും പേരും സമീപം കരകൾ നൽകി തുടങ്ങിയതായിരുന്നു. കരകൾ നൽകിയതിന്റെ അർത്ഥം എന്തായിരുന്നു?

4. ആയുർവ്വേദചികിത്സകന് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നവർക്ക് ആവശ്യമായ സൗകര്യങ്ങൾ ഉണ്ടാകാൻ സർക്കാർ ശ്രമിക്കും. അതിനായി ആവശ്യമായ സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കും. അതിനായി ആവശ്യമായ സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കും. അതിനായി ആവശ്യമായ സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കും.

വായുപവൃത്തങ്ങളുടെ സീമാവരണങ്ങളിൽ രേഖാശാലിന്റെ നരിക പാലിക്കെന്റെ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നകാലത്തു നാന്റെ സുന്ദരമന്ദഹാസം മറക്കുവാനായിരുന്നു എന്റിക്കെല്ലാം നീളത്തിൽ പ്രയാസമായിരുന്നതു നീയിവിടെ എങ്ങിനെയെന്നു എപ്പോൾ ഞാൻ കേട്ടുവോ അപ്പോളെന്റിക്കിനി പ്രറച്ചിട്ടു. ഇതാ നിന്നെക്കൊണ്ടുവരാൻവേണ്ടി കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. ഇത്രനേരം വാങ്ങുന്നില്ലെന്നു നിന്റെ മധുരവാക്കുകൾ കേൾക്കുകയായിരുന്നു. സ്വസ്തരിക്കുവുള്ള വാക്കുകൾ കേൾച്ചാൽ കേൾക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ എന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുകയായിരുന്നു. കെട്ടിയിരിക്കുന്ന നീയെപ്പറ്റിട്ടു. എന്റെ ദാമര! എന്റെ സ്വസ്ഥാമ!

(സത്യവതി കൈകൾ നീട്ടുന്നു.)

സഗരം—മകളേ! സത്യവതി! നീയെന്താണെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നില്ലേ? നോക്കൂ! വല്ല അപരാധവും ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ?

സത്യവതി—അപരാധമാ? അവിടുന്ന് വിട്ടുപോയ അപരാധമറിയാത്തല്ലോ! ഇല്ല, പാപം, അതു ഗ്രഹിക്കുവാൻ ശക്തിയെന്നു അവരേക്കില്ലായിരിക്കാം. അവിടുന്ന്, ഈ ലിനയും ഹീനയും മിന്നുന്നതായ ഈ ഭാഗ്യാലയം, നന്മയായ ഉപാധിയും, മുഗ്ദ്ധന്മാരുടെ പ്രസാദം ഉണ്ടാക്കുന്നവനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ആദാമോ ദാമപുത്രസ്ത്രീകൾക്കു കളങ്കവും ഭാഗ്യപുത്രന്മാർക്കു പൊരുഷത്തെയും വരുത്തിയെത്തിയിരിക്കുന്നത് ആ മുഗ്ദ്ധന്മാരുടെ ഭാഗ്യനായിട്ടാണ് അവർക്കു വന്നിരിക്കുന്നത്. ഏതു മുഗ്ദ്ധന്മാരെങ്കിലും മൃഗങ്ങളായാൽ ഗവ്വിയന്മാരായിത്തീർന്നു മാറുമ്പോൾ

[illegible]

(സ്വതന്ത്ര) അടങ്ങുന്നതായും കൈമാറ്റപേരിലാണ് അവി
കുന്നത്.)

സംഗമം—അങ്ങനെയല്ല, അങ്ങനെയല്ല; സത്യവതി! നില്ക്കൂ, അമ്മേ! നീയും വേറെകൊള്ളൂ. ബന്ധനം നിങ്ങളുടെ കൈകൾക്കൊന്നു വരിക. ഇങ്ങനെയൊന്നും കണ്ടുകൂടാ. ഇന്നു ബന്ധനമൊന്നും മറന്നുകൊള്ളൂ. അവിടത്തു, അവിടത്തു കൂടെ കയറിക്കൊള്ളൂ. അങ്ങനെയൊന്നും എങ്ങനെയൊന്നും ഉണ്ടാകരുത്.

കുറുപ്പിച്ചു. ഞാൻതന്നെ എന്റെ രാജ്യത്തോടൊപ്പം
ജീവിക്കും ഭവനവും ഉപവാസവും സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.
ഏതുകൊണ്ട് നീയെന്നതൊന്നാവിശ്വസ്യമല്ല.

സത്യവതി—അപ്പോൾ ഇതെന്താണ്? ഭവനമെന്താണ്
ജീവിക്കുന്ന എന്റെ പിതാവിനെയും എന്റെ പുത്ര
നെയും എന്നിങ്ങനെ ചേർക്കുന്നതല്ലേ? ഭവനമെന്താണ്
ജീവിക്കുന്ന പരമ്പരയെപ്പോലെയോ? ഭവനമെന്താണ്
ജീവിക്കുന്ന പരമ്പരയെപ്പോലെയോ? നി
ശ്ചയമായും സത്യവതിയല്ലേ?

സത്യവതി—അതല്ല, സത്യവതി. ഇതു സത്യമാണ്. നി
ശ്ചയമായും സത്യവതി. ഇതു സത്യമാണ്. നി
ശ്ചയമായും സത്യവതി. ഇതു സത്യമാണ്. നി
ശ്ചയമായും സത്യവതി. ഇതു സത്യമാണ്. നി

സത്യവതി—അപ്പോൾ ഇതു

(സത്യവതി മുട്ടുകൊണ്ട് സത്യവതിയുടെ ചുവപ്പായ
തലമേൽ ശിരസ്സുകൊണ്ട് അടിക്കുകയും ചെയ്തു.)

മു. ൧൧൧൧൧൧൧൧

൧൧൧൧൧൧൧൧൧൧

സ്ഥാനം—ഉദയപുരത്തിലെ മാതൃസഭ. സമയം—പ്ര
ഭാതം.

(സ്ഥാനത്തുനിന്നു പുറത്തു നിന്നുകൊണ്ടു സംഭാഷണം
ചെയ്യുന്നു.)

ജയസിംഹ — കഴിഞ്ഞ കരമനേരത്തിലെ യുദ്ധം ഇതിഹാസപത്ത് ക്ഷികളിൽ സുവണ്ണവിപാകളാൽ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

ഗോകുലസിംഹൻ — മരജകമാർക്കൻ്റെ സൈന്യങ്ങൾ കേകെററും കേർളും കൈരളവന്നിരുന്ന മറ്റും നിരോധിച്ചു ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ ഒരു പ്രവൃത്തിയായി.

ഭൂപതി — അവർക്കിടയിലെ വഴിയൊന്നും നല്ലവണ്ണമറിഞ്ഞുകൊണ്ടും തോന്നുന്നത്

ഗോകുല — എന്തിനും ദൈവപ്രവരണങ്ങളു വഴി വളരെ നല്ലവണ്ണമറിഞ്ഞിരുന്നു.

ജയസിംഹ — മേവരഡിനിന്നു മഹത്വത്തിന്റെ ഉദയമാണ് നോമ്പു മേവരഡിനെ പച്ചത്തുടർ ഏതു നവകരയ്ക്കു ദൈവീകകരങ്ങൾ അയക്കുന്നു.

(നോമ്പു ജയസിംഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

എല്ലാ — ജയ! മേവരഡു കേരളം കീഴടക്കി!

(നോമ്പു ജയസിംഹൻ പുനഃപ്രവേശിക്കുന്നു.)

(രാജകുല) കന്യാമോദൻ പ്രവേശിച്ചു രാജാക്കന്മാർ വിജയത്തെപ്പറ്റി ചോദിക്കുന്നു.)

കിരോ — നീക്കമെടുത്തവർക്കു ശിക്ഷമേന്മ:

ദീപ്തപരമകി വെൽവരുതാക!

മേവരഡു കി പാതം തിരുത്തുവാൻ

വൈദികർ വേപഥ പൂജിക്കുന്നു.

മേവരകപ്രാബാധപ്രാബാധപൂജണൻ

ദേവൻ്റെ കൈകൊണ്ടും ദേവതാക്കളെ!

താഴെ. ശിക്ഷയെല്ലാം ദൈവമേ.

മർദ്ദനമേറ്റു വീശിക്കൊട്ടു

റാണ— കിടന്നുകൊൾ ! നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ഗീത
കീൽ ഒരു ചരണങ്ങളുടെ വേദകർമ്മങ്ങൾ.

കിടന്ന— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കല്പിക്കുന്നവരെ.

റാണ—

“നിമുഖം സവ്യസം നപുമാന്തഃ വശാഞ്ചിൻ
കൊടുമി നേരായ കീർത്തി മാന്യതേ”

എന്നാകട്ടെ

കിടന്ന— ഇതന്തിനാൽ തിരുമനസ്!

റാണ— (പുഞ്ചിരിയോടെ) എന്തെന്നാണെന്നോ
നേരമോടിക്കുന്നതു? ചന്ദ്രൻ, നേരമേ!

(സത്യവതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സത്യ—ഇത് മേവരായ കേ റാണാ കീ ജയ!

റാണ— ആര? സഭാദേവി സത്യവതിയോ?

(റാണാ സിംഹാസനത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞു സത്യ
വതിയെ എതിർക്കുക.)

റാണ— സഭാദേവി! വരി, വരി.

സത്യവതി—മഹാജനങ്ങൾ! സർവ്വകൃത്യനേരവും മേവര
ഡിന്റെ വിജയഗീതമനുഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടു പുറത്തു നില്ക്കു
കയാലിരുന്നു. അതു കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ എന്റെ
നന്ദനങ്ങൾ അന്നുണ്ടാകുകയായി വെട്ടുമായി. സർവ്വ
കൃത്യമുഖമായ സപ്തപാദമിടക്കുകയുണ്ടായി. മഹാജന
ജാതിന്റെ പുഷ്പകനായ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ വരുമ്പതു
മുതിർത്താൽ അദ്ദേഹം അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു
ശക്തിയുണ്ടെന്നു തന്നെപ്പോൾ അദ്ദേഹം
അപരിവേഷിതനായിട്ടു ഏതൊരു ദേവി വന്നിട്ടു തന്റെ

പ്രഭയായ് ആ സംഗീതത്തെ ആവരണംചെയ്തു സ്വരമൃതമായ സ്വഗ്ഗുണീഭവകൾ ആകാശമാഗ്നികരയിൽ കൈവ്യർപ്പം തരുന്നതിക്കുതന്നെ അദ്ദേഹം ഏകദേശം സ്വപ്നത്തിൽ നിന്നു മുണന്നുപോയെന്നു തോന്നി.

റാണ—സത്യവതി, സംഗീതത്തിന്റെ ആവരണം ഇപ്രകാരം തന്നെയാണു് എല്ലാ സംഗീതവും ഒരു കരളിൽ ആനന്ദകരമായൊരപോലെ ആലോചനയും ആവരണം ഒരു ദീപ്തനിരോധത്തിൽ ലയിച്ചു പോകയും ചെയ്യുന്നു.

സത്യവതി—മഹാമോഹമേ! ഇങ്ങനെയാണു്? ആനന്ദിതരായ ഈ സുഭിന്നം അവിഴുന്നെത്താൻനിന്നു നിരോധനായും വിരസനായും വരികുന്നതു്? മഹാമോഹമേ! അവിഴുന്നെ ഏകദേശത്തിൽനിന്നു് ഈ നിരോധനം അകറ്റിക്കളഞ്ഞാലും! ഇന്നു മേവശ്യിനു വളരെ അഭിമാനകരമായ ഒരു ദിവസമാകുന്നു.

റാണ—അഭിമാനകരമായ ഒരു ദിവസമാണെന്നു പറയുമെന്നുതന്നെ സത്യവതി, നിങ്ങളെത്തന്നെ പുതിയ വസ്ത്രമേറും കേടുവേദം കർമ്മനേരത്തിലെ യുദ്ധത്തിൽ നാമല്ല ജയിച്ചതു്.

സത്യവതി—പിന്നെയൊന്നൊരവേദം? മുഗദ്ധനരരണവേദം?

റാണ—അല്ല രാജപുത്രന്മാരാണ് ഈ വിജയമഹോത്സവം കൊണ്ടുതന്നു നാമല്ല യുദ്ധത്തിൽ ജയിച്ചതു. യുദ്ധത്തിൽ വിജയം പ്രാപിച്ചവരെല്ലാം യുദ്ധങ്ങളിൽ പ്രതിച്ചുപോയി സത്യവതി! യുദ്ധരംഗത്തിൽനിന്നും ജയപാതക പറ്റിച്ചുകൊണ്ടും വിജയധ്വനി മുഴക്കിക്കൊണ്ടും

എം മടങ്ങിത്തുറന്നു വാസ്കുവതിൽ ഇയിച്ചു. സമര-
ഭൂമിയിൽ മരിച്ചുപോയ വിജയികൾ.

സത്യവതി—മഹാഭാരതം! വളരെ പരമാർത്ഥമാ-
ണ് ഈശ്വരൻ അവയെ കീഴ്ത്തി ശാപമേന്തി നി-
ല്പിച്ചിട്ടു. മഹാഭാരതം! എന്തിനേതര മംഗലപരമ
അറിയിക്കുവാനാണ്?

റാണ—അതെന്താ സത്യവതി!

സത്യവതി—മഹാഭാരതം! എന്റെ അച്ഛനായ
റാണ സഹസ്രസിംഹൻ അവിടേക്കായി ചിത്താർക്കു-
ലിട്ടുതന്നിരിക്കുന്നു. അവിടുന്നു യാതൊരു കേസവും പ-
രയാതെ അവിടേക്കു ചെന്നു ഭഗ്നശിഖധികാരം സ്ഥാപി-
ച്ചു.

റാണ—ചിത്താർക്കുലിട്ടുതന്നിരിക്കു വിട്ടുതന്നുവോ? സ-
ത്യവതി, നമ്മുടെ അച്ഛനായിപ്പോയതാണ്? ഇതു പരമാർത്ഥ-
മാണോ?

സത്യവതി—അതെ മഹാഭാരതം! ഈ സംഗതി വ-
ളരെ ശരിയാണ്.

റാണ—ഇത്ര പെട്ടെന്നു ഭഗ്നശിഖധികാരം വിട്ടുതന്നുവോ
നമ്മുടെ അച്ഛനായിപ്പോയതാണ്? ചക്രവർത്തിയായതെന്തെ
അങ്ങനെയായിപ്പോയതാണ്?

സത്യവതി—ഇല്ല മഹാഭാരതം! അച്ഛൻ ചക്രവ-
ർത്തിയുടെ കല്പനയനുസരിച്ചു അച്ഛന്റെ ചെമ്പുതൂണി-
ൽ അദ്ദേഹം ചിത്താർക്കുലിട്ടു അച്ഛൻ കൊടുക്കയാണു ചെമ്പു-
തൂണി- അദ്ദേഹത്തിലും ഇപ്പോൾ പരമം കൊടുക്കുന്നതിന്നു അധി-
കാരവും അച്ഛനുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു അദ്ദേഹം

ചിത്തോർഗഢത്തെ അങ്ങയിൽ സമർപ്പിച്ചു' ആഗ്രഹിച്ചതെ
പ്രകാരമിരിക്കുന്നു.

റാണ. സാമന്തന്മാരേ! ജയമോശം മുഴക്കുവിൻ!
പരേതനായ ഏന്റെ പിതാവിന്റെ സ്വപ്നമിന്നു സഫ
ലമായി അദ്വൈതത്തിന്റെ പുത്രന്റെ ബാഹുബലംകൊ
ണ്ടല്ല; എന്നാൽ അദ്വൈതത്തിന്റെ സഹോദരന്റെ ഭാഗ
തൊലാണ് ഏന്റെ കൈവശപ്പെടുത്തുവിൻ, ഒരു പുതിയ
സൈന്യമെടുത്തുവിൻ! അളുക്കുവരുവിൻ! ആക്രമിക്കു
വിൻ! അവസാനംവരെ യുദ്ധം ചെയ്യുവിൻ!

സത്യപതി ജയ മേവാഡ്കേ റാണാകീ ജയ!
എല്ലാവരും—ജയ മേവാഡ്കേ റാണാകീ ജയ!

രംഗം രണ്ടാം

സദാനം—ഗ്രാമത്തിന്റെ പുറത്തു് ഒരു ഹനയകിപ്പാ
തച്ചുകെ അരികെ ഒരു ഇളിമ്പന്നുപൊളിഞ്ഞ കുളിൻ. സമ
യം—സന്ധ്യ.

(കല്യാണിയും അജയസിംഹനും ആ ഹനയകിപ്പാത
യിൽക്കൂടെ വരുന്നു)

കല്യാണി—ഭാര്യ! ഇനി ഏതെന്നതൊന്നു നമുക്കു
നാവില്ല

അജയ—നമുക്കിന്നു് ഈ ഗ്രാമത്തിൽ താമസിക്കുക
അതിന്റെ പുറത്താണ് ഈ കുളിൻ. ഇതൊരു പീഠിക
അണുണന്നാണ് അങ്ങനെയു് അകത്തു നല്ല ഇരുട്ടു വി
ളക്കുവാൻ കൺവരുന്നില്ല.

കല്യാണി—എന്തെങ്കിലുമൊന്നു ശബ്ദിച്ചു നോക്കൂ.

അമ്മ—പേ! ഇവിടെ ആരെങ്കിലും ഉണ്ടോ? അകത്തുണ്ടെങ്കിലും ഉണ്ടോ? അതും മിന്നത്തുണ്ടെന്നില്ല.

കല്യാണി—നടുക്കിന്നിടയിൽ കുറുമ്പിക്കൊന്നിനെ എന്തിന്റെ മെതിപ്പോലും നടക്കാൻ പറ്റൂ.

അമ്മ—തറക്കെല്ല. ഇവിടെ കുറുമ്പുനമെതിക്കുക. ഞാൻ ഗ്രാമത്തിൽ പോയ വിട്ടു കൈമാറ്റം വരും.

കല്യാണി—എന്നാൽ പോയിവരു. എന്തിനു നങ്കൂരൻവയ്ക്കു വിശപ്പുമാത്രം.

അമ്മ—ആദ്യം കയ്യാണിനും വല്ലതും കൊടുത്താൽ അകത്തുപോയതില്ല.

കല്യാണി—പേഗം വരണം. ഞാൻ തിരിച്ചുവരും. വളരെ പേരിലും തൊന്നുന്നുണ്ട്.

അമ്മ—ഞാൻ അങ്ങനെയിൽ വരുന്നതും. എന്താ പേരുകൾ ഉള്ളൂ? ഇവിടെ ആരുമില്ല (പേരുകൾ)

കല്യാണി—ഞാൻ കരൽനെയായി അത്രമെളുപ്പുന്ന ഇത് ഇന്ന് നോക്കേണ്ടതാണ്. നന്നേ നന്നെ എന്റെ കൈകൾ. എങ്കിലുമെന്തിനെയിൽ സന്തോഷമേ തോന്നുന്നുള്ളൂ. മനസ്സുറപ്പുള്ളി ഇം കാര്യങ്ങളും ഉണ്ടെന്നും വരികുന്നതിൽ അതുവരെ അഭിമാനം തോന്നുന്നു. അസുഖങ്ങളുണ്ടെന്നു കിരമാലകളിൽ കളിച്ചുകൊണ്ടു നീ സുഖത്തിലേക്കൊഴുകുന്നതുപോലെ സന്തോഷത്തോളമെ എന്റെ ജീവിതസുഖമായ പ്രാണനശന്റെ സമീപത്തിലേക്കു ഞാനും കിരമാലകളിൽ കളിക്കുന്നു. ഞാൻ

ബിയുടെ നിഖയിലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാർശ്വസ്ഥിതിക്ക് അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ അന്യരും അതേമുറ എന്നായിത്തീർന്നു. അതായത്?

(സന്തോഷത്തോടെ സമീപത്തുനിന്നു ചെന്നു)

സമീപം—പ്രാബ്ധം അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല. നീയെപ്പോലെ നീയും അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല. അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല. അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല.

കല്യാണി—എന്റെ മേൽപ്പറമ്പിൽ വെച്ചും അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല. അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല.

സമീപം—പ്രാബ്ധം അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല. അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല. അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല. അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല.

കല്യാണി—അവിടുന്ന് വിട്ടുപോകുന്നതിനുള്ളതല്ല. അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല.

(അങ്ങനെയായി—ഇതേ പൊതുവെ അതേപോലെ തുടരുന്നതല്ല)

(വീണ്ടും അങ്ങനെയായി—അതേ ഇവയെക്കുറിച്ചുള്ളതല്ല)

(ഒരോരോ വാക്കിൽ മുട്ടുന്നു)

കല്യാണി—അതായത്? അതായത്? മേൽപ്പറമ്പിൽ മേൽപ്പറമ്പിൽ?

(മുട്ടുന്നു കയ്യിൽ അകത്തുകയറുന്നു)

ഒന്നാം കയ്യിൽ—ഇവയെക്കുറിച്ചുള്ളതല്ല. ഇവയെക്കുറിച്ചുള്ളതല്ല.

രണ്ടാമത്—പിടിക്കുക, പിടിക്കുക!

(ഒന്നാമത്തെ പങ്ക് കല്യാണിയെ പിടിക്കുന്നവരിൽനിന്നു
 പലർ. കല്യാണി ഒഴിഞ്ഞുമാറി നില്ക്കുകയും ചെയ്തു) എന്തെ
 ചെയ്തിരിക്കുന്നു! ചെയ്തിരിക്കുന്നു!

സ്വഗത—(മുറമ്പടിയെടുത്തു) കരുണിക്കാരുടെ പിൽ!

ഒന്നാമൻ—ഇ പന്താൾ!

രണ്ടാമൻ— ആരെങ്കിലുമൊട്ടു, ഇവന്റെ കഥ ക
 ളിക്കാം.

(സ്വഗതസിംഹൻ കള്ളന്മാരാൽ വധം ചെയ്തു വീഴുന്നു)

കല്യാണി—മൃത്യു! മൃത്യു!

(അജയസിംഹൻ വരുന്നു)

അജയ—കല്യാണി! രക്ഷിക്കേണം, ഞാനിതാവേണം
 കഴിഞ്ഞു.

(അജയസിംഹൻ വാല്ലരി കള്ളന്മാരാൽ തന്റെ മ
 നപേരെയും വീഴ്ത്തുന്നു)

അജയ . ഇ പതിനെ മൂന്നുപേരെയും കഥനീക്കു. ഇ
 ഞാൻതന്നെ!

കല്യാണി . ഇദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ട് ചെയ്യാൻവന്ന ആദ്യം
 യിതന്നെ. ഇദ്ദേഹത്തിന്നു മുറിപറ്റി.

സ്വഗത—നിങ്ങളാരാണ?

അജയ .—ഞാൻ സേനാപതി ഗോവിന്ദസിംഹന്റെ
 പുത്രനാണ്. ഇവളെന്റെ അനുജത്തി കല്യാണിയായെന്നു.

സ്വഗത—ആർ? മഹാബലത്തുഖാന്റെ മരുമകൾ കല്യാ
 ണിയോ?

അജയ—അതെ, വീരശ്രേഷ്ഠ! അവിടുന്നാകുന്നു?

സ്വഗത—ഞാൻ മഹാബലത്തുഖാന്റെ അച്ഛൻ സ്വര
 ത്വസിംഹനാണ്.

മംഗം മൂന്നു

സ്ഥാനം—അവാധിമന്ദിര പതനം ഗതസിംഹമന്ദിര
മന്ദിരം, സമയം—പ്രഭാതം

(മാർദ്ദവമാർദ്ദവമായ ഗതസിംഹം സദൃശ്യൻ
ഹരിദാസനും ഗതസിംഹമന്ദിര പുത്രൻ അമരസിംഹനും
മന്ദിര ദേവകിയിൽ അരുണസിംഹനും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗത—മൂതാ! എനിക്കിവിവർഹകാര്യത്തിൽ തീരെ
സമ്മതമില്ലെന്നു പറഞ്ഞു അറിയിക്കുക ചതുർവാരം
വിശേഷമായി നില്ക്കുന്നവരോടു അന്തരായനത്തിലും
സംബന്ധിക്കുവാൻ അനന്തപ്രാപിക്കുന്നില്ല എന്താ ഹ
മിദംസ!

ഹരിദാസ—തിരുമേനി അവിടേ പരഞ്ഞതു വ
ളരെ ശരിയാക്കി തീച്ചെയ്യും അങ്ങനെ അന്നുവേ
ലായതല്ല.

അരുണ—മാർദ്ദവമാർദ്ദവ! മെമ്മർക്കുളം എന്ന
ഒന്നാം മന്ദിരമന്ദിരമായതു? മെമ്മർക്കുളം മുഗ്ദ്ധനാ
മകെ കീഴിലായിട്ടില്ല ഏതൊരു സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്ക
ന്നോ ഇത്രനാളും കണ്ടിച്ചുപറന്നതു് ആ സ്വാതന്ത്ര്യം
മെമ്മർക്കുളം പ്രവർത്തനം ശ്രദ്ധമർക്കുന്നതിനെക്കുറി?

ഗത—അതുതന്നെ മെമ്മർക്കുളം പറയുന്നതു് മാർ
പുത്രസ്ഥാനം മുഖനും മുഗ്ദ്ധനാമകെ മുഖിൽ മെമ്മർ
ച്ചു അവനെ പ്രഭുതം സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നവർ മേവ
വുമാത്രം എങ്ങനെ തലവനായിച്ചുവന്നു?

അരുണ—എന്നാൽ മെമ്മർക്കുളം മാർദ്ദവമാർദ്ദവ
മാർദ്ദവത്തിൽ അവാധിമന്ദിര പതനം എപ്പോ

പട്ടുതങ്ങളുടെ ശിഖരങ്ങളിൽനിന്നും അഭിമുഖമാകുന്ന ക
ശ്ശികൾ അന്തർഗ്ഗതമായി. മേലോട്ടു പട്ടുതങ്ങളെ മേ
ലും ആ മശ്ശികളും പ്രദക്ഷിണംചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.
ഇതുമാത്രം സഹിക്കാൻ മഹാരാജാവിനു സാധിക്ക
ുന്നില്ല. ഇന്നെല്ലാമാസപുത്രന്മാരുടെ ശിക്ഷയും നഗ്നമാ
യിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മേലോട്ടു വാസികൾ മസ്സകം
മാത്രം ഇന്നും കർമ്മശാലകൾ തുറന്നിരിക്കുന്നു. ഇവ കർ
മ്മ മഹാരാജാവിന്റെ കണ്ണുകൾക്കു കണ്ടുകടന്നുതീനി
കൂടാതെയിരിക്കും. എങ്കിലും മഹാരാജാവിനു നല്ല ചതി
കൊണ്ട് അവിടുത്തെ നല്ല മരുന്നെങ്കുളത്തിലിട്ടു നീ
ങ്ങിച്ചല്ലാത്തതും തന്നെക്കൊണ്ടു വെച്ചുതന്നതായിത്തീർന്നതൊക്കെ-
ഇതിൽ റാണകൊണ്ടാണു് മറ്റാരുമില്ല.

ഗജ—കുതി നിങ്ങൾ വെളരെ ധീരനും ക്ഷമയുള്ളതും
മഹാരാജാ ഗജസംഹാരികൾ നന്നെ നന്നാമെ ഇതിന്റെ
പറയുമ്പോളുള്ള ചെയ്യും ഇതു ചെറു നെറ്റി കൂട്ടാതെ നീട്ടി
ല്ല. ഇതു പൂർവ്വം ഉപയോഗം ഉപയോഗം മഹാനാദനാദി
ഇതിപ്രകാരം നീക്കം വെച്ചുവെക്കുന്നതൊക്കെ മാത്രം മഹ
രാജാവിന്നു് നന്നെ നന്നെ കരുതുന്നതൊക്കെ ആ
വെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തെ മറ്റൊരു കൃഷണമറയ്ക്കും.

അതന്നെ മഹാരാജാവിനു പറയുന്നതു ശരിയല്ല.
ഈ ദശകവും അദ്ദേഹത്തിന്നു മറ്റൊരു കൃഷണമറയ്ക്കും.
ഇപ്പോൾകൂടി ദശകവും നെടുവാരങ്ങളു ഹിതം അങ്ങ
നീട്ട.

ഗജ—കുതി വെച്ചുനോക്കു—അങ്ങനെയിട്ട്—

അതന്നെ—അതെ, അവിടെയ്ക്കു തുറന്നിടും മറയ്ക്കും

(പാററവുകൾക്ക് പേരുകൾ)

മഹാബ—മഹാബാഹു ഗജസിംഹൻ ഇവിടെയെന്താ കാര്യം? തീർത്ത്, അധികൻ, മൃഗമൃഗങ്ങൾക്കു ദേഷ്യൻ. ഇതാ അദ്ദേഹമിങ്ങോട്ടു വരുന്നുണ്ട്.

(ഗജസിംഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗജ—നമസ്കാരം.

മഹാബ—നമസ്കാരം. ഈ ദിശയിലേക്കിവിടെ മഹാബാഹുവു ഇന്നു പ്രകാശം നൽകുവാനുള്ള സംഗതിയെന്താണു്? വിശേഷമെന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ?

ഗജ—ചക്രവർത്തിതമനസ്സുകൊണ്ടു് അങ്ങളെ ഓർമ്മിക്കുകയുണ്ടായി.

മഹാബ—ഇതു തീർത്ഥാടനത്തിലേക്കു വരുത്തിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മേവരധിനെ അടുത്തുകൊണ്ട് പോവാനായിരിക്കാം.

ഗജ—അങ്ങനെയുണ്ടെന്നു്.

മഹാബ—ഇതിനെപ്പറ്റി പല തവണയും ഞാൻ തീരുമാനിച്ചുണ്ടെന്നു് തീർത്തുണ്ടല്ലോ. പിന്നെനന്തിനാ മേവരധിയെ ഇങ്ങനെ ബഹുമാനിക്കുന്നതു്?

ഗജ—മേവരധിയിൽപ്പെട്ട ചക്രവർത്തിയുടെ സൈന്യം പലതവണയും ഞാൻ തീർത്തു. അതുകൊണ്ടു തീർത്ഥാടനത്തിലേക്കു വളരെ വ്യസനമുണ്ടു്. ഇങ്ങനെയൊന്നിപ്പോഴായില്ലാതെ അങ്ങനെയൊരു കാര്യം കഴിയില്ലെന്നു്. ഈയപരമാർത്ഥത്തിൽനിന്നുദ്ദേഹത്തെ മോക്ഷിക്കാൻ സാധ്യമല്ലെന്നു് അറിയുകയുള്ളു. എപ്പോഴുംവെച്ചു

അദ്വൈതത്തിന്റെ ദൈവകോഷിയും സ്വഹാതിയും അതേ ഉറപ്പ്.

മഹാബ—അങ്ങനെയൊന്നി പറയുന്നതു്?

ഗജ—എല്ലാകാലത്തെയും സഹജിയായിട്ടു്

മഹാബ—എന്ത്? (അത്ഭുതിയും ചൊല്ലുന്നു)

ഗജ—മേവരഡിനെ ആകൃഷ്ടപ്പെടുത്താൻ അർത്ഥമില്ലെന്നു നീച്ചയായുരയ്യയെമറ്റാരുമില്ലെന്നും മേവരഡ് അർത്ഥമില്ലെന്നു മറ്റാരുമില്ലെന്നെന്നിരിക്കുമ്പോൾ. റാണാ അമരസിംഹൻ അർത്ഥമില്ലെന്നു സഭാദൈവനാണെന്നുതന്നെയും. മേവരഡിനെ അർത്ഥമില്ലെന്നിട്ടു വല്ലതുകൊടുക്കുന്നതുമായാക്കുന്നതെന്നു അർത്ഥം സ്വന്തം പരമേശ്വരപ്രഭുവെക്കിട്ടിരിക്കുന്നു, മേവരഡുമായി വല്ല ബന്ധവും താക്കിലാക്കുന്നതായിരുന്നെങ്കിൽ മുസൽമാനായിത്തീർന്നശേഷം അതും നിരല്ലാക്കും ഒരു കിണിരിക്കുന്നു. അതിനാലൊന്നിനാണിങ്ങനെ പൂജാ കിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു്?

മഹാബ—(അല്പാല്പം സ്വഗതമായി) മേവരഡിന്റെ സ്വദൈവമല്ലാതിരുന്നെങ്കിൽ!

ഗജ—മാതൃഭൂമി ബഹുൽകാരമായി അങ്ങനെ മരിച്ചിരുന്നിരിക്കുമോ? ഒരുതവണ മേവരഡിന്മേലേക്കൊരു പൊതിയോടുകൂടി യുദ്ധത്തിനായിട്ടല്ല ബന്ധുത്വത്തിന്റെ നിലയിൽതന്നെ. മേവരഡിലെ ജനങ്ങളെയെ മുഷിപ്പിക്കുന്നിട്ടിരിക്കുന്ന പറയും. “സ്വമകമുപേക്ഷിച്ചു ഭൂപാതകമനുസരിച്ചു അധമൻ മഹാബലമുഖനായിത്തീർന്നു്. ഇതുപോലെതന്നെയും പ്രകാശസിംഹന്റെ സഹോദരപുത്രൻ.” പൂജാദൈവങ്ങളെക്കൊണ്ട് വെറുപ്പോടെ മുഖം കി

മിടുക്കളെയും യുവാക്കളാൽ ദ്രോഹംപൂണ്ടു കണ്ണുകൾ കൊണ്ട് അങ്ങയെ തുറിച്ചുനോക്കും. സ്ത്രീകൾ ഗർഭം അർദ്ധിതളി അങ്ങയെ നോക്കിത്തൂപ്പിക്കും. മനുപുത്രന്മാര മങ്ങയെക്കണ്ടാൽ സന്തോഷത്തോടുകൂടി കെട്ടിപ്പിടി കൈമന്ദനം വിചാരിക്കും.

മഹാബ—ഇം! (മഹാബത്തുലാഹൻ ആലോചിച്ചു കൊണ്ടുനില്ക്കുന്നു)

ഗജ—ജീവകാലം മുഴുവനും അങ്ങൾക്കു മഹാബന്മാരെ അറിഞ്ഞു കഴിയേണ്ടതായിട്ടുണ്ടായിരിക്കുന്നത് അവരുടെ ഉൽക്കണ്ഠാജന അർത്ഥമേയും ഉൽക്കണ്ഠം, അവരുടെ അപകടമരണ അർത്ഥമേയും അപകടം. അതുകൊണ്ട് എന്റെ പരയുന്നതിനെപ്പറ്റി അങ്ങൾ ഗൗരവമായി ആലോചിക്കണം.

(സന്യോസിതവേഷത്തിൽ സഗരസിംഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സഗര—മഹാബന്മാരേ!

മഹാബ—ആർ? അച്ഛനോ? അവിടുന്നിവിടെയെങ്ങനെയീവേഷത്തിൽ വന്നതു?

സഗര. ഓരുന്നിപ്പൊൾ സന്യോസം സമീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

മഹാബ—അതെന്തിനാണച്ഛ!

സഗര—മഹാബന്മാരെ! നിനക്കു പക്ഷേ ആശ്ചര്യം അറന്നതായിരിക്കും. ഇതാശ്ചര്യം തോന്നേണ്ട സംഗതിയുമാണു. അതെങ്ങനെയെന്നു ഞന്റെ അർത്ഥമിയ്യും അതിയെയും ധർമ്മത്തെയും പരിശുദ്ധിച്ചു ജീവിക്കും വൃത്തിമാക്കി വിജാതീയരൂ കണ്ടെന്നയുടെ അപകടമായി ജീ

വകുപ്പത്തിലെ മുക്കുലാരവും വെറുതെ കളഞ്ഞത്; അവൻ ആയുസ്സുതൂകിക്കൊരയപ്പോൾ വീടും പണ്ടത്തെ വഴിയിൽക്കൂടിതന്നെ സഞ്ചരിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ ഞാനീവേളം ധരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്തിനാണെന്നു മനസ്സിലായില്ലേ?

മഹാബ—ഇല്ല, അച്ഛ! -

സഗമ—എന്നാൽ കേട്ടല്ല. ഞാനിത്രയും കാലത്തിനിടയിൽ സ്നേഹമയിയായ എന്റെ മാതൃഭൂമിയുടെ വിളി ഇപ്പോളുണ്ട് കേട്ടതു. അമ്മയുടെ ആ വിളി എത്ര ഗംഭീരം! എത്ര കരുണം! എത്ര മൗനീയം! മഹാബാബേ! അതെന്ത് ഉപഹിപ്പാൻപോലും നിനക്കു സാധിക്കില്ല. ഞാനിപ്പോളന്റെ പാപത്തിന്റെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യുകയാണ്. നിന്റെ പാപങ്ങൾക്കു നീയും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണമെന്നു പറയുന്നുണ്ട് ഞാനിപ്പോഴു വന്നത്.

മഹാബ—അവീഴ്ത്ത പാപത്തിന്റെയൊ?

സഗമ—അതേ, എന്റെ പാപത്തിന്റെ. ഞാൻ സ്വപ്നങ്ങളെപ്പോലുള്ള മൃഗമന്ത്രയുടെ ഭാസനയിൽനിന്നുവെളുത്തു. എന്നാൽ നിന്റെ പാപം എന്റെതിനേക്കാൾ എത്രയോ വലുതാണ്. നിന്റെ പാപത്തിനു സീമയില്ല.

മഹാബ—അച്ഛ! ഞാനെത്ര ചിന്തിച്ചു നോക്കിട്ടുപോലെയെപ്പറ്റി യദൈവമെന്നെനിക്ക് മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. എനിക്ക് ഒരു വിശ്വാസമുണ്ട്. അതെന്തെന്നാൽ, ഇപ്പോൾ ധർമ്മം നന്മ—

സഗമം—മകനേ! മഹാബലേ! നിനക്കീ വിശ്വരൂപ
 കെടുന്നതുകൊണ്ടിനി കീഴ്ത്തായും നീ കറുത്ത പാതിച്ചി
 രിക്കണം. അതും നല്ലതല്ല. ഗ്രന്ഥമൊന്നു, ഹിന്ദുധർമ്മ
 മതിനെ നിറക്കുന്നില്ല. അതിനോടൊന്നിനു യാതൊരു
 തിരുവെഴുതില്ല. എന്നാൽ നീ തിരഞ്ഞതും നിറഞ്ഞ അ
 ത്താൻതും മൂന്നാൽതും വൃന്ദാവൻ, കപിലൻ, ശങ്കര
 ചാർച്ചകണിപദകതയും ധർമ്മപാപക്കുന്നതിനുമുമ്പിൽ
 അധർമ്മം ഗ്രന്ഥവും പഠിച്ചിരുന്നുവോ? നിന്നെപ്പോലെ
 മൂലം നീക്കക്കുകക്കിയുമാനു കൈയെ പാർത്താൽ ചിത്ര
 കുന്നത്തിനു മകളെക്കൊണ്ടുവന്നതെങ്ങനെ? യാതൊരു ധ
 മത്തിന്റെ മുമ്മുമ്പും ഇതിന്നിത്രയും അന്തരമുണ്ടാ
 കുന്നാലും യാതൊരു ധർമ്മത്തിന്റെ അന്തിമചിഹ്നം സ
 മൃതനായ കണ്വനായൊന്നും യാതൊരു ധർമ്മത്തെ അനുസ
 രിച്ചു കണക്കുവെക്ക മാത്രമല്ല, വിപിപിപിപിപിപിപിപിപിപി
 ന്ന തിരുവെഴുതിരിക്കുന്നതും ആ ധർമ്മത്തെ യാതൊരുവര
 ലനയും കൂടാതെ വെളിച്ചമില്ലാത്തതും, മഹാബലേ! ഏതു
 വെളിച്ച പരമ്പരയെ നീ ചെങ്കിട്ടുവെക്കുന്നു നീയറി
 യുന്നില്ല.

മഹാബല—അപ്പോൾ ഞാനിതു കണ്ടിട്ടു വിവരനായിരി
 കുന്നു. ഏതെന്നുവെന്നിരിക്കുന്നു.—

സഗമം—എന്തെന്നാൽ ഞാനിന്നു ധർമ്മത്തെപ്പറ്റി
 പ്രസംഗിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. വിവരനായൊരു വെളി
 യും അന്നുവെളിയിൽ എന്തും ഞാനും വിവരനായി
 രിക്കുന്നു. ആർ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ധനമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും
 മരിക്കുന്നില്ലെന്നും അയന്നിന്നു ധർമ്മത്തിനായിക്കൊണ്ടു

സമ്പൂർണ്ണം സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മഹാബലതു
ലാൻ ഉച്ചസ്ഥലത്തെ മുഴക്കുന്ന കമ്മിഷന്റെ മരു ക
മ്പിയിലേക്കിടം ബന്ധിക്കപ്പെടാത്ത ഏതെങ്കിലും ഏ
തെങ്കിലുംമൊഴിയിലും ഒരു യാദൃച്ഛികസംഭവമുണ്ടാകുന്ന
വ്യക്തിയുടെ ആവേശത്താൽ ആ കമ്പി പൊട്ടുന്ന മുഴക്ക
ത്തിലായിരിക്കും ആ നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ ഏതെങ്കിലുംകാര്യം
നിവൃത്തിയായ ഒരു രേഖപ്പെടുത്താൻ, ആ സമയത്തുതന്നെ
വ്യക്തിയെപ്പറ്റിയുള്ള കാര്യങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തമാ
യിട്ട് അനന്തരമായ ആകാശത്തിലേയ്ക്ക് ഉൾപ്പെടുന്നു. ഇ
സംഗതി കലുപണിയെന്നൊട്ട് അന്നൊരിക്കൽ പരകയ
ത്തായി.

മഹാഭക്ത — കമ്യൂണിസറ്റാ?

സഗമ—അതേ. അവർക്കു് അതിനാണെന്നു് വിശ്വസം
 ന്നി പഠനത്തു് ഇപ്പോഴും അവർക്കു് ആ വാക്കുകൾ എ
 ഉൻറ കണ്ണുകളിൽ സംഗീതത്തിന്റെ അനുഭവനംപോ
 ലെ മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മഹാബലാജി' കല്യാ
 ണീയെ അവർക്കു് അച്ഛൻ ധ്വനിയിൽനിന്നും പുറത്തു
 കിട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ വരുമെന്നു് നീ കേൾക്കുകയുണ്ടാവാൻ

മഹാജനാധിപത്തിൽനിന്നും പുറത്താക്കിയിരിക്കുന്നുവെന്നും? എന്തിനും? എന്തു കാരണത്താൽ?

സഹര—കുപ്പുറനിയിപ്പോഴും നിന്നെ. . . ധർമ്മം
സകുനെ, അരുന്ധതിക്കൊന്നു കൈയെടുത്തു.

കുറവ്.—അധികനമ്പരള കുറവുകൾ ഉണ്ടായത്

സംഗത—ഒരു ഗ്രാമത്തിന്റെ സമീപം ഇടുമെന്നു
പ്രഖ്യാപിപ്പിച്ച ഒരു കുടിയിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു.

മഹാബല—അച്ഛ! ഇക്കാരണമേ അവിടുത്തെ ഉൾക്കൊള്ളാതെ, അല്ല അത്യാകാശമായ ഹിന്ദുധർമ്മം? ഹിന്ദുക്കൾക്കു മുസ്ലിമാന്മാർക്കു ഇത്ര നീന്ദയും വിദ്വേഷവുമായി കയ്യൊന്നിച്ചു! അമ്പട്ടിന്റെ നേതൃക്കേന്ദ്രിയത്തെ ഫലമായി ഗ്രഹത്തിൽ നിന്നും ബഹിഷ്കരണമാണല്ലോ സിദ്ധിച്ചത്! അച്ഛ! അവിടുത്തെത്തന്നെ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യണമെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ ഞാൻ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യും. നിശ്ചയമായും ചെയ്യും. എന്നാൽ ഞാൻ മുസ്ലിമാന്മാരായിത്തീർന്നതുകൊണ്ടും ഏതാനും കുറവു ഹിന്ദുവരായിരിക്കണമെന്നല്ലോ എന്നതുകൊണ്ടുമാണ് ആ ഹിന്ദുവായിത്തീർന്നതിന്റെ പരലതിന്ദു ഞാൻ നിശ്ചയമായും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യുന്നതെന്നു.

സഗമ—മഹാബലതുഖാൻ!

മഹാബല—അച്ഛ! ഹിന്ദുക്കളെപ്പറ്റി ഏതാൻ എഴുത്താൽ വല്ല അനുഭവങ്ങളുടെ ശകുലമെങ്കിലും അവരോട് കീഴ്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ അതുംകൂടി തെറ്റിപ്പോൾ ഉൾക്കൊള്ളണമെന്നു കരുതേണ്ടതു. തെറ്റിന്നു തെറ്റുകൾകൊണ്ടും ദൈവമെങ്കിലുംകൊണ്ടും മുസ്ലിമാന്മാരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

സഗമ. മഹാബലതുഖാൻ!

മഹാബല. അച്ഛ! ഞാൻ വളരെ കുറച്ചു ക്രിസ്തുമതം സംസാരിക്കുവെന്ന് അവിടുത്തെ നല്ലപേരെ അറിയാവുന്നതാണല്ലോ. തെറ്റൊരിക്കലൊരു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ അതു വളരെ ജീവണമായിത്തീരുന്നതെന്നും അവിടുന്ന് അറിയുന്നതല്ലല്ലോ.

(മഹാബലതുഖാൻ അവിടുനിന്നും പേകുറുപ്പായി അകന്നു.)

സഗര—മഹാബത്തുഖൻ! നീയിത്രയമധഃപതിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പോയ കലന്ത മരിച്ചു പോയ നീയന്ധകൃപയിൽ പതിച്ചുനരിച്ചുപോകട്ടെ! ദുഷ്ട! അധമ! കലന്തക!

(സഗരസിംഹൻ പേരുകുന്നു. സഗരസിംഹൻ പോയശേഷം മഹാബത്തുഖൻ ഉഷഃകിതരോചനാദി അശ്രമിതും ധാത്തുന്നു.)

'മഹാബ—ഇത്ര വിരോധമോ! ഇത്ര നിന്ദയോ! ഇത്ര കാര്യമുള്ള അതിയായ മുസൽമാന്മാരുടിക്കു ചേർച്ചയ്ക്കുണ്ടാവാതെ അതിൽ വിസ്മയിപ്പാണെന്നാണുള്ളത്! ഇതിനപകരം മുസൽമാന്മാരുടേതല്ല പഖിശയും പഖിശയ്ക്കു പഖിശയും അല്ല, അതീവധികവും നിന്ദകുണിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അതിമുഖമെന്നാണു വിസ്മയിച്ചാണുള്ളത്! ഇതാണു പേരുകുതിച്ചതല്ല ഉദാഹരണം—അതുകൊണ്ടു—സന്നാതന ഭർഹനാശയമോ! മുസൽമാന്മാരുടെമുന്നെങ്കിലുമായിപ്പോട്ടെ, എന്തായാണു അന്യനേയും തന്റെ വാങ്ങേണ്ടതല്ല തന്നിൽ ചേർക്കേണ്ടവണ്ണം അതിൽ അത്രമാത്രം ഉൾക്കൊള്ളും മഹാബത്തുഖൻ! എന്നാൽ ഹിന്ദുധർമ്മമോ? ഒരു വിധത്തിൽ അനേകകാലം തപസ്സുചെയ്തതും കന്നിയേക്കു ചേർക്കുകയല്ല ഇത്ര ഗുഹ്യമോ! ഇത്ര അഹങ്കാരമോ! ഇത്ര ബ്രഹ്മായാ! ഇതു അഹങ്കാരത്തെ പെർക്കിയൊക്കുവാനെങ്കിൽ കഴിഞ്ഞെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു. (സഗരസിംഹനോടു) മഹാജാജാ! ജാൻ, മേവരയിന്നെ അക്രമിക്കുന്നതിനു പോകുവാൻ തീച്ചയാക്കി. അവിടുത്തെനിയ്ക്കുവെങ്കിൽ ചക്രവർത്തി കിരമനാസ്സാട്ടു ഇതു സംഗതിയുണ്ടാക്കുന്നു.

(ഗജസിംഹൻ ആത്മയുത്തരങ്ങളെ ഒന്നാക്കുന്നു)

മഹാത്മ്യം—മഹാമരജാധ്യ! അവിടേക്കു വളരെ ആത്മയുത്തരങ്ങളുണ്ടാവേണ്ടി! അതുകൊണ്ടു മേലാലാലാണു ആശ്രമിക്കാൻ പഠിക്കുന്നതിന്റെ കാരണമെന്നുതന്നെ അവിടേക്കു മനസ്സിലാക്കേണ്ടി!

ഗജ—അതുകൊണ്ടു വളരെ ആത്മയുത്തരങ്ങളും കൈമാറേണ്ടി! ഇതിനുള്ള കാരണമെന്തെന്നു,

മഹാത്മ്യം - അല്ല, ഹിന്ദു മതത്തെ വേദാദികളെ പറ്റി കൂടുതൽ അറിയേണ്ടതിനായിട്ടു മറ്റൊരു കണ്ണിനായി കഴിച്ചുകൂട്ടേണ്ടതുണ്ട്! അതുകൊണ്ടു നാമത്തിന്റെ കൈമാറേണ്ടതുണ്ട്! അതിന്നി വേണ്ടുന്നതിന്നു ഏതാ മനസ്സിലാക്കേണ്ടി! എന്നുവെച്ചിട്ടു കൈമാറേണ്ടതു സംഗതി തിരുമനസ്സുണ്ടാക്കിക്കൊള്ള.

(ഗജസിംഹൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്തു) ഒരു മഹാത്മ്യം കൈമാറേണ്ടതുണ്ടാകാൻ കാരണമെന്തെന്നു ചോദിക്കുന്നു.)

രംഗം ൧൦ ആമത്.

സ്വരാനം—അഹംഗീരിന്റെ കൈമാറേണ്ടതു. സമയം—പ്രഭാതം.

(അഹംഗീരി വളരെ ആത്മയുത്തരങ്ങളും കൈമാറേണ്ടതുണ്ടാകാൻ കാരണമെന്തെന്നു ചോദിക്കുന്നു.)

അഹംഗീരി—ഇതു മേലാലാലാണു ആശ്രമിക്കാൻ പഠിക്കുന്നതിന്റെ കാരണമെന്നുതന്നെ അവിടേക്കു മനസ്സിലാക്കേണ്ടി! അതിന്നി വേണ്ടുന്നതിന്നു ഏതാ മനസ്സിലാക്കേണ്ടി! എന്നുവെച്ചിട്ടു കൈമാറേണ്ടതു സംഗതി തിരുമനസ്സുണ്ടാക്കിക്കൊള്ള.

പ്രിദ്ര-തിരുവേനീ മഠജകുമരൻ തോൽക്കണമെ
 നാളെ കേരളം ഖട്ടം ഉണ്ടാവി യന്നിശ്ശന്നു ഞാൻ സത്യം
 ചെയ്യും.

ജനവിജ്ഞാപനം—നിങ്ങളുടെ വോട്ട് ചെയ്യാൻ സാധിക്കാത്തവിധം

உரிச்சொல் - சரிசொருமை அமைச்சுபெற்ற சேதி
பாடல் :

ഭവനം— ഹിംസാസഭ! നിങ്ങൾ യുദ്ധത്തിൽനിന്നും
ഒറ്റ ഭവനം നശിപ്പിക്കുകയും നഗരങ്ങളെ ക്രൂരതയോടെയും
ജ്വരം വിമുക്തമാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്. അങ്ങനെയൊരു
യുദ്ധത്തിൽ നിന്നും പലരും അകന്നുപോകും. നിങ്ങൾക്കും
ചാക്കുമാലയിൽനിന്നും

ഹിരം—സംരക്ഷിപ്പു തിരുവനന്തി. ഈ ഭാഗത്ത് വെള്ളത്തിൽ മരിച്ചവരെക്കണ്ടെന്നു അറിയിച്ചിരുന്നു. എന്നാലേന്തെന്നുതീർക്കേണ്ടതു് ഞാൻ മരിക്കുന്നതു് എന്റെ ഭാര്യയ്ക്കു രക്ഷയെന്നു ഇഷ്ടമില്ലാതിരുന്നു.

பெயர்—மிஷ்ரத்தி நி.சு.

(സംഗമസ്ഥിരമാകും പ്രവൃത്തിക്കുന്നു)

ജനറൽ—ഇതാ രണ്ടു സംഗ്രഹസിംഹൻ വരുന്നത്
കുടുംബം. ഏതാ രണ്ടൻ!

സംഗമം—തിരുവനന്തപുരം

கேள்வி—மாண்புமிகு கலெக்டர் அவர்கள் தயவுசெய்து கீழ்க்கண்ட கேள்விகளுக்கு பதிலளிப்பாரா?

അഗമം—ഉയ്യ" നിരൂപനം:

ജിഹ്വം-ആതിഥ കല്പനപ്രകാരം

സ്വകാര്യ അതിവേഗവണ്ടിയും കല്ലറ ചേക്കുമെന്ന്
നാൻ കരുതിയില്ല.

അപ്രകാരം എഴുതിയുകൊണ്ടു്

സംഗമം—ഏകദിനം നാണമേ അമരസിംഹനാശം
 പിതാമഹസ്തംഭിന്റെ അവകാശിയെന്നനാശം നൃപായ
 പുരിയൻ മനസ്സിലാക്കി.

ജിഹ്വകം—അഞ്ചു മനസ്സിപ്രായം

സഗമം: ഓ! നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലായി. അപ്പോൾ
 ക്രൈസ്തവർ പത്തുപത്തായി ചെല്ലുന്നതിനോടുകൂടി
 മിനമാക്കിയതെന്നതിൽ കേൾക്കുന്നവർക്കായി. അ
 ഏതും അയച്ചുവന്ന ചതിയിൽ വന്നിട്ടു ചിതറുക കൈ
 പാത്രംകൊണ്ടുവന്നു.

ജഹാം—രണ്ടാം 'കരളമൃഗ'കൃത്യം കർമ്മനിർമ്മാണവും
 മറ്റും ചെയ്തിൽ പങ്കുചേർന്നതോ?

സഹക-ഏതൊരു ദീവസമെന്നു തിരിച്ചറിയാൻ പ്രത്യേകമായ പ്രകാരം, അതേ ഒരു പ്രത്യേകതയുള്ള കണ്ടുപിടിത്തം.

ജി.ജി.എം.പ്രസ്തുതിമണിയായ ദക്ഷിണ കണ്ഠവേലി

സംഗ്രഹം—കാണുകയുണ്ടായി. ബാങ്ങനായ തെക്കു
 എന്ന കാണുകയുണ്ടായി. എന്റെ നയനങ്ങളെ
 മാത്രമേയെന്നും പൊന്നുനായ ഒരു യുവതിയെ നീക്കി
 പോയി. പ്രിയപ്പെട്ടവനായവന്റെ കയ്യിൽ
 ജ്വരണകരമായ ഒരു വാടിന്റെ അരികിലും മുഴു
 വൻ എന്റെ ഭർത്താവായിട്ടു സഞ്ചരിച്ചു. ബാങ്ങനായ

മിന്റെ വിജയകഥകൾ; സംഗമസിംഹനും മൂന്നുപാതിയും തങ്ങളുടെ ദേശത്തിന്നു വേണ്ടിച്ചെയ്ത ആനന്ദപരിത്യാഗം, കഷ്ടന്റെ രണപരംഭം, ഇങ്ങനെയുള്ള വിനോദങ്ങൾ ഞാൻ കണ്ടു. പെട്ടെന്ന് ഒരു മുൽമത്തനു വ്യപിഷ്ടത്തിൽ ഞാനെന്റെ പ്രത്യാപനം—എന്റെ കനിവു സഹോദരൻ പ്രത്യാപസിംഹന്റെ കൂപരണവല്ലി വിട്ടു തുറുപോല പ്രകാശിക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. ഞാൻ കണ്ടതാൽ ശപിക്കുവാനു തുടങ്ങി.

മഹാ—അതിനാൽനിന്നുതന്നെയാണിത്

സഗര—താനുമായാളിട്ടു കൂട്ടത്തിൽ പൂട്ടുവന്നാണല്ലോ എന്ന ചിന്തയെന്റെ അന്തരംഗത്തിലുണ്ടു്. എന്നാൽ ഞാനും അയാളുടെ വിപര്യയപര്യയത്തിൽ മേഴ്സബ്ബായം നീവകൃത്യങ്ങളുണ്ടാക്കിയതും ചെയ്ത അതിൽപിന്നെ ഞാൻ ചെയ്യുന്നതൊക്കെ വളരെ ഉചിതം തന്നെയല്ലെന്ന് എന്നത്തന്നെ ധരിപ്പിക്കുവാൻ എന്നിക്കു പ്രയത്നിക്കേണ്ടിവന്നു. ഞാൻ വേറെയൊരു ദിവസം അതിലുടമയായ്ക്കുന്നതായ ഒരു കർമ്മം കണ്ടു. അതു പുരാണകാവ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ളതല്ല, ചരിത്രസംബന്ധവുമല്ല; പുരാണകഥകളുമല്ല. എന്റെ പുത്രി, മുഗ്ദ്ധനായ ഒരു കിന്ദയായിത്തീന്ന ഈ വൃദ്ധിയുടെ പുത്രി—സപരം അനുവേഷി കീറിച്ചറിഞ്ഞ വസനങ്ങളും ചരിച്ചുകൊണ്ടു ചുറ്റിനടക്കുന്നതന്നു ഞാൻ കണ്ടതു്. എന്റെ അക്കിൾക്കു അശ്വപ്പുറ്റുണ്ടായി. കണ്ഠം കണ്ണീരുകൊണ്ടു കയ്യമ്പമായി. ഖരജ, അഭിമാനം, ഭക്തി, വാസലുക്കമെന്നിവ എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ തിങ്ങിപ്പിങ്ങിപ്പി

ആ. എനിക്കിതിക്കുക്കൊണ്ടില്ല ഞാൻ ചിന്താർക്കു
 ഓരോസിംഹന സമർപ്പിച്ചു് അവിടെനിന്നും നിശ്ചയിച്ചു്
 ഉൾക്കൊള്ളിച്ചു വന്നിരിക്കുന്നു.

അഹം—അതുകൊണ്ടു മരിച്ചുവന്നവർക്കുണ്ടല്ലോ വ
 ന്നിരിക്കുന്നത്?

സഗത—തിരുമനസ്സി! അതിന്നു സംശയമില്ല. ഞാൻ
 മരിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചതൊന്നുവെങ്കിലും അതെന്നതാണെന്നു വ
 ന്നിരിക്കുന്നത്. പണ്ടെന്തിന്നു മരണത്തെപ്പറ്റി വളരെ
 ചർച്ചയായിരുന്നു. പലരുന്ന ഞാൻ ആ പുതിയ പരം പ
 റിച്ചു.

അഹം—അതെന്തുപരമാണ്?

സഗത—ആത്മസ്വരൂപമെന്ന പരം. മുമ്പിൽ ച
 ളവത്തിൽ രണ്ടുതരത്തിലാണ് അതിലൊന്നിന്റെ
 പരം സ്വഭാവം, മറ്റൊന്നിന്റെ ആത്മസ്വരൂപം. ഒന്നി
 ന്റെ ഉൽപ്പത്തി, നശിക്കൽ, മറ്റൊന്നിന്റെ നശിക്കൽ.
 ഒന്നിന്റെ അധികാരം പരിശുദ്ധ, മറ്റൊന്നിന്റെ പരമ
 പരം. ഞാനിതുവരെ സ്വഭാവമനുഭവത്തിലാണ് നിവ
 ണ്ണിച്ചിരുന്നത്. ഞാനെന്നാണ് ആത്മസ്വരൂപമെന്ന ര
 ഷം കണ്ടതു്. ആ മനുഷ്യത്തിലെ മനുഷ്യത്വം ബുദ്ധനും
 ക്രിസ്തുവും ഗോരുംഗനുമായും. അപ്പോൾ മരിക്കും അ
 ത്തന്നെയുമായും ആ മനുഷ്യത്തിലെ നിത്യമനുഭവം. അവി
 ട്തന്നെ പ്രബോധനം വെളിച്ചം, ശിക്ഷ, കഷ്ടതയും
 സമാനം ആത്മസ്വരൂപവുമായും. ഞാനാദി വസ്തുതകൾ
 ആ മനുഷ്യത്തിലെ പ്രഭവത്തിൽ. ഏതുകൾക്കുവേണ്ടി
 ജനനംവെക്കുവാൻ ധരിക്കേണ്ടിയിരുന്നതു് ആ കർമ്മം

ഞാനെന്നു പാപങ്ങളുടെ പരിശുദ്ധത്തിനായി അന്തര
ത്തു. തന്നുകുന്നതൊക്കെ ഉപഗ്രഹം എന്റെ കണ്ണാടി
നു പൂർവ്വമായിത്തോന്നി.

അഹം—പിന്നെ?

സഗർ—പിന്നെ എന്റെ പുരതനപാപങ്ങൾക്കു
മുക്തമാക്കി പ്രാർത്ഥിക്കും ചെയ്യുവാൻ പ്രാർത്ഥി
വന്നിരിക്കുന്നു. പക്ഷെനിന്നു മുക്തപിന്നെപ്പറ്റി വളരെ
ജീതിയുണ്ടായിരുന്നു. എന്നുചിന്തിച്ചപ്പോൾക്കു അതിനെപ്പ
റ്റി അതൊരു ചിന്തയെന്നായില്ല അതൊന്നു എന്തെ
പ്പോൾ നോക്കിപ്പോയി അതൊന്നുമാകുന്ന പരം പരിചയ
അവൻ മുക്തപിന്നെക്കുറിച്ചുള്ള അന്തരം?

അഹം—എന്നാൽ താങ്കൾ മരിക്കുവാൻ സന്നദ്ധ
നായിരിക്കുക. (അഹംഗീർ ഒരു പാറവുകാരനെ വി
ളിച്ച് അദ്ദേഹം കർണിക്കുന്നു. അയാൾ മുന്നോട്ടുവരുന്നു)

സഗർ— നിന്മേനി. ഇതിനപ്പുറം—വേറെ
ഘാതകന്റെ അപേക്ഷയില്ല—(അതിൽനിന്നു കറുപ്പി
ളംകൊണ്ടുള്ള തന്റെ നെഞ്ചിൽ തറക്കുകയും അവിടെ
അന്നു വീണ്ടു കൈകൾ മറയും പക്ഷെക്കൊണ്ടു പാറ
കയും ചെയ്യുന്നു) ഈ മക്കളെന്റെ ചരപത്തെ കഴിക്ക
ളയട്ടെ!

നാലാമങ്കം.

രംഗം ഒന്ന്.

സ്ഥാനം—ഉദയസാഗരസമസ്തീരം. സമയം—ചന്ദ്രി
കയുള്ള രാത്രി.

(റാജാ അമരസിംഹൻ ഒരു തറാമലിരിക്കുന്നു. ഉദയസാഗരത്തിലെ തിരകളുടെ മന്ദ്രാലപനീ കേൾക്കുന്നു. അടുത്തുതന്നെ ഒരു മരക്കാമ്പിനാൽ ഒരു കുതിച്ചിരുന്നു ചാർത്ത. റാജാ കണ്ണുചുട്ടിരുന്നു. കൈകൾ അതിന്റെ കളശീരമാസ്യരിക്കുന്നു. തൊല്ല കൂടെ ചില യുവതികൾ 'ഹോമി' അഭയമായിച്ചാലിച്ചാലിക്കുട്ടിക്കുന്നു.)

വൃന്ദാകവന്ദ്യവേഷാഗീതം
വൃന്ദാവനത്തിലൊഴുകിപ്പറന്നു
ഗോപാലാഭത്തിൽ
അനന്ദവനാഭീകലംതന്നിൽ
പരമതിമോദമുദിച്ചു—പെറ്റുനമ്പർ,
ഒട്ടാകെ കർട്ടിന്നകമോളക്കുഴപ്പുതീർന്ന
കൈതമുത്തിയ ഹസ്തം അതി
വേഗം കൈതവമിറവകൊക്കെത്താരി.

വല്ലീഗുഹങ്ങളിൽ ഗീതിപൊങ്ങി
മാകന്ദമന്ദത്തിലുഴിയിക്കി
കരമോദ മുറവി.
അന്നാത് പരം കന്യോപുരത്താൽ
അമൃതയും കൈമുദിച്ചുണ്ണം—താഴെ മര

ഓരോ! മമ ചരതേന്ദുനാണൈതത്തുക മുദന്തരമിതി
 വംശിതൻ സംഗീതമെങ്ങുപെരഞ്ഞി
 രഥേ സംഭ്രമസന്ദന്തരം മേവദധിനാ
 ഉല്ലസൽകേരകിലകൃതിതടനം-
 ലല്ലവിൽപ്പെട്ടിതു ഗേഹപിതമാൻ
 യാമിനീകാലം
 ചിലവിനോക്കൈകവൈവര്യം
 തെന്തെന്തെന്തെന്തെന്തെല്ലാം—ചന്ദ്രന ന-
 നിന്ദ്രാദികരവന്ദ്യമലനിന്ദീവകുപുത്രീവര-
 മോഹനൻതന്നെ നിനച്ചു മിത്തേ
 സന്ദൂര മേവദധിതരായിക്കുതിച്ചു വേഗം.

നാണ—ഇവരെല്ലാവരും ഹോമീലീലയിലും ഗാനം
 ത്തിലും നിമഗ്നരായിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോൾവരുക കര-
 മിന്റെ കീഴിൽ മൃകസ്വമുണ്ടായാൽതന്നെ ഇവരറിയി-
 ു. എന്തു ചോദിക്കുന്നു? ഇതരം ക്രിസ്തസംഗീതങ്ങൾ
 മനുഷ്യനാ കൊടുത്തു അവനെ മയക്കിയിരിക്കുന്നുണ്ട്.
 അതെല്ലത്തിൽ എപ്പോഴെങ്കിലും ആകുന്നു ഈ മതമൂർതി
 യിൽ താമസിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുമോ ചോദനം മഹാവഞ്ച-
 കനാണ്ട്. അറിയാതെകണ്ടു ആളെ ചതിക്കും. മാനസി
 യിങ്ങാർട്ടു വന്നുകഴിഞ്ഞു.

(മാനസി പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാനസി—അച്ഛ! അവിടുന്നിത്തേവരെ ഇവിടെക്കെ-
 ന്നെയായിരുന്നുവോ? കൊട്ടാരത്തിലേക്കു പോകരുത്
 ഇവിടെ തുണപ്പു സഹിക്കുവയ്യ.

റണ—കറച്ചു നില്ക്കൂ. ഞാൻ വരുന്നുണ്ട്. ഇവിടെ ഈ ഉദയസംഗമസ്ഥലത്തിലിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു സുഖംകൊണ്ടു, മരണസി

മരണസി—എന്താണിത്!

റണ—ഈ ലോകം തീരെ കറയായതാണെന്നുള്ള സംഗതി നീയെപ്പോഴെങ്കിലും ഓർമ്മനോക്കിട്ടുണ്ടോ?

മരണസി—കാര്യം?

റണ—അത, കാര്യംതന്നെ. മനുഷ്യൻ ചിന്തിച്ചുവെങ്കിൽ അമരനായിപ്പോകും. അതില്ലാതിരിക്കുവാൻ ലോകമവന്റെ മനസ്സിനെ മററനേകും ചിന്തകളെക്കൊണ്ടു മുതിർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മരണസി—ലോകമത്രവെളുത്താണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.

റണ— ഈ നിമിശവേളകളെ മനോഹരമായ ഭംഗം നോക്ക! ഈ തിരയടിയുടെ ശബ്ദം കേൾക്കൂ, ഈ കരളമുള്ളതെങ്ങനെ അനുഭവിക്കൂ; ഈ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മരണനിമിത്തം ലോകമവനെ പൂർവ്വമായിട്ട് കീഴ്മ്പ്പാക്കിയെ ഇരുപതുവർഷത്തെ സുഖഭാവങ്ങളിൽ വെക്കുന്നു. മകളേ! ഞാനിനി ഈ ലോകത്തെ വെട്ടിയെടുത്തു. ഈ ലോകം മരിക്കുന്നു.

മരണസി.—ഏകിലും കാര്യമായിട്ട് അറിയും മരണമൊരു കാര്യം, അല്ല! പരമശിവനിൽ ഈ കാര്യം അതിസുന്ദരമാണ്. നയിക്കുകയും അകാശിക്കണം! ഹൃദയം ഈ ലോകത്തെ നമ്മെ തപിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ വെള്ള പെട്ടെന്നു വെള്ളം

നമരായി ഗർഭിച്ചുകൊണ്ടു ജലധാരയുൾ നമ്മെ കളിപ്പിക്കുന്നു. അതികഠിനമായ ദൈത്യത്താൽ നാം സൂര്യനെ കമ്പോൾ ഇതുരോദയമായ വസന്തമായിപ്പിച്ചു തന്റെ സുഗന്ധിതനമരത്തനക്കൊണ്ടു ശീശിരമാകുന്ന യവനികയെ മാർജ്ജനംചെയ്യുന്നു. പകൽ തീർത്ത് ഞരക്കത്തു കൊണ്ടു നാം പതവശമാകുന്നുവെങ്കിൽ മാത്രം അമ്മയെ പ്പോലെ അടുത്തുവന്നു നമ്മുടെ കരീഷിച്ചശിരസ്സിനെ അജ്ഞാതമായി ചേർക്കുന്നു. മരയയുടെ കൂപ ഇത്രമാത്രംകൊണ്ടുവസരനിച്ചിട്ടില്ല.

റണ—എന്നാൽ പിന്നെ അതിന്റെ അവസാനമെവിടെയാണു്?

മറന്നസി—മനുഷ്യന്റെ ചിന്താസാമ്രാജ്യത്തിൽ, അപ്പു് അവിടുന്നിപ്പോലീസമസ്തിനെ കരണങ്ങളാലോ?

റണ—ഉവ്വ് മകളേ! ഞാൻ അതിനെക്കൊന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്.

മറന്നസി—ഇതിൽ ചന്ദ്രക്കിരണങ്ങൾ പതിച്ചുനന്നം അവിടുന്നു കരണനിശ്ചയം?

റണ—ഉവ്വ് മകളേ!

മറന്നസി—അവിടേയ്ക്കുതിനെ ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കാമോ?

റണ—എതിനെ?

മറന്നസി—ഈ ചന്ദ്രക്കിരണങ്ങളെയും തിരഞ്ഞെടുത്തു് കളനങ്ങളെയും. ഈ രാജ്യം ഇരുട്ടിൽ മറയുകയും കടന്നു വീശാതിരിക്കയും ചെയ്യുമ്പോൾ ഈ സൗന്ദര്യവും ഈ സംഗീതവുമെന്തിനേപ്പോകുന്നു?

റാണ—എവിടെപ്പോകാ! മകളേ! നീ തന്നെ പഠിക്കൂ.

മറന്നസി—ശരിയായി പറയുവാൻ സാധിക്കാതില്ലെങ്കിലും അതു നാരിക്കായില്ലെന്നു നിശ്ചയം. അതെവിടെയെങ്കിലുമുണ്ടാകും. അതു വിരഹിയുടെ സ്തുതിയിലും കവിയുടെ സങ്കല്പത്തിലും മരണാപിൻറെ വാത്സല്യത്തിലും കൈന്റെ കൈയിലും മനുഷ്യന്റെ അനുകമ്പയിലും ചിതറിക്കിടക്കുന്നു. മനുഷ്യന്റെ നാനാവിധസൗന്ദര്യവും, സൗന്ദര്യം, സ്വന്തം, സ്വതന്ത്രം, നന്മയോടു കൂടിയ പരിമിതികളൊന്നും പ്രകൃതിയുടെ വിശാസത്തോടെ അല്ലെങ്കിൽ ഈ സൗന്ദര്യമെങ്ങനെ അനവർതമാകും?

റാണ—മകളേ! മനുഷ്യന്റെ ഈ ഉല്പാദന സൗന്ദര്യം പഠിക്കേണ്ടതാണോ? നാമെന്തെന്തെല്ലാം വായിക്കുക കൊണ്ടുപോകാൻ വാറും ലോകമെല്ലാം അതിന്റെ നേരെ അത്യാരാധനയോടെ കിന്ദോഷിക്കാത്തതിനാലും. ആ ഒരു ഗ്രാസത്താൽ നാം ചേർക്കുന്ന വഞ്ചിക്കാരാണോ എന്നു തോന്നും. എന്താഗ്രഹം! എന്തിന് എന്തുപോകാ!

മറന്നസി—ഇതു മനുഷ്യരുടെ മറന്നസികളായ ഒരു വ്യോധിയായാണ് ഈ വ്യോധിയുണ്ടായിത്തന്നില്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യന് അനുകമ്പയ്ക്കു സ്ഥാനവും ലഭിക്കാതില്ലായിരുന്നു, ഈ വ്യോധിയില്ലെങ്കിൽ ആരുടെ ദിവ്യത്തെ ദുരികരിച്ച്, ആർ ഉപരിച്ച്, മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിന്റേതാണ് അല്ല! ചേർക്കുന്ന അധമമനസ്സു കടന്നു നാം നിശ്ചിതമാണോ? ചേർക്കുമെന്നും തന്നെയുമാണ്. ആ അധമസ്വഭാവത്തിൽനിന്നും സമുദ്ധരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

റാണ—നീ പറയുന്നതു രഹിതമായിരിക്കും. ഇപ്പോൾ ഉള്ളതെന്തെങ്കിലും ചുറ്റിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് എനിക്കു യാതൊന്നുമായോചിപ്പാൻ രാകിയില്ല.

(അണിയറയിൽ—മറന്നസി! മറന്നസി!)

മറന്നസി—അമ്മ! ഞാനിന്നു വരുന്നു. അപ്പ! അവിടുന്ന് കൂടെവരു. ഇരുട്ടായി.

(മറന്നസി പോകുന്നു)

റാണ—ഇതു സ്വർഗ്ഗലോകമകളാണ്. സ്വർഗ്ഗലോകമഹിമയാണ്. ദേവകന്തിന്റെ സർവ്വഭൂതമായ സംഗീതമാണു കളികൾക്കു വീശിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആകാശത്തു മേഘരേഖപോലായില്ല പ്രപഞ്ചമെല്ലാം അന്നുവും സൂര്യവുമായിരിക്കുന്നു. ഉദയസാഗരത്തിന്റെ ഉപരിഭാഗത്തുകൂടി ഗാനകല്ലോലങ്ങൾപൊങ്ങുണ്ടായിരിക്കുന്നു. കിശോരകനകശ്ലീകൾ ഈ കല്ലോലങ്ങളിൽ കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ അംഗങ്ങളവയുടെ കൗഹസങ്ങളാണ് വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇലകൾ ചന്ദ്രികയിൽ കാരോരോന്നിച്ച് ആടിക്കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ മർമ്മരശ്ചലം അവയുടെ ശ്രീഹാകളവങ്ങളാണ്. അലപാദനങ്ങളെപ്പോലും കസന്ദയത്തിന്റെ അനുഭവമുണ്ടാകുന്നതായിരിക്കുന്നു.

(റാണി പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണി—മഹാരാജാവ!

റാണ—തെല്ല മിണ്ടാതിരിക്ക. ഞാൻ സ്വപ്നംകണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാജി—ഉണന്നിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെയോ? എന്താൽ ഞാൻ തോററു.

രാജ—പേടട്ടെ, എന്റെ ഉറക്കംകുളഞ്ഞു ആട്ടെ, എന്താ പറയുന്നതുള്ളതു്? കേൾക്കട്ടെ.

രാജി—ഇനിയെന്താ പറയുന്നതുള്ളതു്? ഇപ്പോഴത്തെ പെൺകുട്ടികൾ അച്ഛനമ്മമാർ പറയുന്നത കേൾക്കുന്നില്ല. ഇന്നാൾ ദശാവിന്ദസിംഹൻ എന്നൊരു നെടുമുടി വാഴെ പറഞ്ഞപ്പോൾക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകൾക്കും മകളും വീടുവീട്ട് ഇറക്കിപ്പോയുള്ളതല്ല. പിന്നെ ഇന്നതെ—

രാജ—പിന്നെയും സംസാരത്തിന്റെ നിമിഷിയിലും കൊടുത്തുപറഞ്ഞു. ഒന്നിനുംകൊള്ളാത്ത പണ്ടം.

രാജി—ഈ കവിയുഗത്തിലെ പെൺകുട്ടികൾക്കു് എന്തുപററിയിരുന്നതിത്തുമൂലം. നമുക്കും വെറുപ്പുകാലമുണ്ടായിരുന്നു.

രാജ—അപ്പോൾ സത്യവൃഗമായിരുന്നില്ലാ. അമ്മമാരുടെ മാനനം സത്യവൃഗത്തിലും, പുത്രിമാരുടെ മാനനം കവിയുഗത്തിലും ഇങ്ങിനെയാണെന്നും വളരെക്കാലമായി കഴങ്ങുന്നതു്. ഇക്കാലങ്ങളെല്ലാം വിട്ടുകുളഞ്ഞു. ഇനിയിപ്പോളെന്താ ചെയ്തതാണെന്നു്? അതു പറയൂ.

രാജി—മാനസിയുടെ വിവരഹമിപ്പോൾതന്നെ നശിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പിന്നെയതുമുണ്ടായില്ല.

രാജ—മാനസിയ്ക്കു വിവരഹമുണ്ടാകയില്ലെന്നത

ഒന്നാമത്തെനിന്നും തോന്നുന്നതു്. അവളുടെ അനും വിവരംകഴിപ്പാൻവെണ്ടിയുണ്ടായിട്ടുള്ളതു്.

റാണി—മതി മതി എനിക്കു മനസ്സിലായി. അവയുടെ ഈ ലക്ഷണം തീരെ നന്നല്ല അവിടുന്ന് ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതെന്ന സ്വപ്നം കറങ്ങുന്നു.

റാണി—കൊള്ളാം ഞാൻ സ്വപ്നംതന്നെയാണു് കറങ്ങുന്നതു് എന്നാൽ നിങ്ങളുതുപോലും കറങ്ങുന്നില്ലല്ലോ?

റാണി—ഇനിയെങ്കെ സ്ഥിതിയെന്താ?

റാണി—അർക്കിയം? കണ്ടറിഞ്ഞോളു്.

റാണി—എന്താ അറിഞ്ഞുതു്? യോഗപുരിയിൽനിന്നു് ഇതുവരെ അർക്കിയംകണ്ടിരുന്നിട്ടില്ല സത്യവതിയുടെ മകനെയാണു് യോഗപുരിയിലേക്കു്യച്ചിരുന്നതു്. അവനെന്താ മരത്തിവരാഞ്ഞു്?

റാണി—അമ്മണസിംഹൻ മരത്തിവന്നുവല്ലോ?

റാണി—മരത്തിവന്നോ? വിവരം തീർച്ചയാക്കിയോ?

റാണി—മഹാകർമ്മവു നമ്മുടെ പുത്രിയെഴുകുതി അജ്ഞാതത്തിന്റെ പുത്രന്റെ വിവരം നമ്മളുകയ്യില്ലത്രേ.

റാണി—എന്തുകൊണ്ടു്?

റാണി—അജ്ഞാതത്തിൻ നമ്മുടെ വിദഗ്ദ്ധരുണ്ടെന്നു് നാം കേട്ടതു്.

റാണി—എന്തിനാ?

റാണി—അജ്ഞാതത്തിൽ നാം അറിയുകയും മറ്റുള്ളവർക്കു് അറിയുകയും ചെയ്തതുണ്ടത്രേ കാരണം.

റാണി—മരണസിന്ധന്റെ വിവരമുണ്ടായില്ലെന്നു്

അൻ മുദ്രവരുന്ന പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണ് ഇപ്പോൾ വിവാഹവാർത്തയും കഴിഞ്ഞു. ഇങ്ങനെയുള്ള ക്ഷേപത്തിൽ വിവാഹം നടക്കുന്നതെന്താണ്?

റാണ—ഈ രീതിയുണ്ടെന്നതാണ് വിചാരിച്ചിരുന്നതു. മനസ്സിയുടെ അന്തഃവിവാഹത്തിനുവേണ്ടിയുണ്ടായിട്ടുള്ളതു. ഇതെല്ലാം ക്രമമാണ്.

റാണി—എന്തു ക്രമം?

റാണ—അധപുരിയിലെ രാജകുമാരനാകുളുടെ നടുക്കു പുത്രിയുടെ വിവാഹമനുഷ്ഠിച്ചതും ക്രമം; ഇതു സേനയുടെകൊണ്ടു കൂടെയുണ്ടാകട്ടെ വേലത്തിനു പോയതും ക്രമം; നമ്മൾ താമിടുമ്പോൾ വിവാഹവും ക്രമം; നടുക്കു രാജ്യം; നമ്മുടെ ജീവിതം; കൈയും ക്രമം.

റാണി—അൻ വിചാരിക്കുന്നതെന്തെന്നാൽ, മഹാരാജാവെന്ന വിവാഹം ചെയ്തിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അതും ഒരു ക്രമമായിരുന്നേനെ എന്നാണ്. എന്താ ചിരിക്കുന്നത്?

റാണ—മഹാരാജാവ് ആഗ്രയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നു കേട്ടു.

റാണി—എന്തിന്?

റാണ—അവിടെച്ചെന്നു വേണ്ടതും വേണ്ടതും ചതുരത്തിന്റെ ചരിപ്പിക്കും മേവറവിന്റെ ആക്രമിക്കാൻ സൈന്യത്തെയുമയപ്പിച്ചു. (റാണ ചിരിക്കുന്നു.)

റാണി—എന്നിട്ടവിട്ടു ചിരിച്ചു വേണ്ട?

റാണ—ചിരിക്കേണ്ടതല്ല ഇതിനേക്കാൾ സന്ദർഭം ഒരു സംഗതി കിട്ടുമോ? നിങ്ങളും ചിരിച്ചേരൂ.

റാണി—ഞാനുമായിക്കൊണ്ടുപോയെ ഭ്രാന്തന്മാരേണോ!

റാണി—ഇതു വളരെ ഗൗരവമുള്ള ഒരു കാര്യമാണ്. ഇതെല്ലാം സ്വസ്ഥവും നശിക്കും. ഒന്നും ഭയപ്പെടരുത്.

റാണി—എന്തെങ്കിലുമായിക്കൊള്ളൂ. എന്തിനെന്നു നോക്കുക. വിവരം തീർത്തതായെന്നു കേൾക്കണം.

റാണി—എന്തെന്നോ!

റാണി—അവിടുന്നു മരണമടയ്ക്കുന്ന ആളായിരിക്കുന്നു.

റാണി—റാണി! ഇത്രയും കാര്യമായിട്ട് നീ അത്രയും സ്പീഷ്യലൈസേഷനിൽ ഇവ വാക്കുകളിലും പ്രമാണമായി കിട്ടി, ശക്തിയേക്കാൾ വലിയതു കേൾക്കുന്നതായി നന്നായിത്തോന്നി. യോഗ്യതയിലെയും രാജാവിനും കേൾക്കുക. നമുക്കെല്ലാം നമുക്കു കേൾക്കും ശക്തിയേറിയതും അതിനാലേ അപമാനിക്കാറുള്ളൂ.

റാണി—അപ്പോൾ ഈ അപമാനം സഹിച്ചുകൊണ്ടു മിണ്ടാതിരിക്കൂ!

റാണി—അല്ലെങ്കിൽ പിന്നെയെന്തെല്ലാം? വലിയതിൽ കൗതുകമുള്ള, നിലവിലുള്ളതൊക്കെ. നോക്കൂ! കഷണം കൈയാറായില്ല! പേടിക്കുന്നുള്ള കാര്യമെന്നു മിട്ടു ഇതെല്ലാം സ്വസ്ഥവും നശിച്ചുപോകും. എന്തൊരു ഭാവിയിലാണോ ഇത്ര നീചതമുള്ളത് അതിനെ കേൾക്കുവാൻ ഇവരെന്നും സംഗീതത്തില്ല പിന്നെയും അതോ മനുഷ്യർ? പെരടിക്കൂ.

റാണി—എന്നാലിതിലവിടെയെന്തെന്നു പറയാമെന്നുള്ളത്?

രാണ—അപരധാമി! ഞാൻ മഹാഭാഗവും ഒ
രേ ഇരട്ടിക്കരയെന്നുള്ളതാണ് എനിക്കുള്ള അപരധം.
മാർദ്ദിനെ ഇരിപ്പു ശരിയാക്കാത്തതുകൊണ്ട് വഞ്ചി മുങ്ങി
യെങ്കിൽ അരിയുള്ള നാർദ്ദാസികളും നിരപരധികളും
അവനോടൊപ്പം മുങ്ങേണ്ടിവരും. പൊറോളൂ.

(റാണിപോകുന്നു)

രാണ—(ആകാശത്തടന്നാക്കി) ആകാശമത്ര ക
ടുങ്ങിരിക്കുന്നു!

(റാണ പോകുന്നു, മാനസി വിഷമം പ്രവർത്തിക്കുന്നു)

മാനസി—അജ്ഞസിയെ വിദഗ്ദ്ധരായ പേര
മല്ല. അദ്ദേഹം യാത്രയടക്കുന്നതിനുമുമ്പു എന്നെ ഒരു
വന്നു കണ്ടിപ്പുള്ളി വീരശാസനക്കു പ്രേക്ഷകനെന്നെ
ങ്ങ ഉണർത്തിയ ഇവർക്കിടയിലും എഴുന്നള്ളിയും യാത്രപറ
ഞ്ഞിട്ട് എന്നെന്നേക്കുമായ് പോകാമായിരുന്നല്ലോ അ
മ്മ! അമ്മ! പേങ്ങ നിങ്ങളെങ്ക നിശ്ചിതനാണ്.
അൻ നിങ്ങളെപ്പറ്റി വൃന്തനിക്കിപ്പു കഷ്ടം! ഈ നി
ഷ്പ്രിയമണിയെത്താ? ഉദയസംഹാരത്തിന്റെ ഏതോ
പെട്ടെന്നിത്ര കലീമസമായിപ്പോയതെന്തുകൊണ്ടാണ്?
പ്രകൃതിയുടെ മൂലത്തെ ആ പുഞ്ചിരിയെ ചിന്തേപ്പോയ്?

കമ ചേരോമരമൈകമുഖമാകും
കമണീയനാകവെ ഏവനാൻ
ഭവനത്തിൻമധ്യപുഷ്പസ്തവപ-
മവസാദം കാണിച്ചു നൽകുന്നുമേ
നഖമാണെന്നതിനെവരേണ ചന്നാൽ
വീരസീതും കൈമുട്ടി നാമുപദം

പരമതുല്യരായിത്തീർന്നു—
 വിത്തുതളെ മുഴുത്തുവിടുംപോഴും
 മലരുന്നപോകിലും ഗന്ധമെങ്ങും
 വിലയിച്ചുപോവതായ് കണ്ടതുമുണ്ടോ!
 ചികവരണീമധ്യസ്തനായിത്തീർന്നു—
 നാകനരകിൻപൈയ്ക്കെങ്ങവന്നീടുന്നു
 തിരമോരമോലകളിൽനിന്നും
 തെളിവുവെക്കുവാൻ തൊന്നുന്നതുമല്ലല്ലോ!

— — —
 രംഗം ൨

സ്വരം— മേവരധിനടുത്തു മഹാബത്തുവാന്റെ കൂ.
 മറമം സമയം—പ്രഭാതം.

(മഹാബത്തുവാന്റെ മറമകാരനും ഗജസിംഹനും
 സംഭാഷണം ചെയ്യുകൊണ്ടുനില്ക്കുന്നു)

മഹാബ—മറമകാരേ! അവിടുന്നിനി താമസിക്ക
 അ ഇം പക്ഷം സൈന്യത്തോടുചിട്ടെന്ന് ചിത്താർക്ക
 ്കൂടെ വരുത്തണം.

മറമ—ഓ! അങ്ങനെതന്നെ.

(മറമകാരൻ പോകുന്നു)

മഹാബ—മഹാബാഹുവേ! അവിടുന്ന് മേവരധി
 ന്റെ മരണമുതൽ എല്ലാ ഗ്രാമങ്ങളും ചട്ടവെട്ടിക്കുറു
 കുന്നായിത്തീർക്കുക, തടുക്കലിലും അതിനെ നിരോധിക്ക
 ന്നതായാൽ ഉടനെ അവന്റെ കഥകൾച്ചേക്കണം. എ
 ുന്നുവെങ്കിലും കരയ്ക്കും പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധവെക്കണം. സൂര്യകര

ഷ് ഓർ തമിഴ്നീലും ഉപദ്രവത്തിനിടവരതെ സൂക്ഷി
ക്കണം.

ഗജ—അങ്ങനെതന്നെ. മേവരഡിൽ മരൊറ്റ കെ
ജപുത്രനെത്തെയും ഞാൻ വെച്ചെടുക്കില്ല

മഹാബല—അങ്ങനെതന്നെ, കാജപുത്രന്മാർ തങ്ങളുടെ
സോദരന്മാരോടൊത്ത് എത്രത്തോളം പ്രാണവിരോധമു
ണ്ടോ അത്രത്തോളം കാജപുത്രന്മാരോടു മുഗളന്മാക്കില്ലെ
ന്ന് എനിക്കു നല്ല ചിന്തയുണ്ടാകുന്നു. സോദരന്മാരുടെ ഭൗ
മെ അന്യരായ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിലും അവരെ ഉപദ്രവിക്കു
ന്നതിലും ഹിന്ദുക്കൾക്കുള്ള സന്തോഷം അധികം മറ്റു പ്ര
വൃത്തിയിലില്ലെന്നാണു ഹൈന്ദവപരമേശ്വരൻ വായി
ച്ചെഴുതാത്തതും ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളതു. കാജപു
ത്രന്മാരുടെ നാമം പോലും നൽകിപ്പിക്കുവാൻ അവിഴുത്തക്ക
കഴിവുംപോലെ അന്യന്മാർക്കുവേണ്ടു കഴികയില്ലെന്നു മനസ്സിലാ
ക്കുന്നതും, അതു കഴിയാത്തതെന്നതാണു ഈ രാജാവിന്നു
നങ്ങളെ ഏല്പിച്ചതും ഇനിയവിടുത്തെ കൃത്യം നടത്തു
ക. പോകുന്നു.

ഗജ—അങ്ങനെ തന്നെ.

(ഗജസിംഹൻ പോകുന്നു)

മഹാബല—ഹിന്ദു! കാജപുത്രൻ! മേവരഡ്! രാജാ
ട്ടെ! ഇതു് ഞങ്ങളുടെ മരൊറ്റരു ജാതിയോടുള്ള സമര
മല്ല. രാജാധർമ്മങ്ങൾ അമ്മിളുള്ള സമരമാണു്. ഏതാ
ണു ജയിക്കുന്നതെന്നു നോക്കുക. (പോകുന്നു)

൪൦൧൦ മു. ന.

സ്ഥാനം—ഉദയപുരത്തിലെ കൊട്ടാരമുഖം. സമയം—രാത്രി.

(രണ്ടാ അമരസിംഹനും സത്യവതിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

രണ്ടാ—ഇതുകുടുന്ന യുദ്ധത്തിനു മഹാബലമുള്ളവൻ വന്നിട്ടുണ്ടോ?

സത്യ—ഉവ്വ്. അല്ലെങ്കിൽ നിന്റെ കയ്യെത്താത്ത അതിമഹിമം ദൈവവുമുണ്ടു.

രണ്ടാ—(നെടുമുടിച്ച്) സത്യവതി! ഞാനിതു മുമ്പുതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതല്ലേ?

സത്യ—എന്ത്?

രണ്ടാ—ഇനിഞാനും ശേഷിക്കില്ല, കൈയും നാശിക്കുമെന്ന് രാജപുത്രസ്ഥാനം മുഴുവൻ നശിച്ചു. മേവരപുത്രനും തലമുറയെക്കുറിച്ചു നില്ക്കുമോ? ബ്രഹ്മാവിനും ഈ സംഗതി കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ കഴിയുമോ? ഇതുകുടുന്ന മേന്മാഡിന്റെ നാശമേയ്ക്കി സത്യവതി, നിങ്ങളെന്താണു ചെയ്തത്? നില്ക്കുന്നതു? ഇത്തരവും സന്തോഷിക്കേണ്ട സംഗതിയല്ലേ?

സത്യവ—സന്തോഷിക്കേണ്ട സംഗതിയോ?

രണ്ടാ—സന്തോഷിക്കേണ്ട കാര്യമല്ലേ? ആസന്നമുഖവായ മേവരസിന് ഇനി മരണവേദന ഏതുകാലമനുഭവിക്കും. ആ മരണവേദനയ്ക്ക് ഇതുകുടുന്ന അപസ്മരമുണ്ടാകും.

സത്യവ—കൊന്നുവെച്ചിട്ടുള്ള അയ്യം ചെയ്യുവാൻ മുമ്പായില്ലേ?

റാണ—യുദ്ധം ചെയ്യാനിരിക്കുമ്പോൾ യുദ്ധമല്ലാതെ മരിക്കുന്നതാണ്? ഇതേവണ് അധർമ്മമായ യുദ്ധം നടക്കും ഇതുവരെ കഴിഞ്ഞതെല്ലാം വെറും കുട്ടിക്കളികളായിരുന്നു. ഇങ്ങനെയൊന്നു നല്ല സമ്പ്രദായംകൊണ്ട് വിദ്യവ്യയമാക്കും ഇതു സഹോദരന്മാർ തമ്മിലുള്ള യുദ്ധമാണ്. ഈ വിനോദം കാര്യമില്ലാത്തതല്ല കറുപ്പും.

സത്യവ—മഹാബലമുള്ളവരെ നന്നിച്ചു യോഗപുരിയിൽ ജന്മം ഗജസിംഹനും വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ കേട്ടുവെല്ലേ?

റാണ—ഓ, അതു ശരിയാണ്. അദ്ദേഹം നമ്മുടെ കടന്നു സ്വീകരിച്ചുവേൾ? അതു സ്വീകരിക്കാതിരിക്കുന്ന കാരണം മഹാബലാധിനി നമ്മോടുകൂടേണ്ടതും കൊല്ലേണ്ടുന്നതായിരുന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നത്.

സത്യവ—അയാൾ രാജപുത്രൻമാരേക —

റാണ—എന്താ പറഞ്ഞത്? ഇങ്ങനെയൊരിക്കലും പറയാതെ. അദ്ദേഹം പരമമേകുന്നതാണ്. ഉത്തമന്റെ പുത്രനാണ്. “ദിഗ്വിജയനാഥാ ജഗദീശ്വരനാഥാ” ആയ ഒരു മഹാപുരുഷനെ ഇത്രനാളും കറുത്തുനിർത്തുന്ന അനാദി കലാപമാകുന്നു. ഗജസിംഹൻ! കൊള്ളാം, എത്ര മനോഹരം പോയ! ഒന്നിരിക്കുന്ന ഗജവും സിംഹവും ഇവിടെയുണ്ടാകയും കയ്യുണ്ടി ഇളക്കുകയും ചെയ്യുന്നു! നല്ല കലാപമാകും!

സത്യവ—രാജപുത്രന്മാരോടൊ യുദ്ധം ചെയ്യാൻ വന്നിരിക്കുന്നു!

റാണ—ഇതുണ്ടില്ലെങ്കിൽ ഈ യുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സമാപിക്കേ! മഹാദൈവന്റെ കൂടെ നന്ദിയും ഭക്തിയും

മിഷ്യൂണിൽ കൗതൂഹലമുണ്ടെന്നു നോക്കൂ? ശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതൊന്നും മിഥ്യയാകുന്നതല്ല.

സത്യവചനം! ഹതഭാഗ്യയായ മേവദാഡ് (കണ്ണു തീർത്തുകൊണ്ട്)

റാണ—സത്യവതി, വിധത്തോടു ഭാരതവന്ധനത്തെ സൃഷ്ടിച്ചപ്പോൾതന്നെ അതിന്റെ സന്താനങ്ങൾ സമ്പന്നരായും സ്വയം വരുത്തിക്കൂട്ടുമെന്ന് അതിന്റെ തലയിലെഴുതിയിട്ടിട്ടുണ്ട്. ത.പശ്ചിമന്റെ ഓർക്ക് ജയചന്ദ്രനായ മോശയ്ക്കു മാനസംഹാനയും ശക്തസിംഹനേയും ഓർക്കുന്നോർക്ക് ഇഴ മഹാബത്തുവാന്റേയും ഗജസിംഹനയ്ക്കോർക്കോർക്ക്! നല്ല വേഷപ്പിരിയല്ലേ? പ്രത്യേകം വേഷമിടുന്നുണ്ട്. തലയിലെഴുതിയത് ഒരിക്കലുമസ്കന്ദപിടിക്കയില്ല. സത്യവതി പൊക്കത്തോളം തെറും ദൈവസ്തമത്തെ ഉള്ളൂ ഉള്ളൂ.

(സത്യവതി പോകുന്നു)

റാണ—എന്തെങ്കിലുമൊരു വസ്ത്രം നശിച്ചുപോകുന്നു എന്നതിൽ അത്ത് അതിന്റെ ദൈവംകൊണ്ടുതന്നെയാണ്. അതേ അങ്ങനെയെന്നു. ജാതിധർമ്മം ഭൂഷിക്കുമ്പോൾ വ്യക്തിക്കു ബലമുണ്ടു. അപ്പോൾ കലാതോറും ഗജസിംഹനൊപ്പമുള്ള വിജ്ഞാനമയങ്ങളൊക്കെയും ഉണ്ടായിരുന്നു.

(ഗോവിന്ദസിംഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണ—ഗോവിന്ദസിംഹൻ! എന്താ വിരോധം പറ്റിയു.

ഗോവിന്ദ—മഹാശാസനം! മഹാബത്തുവാൻ നിൻ പരമധികമായ ഗ്രാമപ്രാസാദികളുടെ പുറത്തു തീർവെക്കുന്നു.

റണ—തീവെക്കുമോ! അത് ഉചിതമായി.

ഗോപിന—ഉചിതമോ? നമ്മളിതിനു പകരംചേര
 ഭിദ്യ കഴിയൂ.

റണ—തീർച്ചയായിട്ടും വേണമെന്നു അല്ലെങ്കിൽ മേ
 യാറിന്റെ നാശം തീകയറേണ്ട?

ഗോപിന—മഹാമോഹാദൃ യുദ്ധം ചെയ്യാനാദ്യം?

റണ—യുദ്ധമല്ലെങ്കിൽ പിന്നെന്താ ചെയ്യാനുള്ള
 ? ഗോപിനസിംഹ! രാജപുത്രവംശമത്രക്കോളമുണ്ടായി
 ിക്കം! അയ്യായിരത്തോളമുണ്ടാകയില്ല? ഇത്രതന്നെ വേ
 ിയിരുന്നില്ല. മരിക്കുന്നതിന് ഇതിലധികം സേനയു
 ളു ആവശ്യമില്ല. മഹാബലമുണ്ടാകെൻ സൈന്യം ഏക
 മതം ഒരു മുഖമുണ്ടാകുമുണ്ടാവില്ല? ഉണ്ടായിക്കൊള്ള.
 കളകൊണ്ടെന്നാണിത്.

ഗോപി—തിരുമനസ്! (ചൊന്തൊട്ടുന്നു)

റണ—ഗോപിനസിംഹ! ഇതെന്നാണിത്? നിങ്ങളും
 ചൊന്തൊട്ടുകയോ? ഉയർന്നു നില്പുക! ഉണയുക! ഇന്നെത്ര
 യാർ ആനന്ദിക്കേണ്ട ദിവസമാകുന്നു. ഘോരമോഹാദൃയും
 മഹാബലമുണ്ടാകെൻ മുഴക്കമുണ്ടു ഏയിക്കേയും ചുവന്ന കൊടി
 തൂകുക പഠിക്കട്ടെ; ഉദയപുരത്തിലെ ഭട്ടത്തിൽ മേലാ
 ിന്റെ രാജപരമം ഒരിക്കൽക്കൂടി പഠിക്കേണ്ടതിനി
 കളെ. അതിനെ നല്ലവണ്ണമൊരിക്കൽക്കൂടി കഠിനമു
 ത്തിനെ ദിവസം കഴിഞ്ഞാലത്ര കഠിനവേഗം തുടരുക
 ില്ല.

ഗോപിന— മഹാമോഹാദൃ! നമുക്കെല്ലാവരും യു
 ിം ചെയ്തുകൊണ്ടുതന്നെ മരിക്കാം. എന്നാലും അങ്ങനെയു

മക്കിപ്പാൻ സാധിക്കയില്ലല്ലോ എന്നൊരു വ്യസനം
അത്രമേയുള്ളു.

റണ—ഇതിൽ വ്യസനിക്കുന്നതൊന്നുമില്ല! ആ
ഒരു അമ്മയുടെ മരിക്കാതെ! നമ്മുടെ അമ്മയും മരി
ക്കും. എല്ലാവരുടെ അമ്മയും മരിക്കും. അമ്മയൊഴു
കി നമുക്കും മരിക്കും.

'ഗോവിന്ദ—അങ്ങനെതന്നെയാകട്ടെ.

റണ—അ ഹാ! അങ്ങനെതന്നെ സംഭവിക്കും. ഗോ
വിന്ദസിംഹ! വയ്' മരിക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ നമുക്കൊരു
ആഖിംഗനം ചെയ്യും. (ആഖിംഗനം ചെയ്യുന്നു) നന്നായി,
എന്നാൽ പോകൂ, മരണത്തിനു കൈയൊരായിക്കൊള്ളൂ.

(ഗോവിന്ദസിംഹൻ പോകുന്നു. റണി പ്രവേശി
ക്കുന്നു)

റണ—റണി! ഉത്സവം നല്ലവണ്ണം ചേർത്തിട്ടു
കൊറംക! ആനന്ദമിടയാക്കുക!

റണി—എന്താ! മരണത്തിന്റെ വിവരം നിന്റ
യിട്ടുവോ?

റണ—മരണസംഭവം, മേവരഡിന്റെ വിവര
ഹമാണ നമുക്കുവേണ്ടി വേരുന്നതു്.

റണി—മേവരഡിന്റെ വിവരംഎന്താ? മേവരഡി
നെത്തു വിവരം?

റണ—വരുവാനുണ്ടെന്നു നാശമൊഴുകൂ! മേ
വരഡിന്റെ വിവരം നമുക്കു.

റണി—ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്താ?

റാണി—ഉത്തമമായ ഒരുതീർത്ഥം. നല്ലവസ്ത്രം സ
ന്ദർശിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ—വിനയ
ശക്തിയുള്ളതുകൊണ്ടു—ധർമ്മത്തിന്റെ കൂടെ.

(റാണിപോകുന്നു)

റാണി—ഇപ്പോൾ ഉപേക്ഷിക്കുന്ന മുഴുത്ത ഭരണത്തിനി
ക്കുന്നു. ഞാൻ മുറിച്ചുതന്ന വിചാരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. കേര
വിലകൾ മുഴുവൻ ഭരണമാണ്. ഞാനെന്തു ചെയ്യട്ടെ?

(മറന്നി വരുന്നു)

മറന്നി—അമ്മേ! അപ്പനെയെപ്പറ്റി? ഭരണത്തെ
പറ്റിപ്പോലും അമ്മയെപ്പറ്റി? അമ്മയെപ്പറ്റി? അമ്മ
നെയെപ്പറ്റി? പറ്റിയോ?

റാണി—ഇനിപ്പോൾ പറ്റിയൊക്കെ? അമ്മയെപ്പറ്റി
നിന്നു മുഴുത്ത ഭരണമാണ്. പറ്റിയൊക്കെ.

(റാണിപോകുന്നു)

മറന്നി—ഈ കഥയെപ്പറ്റിപ്പോൾ കേൾക്കുന്നവർ! ഈ
ഗദ്യത്തിനും കേൾക്കുന്നവർ! എന്തൊക്കെ? എ
ന്തൊക്കെ? ഹേ! ഹേ! അമ്മയെപ്പറ്റി? നീയല്ലാതെ
മറന്നിയെപ്പറ്റി? ഇപ്പോൾ സന്ദർശിക്കാൻ തമ്മി
മുള്ള ഒരുക്കത്തിൽ ആരെ കാണുന്നു?

ര . ഗ . ന . മ .

(സത്യവതിയും അമ്മയും വരുന്നു)

സത്യവ—അമ്മേ!

അമ്മ—എന്താ അമ്മേ!

സത്യവ—നിനക്കു നമക്കൻ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടോ?

അമ്മ—ഇല്ലാമ.

സത്യവ—നമുക്കിന്ന് ഈ ഗ്രാമത്തിൽ താമസിക്കാം.

അമ്മ—എന്തിന്? ഇവിടെയെന്താ കാര്യം?

സത്യവ—ഗ്രാമവാസികളോടു യാത്രപുറപ്പെട്ടവൻ ചരയണം.

അമ്മ—എവിടെക്ക?

സത്യവ—യുദ്ധകളത്തിലേക്കു. മേവരഡിലെ വീര വംശം നശിച്ചുപോയി. ഇനി പുതിയ ഒരു വംശം സൃഷ്ടിക്കേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നു. പുതിയ പൂജാധർമ്മവും കൂടുന്നു. നമക്കു, പേരക്കര, സമ്പൂർണ്ണത്തുടങ്ങി.

(രണ്ടുപേരും പോകുന്നു)

(അമ്മയും ഗ്രാമീണന്മാർ വരുന്നു)

ഒന്നാമൻ—ഇത്രയും ഉഷ്ണമായ ഈ രാത്രി ഇങ്ങനെയൊരു യാത്രയ്ക്കായിത്തന്നെ വിചാരിച്ചാൽ.

രണ്ടാമൻ—ഇങ്ങനെയൊരു യാത്രയ്ക്കായിത്തന്നെ വിചാരിച്ചാൽ. ഇനി കൈയ്ക്കു യാത്രയ്ക്കു വഴിയുണ്ടില്ല.

മൂന്നാമൻ—യാത്രയ്ക്കായിത്തന്നെ യാത്രയ്ക്കായിത്തന്നെ നല്ല കണ്ണുകൾ വെച്ചാൽ.

ഒന്നാമൻ—ഓ! ഹോ! അതിലൊന്നും സംശയം.

രണ്ടാമൻ—ഹെ! അല്ലേഹൊന്നും യാത്രയ്ക്കായിത്തന്നെ പരിചെയ്ത് അല്ലേഹൊന്നും അനിച്ഛിതം ഇന്നൊരു പേരക്കര എന്തിനായിത്തന്നെ.

ഒന്നാമൻ—ഇങ്ങനെയൊരു യാത്രയ്ക്കായിത്തന്നെ അനിച്ഛിതം.

നേതു് അതുകൊണ്ടാഭിപ്രായത്തിന്നു യുദ്ധം ചെയ്യാൻ വരെയു
നൊന്നെന്നു താല്പര്യമുണ്ടോ?

നാലാമൻ—സദാദിനം തന്നെ വലിയ നൃപനായ
വരുകയാണു.

മന്നാമൻ—അതാ നോക്ക! ആ ഗ്രാമത്തിൽ ജീവി
ച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

എല്ലാവരും—എവിടെ?

നാലാമൻ—അവിടെ നോക്കൂ. അവിടെ പുകയോ
മുളിഞ്ഞു കിടക്കുന്നു.

നാലാമൻ—അതാ! അതു മേഘങ്ങളാണു.

മന്നാമൻ—മേഘം മൂകിയിൽനിന്നു് ആകാശത്താലാ
പോയാ. അതിങ്ങനെ ചുറ്റുമുണ്ടാ? ഇതു ചുറ്റുമായി
കിടന്നുണ്ടാല്ലോ!

നാലാമൻ—എന്നാൽ പൊരിപറക്കുമ്പോഴാണു.

മന്നാമൻ—ഹാ! എന്തു കൊണ്ടായ് ഭൂതം? കുഞ്ഞു
പൊരിയുടെ നിറം!

നാലാമൻ—മുങ്ങി! അൻ വലിയ വാങ്ങിക്കൊ
ണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

മന്നാമൻ—അതാ ഗ്രാമവാസികളുടെ നിമിഷത്തിം
കേക്കിണിപ്പൂ?

മന്നാമൻ—എന്താ? ഹാ! ഹാ!

നാലാമൻ—എന്താ, ആളുകൾ പാടുകയാണു്. അ
ല്ലെങ്കിൽ കഴി കെട്ടിയ നന്ദായിരിക്കാം.

മന്നാമൻ—അതാ. മരുപാലത്തെ നന്ദായിപ്പൂ?
എന്താ പണം!

ഒന്നാമൻ—അതാ നോക്ക! എത്ര ഗ്രാമവാസികൾ
കരഞ്ഞും നിലവിലിട്ടുംകൊണ്ടു ചരുന്നു

മൂന്നാമൻ—പിന്നെ അമ്പലത്തെ ഹിന്ദുക്കൾ വെളി
വെച്ചുകൊണ്ടു പട്ടാളങ്ങളുണ്ട്.

(അങ്ങിയറ്റയിൽ—കഷ്ടിക്കുന്നു! കഷ്ടിക്കുന്നു! കര
ളിക്കുന്നു! കരളിക്കുന്നു!)

ഒന്നാമൻ—ആയി! ആയി! ഈ പാമ്പങ്ങളെക്കൊണ്ട്—
(കുപ്പാണിയും അരുന്ധതിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

അരുന്ധതി—(ഗ്രാമവാസികളോടു) സഹോദരന്മാരേ!
നിങ്ങളെപ്പോലെ നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു! ഇവരെ ക
ഷ്ടിക്ക.

എട്ടാമൻ—കൊള്ളാം, ഒരുങ്ങുകയാണെന്നുവെന്ന്
അരുന്ധതി—അപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ കൈകൾ നോക്കിക്കൊ
ണ്ടു മിഴിക്കരുത് നിങ്ങളുടെയും വെള്ളം

നാലാമൻ—പിന്നെയൊക്കെ അവരെപ്പോലെയാ
ണെന്നുവെന്ന് കളയാനോ? കളയാൻ പറ്റാത്തതും, നല്ല
മോശമില്ലാത്തതും അവരിൽ ഇങ്ങനെയൊന്നു ചരുന്നു.

കുപ്പാണി—ഓടിപ്പോയാൽ കഷ്ടയാവാം? അതോ
നോക്കിയിട്ടു നിങ്ങളുടെ മുമ്പം വരുന്നവരുള്ള ഒരർത്ഥം
മെല്ലെപ്പോകുന്നതല്ല, നിങ്ങളുടെ പുറകും ചുറ്റും.

ഒന്നാമൻ—അതെങ്ങനെയോ, അപ്പോൾ ഒരുങ്ങും നോ
ക്കിക്കൊള്ളാം. പ്രാണനിരീക്ഷിക്കുന്നവനാകാം മേലാളാണോ
വല്ല, അതാ അതാ; അവരെക്കൊണ്ടിറങ്ങു. ഓടിക്കൊ
ളിൻ!

(അജയസിംഹനും കല്യാണിയുടമയ്ക്കിനെക്കുറിച്ചു വരുമാകിയപ്പോൾ)

അജയ—ഇം നിലവിളി പിടന്നയുമടുത്തുവരും. അതാ വെളിയുടെ രാജ്യം! ഒരു പുറത്തേക്കു മാറിനില്ക്കു-
ത്താനീസപുക്കളെ കണ്ടെത്തട്ടെ.

കല്യാണി—മേലേ! കഴിയുന്നതെന്തൊരു ഇവനെ ക-
ണ്ടിപ്പോൾ നോക്കണം!

(കല്യാണി തെല്ലൂളെ തറന്നിപ്പോൾ)

അജയ—കല്യാണി! എനിക്കിപ്പോൾ കണ്ടിപ്പോൾ കഴി-
വുമാകുന്നു. ഹൃദയം നിലവിളി, എന്നുവിചാരിച്ചപ്പോൾ എ-
ന്റെ പ്രാണനെക്കണ്ടിപ്പോൾ നിലവിളി സാധിക്കും. മാനസി-
യുടെ അടുത്തുനിന്നു തന്നെത്തന്നെ മഹാമന്ത്രം പഠിച്ചിട്ടു-
ണ്ട്. ഇപ്പോൾതന്നെ സാധിക്കുന്നതു അവസരമാണ്.
അതാ, അവർ വരുന്നു.

(മറയ്ക്കുന്നിന്നും വരുമ്പോൾ)

(വരുമ്പോൾ ഗ്രാമവാസികൾ കണ്ടിപ്പോൾ കണ്ടിപ്പോൾ വ-
രുന്നു. അവരുടെ പുറത്തു ഉൾത്തറ വാൾ വെളിയുമാകുന്നു.
മുറയ്ക്കുന്നതും വരുന്നു)

ഗ്രാമീണർ—മഹാമന്ത്രം! തെങ്ങിനെ കണ്ടിപ്പോൾ
തെങ്ങിനെ കണ്ടിപ്പോൾ!

(അജയസിംഹന്റെ കയ്ക്കുവെട്ടുന്നു)

അജയ—(കയ്ക്കുവെട്ടുന്നു) മഹാമന്ത്രം വെട്ടുന്നു!

ഒരു കയ്ക്കു—മിന്നാകുന്നിനെ (വാളിയുമാകുന്നു)

(അജയസിംഹൻ അവനെ വെട്ടിക്കൊല്ലുവെട്ടിയി-
ടുന്നു. മഹാമന്ത്രം വെട്ടിക്കൊല്ലുന്നതും വരുന്നു. മുറയ്ക്കുന്നതും വരുന്നു)

മേലേപ്പേര് പ്രാപ്തമാവാൻ. എന്തായിരുന്നു? ഇവർ
 പെട്ടെന്നായിട്ടുണ്ടാകാം. കൈപാ നമാഗ്രഹിക്കുന്ന
 ഹിംസയാണിത്. ഇവർ അതൊരപരാധവും ചെയ്
 ത്താണെന്നു ഹിന്ദുക്കൾക്കു കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്ന സാധനമു
 കളെ കഴിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇവർക്കു നമസ്കാ
 രം അർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഒന്നാമൻ—ഇതിൽ എന്തെങ്കിലും കാര്യം? വീടുകൾ
 കൊള്ളിക്കുകയും ആളുകളെ കൊല്ലുകയും ചെയ്യുന്നതു
 പ്രധാനസേനാനായകന്റെ കല്യാണമാണെന്നു.

കല്യാണി—അതെ നല്ലതല്ല സേനാനായകൻ?

ഒന്നാമൻ—നിങ്ങളുടെയല്ല! മഹാബലവത്തുള്ള
 ഒരുവൻ.

ഒന്നാമൻ—പോട്ടെ നമുക്കുപറയുക.

കല്യാണി—ഇതല്ലേവന്റെ കല്യാണമാണോ? ഇ
 തരത്തിലല്ലാത്തതല്ല.

ഒന്നാമൻ—പോട്ടെ, നമുക്കു.

കല്യാണി—നിങ്ങളുടെയല്ല.

ഒന്നാമൻ—നിങ്ങളുടെയല്ലാത്തതല്ല.

കല്യാണി—നിങ്ങളുടെ സേനാനായകന്റെ സമീപ
 മനുഷ്യ.

ഒന്നാമൻ—നിങ്ങളുടെ അധീനത കൊണ്ടുവന്നിട്ടു
 അതല്ല—

ഒന്നാമൻ—കൊണ്ടുപോയില്ലെങ്കിൽ നമുക്കു വല്ലാ
 തതന്നു വരുമോ?

നാഥമകൻ—തുകെപ്പൊന്നാൽ നമുക്കെന്നോ ഭാഷാ?
 ജ്ഞാനമൊന്നല്ല വരണേ?

ഒന്നാമൻ—കൊള്ളാം. വന്ദ.

കല്യാണി—നമിക്കാം.

ക ര ങ്ങ ണ്

സ്ഥാനം—മുഴുപ്പുരയിലെ രാജസഭ സമയം—
 രാജം.

(രാജയും ഗോവിന്ദസിംഹനും സാമന്തന്മാരും)

രാജ്യം—മഹാരാജാവേ! ജ്ഞാനം കഴിയുന്നതും
 യുദ്ധംചെയ്ത ഇനി അസാധ്യമാണ്.

രാജ—രാജ്യം! ജ്ഞാനം തീർച്ചയായും യുദ്ധം ചെയ്തും
 യുദ്ധം യാതൊരു വിധവും വകയെക്കല്പിച്ചു. ആശ്ചര്യത്തോടും
 കേൾക്കേണ്ടിയിട്ടു സൈന്യം തെരുവരിപ്തേ!

കേരവ—മഹാരാജാവേ! സൈന്യമെവിടെയാണു്
 മേവരപ്പുഴയ്ക്കു് തീരത്താൽ കഴിച്ച് അയ്യോനികം രാജ
 ന്നാകെ ദൈവമിപ്പാൻ സാധിക്കാമെന്നു സംശയമാ
 ണ് ഇത്രയും സൈന്യത്തെ വെച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു ലക്ഷം
 സൈന്യത്തോടു യുദ്ധംചെയ്യുന്നതു് സാധ്യമാണോ!

രാജ—അസാധ്യമെന്നു് മുന്നിട്ടു. നമ്മുടെ ഈ
 അയ്യോനികംതന്നെ അഞ്ചുലക്ഷം സൈന്യത്തിന്നു ഇപ്പോൾ

അഞ്ചു—മഹാരാജാവേ! ഇത്തരുന്ന മുഗളന്മാരോടു
 സന്ധിചെയ്യുന്നതാണെന്നു്.

റാണ—വേണ്ട, വേണ്ട. ഒരിക്കലുമുണ്ടാകുന്നതല്ല, ഞാൻ സന്ധിചെയ്യണമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ആരും എന്റെ വാക്കു കേൾക്കുകയുണ്ടായില്ല. അന്നു മുഗളന്മാരും സന്ധി ചെയ്യാൻകൊള്ളാമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആ അധ്യക്ഷൻ തെറ്റിപ്പോയി ഇനിയിപ്പോൾ കിഴിഞ്ഞു പോയിട്ടുകൊണ്ടു മുഗളന്മാരാടു സന്ധിചെയ്യാൻ ഞാൻ തയ്യാറെത്തിട്ടു.

കേരള—എന്നാൽ—

റാണ—ഇനി ഇക്കാര്യത്തെപ്പറ്റി യാതൊന്നും പറയണ്ട. ഇനി യാതൊരുപാടും ചെയ്തില്ല ഇനി യുദ്ധവും കൃത്യവുംതന്നെ ഗതി, എന്താ ഗോവിന്ദ സിംഹ!

ഗോവി—അതേ തിരുമേനി! നമുക്കു പ്രാണതപേജ്ക്കാരും, എന്നാലും മാനദപേജിച്ചുകൂടും.

റാണ—നിങ്ങൾ പറയുന്നതു ശരിയാണു പ്രാണൻ കളയാം, എന്നാലും മരണം കുളകയില്ല

മേയ്—മഹാരാജാവേ!

റാണ—വേണ്ട വേണ്ട, ഞാനിനി യാതൊന്നും കേൾപ്പാനുഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. യുദ്ധമെന്നുമാത്രമിച്ഛിക്കുന്നു—യുദ്ധം. (ഏഴിനേറ്റുനിന്നു) സൈന്യം തൈയ്യാദക്കു. മേവറയിലെ കരുത്തരകു വരുത്തിക്കു. എല്ലാവരും ഒത്തുയരുകയിൽ!

(റാണൻ അതരസിംഹനൊഴികെ എല്ലാവരും പോകുന്നു)

റാണ—മേവറയേ! മന്നോഹരമേവറയേ! ചെതിയിധനത്താലു സൈന്യമുണ്ടാണു ഞാനിന്നു കാണുന്നതു! ഇതേ

ഉസന്ദനവും ഞാനിതിന്നുമുമ്പെങ്കിലും കണ്ടിട്ടില്ല. യെ
നിയുടെ ഉദയം കീറിക്കളയണമിരിക്കേണം. ശരിയായ മുഴ
വൻ ഉപദേശം തന്നിരിക്കുന്നു. വാർത്തകൾ കേൾക്കുന്നവർ
തന്നെ ധർമ്മത്തെക്കുറിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ രാജ്യത്തിൽ ചെറിയ
കൊലപാതകങ്ങൾ ഉണ്ടായ നന്മകൾ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ഇ
തരമേ! ഇതെന്തു സൗഭാഗ്യമെന്നു ചോദിക്കൂ. ഇത്രയും
കുറവായിട്ട് ഇന്നേ ഞാൻ ചെറിയതായ അറിഞ്ഞു. ഇ
സ്രായേൽ സുയ്യകിരണങ്ങളിൽ ചെറിയ മറ്റൊരു കിരണക
രമായിരുന്നു. എന്നാലിന്ന് ഒരു സുയ്യനസ്സായിരിക്കുന്നു.
അതുകൊണ്ട് അപ്പുറവും അതുകൊണ്ടുമാത്രം ചെറിയ
കൊലപാതകങ്ങൾ ആകാശത്തിൽ പ്രകാശമെന്നു തോ
ന്നാൻ കണ്ടു. എന്നാൽ പ്രകാശം-എന്നതേ നീ
വിമ്! എന്തൊരു പ്രശ്നമുണ്ടാകൂ!

മംഗലം ൧൫൪

സന്ദർശനം—മഹാബലാജിന്റെ കൂടെ. സമയം—
പ്രഭാതം.

(മഹാബലാജിയുടെ ഗർഭാശയം തിരിച്ചു)

ഗർഭം—തന്റെ സൈന്യത്തെക്കുറിച്ച് റാണയെക്കുറി
ക്കു വന്നിരിക്കുന്നു.

മഹാബലാജി—ഉവ്വ്, എന്നാൽ റാണയെക്കുറിച്ച്
ഉവ്വ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തായിരിക്കുന്ന നാലായിരം
യുദ്ധമിത്രം അടുത്തായി.

നൊമ്പൻ ഏതാണ! ഞങ്ങൾക്കിടയെ തീരെ പ
 ദിച്ചതുമില്ല ഇവരെ ഞങ്ങൾ വഴിയിൽവെച്ചാണു ക
 ന്നതു ഇ ചർ ഞങ്ങളെപ്പറ്റി മൂ സ്ഥാനമനുസ്മരണ പേര
 ന്നതാണു

മഹാദേവ—(കല്പരണിത്തോളം) നിങ്ങളാരാണ്?

കല്പരണി—എന്നെന്നായിത്തീർന്നു. അധികമേ താമസം
 ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

മഹാദേവ—നിങ്ങളെക്കൊണ്ടുവന്നു?

കല്പരണി ഞങ്ങൾ ഒരു കരസ്ഥാക്കുകയും ചെയ്തുകൊ
 ന്നു. അതിനാലാണ് ഞങ്ങൾ ഇവിടെയെത്തിയത്. അതിനാൽ വ
 നിമിത്തമാണു.

മഹാദേവ—എന്തുകൊണ്ടു?

കല്പരണി—അ പട്ടിക്കെ ഈ ഭാഗത്ത് എന്തെങ്കിലും
 ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അത് വെച്ചു കൊടുക്കുക.

മഹാദേവ—നിങ്ങളുടെ കരസ്ഥാക്കുകയും ചെയ്തുകൊ
 ന്നു. അതിനാലാണ് ഞങ്ങൾ ഇവിടെയെത്തിയത്.

നൊമ്പൻ—എന്താണ! ഞങ്ങൾ ഗ്രാമവാസികളെ
 കാലം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇവയെ സഹായിക്കാൻ അവ
 രുടെ പദ്ധതിയിൽനിന്നുകൊണ്ടു ഞങ്ങളെപ്പറ്റി യുദ്ധം ചെയ്
 ത്തു. അതിൽ കർമ്മം ചെയ്യാനാണു.

മഹാദേവ—(കല്പരണിത്തോളം) ഈ സംഗതി വെച്ചു ച
 ന്നതാണു?

കല്പരണി—അതേ, വെച്ചു ചെല്ലുന്നു. അതിനാൽ
 ഞങ്ങൾ സാധിക്കുന്നത്ര ഗ്രാമവാസികളെ വെച്ചുകൊണ്ടു

നീക്കം. എന്റെ രക്തപ്പുറംവരെ കഷിപ്പാനായി ചെന്നതാണ് ഇവരദ്ദേഹങ്ങളെയും കൊന്നത്.

മഹാത്മാ—അപ്പാർത്ഥം യുദ്ധത്തിലാണ് മരിച്ചത്?

കുബ്ജം—അതു ശരിയാണ്. ഇവരല്ലാത്തതിനാൽ കൈകൾക്കു ചെല്ലത്തക്കവണ്ണം ചെയ്തു.

മഹാത്മാ—എന്നാൽ ദേവി, ഇതിലിവിടെ യാതൊരു പരമാവൃത്തിയും ഇവിടെ ഞാനതിനു കൂറു കൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് നിങ്ങൾ പുറത്തുപോയി.

(അന്തർദ്വേഷം)

കുബ്ജം—സർവ്വങ്ങളും നിരപരാധികളായവരെ ഉപദ്രവിച്ചവരായിത്തീർന്നു കൂറു കൊടുത്തിരുന്നവരാണ്?

മഹാത്മാ—ഉവ്വ്, വധിക്കുവാൻ ഞാൻ കൂറു കൊടുത്തിരുന്നു.

കുബ്ജം—പിന്നെ ഗ്രാമങ്ങൾ തീർത്തതാണ്?

മഹാത്മാ—ഉവ്വ്.

കുബ്ജം—എന്തിനായി വിശേഷം വന്നിട്ടു.

അവിടുനിന്നു നിഴൽനാലാൽ വരിച്ചിട്ടു.

മഹാത്മാ—എന്നെല്ലാജനങ്ങളും നിങ്ങൾക്കിത്ര ബഹുമാനത്തിൽ കാണുമെന്താണ്.

കുബ്ജം—എന്റെ പ്രാണനാശം ഇത്രയും നിഴൽനാലാൽ കഴിഞ്ഞു.

മഹാത്മാ—നിങ്ങളുടെ പ്രാണനാശം?

കുബ്ജം—അതേ, എന്റെ നാശം പ്രഭാതം എന്നു അവിടെക്കു തിരിച്ചറിയാൻ ഇല്ലാത്തതാണ് എന്നു നല്ലവണ്ണം

മറ്റൊരു നേരക്കു അധികത്തു പരിശുദ്ധിച്ചുപറ്റും, ഹിന്ദു
വുമായ മാതൃ കല്യാണിയാനും ഞാൻ.

കഹാമ്പ—കല്യാണിതോ? കല്യാണി! അപ്രാപ്തി
ജൽ നിങ്ങളുടെ ദ്രോഹ്യനായ അജയസിംഹാമനതാമണാ
വധിച്ചതു്?

കല്യാണി. —അതേ, ഞാനെന്തെന്നുണ്ടെന്നുവന്നു ധ്വര
നിച്ച് അമ്മയുടെ പ്രേമം എന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഇ
വനങ്ങളുമായി കരുതി ഈ കല്യാണിയാനിയെ ഈ അ
പരാധസംസ്കാരസംഗതത്തിൽ ഔഷ്ണിയം അന്നാന്റെ
ദ്രോഹ്യൻ സന്തോഷത്തോടെ സേവച്ചതായി എന്നു ത
ക്കിപ്പരം ഈ സുഖദിവസത്തിൽ പരമകാരുണ്യപാത്രമെ
ന്റെ കൂടെയെന്നായി. മാതൃകല്യാണിയിൽ അമ്മയുടെ ചില
ഓലകളാൽ ഞങ്ങളെ നൃത്തമിച്ഛാപ്പോൾ ദ്രോഹ്യൻ വധര
തെ മുറുപററി. വളരെദിവസം ഇതിനെയുപേക്ഷിത്ത ഒരു
കുഴിയിൽ താമസിച്ച് അഭിഹിതങ്ങളെ കൂട്ടിച്ചിരിക്കയും ഗ്രാ
മത്തിൽചെന്നു ഭിന്ന വരതിരിക്കാൻ പന്തുകൊള്ളു ത
ക്കിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. അപ്രകാരമുള്ള എന്റെ ദ്രോഹ്യ
ന്റെ ജീവനായൊരു അമ്മയെന്നപോലിച്ചതു്. നാൽ
ങ്ങാണിനി എന്തൊരു ജീവിക്കുന്നു? എന്നയും കൊണ്ടു
തന്നെക്കു.

കഹാമ്പ—ഇല്ല, നിങ്ങളെനിക്കു മാപ്പുതന്നെ.

കല്യാണി—ഇത്രയും ഗ്രാമവാസികളെ വധിച്ചത
അയരം അമ്മയെപ്രകാരമാണാ?

കഹാമ്പ—അതേ, എന്റെ കല്യാണിയാനിയെ

യംബ. താമസപുത്രജാതിയെക്കൊണ്ടു നശിപ്പിക്കണമെന്നു ഞാൻ കല്പന കൊടുത്തിരുന്നു.

കല്യാണി—ഹാ! ദൈവമെ! അവിടുത്തെന്താണീ കഷ്ടതയ്ക്കു? ഇതുതന്നെയോ എന്റെ ആരാധ്യദൈവത്ത് ഈ ഘനതകളെ ധ്വംസിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു ഞാൻ സമ്പന്നം പരിവൃത്തിച്ചതു? എന്നെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തും വേണ്ടെന്നോ! ദൈവമേ! ഞാനെന്താദി പസംതന്നെ എന്റെ നാശനേയും എന്റെ മേൽപ്പരനെയും കൊണ്ടുവന്ന കല്യാണയല്ലെ! ഇന്നെന്നെപ്പോലെ നിർമ്മൂയക്കൊണ്ട്! (മുഖം മറക്കുന്നു)

മഹാദേവ—എന്നാൽ നിന്മേൽക്കുനിൽക്കുമോ? അങ്ങനെയൊന്നും.

കല്യാണി—പ്രഭോ! ഇല്ല. ഞാനറിയാതെ മഹാഗ്രഹിതനായില്ല. എന്റെ മോഹം ഭഗവതെക്കുണ്ടെന്നു ഇത്ര നേളം ഞാനവിടുത്തെ പൂജിച്ചിരുന്നു; എന്നാലിന്നു മുതൽ ഒരു മഹാശത്രുവായി ഞാനങ്ങയെ കരുതുന്നു. എന്തിന്നു അദ്ദേഹത്തിങ്കലേക്കും മന്ത്രം, മുഗളന്മാരെക്കുറിച്ചു മുഗളന്മാർ അയച്ചുകൊണ്ടുവന്ന കറേക്കിടാന്റെ വധിക്കണമെന്നുണ്ട്. അപരമകൾ ധർമ്മവരൻ പാടിയിരുന്നതു് എന്നുവെങ്കിലും ഇതു ശൈത്യത്തിന്റെ സന്താനമാണ്. അപകടത്തെ സിരകളിൽ വിശുദ്ധരാമപുത്രക്കുമാർ പ്രവഹിക്കുന്നതു് അല്പമായ ധനത്തിലുള്ള വേരുംകൊണ്ടും വേരുംകൊണ്ടും അവിടുത്തെ സ്വർഗ്ഗത്തിലെ നശിപ്പിക്കുവാൻ സന്നദ്ധനായല്ലോ! നാഥ! ഞാനെന്താണു പറയേണ്ടതു്? അവിടുത്തെ മുഗളന്മാ

തെയ്യം കയ്യുവച്ചു. മേവറയ്യ പിടിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ അവൻ അല്ലയുമുള്ള. സാധുക്കളായ ഗ്രാമീണന്മാരുടെ ഘോരം ഭയത്താൽ അവർക്കുവന്നുപ്രഹരില്ല ആ കുറവ് അവർ വിട്ടുനീക്കി. അവർ വിട്ടുനീക്കിയതെന്തെന്ന് ധർമ്മത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയും അതിന്റെയും ഈ ഘോരതയുടെ ഭയത്താൽ—നിന്ദിതന്മാരായ മഹാസാധുവുപന്മാരായ ഈ നരകക്കൊള്ളി—സാധുക്കളായ ഗ്രാമ പരസികളുടെ നേക്കുഴിച്ചു വിട്ടു വെല്ലും. അവിടുന്ന് മേവറയ്യനെ ശുശ്രൂഷാക്കർമ്മത്തിൽ അയക്കും. നിർദ്ദേശിക്കുകയും മനുഷ്യരുടെ ഘോരതയെ അറിയും. ആകാശം ചുരുങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു, എന്താൽ മറ്റു ഉന്നമൻ ഇങ്ങനെയൊക്കെ ഒരിക്കലുമുണ്ടായെന്നില്ല. ദൈവമേ! ഇങ്ങനെയുള്ള സ്വർഗ്ഗഭയത്താൽ കരുകുന്നവർക്ക് ഏതെങ്കിലും ശിക്ഷയെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുണ്ടാകട്ടെ. ഈ ദൈവത്തിന്റെ തലയിൽ വിട്ടുപോകട്ടെ!

മഹാബലം—കയ്യുറങ്ങി, അവൻ നിങ്ങളെക്കൊണ്ടും കരുതിയൊന്നിരുന്നതായി നോക്കിയിട്ടു.

കയ്യുറങ്ങി—അവൻ നിമിത്തമാണ് അതുപോലും.

മഹാബലം—അല്ല, പൊലിയല്ല, സത്യമാണ് നിങ്ങളുടെ അറുപത് മുസൽമാന്മാർക്കുള്ള ദേവതാ ദൈവത്തിന്റെ നിങ്ങളെ ഘോരത്തിൽനിന്നും ബാഹ്യപ്പെടുത്തിയതിനെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവാണ്. അതാണ്, ആ ദിവസം, ആ നിമിഷം അവൻ മേവറയ്യനെ വിശദമായി അറിയും.

കയ്യുറങ്ങി— അങ്ങനെയൊന്നിരിക്കട്ടെ, എന്താൽ ധർമ്മത്തിന്റെ ഏതു സിദ്ധാന്തമാണിത്? ക

ജാതിയെ അപരധർമ്മിതവേഷി അതിയെ മുഴുവൻ നശിപ്പിക്കുവാനവിടുന്നതായിത്തീർന്നു.

മഹാബല—ഇതിലെന്തൊരു നിഷേധാത്മകതയുണ്ടു വരുന്നതു? മാധവന്റെ ഭക്തിയും നിമിത്തം ചങ്ങാട്ടു വൻ നഗ്ന ചൂഷണിയില്ല? നിങ്ങളുടെ അച്ഛൻ മുഗളന്മാരെപ്പോലെയും മാത്രമല്ല ഉള്ളിൽ സമസ്ത ചിന്തകൾക്കും മുകളിൽ മുഗളന്മാരുടെയൊക്കെയും ഭക്തികളുടെയും അതു മുഖൻ നിങ്ങളുടെ അച്ഛന്റെയൊക്കെ പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു. അതുകൊണ്ടുപോലും മാധവന്റെ ജാതിഗതമായ വിരോധത്തിന്നു പകരംവിട്ടുവാനാണു വന്നിട്ടുള്ളതു.

കല്യാണി—എന്താൽ മഹാബലന്മാരേ! ജാത്യർ മുഗളന്മാരായവർ ഈ പ്രകൃതിയെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കി. എന്തുകൊണ്ടു മുഗളന്മാരുടെയൊക്കെയും ഭക്തികളാണെന്നു മുൻകൂട്ടി അറിയുകൊണ്ടുതന്നെയാണോ അവിടുന്നു മുഗളന്മാരായിത്തീർന്നതു? നാമു! അവിടുന്നു തന്നെയൊന്നല്ല ഈ അവിടുന്നു വരുന്നതു? മഹാബലന്റെ പ്രതികരണമാണു ചെയ്യുന്നതെന്നു വ്യക്തം വാചാവിച്ച് അവിടുന്നുനിന്നു മനസ്സിലാ സമാധാനിപ്പിക്കുന്നു? അങ്ങനെയുള്ള ഈ സ്വപ്നം മുഗളന്മാരുടെയല്ല അങ്ങനെയൊക്കെ ഈ പ്രവൃത്തി ചെയ്തിക്കുന്നതു. ആ അമ്മക്കി—മഹാബലന്മാരെന്നെന്നും—തന്നെയൊന്നു ചിട്ടക്കെക്കൊണ്ടു ഈ നിഷ്ഠമകൃത്യങ്ങളുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു.

മഹാബല—(അപമാനം) ഇതു ശരിയാണോ?

കല്യാണി—അവിടുന്നു ഒരു വ്യക്തിഗതമായ ഭക്തിയും നിമിത്തം മേവദധിന്റെ നാശത്തിനായി മുതിർന്നു.

അനുബന്ധം,

കേൾക്കുക

സ്വർഗ്ഗം—ഉദയപുരത്തിലെ കർമ്മശാസ്ത്രം. സമയം—
കേൾക്കുക.

(മനസ്സിനെ അറിയാൻ ഇങ്ങനെ ചർച്ച.)

അതിനെക്കുറിച്ചുവെക്കുക—നന്നി.

അതിനെക്കുറിച്ചുവെക്കുക—നന്നി.

നന്നിയിലെ ഉപദേശങ്ങൾ—മെത്ര.

യെക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടുവെക്കുക.

എങ്കിലും ചെറുതാക്കുക—നന്നി.

യെക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടുവെക്കുക.

വേണ്ടിയിട്ടുവെക്കുക—പ്രമാ.

അതിനെക്കുറിച്ചുവെക്കുക.

എങ്കിലും ചെറുതാക്കുക—നന്നി.

അതിനെക്കുറിച്ചുവെക്കുക.

യെക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടുവെക്കുക—പ്രമാ.

എങ്കിലും ചെറുതാക്കുക—നന്നി.

അതിനെക്കുറിച്ചുവെക്കുക—പ്രമാ.

അതിനെക്കുറിച്ചുവെക്കുക.

നന്നിയിലെ ഉപദേശങ്ങൾ—നന്നി.

യെക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടുവെക്കുക.

(നന്നിയിലെ ഉപദേശങ്ങൾ)

മനസ്സിനെ അറിയാൻ ഇങ്ങനെ ചർച്ച. മനസ്സിനെ അറിയാൻ

റാണ - ഉവ്വ്

മറന്നസി - എന്ത്? ഇങ്ങനെയോ? എന്തു സംഭവിച്ചു?

റാണ - അതതു മിണ്ടാതിരിക്കൂ! ഞാനുള്ളവയും അന്നുവും അപ്പയ്യയുണ്ടെന്നുവരുമെന്നു കാട്ടുകണ്ടു.

മറന്നസി - എന്താതു? യുദ്ധം -

റാണ - അല്ല മറന്നസി! ഇങ്ങനെയൊരു യുദ്ധംതന്നെയുണ്ടായിട്ടു യുദ്ധംതന്നെയായിട്ട് ഒരു തീക്ഷ്ണ മാത്രമേ ഉണ്ടായുള്ളൂ. അതിൽ നമ്മുടെ സൈന്യം മുഴുവൻ മണ്ണാകയും ചെയ്തു.

മറന്നസി - എന്തെന്നു?

റാണ - എന്തിനെന്നോ. മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടു അതെന്തായിത്തന്നെയും തന്നെയായിത്തന്നെയും. അതു് ഇഹലോകത്തിലുള്ളതല്ലെന്നതാണു് തോന്നി. ഉൽകാപ്തസ്ഥിതിയിൽക്കൊന്നും. മേൽക്കരയായ ഒരു രാജാ മൃതരിതരായിത്തന്നെയോ എന്നു തോന്നി. കറയു നേരത്തേക്ക് എന്റെ കണ്ണുകൾക്കുണ്ടു. എന്റെ ഹൃൽകമ്പം പെട്ടെന്നു മിന്നൽപോലെ ശരീരത്തിൽക്കൂടെ കടന്നു പെട്ടെന്നു എന്നു തോന്നി. എന്റെ അലച്ചററി. അന്റെയും വട്ടം കണ്ണു തുറന്നപ്പോഴുണ്ടെന്നു് നന്നായിത്തോന്നി. ആ യുദ്ധത്തിൽ ഞാൻ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. നമ്മുടെയും ശവങ്ങളെ കൂട്ടം! അഹ! അതെന്തൊരു കഷ്ടതായിത്തന്നു്

മറന്നസി - അല്ല! അവിടുത്തെ മനസ്സു വല്ലാതായിട്ടുകിയിരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അപ്പൻ കറയു നേരമായിത്തന്നിരിക്കൂ! ഞാൻ ഇപ്പോഴിരിക്കാം.

റാണ—ആ മൂർഛത്തിൽ ഞാനകനായി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആരുമെന്തെന്തെങ്കിലും എതിർക്കാനിട്ടായിരുന്നെ.

മന്നസി—ഇത്ര വൃദ്ധത്തിൽ തോറ്റതായി വിചാരിക്കുന്നുവോ?

റാണ—തോറ്റതല്ലെന്ന് വിചാരിച്ചാലും വിശേഷമൊന്നുമില്ല. വൃദ്ധം ഒരു വാദപിഷയമല്ല. തോറ്റതല്ലെന്ന് സമ്മതിക്കേണ്ടതുകൊണ്ട് മയമുണ്ടാകുമോ? അതു സമ്യകമല്ല, കുറിയമല്ല, പ്രത്യേകസത്യവുമാണ്. എന്നാലുപമയ്ക്കുകൊണ്ടാണെന്നു വധിക്കാത്തതെന്നാണെന്നിപ്പോകുന്നില്ലാമെന്നുള്ള ആചക്ഷേപത്തിൽ, “മഹാബലമുള്ളവൻ—മഹാബലമുള്ളവൻ!” ഗജസിംഹ!—ഗജസിംഹ!” എന്ന് ഉന്മേഷ വിളിച്ചുകൊണ്ട് ഞാൻ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നു. എന്നാലെന്റെ സമീപത്തേയ്ക്ക് ആരും വന്നില്ല. മന്നസി! ആരും വരാതിരിക്കാനുള്ള കാരണമെന്തെന്ന് നിനക്കു പറയാൻ കഴിയുമോ?

മന്നസി—അപ്പോൾ അവിടുന്ന് ഭയപ്പെട്ടിരുന്നു.

റാണ—അതേ, ദേവന്റെ സംഗതിയോടുകൂടി മന്നസി ചാലാക്കിപ്പോയി. മഹാബലമുള്ളവനാകട്ടെ വൃദ്ധത്തിൽ അയിച്ചു. എന്നാലദ്വൈതമുള്ളതുകൊണ്ടാണത്രേപ്രഭുക്കളിൽ അഭിമാനത്തോടുകൂടി പ്രവേശിക്കാത്തതെന്നാണ്. അദ്വൈതം വന്നിട്ടു ഭഗ്വന്റെ അധികാരപ്പെടുത്തണം. അതു മരണമേ ഇനി ബാക്കിയുള്ളൂ.

മന്നസി—അപ്പോൾ അവിടുന്ന് വൃദ്ധത്തിൽ തോറ്റതല്ലെന്ന്. അതു പോലെ; ഇനിയെന്തിനും ഭയപ്പെടുന്ന

ഇ! യുദ്ധത്തിലുണ്ടായിരുന്ന കഷ്ടതകളോടുകൂടി കൂടുതൽ കഴിയാമാ!

റാണ—മകളേ! വീ പഠയുന്നതു വാസ്തവമാണ്. ഏതെങ്കിലുമൊരുതരം തൊൽക്കത്തിരിക്കുമ്പോൾ പിന്നെ ദുഃഖിപ്പുന്നതെന്തിന്? ഇല്ല മാനസി! എന്തിനുമിതിൽ യാതൊരു ദുഃഖവുമില്ല എന്നുവെച്ചുവെന്ന് എന്തു കൊണ്ടെന്നു ചിന്തിച്ചില്ല!

(റാണി പ്രവേശിക്കുന്നു)

റാണ—(റാണിയോടു) ഇതാ ചിലിയായ സമസ്ത നിങ്ങൾക്കുള്ള പൂർണ്ണമായും കഴിയാമാ!

റാണി—എന്താണത്?

റാണ. —അവകെന്താണെന്നു ചിന്തിക്കേണ്ടതു!

(റാണി മാനസിയുടെ മുഖത്തേക്കു നോക്കുന്നു)

റാണ—ദേവദാസ്, ആ ഗംഭീരമായ നിയമത്തിൽ, ആ യുദ്ധത്തിൽ ആ ശവസമുഹത്തിൽ ഞാനെന്തായി നിന്നിരുന്നു. ഹർ അതെന്തായ കർമ്മമായിരുന്നു! നിങ്ങൾക്കതിനെപ്പറ്റി ഉപരിപ്പാർപ്പുപോലും സാധിക്കയില്ല. ഉപരിപ്പാറ്റത്തു, ആകാശത്തിൽ അസംഖ്യനിശ്ചലനായ അർദ്ധ! തന്റെ ഭൂതലത്തിൽ അസംഖ്യ ശവസമുഹങ്ങൾ! അതിന്റെ കണ്ടിടർഭയം നമുക്കു യാതൊന്നുമില്ല. മേലോരമെന്തെങ്കിലും! ഇതു മോക്ഷമോക്ഷത്തിന്റെ യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലെന്നതെന്നതോന്നി. തന്റെ കൂടെനാട്ടുപോലെയോ ജീവജന്തുവെന്നുപോലെയാണോ ജീവിക്കുന്നത്. ആ യുദ്ധത്തിൽ ഞാനെന്തെന്തു വാളെടുത്തു വീതി. എന്നു ചിന്തിക്കു മാത്രമായിട്ടെങ്കിലും കളിമക്കുറ്റിനെ മാത്രമേ ഭേദിക്കു

വരൻ സാധിച്ചുള്ള. “മഹാബലത്ത്!” എന്നു ബാഹനത്തെ വിളിച്ചുനടക്കും. എന്നാലൊപ്പം നാലുകിടന്നിരുന്നവനോടുകൂടി പൂർവ്വ മരണിയന്നു ഇരിക്കുമ്പോൾ, (സ്വപനം അർത്ഥപരമാകുന്നു.) അദ്ദേഹത്തിൽ നാലുകിടന്നിരുന്നവനെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ നാലുകിടന്നവന്റെ സുപ്രസാദം, അതാ വലിയ ശുഭസന്തോഷം നഷ്ടപ്പെട്ടതായിരിക്കുന്നതായി, ആ നാലുകിടന്നവന്റെ പ്രകാരത്താൽ അറൻകുട്ടി (അറക്കുട്ടി അറന്നുപോയിൽ) പിന്നെ ആ മഹാബലത്തെക്കുറിച്ചു സ്വപനത്തായ മനോരമങ്ങൾ ഉത്തരവായ സൈനികന്മാരുടെ ശരീരത്തിൽനിന്നു വേർപെട്ടു ആദ്യ ബാഹനത്തിൽനിന്നു കൗതുകപരമായ എന്നെനിക്കുതന്നെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരവരനായി ഭീമാരുമായിത്തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു. ആ മഹാബലം ആദ്യത്തെതിലധികമായിത്തന്നെ കനകമാകൂ കീഴ്പോട്ടുതന്നെ വീണു. അപ്പോൾതന്നെ ത്രിതട്ടത്തിൽനിന്നു വന്നിട്ടുള്ളത് അതിനെക്കുറിച്ചാൽ നിശ്ചയമായും കണ്ടുകിട്ടുമായിരുന്നു.

അന്നി—വരേണമെന്നു വന്നുകഴിഞ്ഞു. ഇനി വിചാരിച്ചിട്ടുള്ള ഫലം മുറിച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

അന്നി—അതെനിങ്ങൾ പറഞ്ഞതു ശരിയായിരുന്നു. മേലാധിപൻ മരിച്ചു. അതെന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നപ്പോൾ വെള്ളം ഇതാ തോളിലൊരിക്കലും വന്നിരിക്കുന്നു. ഇതാ കണ്ടുകിട്ടി.

മന്നൻ.

സ്വന്തം—മെട്രാഡിയെ അന്വേഷിക്കുന്നതല്ല ഒരു ചെറിയപ്പടി. സമയം കടന്നു

(മെട്രാഡിയെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നു)

ഒന്നാമത്തെ അംഗം—കഷ്ടം! വൃദ്ധനായ ഗോവിന്ദ സിംഹന്റെ ദുഃഖത്തിന് വഴങ്ങിയിട്ടു. ആ സാധുവിന് ജാതകം മകനായ ഉണ്ണാമിരുമ്പു.

മെട്രാഡിയെ പറ്റി—അന്വേഷിക്കുന്നതല്ല ഒരു ചെറിയപ്പടി. സമയം കടന്നു

ഒന്നാമത്തെ അംഗം—കഷ്ടം! വൃദ്ധനായ ഗോവിന്ദ സിംഹന്റെ ദുഃഖത്തിന് വഴങ്ങിയിട്ടു. ആ സാധുവിന് ജാതകം മകനായ ഉണ്ണാമിരുമ്പു.

മെട്രാഡിയെ പറ്റി—അന്വേഷിക്കുന്നതല്ല ഒരു ചെറിയപ്പടി. സമയം കടന്നു

ഒന്നാമത്തെ അംഗം—കഷ്ടം! വൃദ്ധനായ ഗോവിന്ദ സിംഹന്റെ ദുഃഖത്തിന് വഴങ്ങിയിട്ടു.

മെട്രാഡിയെ പറ്റി—അന്വേഷിക്കുന്നതല്ല ഒരു ചെറിയപ്പടി. സമയം കടന്നു

ഒന്നാമത്തെ അംഗം—കഷ്ടം! വൃദ്ധനായ ഗോവിന്ദ സിംഹന്റെ ദുഃഖത്തിന് വഴങ്ങിയിട്ടു.

മെട്രാഡിയെ പറ്റി—അന്വേഷിക്കുന്നതല്ല ഒരു ചെറിയപ്പടി.

ഒന്നാമം—അവർ മരണമറിയണം എന്നൊരു കഥ! കണ്ണുനീരും കണ്ണിൽ പൊതിരിക്കുന്നു പശ്ചാത്തിന്റെ കോണിൽവെച്ചു മണ്ണിടിക്കണമെന്നു കേൾക്കുന്നു. കൈകളും ചുരുട്ടിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നു.

മെവറഡ്—അതാ, അവിടെത്തന്നെ വരുന്നു. ആദ്യം നമുക്കു പോകാം.

(രണ്ടുപേരും തെവറഡിന്റെ പേരുകൾ. മറ്റൊരു സ്ത്രീയെ മാനസി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മാനസി—പോയി. അമ്മയും എന്നെന്നേക്കുമായിപോയി! എന്നെ കണ്ടില്ല, ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല, പോയി. അത്രമാത്രം. ഇതു പറയുവാൻ ഞായറു് എന്റെ ഒരു ചുറ്റും. മനസ്സാലായിച്ചുള്ള പ്രവേശനം കൂടിയിൽ നിന്നു പോയി ആകാശത്തിൽവെച്ചു വന്നിട്ടു പോകുന്ന അമ്മ കറങ്ങുന്നു. ശരീരത്തിൽനിന്നും എന്തൊരു ഒരു പ്രശ്നം പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. തെവറഡിന്റെ നിന്നും ആകാശം നീങ്ങിപ്പോയി. കരളുപറ്റിൽ കൂടി ഉയർന്നു വരുന്നു. ആയുര! ഞാനെവിടെ! (തെവറഡും മിക്കവാറും നിന്നിട്ടുപോയി പതുക്കെപ്പറയുന്നു.) ഞാൻ വളരെ നിഷ്ഠുരനാണ്. തെവറഡിന്റെയും ഒരു വാക്കുപോലും കേൾക്കുന്നില്ല. എന്റെ അന്നുപോലെയൊരു യാഥാർത്ഥ്യം കണ്ടിട്ടായി എന്നെന്നേക്കുമായി എന്റെ കരണത്താലും കൈകളും പ്രാണൻ തുടിക്കുന്നവനെന്നൊരു അനുഭവത്തിലൂടെ അന്നു സമയത്തുപോലും ഞാൻ വിട്ടുപോയതില്ലെല്ലാം അതുതന്നെയെന്നെന്റെ അമ്മയെന്നെന്നാളു കലാരിച്ചു പൊയ്ക്കിടത്തു് എന്റെ ആ അഭിമാനത്തെ ചവിട്ടി

തെച്ചുകളുണങ്ങിപ്പോണാട്ടേറം യത്രയായതു. അയ്യ! നീ
അളയെ പഠിക്കട്ടെ കിടന്നുരുളുവാൻ തെന്നിന്നഗ്രാമി
ക്കുന്നു. എന്റെ ഹൃദയം പിളന്നു നിങ്ങളെ കാണിക്കു
വാൻ തെന്നിന്നാക്കിക്കുന്നു. എന്നാൽ കഷ്ടം! അതിന്നു
ല്ല അദ്ധ്യക്ഷൻ പൊട്ടപ്പറയല്ല

കംഗമുന്മുഖം.

സ്ഥാനം - ഗോവിന്ദസിംഹന്റെ ധ്രുവമെന്നു. അ
യ്യം--രാത്രി.

(കരകു വളരെ ശക്തിയോടെ അറക്കുന്നു. അയ്യ
സിംഹന്റെ തൂക്കമേറും കിടക്കുന്നു. അതിനെ സത്യവതി
യും എടുപ്പാത്തു നർച്ചുപതിം നില്ക്കുന്നു. ഗോവിന്ദസിം
ഹൻ കറുത്തുകൊണ്ടു ശവത്തിന്റെ മേൽ നോക്കി
ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.)

ഗോവിന്ദ—ഇതെന്റെ പുത്രനായന്റെ തൂക്കമേ
റാകുന്നതാണല്ലോ. സത്യവതി! നിങ്ങൾക്കിതെവിടെനി
ന്നു കിട്ടി?

സത്യവ—വഴിയരികെനിന്നു.

ഗോവിന്ദ—ഇവനെങ്ങനെ മരിച്ചു?

സത്യവ—സമീപത്തു ചിലർ നിന്നിരുന്നു. അവരെ
ചോദിച്ചപ്പോളിങ്ങനെയാണവർ പറഞ്ഞതു. മഹാജന
തൂലാന്റെ മേൽ സാധാരണയെ ധ്രുവമെന്നു വെട്ടാക്കി
കൊണ്ടിരുന്നു. അയ്യനവരെ കെട്ടിപ്പറൻ ചെന്നപ്പോൾ

ജന്മമേയാളെക്കൊന്നിട്ടു കല്പമണിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോയി,

ഗോവിന്ദ—മകനേ! അമ്മയ്ക്ക് നീയെന്നിക്കു മറപ്പു പോരിക്കാൻ പാലുതലസരം തന്നില്ലല്ലോ? ഞാൻ കൂട്ടാധനാധനമായിരുന്നു. അതു കൊണ്ടുതന്നെയാണ് നീ വീഴ്ചിട്ടുപോയതു. ഞാനും നാം പറഞ്ഞില്ലല്ലോ! ഞാനെന്നു കൊണ്ടു ത്വരിതകു വിളിച്ചില്ല? എന്തിന് ഞാൻ പോകുവാനു വരിച്ചു? അമ്മയ്ക്ക് മകനേ! അമ്മയ്ക്ക് എന്തിനു പ്രാണനാക്കൾ പ്രിയതരനായ അമ്മയ്ക്ക് നീ മറപ്പു പോരിക്കേണ്ടതു് അപസരംപോലും തന്നില്ലല്ലോ! ഇത്ര അഭിമാനമാ! ഇത്ര കർവ്വശ്ചന്ദ്രം. വൃദ്ധനായ അച്ഛനല്ല ഇവൻ? അമ്മയ്ക്ക്!

സത്യം—ഗോവിന്ദ! ഇതിൽ ദുഃഖിക്കേണ്ടതെന്തിനേ! സാധുസംഭരണത്തിനാണു് അമ്മയ്ക്ക് പ്രാണതപെപ്പിച്ചതു്.

ഗോവിന്ദ—അമ്മ സത്യവതി! നിങ്ങൾ പറയുന്നതു ശരിയാണ് അമ്മയ്ക്ക് സാധുക്കളെ മറപ്പാക്കാൻ തന്നെയാണ് താൻ ജീവാനുപേക്ഷിച്ചതു് അമ്മയ്ക്കുതന്നെ സഹായത്തിനുവേണ്ടായൊരു പ്രാണൻ ചെലിഞ്ഞതു്. പിന്നെയെന്തിനാ ദുഃഖിക്കുന്നു? ചെല്ല, ശമ്പസംസ്കാരം വിധിപോലെ ചെയ്തിരിക്കു.

(ഗോവിന്ദ! വിംഗ്) ശപത്തിന്റെ മൃഗം കൂടുന്നു. എടുക്കാനുള്ളവർ ശവമെടുക്കുവാൻ ഭാഗിക്കുന്നു)

ഗോവിന്ദ—ചമട്ടെ, ഞാനെന്നതിക്കൽകൂടി നോക്കു

ഒട്ടു. അപ്പോൾ എന്റെ സമുപദമേ! പൂജന്റെ ബലമേ!
 അപ്പന്റെ ആശ്രയദണ്ഡമേ! എന്റെ ദാമന മകനേ!
 ഒരു പ്രാപ്യം—ഇല്ല, ഇല്ല ഞാനെന്നതിന്നു മുഖിക്കുന്നു?
 സത്യവതി! അജയൻ പദങ്ങളെ മെതിപ്പാനാണു അ
 ങ്ങൻ പ്രാണനാപേക്ഷിച്ചതെന്നു നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതു പ
 മമാർത്ഥമെന്നു മേവാധ്യക്ഷവ! രാജസി! ഇത്ര വളരെ
 പ്രാണങ്ങൾ ക്ഷേപിച്ചും നിന്റെ കഷ്ടി നിറഞ്ഞിട്ടില്ലേ?
 നീയൊക്കട്ടെ നശിക്കാനാതങ്ങി. എന്താൽ മറുത്തുവ
 മേയ്ക്കുക തിഹൊടുക്കത്തെ പേർവില്ലെന്നാണു അർത്ഥ
 ന്നതു ഹാ! കഷ്ടം! എന്റെ സുവർണ്ണപ്രപഞ്ചം നശി
 ച്ചു—ഇല്ല, ഇല്ല എന്റെ അജയൻ മരിച്ചുവെന്നുമാത്രം
 പറയുന്നതു? ഇല്ല, അപ്പൻ മരിച്ചിട്ടില്ല നോക്കൂ, ഇതാ
 അപ്പന്റെ നേതെത്തന്ന നോക്കൂ ഇപ്പോഴും ജീവ
 ന്നാണു്, അജയ! അജയ

(ഗോവിന്ദസിംഹൻ അജയന്റെ ശവശാിന്റെ സ
 മീപത്തേക്കുവെല്ലുന്നു. മദ്ധ്യേ സത്യവതി വെണന്നിപ്പുന്നു)
 സത്യവ—ഗോവിന്ദസിംഹ! യുദ്ധനാൽ ഭൂത
 നാവതതു നിങ്ങളുടെ പുത്രൻ സംസാരത്തിലില്ല.

ഗോവിന്ദ—ഇല്ല! എന്റെ മകനില്ല! അതു ശരി
 യാണോ? എന്താണു മറവി വന്നുപോകുന്നു. അജയ! അ
 ജയ! എന്റെ സമുപദമേ! അജയ! (മുഖമുടുന്നു)

സത്യവ—ഗോവിന്ദസിംഹ! നിങ്ങൾ വീരനാണു
 ള്ളോ? പുത്രശോകത്താലിത്ര അധീനനാകുന്നതു നിങ്ങൾക്കു
 യോഗ്യമല്ല.

ഗോവിന്ദ—സത്യവതി, നിങ്ങളെത്തു പറയുന്നീ

കെട്ടുകുടി ഉറക്ക പറയൂ. എന്നിങ്ങനെ കേൾക്കുന്നില്ല. എ
ങ്കൽ മറന്നപ്പോൾ മൗനമായ കൈകൾക്കൊപ്പമുണ്ടായി
രിക്കുന്നു. അതുനടന്നുവന്നിട്ടില്ലാത്ത കേൾക്കുവാൻ കഴി
യുന്നില്ല. ഹോ! ഹോ! ഹോ!

(കൈകൾക്കും മറന്നുവെക്കുന്നു)

(കയ്യോണി പ്രവേശിക്കുന്നു)

കയ്യോണി—അമ്മ അമ്മ

മോഡി—ആരെ വിളിക്കുന്നു? കയ്യോണിയാ? അമ്മ
അമ്മയെന്ന് നീ! നോക്കൂ! നിന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട കൈ
മാ! അമ്മയെ. എന്റെ അമ്മയെക്കുറിച്ച് നീയെന്ന്
അമ്മ! അമ്മയെ എനിക്ക് കൈമാത്രം അ.

കയ്യോണി—അമ്മയെ! കയ്യോണി! കയ്യോണി! (അമ്മയെ
കൈമാത്രം കൈമാറ്റിക്കൊടുക്കുന്നു.)

മോഡി—അമ്മ, മൂന്നു പേർ എന്റെ അമ്മയെ
കൈമാത്രം കൈമാറ്റിക്കൊടുക്കുന്നു. പിന്നെ.

(മോഡി അമ്മയെ കയ്യോണിയോട് കൈമാറ്റുന്നു.)

കയ്യോണി—(എഴുന്നേറ്റിട്ട്) അമ്മ! അമ്മ! അമ്മ!
മമ്മിൽ പിന്നെക്കൊണ്ടുവന്നു പുതിയ കൈമാറ്റം
അമ്മ! എന്ന് അമ്മയെ കയ്യോണിയോട് കൈമാറ്റം? അ
മ്മ! അമ്മയെ കൈമാറ്റം കൈമാറ്റം കൈമാറ്റം
കൈമാറ്റം—മോഡി കൈമാറ്റം—മോഡി സ
മ്മയെക്കുറിച്ച് അമ്മ! എന്ന് കൈമാറ്റം അമ്മ! ഇ
മ്മയെക്കുറിച്ച് അമ്മയെ കൈമാറ്റം അമ്മയെ
അമ്മ! എന്നാൽ അമ്മയെ സമ്മയെ സമ്മയെ. എന്ന്
കൈമാറ്റം അമ്മ! കൈമാറ്റം അമ്മ!

(ഗോപിദാസിംഹന്റെ മുഖിൽ തലകുനിച്ചിരിക്കുന്നു.)

ഗോപിന—എന്റെ ഏതൊക്കെയെന്നുപോം നന്മകൾക്കായിരിക്കുന്നു! നന്മകളിലെ തീവ്രത! പിശാചിന്റെ നൃത്യമൊ! എന്നിങ്ങനെയും സഹിപ്പാൻ ചായ്ത്ത് ജഗദീശ! എന്നല്ല സഹിക്കുവായ്ത്

സത്യം—ഗോപിദാസിംഹ! ഭവേണാൽ ഭീരുപാതിപ്രിയക്കയ്യതു. അതുകൊണ്ടു പുത്രന്റെ ശപഥം അനുസരിക്കുകയും അഭിമാനമേറിയതെ അനുഷ്ഠിക്കുക. അതുകൊണ്ടു പുത്രൻ അധ്വാനം ചെയ്യുന്നതിനാൽ ജീവനാപാതിച്ചതു.

ഗോപിന. സത്യംതന്നെയോ! നിങ്ങൾ പറയുന്നതു സത്യംതന്നെയോ! പുത്രൻ പുത്രൻ സാധുക്കൾക്കുവേണ്ടി പ്രാണനാപാതിച്ചു. ഞാനി ഭവേണിച്ചു. മകളേ! എന്നിങ്ങനെ മറ്റൊരു ജീവനെയും അഭിമാനകരമായ ഒരു സംഗതിയായ് എന്നാൽ—(കരഞ്ഞുകൊണ്ടു) സത്യംതന്നെ ഞാനിപ്പോൾ വളരെ വൃദ്ധനായല്ലോ!—ജീവന വൃദ്ധനായല്ലോ!

കല്യാണി—അപ്പ!

ഗോപിന—(തൂങ്ങുന്ന സ്വർണത്താളം) വരു മകളേ! കല്യാണി! എന്റെ മകളായിരിക്ക. എന്നാൽ വീട്ടിൽ നിന്നു നഷ്ടമായിത്തീർന്നു. ഗോപിനാൽ പരിത്യജനം, കാര്യമായിത്തീർന്നു. ഗോപിനയുമായ മകളേ! വരു, ഞാനെന്തെങ്കിലും സത്യംതന്നെ അപമാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ദൈവം ഈ ശിക്ഷയെ വരുത്തുന്നതു. ചെല്ല, നിങ്ങളെല്ലാവരും അവിടെയിരിക്കാൻ ആഹ്വാനം നൽകുന്നതിൽ!

(അദ്ദേഹം ശവമെടുക്കുവാൻ പോകുന്നു. ഇതിനി

കുതിൽ രാജകുമാരി അവളെ പ്രവേശിക്കുന്നു. കുമാരിയുടെ മുടിയിഴകളും വസ്ത്രങ്ങളിലുണ്ടും കിടക്കുന്നു)

മാനസി—വരട്ടെ, ഞാനെന്തൊരു നേരക്കിടക്കമുട്ടു സത്യവ—ആത്മ! രാജകുമാരിയോ?

മാനസി—അജയ! പ്രിയതമ എന്റെ ജീവിതസത്യ സ്വരമേ! എന്റെ പ്രാണനാഥ!

സത്യവ—ഇതെന്തൊരു രാജകുമാരി? നിങ്ങളുടെ പ്രാണനാഥനോ?

മാനസി—കൊള്ളാം. എന്നാലിതെല്ലാപതം മേകുക കണ്ടു. ഈ വർഷമാനം ഞാനിങ്ങവരെ ആശങ്കം പാഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നുവരികയാണെന്നു. അങ്ങനെയൊരു ജനം വിചാരം കഴിഞ്ഞു. എന്നാലിസംഗതി തരക്കൊള്ളുകയില്ല—ഇങ്ങനെ ഞാനും ഞാൻ തന്നെയും അറിഞ്ഞിരുന്നു. നിശ്ചയമായി, യാതൊരുമുണ്ടെയും അറിവുകൾതെ, ആത്മാവ് ആത്മാവുവെ മേകുന്നതും ഈ വിവരം നന്നായിട്ടുള്ളത്. പ്രിയതമ! എന്റെപ്പോഴി നോക്കൂ, ഞാനിതര വന്നുകിടക്കുന്നു. ഞാനിന് അങ്ങനെയൊരു ജനത്തെ പ്രഗത്ഭതയായ ഗുതിവല്ല, അങ്ങനെയൊരു യാതൊരു രാജകുമാരിയുമല്ല അങ്ങനെയൊരു പ്രഗത്ഭതയെ കിടക്കയാക്കുന്ന ഒരു മേവംഡിയാകിയും ഉണ്ടായെന്നുണ്ടെന്നു ഞാനും. ഞാനിതര മേവംഡിയാകിയെന്നു കേൾക്കുന്നു. ദീനമിനയം, അജയ! എന്റെ സ്നേഹം അങ്ങനെയൊരു ഒരു വെളിപ്പെടുത്തിയില്ല. ഇങ്ങനെ പന്നമുട്ടമെന്നു അറിയുന്നില്ല. എനിക്ക് മറുപടിതന്നെ.

സത്യവ—കഷ്ടം! രാജകുമാരിപോലും മേവംഡിയെ

[illegible][illegible]

ശോചിതം — (ചക്ഷുഃ കണ്ഠാ ത്താദയഃ) ദൗഷ്കര്യം
 അപമാനം പ്രാണൻ പരിത്യജിച്ചതു കീനമാകട്ടെ രക്ഷ
 അതൊന്നാക. ഉദാഹരണമെന്നിതിനി (അന്നസ്ഥിര
 ത്തിൽ) അജ്ഞൻ സ്വാഭാജ്ഞിതവഞ്ചി (പന്നിഭ ഭൂമി
 ത്തിൽ നിമിഷവാൻ സ്ഥാപിക്കുന്ന പു അഭൂതം ചുമരിൽ
 വലത്തു കയ്യന്നി അൻ നേൽതലമാച്ചിരിക്കുന്നു. കര
 ണത്തകരത്തു തതാജൻ വന്നുപോകുന്നു)

മറന്നു—പൂർവ്വം: പൂർവ്വം! പൂർവ്വം! കണ്ണുനീർ
 നീർ ശേഷമകുന്ന ഭീഷ്മപുരുഷനായ ചു സകല (സമരം)

ധനുഷത്തുമുച്ചരണം ചെയ്യുന്നു. സഹിഷ്ണുവായ്! അ
ജയ! അജയ!—

കുപ്പരണി—എന്തെല്ലാമാനം വന്ന സംഭവിക്കുന്നു
ഇ? ഞനം മനസ്സിലാക്കുന്നില്ലെന്ന് ഇതു സ്വർഗ്ഗമാർട്ട
ലോകമോ? ഇവർ ദേവന്മാരോ മനുഷ്യന്മാരോ? ഇതു കീഴി
തമോ മൃത്യുവാദ്? ഞാനാദ്? ഉവ്വ് (മുർച്ഛിച്ചുപിഴുന്നു.)

സത്യം. കുപ്പരണി! കുപ്പരണി!

ഗോപിന—മകൾ മരിക്കുന്നതറി, മരിക്കട്ടെ. ന
മുക്കെല്ലാ പക്ഷമെന്തൊരു പാപം— പുത്രൻ, പുത്രി,
ഞാൻ, മേധാധി. ഒക്കെ ഒരുമിച്ചുതന്നുപോകും. പുത്രൻ
പോകുമായി, പുത്രി പോകുമായി. മേധാധി. എന്റെ
ബ്രിയപ്പെട്ട മേവാഡ്—നാനും അതൊ മുന്നിറ. രഹിതീക്ക
ന്നു മുതിർന്നൊരു മരിക്കുന്നു— അതൊ മുന്നിറ പോകട്ടെ, അത
രം പോകട്ടെ!

(ദ്രാണനെപ്പോലെ അധിഷ്ഠാനിന്നും മറ്റൊരാളാകുന്നു)

മംഗം നാലാം

സ്ഥാനം—മേവാഡിലെ ഒരു മലയിടുക്കിൽ മഹാ
ബത്തുഖരാന്റെ കൂടാരം. സമയം—സന്ധ്യ

(മഹാബത്തുഖരൻ പുറത്തുനിന്നുകൊണ്ടു പട്ടുത്തുവെ
രിയസ്സമീകുന്ന സൂര്യനെ നോക്കിനില്ക്കുന്നു.)

മഹാബത്തുഖരൻ—പോകട്ടെ, അസ്സ മരുമാരി—

(മഹാബത്തുഖരൻ ഗർഭസിംഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗജ—ഖരൻസംഹിതയ്!

മഹാ—മഹാരാജാ! വര.

ഗജ—അതുകൊണ്ട് ജനം നേടിയല്ലോ, എന്നാൽ ദൈവ സൃഷ്ടാർക്കു കീഴെ എത്രയെങ്കിലും ഭക്തിയോടെ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതു്.

മഹാബ—അവിടുന്ന് നിന്റെ കരണമാണുപയോഗിക്കുന്നോ?

ഗജ—അല്ല, ഞാനെങ്ങനെ വോദിച്ചുവെന്നു മറ്റൊരേയെങ്കിലും മഹാബഹുവർത്ഥി ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചിട്ടില്ല. സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും ഉൾപ്പെടെയുള്ളവർക്കു നീക്കം ചെയ്തതും.

മഹാബ—സ്ത്രീകളായവർക്കു കീഴെ സ്ത്രീകൾ?

ഗജ—അതുകൊണ്ടു്, നന്നായ്, അങ്ങനെയൊന്നു യുദ്ധം ചെയ്തു് ഇങ്ങനെ ഇര പരാജിതം കരക മനിയെ ചേർത്തുകൊണ്ടു് ഇര യുദ്ധത്തിൽ പങ്കാളിത്തം വാക്കാൽ തീർത്തുവരി.

മഹാബ—മഹാരാജാ! അവിടുന്ന് രാജപുത്രൻ തിരു നിട്ടുളള രാജപുത്രസ്ത്രീകളെപ്പറ്റി. ഇങ്ങനെ പരിഹസിക്കരുത്. വാസ്തവത്തിൽ പഴയ രാജപുത്രൻ നോ? അല്ല.

ഗജ—വാർത്തകൾക്കു്.

മഹാബ—മതി, മതി. പോയ്ക്കൂട്ട. അപകൃഷ്ടൻ ഇര സാമന്ത്രി. അവിടുത്തെ രാജ്യത്തെ രാജാവിനു സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുക. പല്ലുപ്പാഴ്ന്നു പ്രയോജനമുണ്ടായാൽ.

(ഗജസിംഹൻ പോകുന്നു)

മഹാബ—ഇര മഹാരാജാക്കളെക്കണ്ടുന്നതല്ല. ഹിന്ദുവർമ്മാജന്റെ പരാജയപ്പെടുന്നതിൽ അല്ലാത്ത.

ഹിന്ദുക്കളെ! നിങ്ങളെക്കൊള്ളൂ. നിങ്ങളുടെ രാജ്യത്തെ
നന്ദി, മൃകുളത്തിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ താഴെ നിങ്ങളുടെ
മനസ്സുപറഞ്ഞതും നന്ദിപ്പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതും!

(ഒരു ഭക്തൻ വരുന്നു.)

മഹാദേവ—എന്താ വിശേഷം?

ഭക്തൻ—താഴെക്കാൽ നാളെ നന്നു കൊണ്ടു വെക്കുന്ന
തേങ്ങപ്പഴം വെട്ടുന്നതിനിരിക്കുന്നു.

മഹാദേവ—വന്നിട്ടുണ്ടോ? നന്നായി, പൊതുവേ.

(ഭക്തൻ പോകുന്നു)

മഹാദേവ—ഇപ്പോൾ ഒരു പതുക്കെ കൈകൾ പരി
ശുദ്ധി ചെയ്തുകൊണ്ടു നില്ക്കട്ടെ. മേലാധിപൻറെ
മനസ്സനുസരിച്ചുവെച്ചിരുന്നു. എന്താ ഒരു പതു
തേങ്ങപ്പഴം കഴി ഉദയപുരപ്പുറത്ത് പ്രാപകരമായൊരു
ഗ്രഹാഭാവി ഉണ്ടാകട്ടെ. ആ പ്രാപകരമായൊരു—പതുക്കെ
കൈകൾ പരിശുദ്ധി ചെയ്തുകൊണ്ടു. എന്താ പ്രാപകരമായൊരു
കൈകൾ പരിശുദ്ധിയിരിക്കുന്നു.

(ഗോവിന്ദപിതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മഹാദേവ—താങ്കളാണോ?

ഗോവിന്ദ—ഞാൻ മേലാധിപനെ ഒരു സന്തോഷി
യാണു.

മഹാദേവ—ഇവിടെയെന്താണു വന്നു?

ഗോവിന്ദ—പറയുക: ജാതാർനാടം പരിശുദ്ധി.

മഹാദേവ—റാണോ അതേപോലെ സന്തോഷി
കൈകൾ പരിശുദ്ധിയിരിക്കുന്നുണ്ടോ?

ഗോപിന.—അപ്രകാരമുണ്ടാകുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ എന്റെ തയ്യാറെടുപ്പിപ്പോഴേട്ടു

മഹാജന.—എന്നാൽ പിന്നെ താമസമുണ്ടായാൽ എന്തു ചെയ്യും?

ഗോപിന.—എനിക്ക് മരിക്കണം. ഞാൻ വളരെ ദുഃഖനാണ്. എനിക്കിപ്പോൾ മരിക്കണം. ശുദ്ധമെങ്കിലും കൊല്ലത്തന്നെ മരിക്കണം. എന്നാൽ വ്യത്യസ്തമായിരിക്കണം. നിങ്ങളുടെ കൈകൾ മരിക്കണം. നിങ്ങളുടെ പക്ഷെട്ടി ഞാൻ മരിക്കും.

മഹാജന.—താമസം വരുത്തേണ്ട!

ഗോപിന.—അപ്പോൾ മഹാജനേ! ഞാൻ കേൾക്കുന്ന പ്രകാരമുള്ളതെല്ലാം ചെയ്താൽ നിങ്ങളുടെ കൈകൾക്കു വന്നിട്ടുള്ളതെല്ലാം നിങ്ങൾ വാങ്ങിക്കൊള്ളണം—ഹാ ഹാ ഹാ! എനിക്ക് ഇപ്പോഴും ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ! ഇല്ലാത്തവർ! ഇന്നു പ്രകാശത്തിൽ നിങ്ങളെ അറിയാൻ സാധിക്കില്ലെന്നറിയാം. എന്നാലേനിക്ക് മരിക്കാൻ കഴിയും. അതു നിങ്ങളുടെ കൈകൾക്കു വേണം.

മഹാജന.—ഇതെന്തൊരു കാര്യം!

ഗോപിന.—ഇതിലൊക്കെയും ഉണ്ടാകുന്നതെല്ലാം, പക്ഷേ നമ്മുടെ രാജാ പ്രകാശത്തിന്റെ കൈ അടിയിൽ ഉള്ളതല്ല. അതാണ് മഹാജനേ! അതാണ് നമ്മുടെ രാജാ. എന്റെ ശരീരത്തിൽ വെട്ടുന്ന വെട്ടുകളെപ്പറ്റി അറിയാൻ കഴിയില്ല. ഒട്ടനവധി പ്രകാശം നിങ്ങളുടെ വെട്ടുകളെപ്പറ്റി അറിയാൻ കഴിയാത്തതാണ്. മഹാജനേ!

മഹാത്മ്യം. ഇതുതന്നെ അയ്യപ്പന്മാർക്കുണ്ടായ കാര്യം.
 ഗോപിന—ഓരോരും ഇതിൽ ചേർന്ന വിശേഷം
 നമിച്ചു. എന്നാൽ നിങ്ങൾ ധർമ്മം മുൻപാക്കു-
 യിപ്പിക്കുവാനും അതിനാൽ ഹിന്ദുമാണല്ലോ. വി-
 ശേഷിച്ചും റാണാ പ്രതാപസിംഹന്റെ സ്വന്തംപുത്ര-
 നാണല്ലോ. അതിനാൽ നിങ്ങളുടെ കൈകൾക്കു ക-
 മിക്കുന്നതിൽ കുറച്ചുതന്നെ മറന്നു.

മഹാത്മ്യം—അയ്യപ്പൻ നല്ലൊരു രാജാ ഗോപിന-
 സിംഹാനന്ദ!

ഗോപിന—ഹാ! ഹാ! ഹാ! മനസ്സിലാക്കിയതും ക-
 ഹവയ്ക്കുവാൻ നിങ്ങളുടെ കൈകൾക്കു അർഹം തരി-
 ക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ അപ്പുറമി-
 പ്പോൾ മനസ്സിലാക്കാ? മഹാത്മ്യം! നിങ്ങളുടെ
 മേലാഡിയൻ അയിപ്പിടം കണ്ടു. മേലാഡിയൻ ധർമ്മ-
 നും മെല്ലെക്കണ്ടു. എന്നാലുടനീളം ഭൂതത്തിൽ പ്രാപ-
 തിക്കാൻ നിങ്ങളെ അന്തരവദിക്കുകയും ഇപ്പോൾ മേ-
 ലാഡിൽ സൈന്യമിട്ടു. ഇനി നിങ്ങൾക്കു യുദ്ധവും വേ-
 ങ്ങിയിരിക്കുകയും അർഹം മേലാഡിയൻ മൃതനെ
 പ. മുഖമുറയ്ക്കുകയും ഭൂതത്തിൽ പ്രാപിക്കുന്നതി-
 നെ അറിയുന്നതിനാൽ അത്ഭുതപ്പെടുന്നു. എന്റെ പ്രാണ-
 നെക്കളയുക നിങ്ങൾക്കു ഭൂതത്തിൽ പ്രാവീണ്യമുണ്ടാ-
 വരില്ല അയ്യപ്പൻമാരേ.

(ഗോപിനസിംഹൻ ചാളിക്കുന്നു)

മഹാത്മ്യം—എന്നാൽ പരമേശ്വര! അർഹം ഭൂതത്തിൽ
 പ്രാപിക്കുന്നതെന്നതെന്ന അഗ്രഹിക്കുന്നില്ല

മഹാഭാരതത്തിന്റെ ആദ്യധ്യായം പെടുന്നു.

ഗോവിന്ദ—മഹാഭാരതം! ഞാൻ നിങ്ങളെ വിട്ടു
 കിട്ടി ആദ്യധ്യായത്തെക്കുറിച്ചു ഞാനിന്നു മരിക്കാ
 ന്നെന്നു വന്നിരിക്കുന്നു. തീർച്ചയായും മരിക്കും. ആദ്യധ്യ
 യത്തെ ഞാൻ വിട്ടുവെക്കട്ടെ.

(ഗോവിന്ദസിംഹനാകുലക്കുമാരൻ മരിക്കുന്നു. ഇ
 തിനിമയിൽ പിന്നിൽനിന്നു ഗജസിംഹൻ ഗോവിന്ദസിം
 ഹനെ പെരിയെക്കുന്നു. ഗോവിന്ദസിംഹൻ വീഴുന്നു.)

മഹാഭാരതം! ഇതെന്തു! മഹാഭാരതം! അങ്ങനെയൊ
 ന്നീവെങ്കിലും!

ഗജ—ഇപ്രകാരത്തെക്കുറിച്ചു കേൾക്കൂ.

മഹാഭാരതം—ഇവളാണെന്നു് അങ്ങനെയൊരു മനസ്സി
 ലായവൾ!

ഗജ—മനസ്സിലായി—വല്ലകളുടെകുമാരിയെന്നും.

ഗോവിന്ദ—ഞാനല്ല—അങ്ങനെയൊരു കള്ളൻ. അ
 ന്നൊരാളെ കൊള്ളയിടുവാൻ ഞാൻ വന്നിട്ടില്ല. അ
 ന്നു് അങ്ങനെയൊരു. മഹാഭാരതം! പെരിയെക്കും.
 കൃഷ്ണൻപോലും പ്രവേശിച്ചു. ഇനി നിങ്ങളെക്കുറിച്ചു
 നാശമില്ല. തന്റെ അമ്മയെപ്പിരിച്ചു മുഗ്ദ്ധനായൊരു ഭാ
 സിയാക്കുക പുത്രകൃത്യം പൂർത്തിയാക്കുക. അമ്മയ്ക്ക്
 കഷ്ടമാണി!

(ഗോവിന്ദസിംഹൻ ചിത്തത്തോടെ മരിക്കുന്നു.)

രംഗം അഞ്ച്.

സ്വാനം ഉദയപുരസ്ത്രീകളിൽനിന്നു മുൻപാഗത്തുള്ളവ
രിൽ സമയം—രാത്രി

(ദ്വൈപായകന്മാരായ ഒരു രാജപുത്രജനനാദൃതരി അനേകം
നഗരികളിൽ സംസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

ഒന്നാമൻ—നമ്മുടെ മഹാരാജാവിന്നെന്നിന്നു കേൾ
പ്പിട്ടു പുറത്തു പോയിരിക്കുന്നതു്

ദ്വൈപായ—എന്തു നമു പോയിരിക്കുന്നേന്ന് എന്തി
ക്കു നിശ്ചയമുണ്ടു എന്താൽ അനന്തരപതി മഹാരാജാക്കളാൽ
മെമ്പരയിൽ വരേണ്ടതായൊക്കെയുള്ളതായും വെച്ചുവെക്ക
വതുപരിഷ്കരിക്കേണ്ടതായൊക്കെയുള്ളതായും കേട്ടു. അതുകൊ
ണ്ടാണു രാജകുമാരൻ വന്നിരിക്കുന്നതു. രാജകുമാരന്റെ
കൈപ്പറ്റംകൊണ്ടു ഒരു മുറുക്കുതൻ വന്നിരിക്കുന്നു. സന്ധി
പെട്ടുനേരഗ്രഹമുണ്ടെന്നു അതിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതാ
യി കേട്ടു. മുറുക്കുതൻ പോയി പിന്മാറ്റിനടം—ഇന്നു രാ
വിതല—രാണാ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരിച്ചുവന്നു കയ
റി കൂടാത്തതിലേക്കു പോയിട്ടുണ്ടു.

രണ്ടാമൻ—എന്തിട്ടു്

ദ്വൈപായ—പിന്നെയുണ്ടായതെന്തെന്നു് എന്തിന്നുറി
ഞ്ഞാൽ.

മൂന്നാമൻ—രണ്ടാ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഇതുവരെ മ
ക്കുതിവന്നിട്ടില്ല.

ദ്വൈപായ—ഇല്ല.

നാലാമൻ—അദ്വൈപായന്റെ കൂടെ പിന്നെയു
ണ്ടാ?

ഗവൺ

മലയാളിന്റെ പരന്നം

(അഞ്ചാം)

ഒറ്റപാലം—വേറെയൊരുമിട്ടു. അദ്ദേഹം തനിച്ചു
അ പോയിരിക്കുന്നു.

ഒന്നാമം—നോക്കൂ, അദ്ദേഹമൊക്കെ?

രണ്ടാമം—നമ്മുടെ റാണാ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടല്ലേ?

നാലാമം—ഉള്ളൂ. കണ്ടാൽ മനോരമയുടെതുപോ
ലിരിക്കുന്നു. (ഒറ്റപാലത്തോടു) എന്ത് അദ്ദേഹമൊക്കെ
അറിയാമോ—

ഒറ്റപാലം—അദ്ദേഹം യോഗ്യമായിട്ടെല്ലാ മനോര
മ ഗവണ്മെന്റാണെന്നു.

ഒന്നാമം—അദ്ദേഹംതന്നെയല്ല മഹാജനങ്ങളാ
ലെന്നായിട്ടു മലയാളിനെ അടുക്കിക്കൊണ്ട് വന്നിരുന്നതു്

ഒറ്റപാലം—അത.

രണ്ടാമം—അദ്ദേഹം മരിച്ചതാൽ തന്നെയല്ലേ?

മൂന്നാമം—മരിച്ചതായിരുന്നിട്ടും മരിച്ചതാണ
തെ മരിച്ചാണു.

(കുറെ കേൾക്കുകയും ഗവണ്മെന്റ് പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗവ—(ഒറ്റപാലത്തോടു) കൊടുത്തു വാതിലടച്ചി
ട്ടുണ്ടാ?

ഒറ്റപാലം—ഉവ്വ് മഹാജനങ്ങൾ!

ഗവ—വരതിൽ തുറക്കുക. ഇപ്പോളീകൊട്ടു നമ്മുടെ
അടുത്തു.

ഒറ്റപാലം—മഹാജനങ്ങൾ! ഞങ്ങളുടെ മഹാജന
വിന്റെ കല്പനകളെ ഇപ്പോളിൽ തുറക്കുവാൻപാടില്ല.

ഗവ—മഹാജനവിന്റെ കല്പനയോ? നിങ്ങളുടെ

മഹാദാമം വിട്ടപ്പോൾ രാണാ അമരസിംഹനല്ല. നിങ്ങളുടെ രാജാവിനപ്പോൾ രാണാമാരെ.

മൃഗപാലം— അവിടുന്ന് രാണാ? അറിയാത്തതല്ല. അങ്ങനെയൊന്നുണ്ടാണെങ്കിലും രാണാ അമരസിംഹൻ തിരുമനിയുടെ ആജ്ഞയില്ലാതെ വരയിൽ ഇറക്കപ്പെടുന്നതല്ല.

ഗജ—(തന്റെ ഭാര്യയോട്) ഇവന്റെ കയ്യിൽനിന്നു വരയിലിന്റെ താക്കോൽ തട്ടിപ്പറിക്ക.

മൃഗപാലം—എന്റെ പ്രാണാശങ്കയ്ക്കപ്പോൾ അതക്കാൽ തൊഴുവൻ സധിക്കുകയല്ല (വ്രാളയുന്നു).

ഗജ— അതാണല്ലോ. ഏതാ! ഇവനെ കൊന്നു കളയുക.

ഒന്നാം നാഗരികൻ—(മറുജാലം) ഏതാണല്ലോ അതാക്കിടക്കാൻ നില്ക്കുന്നത്? ആകുമിക്കവിൻ!

(എല്ലാവരും കൂടി ഗജസിംഹനെ ആകുമിക്കുന്നു.)

ഗജ— സമർത്ഥനായ,

(ഗജസിംഹന്റെ ഭാര്യയോട് നാഗരികന്മാരും ആകുമിക്കുന്നു. ഇതിനിടയ്ക്കു അനേകം മറുജാലംകളായി രാണാ അമരസിംഹനും അവിടെ എത്തുന്നു.)

രാണ. ഭാര്യമാരേ! ആയുധം വെച്ചിൻ!

(മറുജാലംകളെങ്കിലും ഭാര്യയോട് ആയുധം വെക്കുകയല്ല.)

രാണ. - മഹാദാമ ഗജസിംഹൻ നിങ്ങളെക്കുറിച്ചു കേൾക്കുന്നതാണോ?

ഗജ: ബാനീട്റ്റാതിൽ പ്രവേശിക്കാൻ മരവിച്ചു
യരണ്ട്

റാണ:—മരവിച്ചാതി മിത്രാതിട്റ്റാ? റാണാ അമര
സിംഹാൻനിഞ്ഞെ ഉപാചിതം ആമിക്കയും സൽക്കരി
ക്കയും ചെയ്യുന്നുവു. മൃഗമൃഗങ്ങളെ പട്ടി! ഇതാണു നിന്ന
കുറയോടിച്ച അതിഥിസൽക്കാരം.

(ഗജസിംഹനെ വചിട്ടി ചിട്ട്കുന്നു.)

റാണ:—ഏതെ ചീമേ! ഭൃഗ്ഗത്തിന്റെ വാതിൽ
തുറക്കുക.

(വരാൻ തുറന്നുവെക്കും മൃഗമൃഗങ്ങൾക്കു) ഇനി
നിങ്ങളെല്ലാവരും നിരക്കെ പരദണ്ഡത്തിൽ

(റാണ ഭൃഗ്ഗത്തിൽ കയറുന്നു. വാതിലടയ്ക്കുന്നു)

കംഗം ആറ്.

സന്ദാനം—മേവരവിലെ പട്ടണത്തിലെ ഒരു വഴി. സമ
തം—സമ്പൂ.

(സത്യവതിയും അരുണസിംഹനും കര ചാക്കുന്നിടം)

(ചാക്കുന്നിടം പാട്ടുന്നു.)

വീണിതസ്സന്ദാനമേവമുദിച്ചി
വീണതന്ത്രിയും ആമരണിതു
എന്തു പാടുന്നതിനു മേവരവിലെ
ഹന്ത! മരണപരയ്ക്ക് സൈന്യാസ്സത്യം
ഇന്നിപ്പറയും സത്യം നമിച്ചതായ്
പ്രാണമരയ്ക്ക് മഹാമൃത്യുവിൽ

ഓരോസ്ഥാജീതിൽ മരണമു നിമിത്തമു

[illegible]

പീഠഭൗതികവും പൊതുജനാരോഗ്യവും

പരമേശ്വരൻ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

செவ்வாய்க்கிழமை, 15.05.2017

രവരവനക്ഷിപ്രിയിൽ മുഴുകാം.

കുഞ്ഞുപ്പുറത്തിൽ വേലപ്പുറം പാലത്തിൽ

മണ്ണുൾ നാഴ്വര കെട്ടിപ്പിടിച്ച് തുറന്നു

പ്രസിദ്ധീകരണ കലാപരമായ ഉപകരണങ്ങൾ

எனவே, சிவனாழ்வாரின் கருவியின்படி,

പ്രകൃതി : ധാരാളമായി കാണാം -

മനസ്സിലാക്കുക: വേദം എന്താണ്

കുറുപ്പുകാരായ വാസ്തവ്യർ . . .

എറുമുക്ക് ക കോളനത്തിൽ, 1996-97-ൽ

തടസ്സം തീർത്തു വന്ന നല്ല കാര്യം

എം. സി. ജോർജ്ജ്

ജാലപള്ളിപാലം രൂ. 131 കി.മീ. 100

സുപ്രീം കോർട്ടിൽ ചുമ്പി അന്തർദ്ദേശീയം

இதன் பின்னர் நல்லது தெரியும்

മിഷണറിമാരും മറ്റും പങ്കെടുത്തു

സുഹൃദ്ദം സിദ്ധം ജീതി പുഷ്പവതഃ

പിന്നലക്കരവണ്ണ ചിഹ്നം

അ പ്രകാരമം പ്രസ്തുത നെ ചുമക്കുന്നു

മനോരമയും അമ്മയും 1975-76

ചരണങ്ങളുടെ ഗതിമധ്യസ്ഥത

ധീരനാണ് മേവറപ്പാടവുണ
 കസേലിന്നിന്മിയില്ലാഞ്ഞയാകീടും
 സർക്കടകൾക്കുമ്പു ചിലകാമാ?
 ഏന്ത ചാർന്നാരിക്കഥപാളുന്ന
 തന്നെപ്പുറുമാവാവും മുഴങ്ങട്ടെ!

(മുൻ ജനാധിപത്യത്തിന് എതിരായിട്ടാണ് പ്രാപ്തികൾ)

ഹരിക്കു—നാ അപ്പുറക്കു .ന?

സത്യം പഠിക്കുകയും അത് പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുക.

ഹിന്ദു നിരോധനക്കമ്മിഷനും ഈ ചർച്ചയിൽ
ജോയിന്റ് സെക്ഷനായോ ?

സത്യം — സമിതി, ഇതുതന്നെയാണ് നെഞ്ചളിയിലെ
കുരുക്ക്.

[illegible]

అంబేద్కర్ - మహాత్మాగాంధీ

ഹിന്ദു - ഇത് ഒരു മതപരമായ നിയമമാണ്. അതിനാൽ അതിനെ
അംഗീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

[illegible]

ഹിതം—അതല്ല, നിങ്ങളീ പഠുപാടിക്കൂട.

അമ്മ—അമ്മയെപ്പറ്റിയും പാട്ടും ആരും അറിയാത്തതല്ല. അമ്മയെപ്പറ്റിയും പാട്ടും.

ഹരിദാ—നിങ്ങളിനി പാട്ടുകാരനായി നിങ്ങളെ അറിയാത്തതല്ല.

സത്യവ—അമ്മയെപ്പറ്റിയും നിങ്ങളെ അറിയാത്തതല്ല. നിങ്ങളെ അറിയാത്തതല്ല. നിങ്ങളെ അറിയാത്തതല്ല. നിങ്ങളെ അറിയാത്തതല്ല.

ഹരിദാ—നല്ലകാര്യം എന്നാൽ നിങ്ങളെ അറിയാത്തതല്ല.

അമ്മ—(പാട്ടുകാരനായി) പ്രിയനായി കെട്ടി.

ഹരിദാ—എന്നാൽ അമ്മയെപ്പറ്റിയും പാട്ടും.

അമ്മ—(കെട്ടുകാരനായി) വെട്ടി.

ഹരിദാ—അമ്മയെപ്പറ്റിയും പാട്ടും.

അമ്മ—(കെട്ടുകാരനായി) വെട്ടി.

സത്യവ—അമ്മയെപ്പറ്റിയും പാട്ടും.

അമ്മ—(കെട്ടുകാരനായി) വെട്ടി.

ഹരിദാ—അമ്മയെപ്പറ്റിയും പാട്ടും.

ആക്രമിപ്പണം. കിരട്ട ഭരണവും ഹിരണ്യരാജിയും അന്തരം
 ഞ്ഞു ചുഴലുന്നു. താൻറ പുത്രന്റെ മരണമനുസരണമു
 ഖയനകഴു സത്യവതി തെല്ലനീർത്തക്ക കണ്ണുനീർ
 ഇരുന്നിടത്ത് അനേകം കണ്മണികളായി തറവാലയ്ക്കു ചു
 ള്ള ചിരകുന്ദത്താൽ)

மெய்யம்—அறிவேனெனவே நினைக்க.

(ആദ്യം പരം യുദ്ധംകളായിരുന്നു)

[illegible][illegible]

മഹാബലം—സോദരി! സാൻ നിനക്കുള്ളതെന്തു പര
യെങ്കിലും ഇപ്പോഴെങ്കിലും നിനക്കെ "സോദരി" എന്നു വി
ളിച്ചാണുള്ള അധികാരമൊഴവിലുണ്ടല്ലോ, അപ്പോൾ ഞ
നെന്നു പറയട്ടെ? എന്നിങ്ങനെ മറുപടിയെന്നു സോദരി!

സത്യം—ദൈവം! അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹം! എന്റെ അനുജനെന്ന നാമത്തിൽ വിളിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കും, എന്നുവെന്ന് ഉറപ്പുള്ള കാര്യം. വാൻ കഴിയുന്നില്ലെന്ന്!—

ഈ സമയം—സാറേമ! ഇല്ലെന്ന് പറയുകയാണ്"?

സത്യം—ഇദ്ദേഹം കൃഷിക്കുസന്നദ്ധനായി മാറുമെന്നുള്ള
 ഉറപ്പുണ്ട്.

മഹാത്മ്യം—ഉണ്ണി: ഞാൻ നിന്റെ അമ്മയെ നോക്കൂ.

സത്യം—നമ്മൾ മക്കൾക്ക് നൽകേണ്ട പാഠ്യം,

മഹാബലം—ഏകദിനം വേദപാരായണം എന്തിനും മറ്റും
നന്നിട്ടു വേദാർക്ക.

സത്യം—മഹാബലാചാര്യൻ! നിങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ
പ്രവർത്തിക്കുന്ന കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് മുന്നണിയിൽനിന്നും

മഹാരാജ—ഉച്ച, എന്തിനേയും. ഞാനാന്റെ
 കൊളുത്തുന്നതന്നെ എന്റെ മൃഗം കൊള്ളിയിലായും
 അതിൽനിന്നുവെക്കുന്ന പൂമലയെക്കൊണ്ട് കൊളുത്തുന്നതായും
 അതിൽനിന്നുവെക്കുന്ന പൂമലയെക്കൊണ്ട് കൊളുത്തുന്നതായും
 അതിൽനിന്നുവെക്കുന്ന പൂമലയെക്കൊണ്ട് കൊളുത്തുന്നതായും

സത്യവ് - ഇല്ലാ കരളുകൾ

കുറവ്—വേറെയെന്താണ്? ഞാൻ മുമ്പിൽനിന്നും
 തിന്നിനിട്ടുണ്ട്; ഇക്കാര്യത്തിൽ ഞാൻ പല അപമാ
 നം ചെയ്തപ്പോഴിട്ടുണ്ടെന്ന് സമ്മതിക്കാൻ തരമില്ല; എ
 ന്നൊന്നുമെന്തെന്നും അതൊന്നും വിചാരിച്ചി
 ന്നൊരുപക്ഷി പ്രവർത്തിച്ചതോളം സമാന്യമുണ്ട്—എ
 ലും—

സത്യവ—വളരെ ശക്തി! (അഭിനയിക്കുന്നു) വളരെ ശക്തി! പോകുന്നു.

മഹാശ്വ—മുസൽമാനായിത്തീർന്നതു പാപമെന്നു അരുണ കരുതിയാലും, മനുഷ്യവൃത്തത്തിന്റെ സമ്പന്നമായ പാപമെന്നാലും നശിക്കുകയല്ലേ ആ പാപമെന്നോ? ഞാനകമാണോ? സേദീ! സ്രീകൃഷ്ണ എങ്ങും പരിശുദ്ധിയുടെ അപരമ്പരയും ആത്മശുദ്ധിയിന്റെ കേളിംഗവും പ്രീതിയുടെ നന്മനോഹരവുമായ കണ്ഠാഭിരുചിയാൽ അറിവ് സ്രീകൃഷ്ണ ഇപ്രകാരമുള്ള വൃത്തത്തെ ശിവയാക്കിക്കൊണ്ടുവെല്ലും ആചാരത്തിന്റെ നിയമമത്രമാത്രം കഠിനമാണോ? ഒരു പ്രാപത്യം, മെല്ലെനടക്കുക, നിന്നുടെ ഹൃദയം ഞാൻ മുസൽമാനും, നിന്നുടെ പീഡിതയും ഞാനായിത്തീർന്നതായ കഥ വിസ്മരിക്കുക. നിന്നുടെ സേനം മനുഷ്യരും, നിന്നുടെ മൃത്യുശക്തിയും ഞാനെന്നുവന്നതായ, എന്നിങ്ങനെയും വിചാരിക്കുക. നിങ്ങളെന്നെ കൊണ്ടുവന്നു ഹരിച്ചിരുന്നതും, എന്റെ ഗണ്യസ്ഥിതിയിൽ ചാലിച്ചെന്നതായതായിരുന്നതും, എന്നു കേൾക്കുന്നതു് ഉറപ്പായിരുന്നതും മറ്റു ആ വാർത്തകൾക്കു പുറത്തുള്ള മൃത്യുശക്തി! മറ്റുള്ളവരും, ഞാനും നിങ്ങളും മറ്റുള്ളവരിൽനിന്നും സേദീ! അറിയുന്നതായ.

സത്യവ—ഹാ! ദൈവമേ!

മഹാശ്വ—മൃത്യുശക്തി!

സത്യവ—എന്തിന്നു സഹിക്കുകയല്ല! വരുന്നതായതും എന്റെ അറുപ്തം ഞാൻ നിങ്ങളുടെ സമ്പന്നമായതും

ഓമിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇരുപത്തഞ്ചു നിങ്ങളിൽ അതിക്കുറവു
മെത്ര അന്നാട്ടിലുണ്ടാകട്ടെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. അതല്ല! പെട്ടെന്ന്
പെട്ടെന്ന്. അന്നിപ്പാൾ നിങ്ങൾ മുഹമ്മദുസാനുപതി
മഹാമുഹമ്മദുസാനുപതി എന്നു നിങ്ങളിൽ നിങ്ങളിൽ
നിങ്ങളിൽ അങ്ങനെയൊരു മഹിമയുണ്ടാകട്ടെ, അതല്ല! പെട്ടെന്ന്.

മഹാറാജ — ഭട്ടപ്പുഴയിൽ! ഇപ്പോൾ പൂജയായി. ഇന്ന് നൽകപ്പെടുകയിട്ട് (സത്യവതിയെ നാമസ്കരിച്ചു)

സത്യം, ജ്ഞാനം, സമൃദ്ധ്യുപേന്ദനത്തിലേക്കു (ജ്ഞാനം) നമുക്കു കൈനോം പ്പെരുകു.

ഹിദാ —നിങ്ങളുടെ വിചാരപ്പാതകൾ? അവയ്ക്ക് നിങ്ങളുടെ സ്വസ്ഥിതയുണ്ട്!

മഹാത്മാ—എന്റെ മുമ്പിൽവെച്ചു എന്റെ സ
 3000000000 ഒരു സാധനമുണ്ടായിരിക്കണം. അ
 ത്തിനേക്കാൾ സാധിക്കുന്നതാണോ? അതുകൊണ്ട്! പെട്ടെന്നു.

മിടാ—മഹാമുഖം! നിങ്ങളുടെ സേനാ
പതിപ്പ്; അതുകൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ വാക്കുകളി-
പ്പോൾ സമീകരിപ്പാൻ അതില്ല. അതുകൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ
നിരന്തരനിപ്പോഴത്തെ സേനാപതി

(உறுதியுடன் புவியைவிட)

மாணக—நகரத்துவர்! எவர் உரிமையா கல்வி கொடுக்க, (நாளுக்கு நாளாக) பொருள்கொடுக்க, நினைவெல்லாம் உதவம் முயற்சி செய்வதற்காக.

ഹിന്ദു-മുസ്ലിംകൾക്കിടയിൽ സൗഹൃദം! ഇപ്പോൾ

രം പാർലിമെന്റയ്ക്ക് അഭ്യർത്ഥിച്ച് വിപ്ലവപരമായതും ചെലവേറിയതും.

ഭരതം—ഇവന്റെ ഗാനം കേട്ടുകൊണ്ടു ഞാൻ ഭൂത നിഷ്കയമായിത്തീർന്നു. ആ ഗീതം നിരാശയോടും ദുഃഖത്തോടും ചേർന്നു നിൽക്കുന്നു.

ഹിദ്ര കമരം തിരുമേനി! ഇങ്ങനെയുള്ള ഗാനങ്ങൾ ഔദ്യോഗികമായി സമരസന്ദർഭത്തിൽ വിഷയകരമായതായിട്ടുണ്ട്.

[illegible]

ഹരിദാസ--ഉപ്പ് തിരക്കേണി!

മഞ്ജുക: (സത്യവതിയോടു) പാട്ടു സേരദരി! നിങ്ങളാ
പാട്ടുതന്നെപാട്ടു. നിങ്ങളാപാട്ടു പാടിനടക്കുന്നവളെ
എന്നുചിന്തിച്ചു യാതൊരുസങ്കടവുമില്ല, എന്നുചിന്തി
ച്ചു പാട്ടു കേൾപ്പാൻ മേലായിൽ ജനങ്ങളില്ലാതായ
ല്ലെ എന്നു സങ്കടമുള്ളു. സഹോദരി! പാടിത്തൊള്ള,
വെറും മേൽപ്പാട്ടു. ഞാൻ കേൾക്കട്ടെ. നിങ്ങളു
ടെ രാജ്യത്തെ പുരാണമഹാത്മ്യത്തെപ്പോലെയ്ക്കുവാൻ
കഴിയാതെ നിൽക്കുന്നാം. പാട്ടു പാട്ടു നന്മെല്ലാമേ
പാട്ടു ഞാനും നിങ്ങളുടെ കൂടെ പാടാം. ഹിദായ
താവി നിങ്ങളും പാട്ടു. മേൽപാട്ടു നന്മെല്ലാം പാട്ടുവിൻ!

(പ്രിയപ്പെട്ടവരോടൊന്നിച്ച് പാടുന്നു)

രംഗം ൭

സ്ഥാനം—ഉദയസാഗരസമീപം. സമയം—സന്ധ്യ

(മാനസി തനിവേനിലുന്നു)

മാനസി:—എന്റെ ബാല്യമിതെ ഒരു കൊടുങ്കാറ്റു
കടന്നുപോയിരിക്കുന്നു. സമഗരത്തിന്റെ മുകളിലായി, ഗം
ഭീരമായി, അനാദിയാലായിരിക്കുന്ന ഒരു സംഗീതധ്വനി വീ
ണ്ടും കേൾക്കുമെന്നായി. എന്നുചിന്തിച്ചപ്പോൾനിന്റെ രാധ
യും ആരിരട്ടി വെട്ടിയതായി തോന്നുന്നു. മേൽക്കൽ നീ
ങ്ങി. ആകാശത്തു നമ്മുടെ ശബ്ദത്തെക്കുറിച്ചു പ്രകാശമാനമാ
യ ഒരു നിഖിമതെന്ന വീണ്ടും കാണുമെന്നായി. എന്നാ
ലിന്നതു ആരിരട്ടി നിർമ്മലമാണ്. ഇന്നത്തെപ്പോൾ കടന്നു

സ്വന്തമാകുന്ന പന്ഥമറയ്ക്കു ജീവിതത്തിലെ ഇരുപതുവർഷത്തെ സുഖഭുക്തികളുടെ സീമയെ അതിർത്തിച്ചു ബഹുഭുക്തം ചൂർവിച്ഛിന്യമായി ഞാൻ കാണുന്നു

(കല്യാണി പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാനസി—ആയ്? കല്യാണി! യാ?

കല്യാണി—അതേ രാജകുമാര

മാനസി—പിടുന്ന ആത്മബലമെന്നു, രാജകുമാരിയെന്നോ? ഇപ്പോഴെന്തിനും നിങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ പുതിയതൊരുവായുവെപ്പുണ്ടായിരിക്കുന്നു. സോദരി കല്യാണി! നിങ്ങൾ ചീത്തും കരയുമാർ ഇങ്ങനെയൊക്കെ, മരി!

കല്യാണി—ഇല്ല സോദരി! ഞാനിനി കരയുകയില്ല. ഞാനെന്തൊക്കെയും? എന്തിനും ചീത്ത ഇപ്പോഴെന്തില്ല. അതുതന്നെ ഞാൻ നിങ്ങളുടെ സമീപത്തേക്കുവരുന്നതാണ്. എന്നെ ചെയ്യരുതെന്നു

മാനസി—കല്യാണി! നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ സുഖഭുക്തികളെക്കുറിച്ചു തന്നിട്ടു എന്റെ സുഖങ്ങളെക്കുറിച്ചും.

കല്യാണി—നിങ്ങളുടെ സുഖങ്ങളോ?

മാനസി—അതേ, എന്റെ സുഖങ്ങൾ. ഭുജിക്കുന്ന നല്ലപ്പിണ്ണാലിനെ വെച്ചുവെച്ചുവെച്ചുവെച്ചു. അതു സഭിച്ചിട്ടു, ഇന്നിതൊട്ടു സഭിക്കുകയായിട്ടു ഞാൻ ഭുജിക്കുകയും കറുത്തുവെച്ചുവെച്ചുവെച്ചുവെച്ചു സഭിക്കുകയും അതിനെക്കുറിച്ചു പ്രവൃത്തിയെടുക്കുകയും ചെയ്യും. ഭുജിക്കുന്നതിനു വളരെ ഉപകാരങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇത്രയുംതന്നെ സുഖത്തിന്റെ രാജ്യമാണെന്നു അറിയിക്കുന്നു. ഭുജിക്കുന്നതിന്റെ രാജ്യത്തെക്കുറിച്ചു

ജ്ഞാനദാസന്റെയും മൂടൽ മന്ത്രിയുടെയും കൈകൾ
 നോക്കി. ഇപ്പോൾ ഞാൻ അന്ത്യമുണ്ടാകുന്നതും മരണ
 അന്ത്യം അനുഭവിക്കുന്നതും തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഞാൻ
 ഇതിനെ അറിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ദൈവമനുജനായ
 ദൈവമനുജനായാൽ സാധിക്കാത്തതും ഇതിനാലും ജീവിത
 മരണമുണ്ടായിത്തന്നു, ഇന്നു പൂർണ്ണമായി.

കല്യാണി—സാരം! നിങ്ങൾ പറയുക.

മാനസി—സാരം! നിങ്ങളും പറയുക.

കല്യാണി—അതെങ്ങനെ?

മാനസി—ഈ പ്രവൃത്തിയിൽ നിങ്ങളുടെ സഹായ
 തന്നെ നമുക്കു അത്യാവശ്യം. നമുക്കു ജീവിതം മരണ
 സമുദായത്തിന്റെ മേൽക്കൂപ്പിനു ചികിത്സിക്കാം. നിങ്ങളു
 കളെ കല്യാണിയെന്ന നാമം അറിയുകയും—എന്ന സ
 ഹായിക്കുകയും.

കല്യാണി—ഓ, അതാ സഹായിക്കും.

മാനസി—കൊള്ളാം, എന്നാൽ നോക്കൂ, ഇപ്പോൾ
 നിങ്ങൾക്കു കൈയും വന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ പ്രതിമയെപ്പറ്റി
 ക്കു പിന്നെത്തന്നെ.

കല്യാണി—ഇതെങ്ങനെയായ കാര്യം. എന്റെ നി
 സ്തമ്യതയെക്കുറിച്ചു പ്രേമം നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിയെക്കുറിച്ചു
 ചിലകളുണ്ട്.

മാനസി—എന്നു, നിങ്ങൾക്കിപ്പോഴും മഹാമഹത്വ
 കാര്യം നോക്കി നിങ്ങൾക്കു.

കല്യാണി—സോദരി, ഞാനെത്രമാത്രമാണ് അതികുറി
 തന്നെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അത്

മറന്നസി—എന്നമുതൽക്കാരോന്ന മേവദധി തന്റെ ക
 ണ്ടുകൾക്കുമെട്ടി ആചാരത്തിന്റെ കൈപിടിച്ച് അതു
 മാത്രം സ്വഹാരമായി നൃത്തം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു ; എ
 ന്നമുതൽക്കാരോന്ന വിവേകവും വിചാരവും വിട്ടുപോയി,
 അന്നമുതൽക്ക. ചെങ്കും ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നകരളാണു
 ക്കും തെളിഞ്ഞിരിയ്ക്കും. എന്നമുതൽ കെട്ടിനില്ക്കുവാൻ തുട
 രുന്നോരോ അന്നമുതൽക്ക കൃമികളുമായിത്തുടങ്ങുന്നു. ഇന്ന
 ത്തും അതിയിൽ നീലമയ സ്വരം, കഴുത, ക്രാന്തി
 കണ്ഠവിജ്ഞാപനം മുതലായ ദേശങ്ങൾ കേൾക്കുക. പൂ
 ക്കുംകൊണ്ടു ഉദാരമായ—അത്യുദാരമായ ഹിന്ദുധർമ്മ—
 ഇന്ന പ്രാണഹീനമായിത്തീർന്നു ആചാരത്തിന്റെ അ
 സ്ഥിതിയും മരകമേ അവാശമായിട്ടുള്ളു. ഏതൊരു ധർമ്മം
 നശിച്ചുപോ അതിനു പതനമുണ്ടായില്ലേ! അതിയിലി
 കുന്നത്രമാത്രം പരപരം പരസ്യംകൊണ്ടു മേവദധി
 മൻ പതനത്തെക്കുറിച്ചു എന്തിനു ചെറുതെ കരുതുന്നു?

സത്യ—എന്നാലിപ്പോൾവെണ്ടിയിരിക്കുന്നതാണോ സ
 മരധാരണം?

മറന്നസി—ഇതിനേക്കുറേ നല്ലതായ സമരധാരണമുണ്ട്.
 മേവദധിപോയി, അതു പോട്ടെ. നമുക്കതിനേക്കുറേ വ
 ചുതലയൊരു സമ്പത്തു നേടുവാനുണ്ട്. നമ്മുടെ സേവക
 നാൾ നീതിബലത്തെയും—ചരിത്രബലത്തെയും ശക്തിയെ
 നശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവർ ദുഃഖത്തിലും നിരന്ദരിലും
 കൊടുക്കുന്നിടമസ്കാരത്തിലും സ്വധർമ്മത്തെ തെളിയിക്കു
 ന്നവിധത്തിലെ പ്രവർത്തനമാണെന്നും ഇങ്ങനെയൊന്നും അ

പ്രകാരമെ പരസ്പരീകാശപരം നശിച്ചുപൊയ്ക്കൊള്ളേ
അതിനെക്കുറിച്ചു ദുഃഖിക്കേണ്ടതില്ല.

സത്യം—അ പർ നശിച്ചുപോകുന്നതു കഷ്ടകൊണ്ട്
മിക്കയാലു വേണ്ടതു ?

മാനസി—അല്ല, നാമവരെ പ്രാണനെക്കൊണ്ടും ക
ർമ്മിച്ചാൻ ശ്രമിക്കണം. പ്രൗഢീകൃട്ട ഫലാസിദ്ധിയി
ല്ലെങ്കിൽ നമുക്കെന്തു ദോഷം? ഈശ്വരന്റെ സദാഭി
പൂരതിരോധമുണ്ട്. സ്വധർമ്മത്തെക്കുറിച്ചു വലിയതരം അ
തിധർമ്മം അതിരുന്നെക്കുറിച്ചു വലിയതരം മനുഷ്യധർമ്മ
അതിധർമ്മം മനുഷ്യധർമ്മത്തിന്നു വിരോധിതമാകുന്നതെ
ങ്കിൽ ആധർമ്മം മനുഷ്യധർമ്മമെന്നു മഹാസമുദായിക്കു
മിന്നത്തുപോകുന്നതാണു നല്ലതു അപ്രകാരം മനുഷ്യന്മാ
ർക്കുചെയ്തതായ ഒരു ദോഷത്തിന്റെ സ്വഭാവമുണ്ടുപോകു
മ്പോകുന്നതാണു നല്ലതു' ആ അതി വീടും മനുഷ്യന്മാ
രുകൾക്കു—അതു നന്നായാണു നല്ലതു

സത്യം—ഇതെന്നെങ്കിലുമുണ്ടാകുമോ?

മാനസി—എന്തു കൊണ്ടു വയ്ക്കു? നാമതിന്നുള്ള പ്ര
യത്നങ്ങൾ ചെയ്യണം. ഉൽകൃഷ്ടപ്രയത്നമെങ്കിലും നീ
ക്കുചെയ്താൽ ഇതു അതിക്കാരൊക്കെ വീടും മനു
ഷ്യരും.

സത്യം—എന്തുകൊണ്ട്?

മാനസി—എന്നു മുതൽക്കേ മനുഷ്യൻ മറ്റുദൈവ
മാനങ്ങൾക്കു അകിമയാതിതീരട്ടെ— കൈനടകൻ
വിചാരിക്കാൻ ഇടമെന്നതു , എന്നു മുതൽക്കേ അധർമ്മ

മംഗം ൨൫

സ്വന്തം— ഉദ്യോഗസ്ഥനായിട്ടും. സ്വന്തം—ന
സ്വ

(മേലത്തെപ്പോലും പഠിപ്പിച്ചു. റോണാ അതേ
സീംബർ തന്നിടേ നില്ക്കുന്നു.)

റോണ. മേലാഡിന്റെ അന്തരികം ക്രോഡനാൽ
ഗർഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മേലാഡിയെ പൂതങ്ങൾ
പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. മേലാഡിയെ സഭാ
വകുപ്പിലേക്കായി തിരഞ്ഞെടുത്തു. തെലാഡിയെക്കൊണ്ടിരിക്കു
ന്നു. മേലാഡിയെ കൈക്കൊണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. മേലാഡിന്റെ
നിമിത്തം. ഇന്നു ഞാൻ നിമിത്തം മേലാഡിന്റെ—
റോണാ പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. മേലാഡിന്റെ—പത്താം
സംവത്സരം കിടന്നു. ഹാൽ! (അ.ശ്രദ്ധിക്കുക. ഹാൽ പാൻ
ഇരിക്കുന്നു.)

(മഹാബലാജിന്റെ പത്താം.)

റോണ—മഹാബലാജി! വാങ്ങുക.

മഹാബലാജി—മേലാഡിന്റെ റോണാ കീഴെ!

റോണ—മഹാബലാജി! നിങ്ങളുടെ കൈപ്പടക
കളെഴുതുക. മേലാഡി, പൂതങ്ങൾക്കുവേണ്ടി. നല്ല
പണ്ണികൾ.

മഹാബലാജി—ഇല്ല, മഹാബലാജി! ഞാൻ പൂതങ്ങൾ
നിങ്ങളുടെ.

റോണ. നിങ്ങളുടെ പൂതങ്ങൾക്കുവേണ്ടി. മേലാഡി
കിടന്നു. അതേന്നും വരുന്നില്ല. മഹാബലാജി! ഹാൽ

നിന്നു നിങ്ങളെ യെരൂശലൈം കടന്നു നോക്കുന്നതു കാണുന്നതല്ലേ അർത്ഥം.

മഹാബല—എന്തൊന്നാലോ കല്പിക്കുന്നതു?

റാണ—നിങ്ങളുടെ വിനയവും അതിശയിക്കത്തക്കതുതന്നെ. കൊള്ളാം, ദേവർക്കു കേൾക്കുന്നില്ലേ? നിങ്ങളുടെ അധർമ്മം നിങ്ങളെ വിളിച്ചു. അതു നിങ്ങളെക്കൊണ്ടല്ലാതെ മറ്റൊരാളെക്കൊണ്ടും സാധിക്കുന്നതല്ല.

മഹാബല—മഹാശയ്യോ! കല്പിച്ചുവേണ്ട.

റാണ—മഹാബലയെപ്പറ്റി നിങ്ങളെൻ്റെ ആരാധന നിങ്ങളെപ്പോലെയല്ലാത്തതെൻ്റെ മുഖത്തുനിന്നു കിട്ടുന്നതല്ല.

മഹാബല—മഹാശയ്യോ! ഞാൻ നിങ്ങളെ സാധിക്കുന്നതല്ല.

റാണ—വളരെശരി; നിങ്ങൾ സാധിക്കാൻ യെരൂശലൈം പ്രവേശിക്കുന്നതല്ലെങ്കിലും കല്പിച്ചുവേണ്ട. നിങ്ങൾ പിതാമഹാശയ്യോ! പ്രപഞ്ചം മുഴുവനും അന്ത്യമായിത്തന്നെ മേഘശ്ലീശൻ്റെ മുഖത്തുനിന്നു പരജയപ്പെടുന്നതല്ലേ? കല്പിച്ചു നൽകിപ്പിച്ചുകൊടുത്തു. നിങ്ങളുടെ കഷ്ടതകളിലും മേഘശ്ലീശൻ്റെ കൈ പറ്റിക്കൊള്ളുന്നു.

മഹാബല—മഹാശയ്യോ! ഞാൻ ചക്രവർത്തിയുടെ മേൽക്കൽ കഴിക്കുന്നതു.

റാണ—എന്തുകൊണ്ടാണതു? മഹാബലയെപ്പറ്റി അങ്ങനെയും വേറൊരു നിങ്ങൾ കല്പിക്കുന്നതെന്തെങ്കിലും കല്പിക്കുന്നു. അതിനോടേണി നിങ്ങളോടു കഴിക്കുന്നതു യെരൂശലൈം, വിശ്വമെങ്കിലും മുഴുവനെയും ഉള്ളിലും കഴിക്കുന്നവനായെൻ്റെ മുമ്പാകെ പ്രവേശിക്കുന്നതല്ലേ.

[illegible]

കുറുപ്പുപുറം

രണ്ടാം—തൊൻപറയുന്നതിനു വിരുദ്ധമായി യാതൊന്നും പറയുന്നില്ല. കേരളം, നിങ്ങളെന്നു വധിക്കുക. ഇതിനാൽ നിങ്ങളുടെ കൂടും വളർത്തുന്നതല്ല. നിങ്ങളുടെ അപ്രിയമായിത്തീർന്നു തൊൻപറയുന്നതു്. എന്റെ ചോദ്യത്തിൽ ചാൽ നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായമായിരിക്കണമെന്നതിന്നു മനസ്സിലായി, എന്റെ പ്രാണനായ പാവപ്പെട്ടയാനായി പറയുകയുണ്ടു നിങ്ങളുടെ വചനങ്ങളുടെ കമ്പിക്കുന്നു. നിങ്ങളെന്നു വധിക്കുക.

[illegible]

രാണ—ധർമ്മമുഖമേ മഹാമന്ത്രി! നിങ്ങളിതാണു. ധർമ്മമുഖമെന്നു പറയുന്നത് ഒരു ചെറിയൊരുക്കൻ കയ്യിലിറങ്ങിയ സൈന്യത്തിൽ ഒരു മഹാസമുദായത്തിന്റെ വിപ്ലവകരമായ ശോനയുടെ ആകൃതിയന്നു! ഒരു ത

[illegible]

മഹാജനം—മഹാദേശ്വര! മഹാജനമുഖരൻ തന്റെ
ജാതിപ്രഭു, ദൈവപ്രഭുവെന്നല്ല

റാണ-ജ്ഞാനംകൾ കർമ്മം. ജ്ഞാനത്തിന് യുക്തം
കർമ്മം. ജ്ഞാനം, 'പ്രാപ്തം' (പ്രാപ്തം ഉപദേശം)

தலைவர்—தலைவரவர்களே! என் ஒரு பட்சம் நான் விஷயத்தில் அறியாததென்னாது உரையாடலில் இல்லை.

റാണു—ജന്മത്തെക്കുറിച്ച് വേദപുരുഷൻ— പാട്ട്. ഇ
ന്നു മേധാവിയുടെ; ശൂദ്രനത്തിൽനിന്നു, കർമ്മവിന്റെ
കൃത്യത്തിന്റെ അഭ്യർത്ഥനയിൽനിന്നു മൂലകരന്റെ അറൻ നിഷേധമു
ള്ളതായി വിവരിക്കുന്നു.

കുറ്റകൃത്യം—കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ! ദുഷ്ടകൃത്യങ്ങൾ!—

റംഗം—ഇല്ല, റംഗൻ അടങ്ങാനും കേൾക്കയില്ല.
 ചീവ! ഏല്പ! കലാസങ്കട! ഇല്ലം കിളിയെപ്പോലെ! അടങ്ങാത്ത
 കലാസങ്കട വിരടന നീയെൻ വീയപ്പതിയെൻ. സമകാലം

അങ്ങനത്തെ കാണട്ടെ. ഏതാർ നിന്നെ വിട്ടുകയറ്റി. അ
ധമായാ! നാകത്തിന്റെ കീഴേ! പിശാചേ!

മഹാദേവ—നല്ല കർമ്മം തന്നെ. മഹാമഹാദേവ! ഏ
നാൽ യുദ്ധം തന്നെ ചെയ്തും. (വാളുതന്നെ) സൂക്ഷിച്ചു
കൊറുക; ഭാരതവംശത്തിലിന്നു മഹാദേവതയായാൻ' ഒരു
പ്രതിഭാസപ്രിയങ്ങളിൽ അതൊരു നല്ല മഹാമഹാദേവം.
എങ്കിലും സൂക്ഷിച്ചു കൊറുക.

(മഹാദേവതയും വാൾ മുഴക്കുന്നു)

നാണ—ഇന്നു സഹോദരന്മാർ തമ്മിലുള്ള യുദ്ധമു
ന്നു. ഇങ്ങനെ യുദ്ധം യുദ്ധം മോക്ഷത്തിലേക്കും കഷ്ടതിരി
യില്ല. മതി; ഇപ്പോൾ വളയമുണ്ടായേക്കാം.

(ഇതിനിടയിൽ മാനസി മഹാദേവതയേയും മദ്ധ്യ
വന്നുനില്ക്കുന്നു. അവളുടെ തലമുടി അഴിഞ്ഞുപോയതു കി
ടക്കുന്നു.)

മാനസി—ഇതെന്താണത്ത്! ഇതെന്താണത്ത്? (മഹാദേ
വതയോടൊന്നിച്ച്) ശോഭനമാണത്ത്!

നാണ—മാറിനില്ക്കുക! തടസ്സമുണ്ടാക്കരുത്.

മാനസി—അത്! ശോഭനമാണത്ത്! നാശംവരണ
തൊക്കെ വന്നുകഴിഞ്ഞു. ഇനി ആ സമുദായത്തിൽ അ
വിട്ടാൽ സഹോദരന്റെ മകന്മാരും അവിടുന്ന് പുറട്ട
രുത്. മോക്ഷത്തിന്റെ സമാധാനം കൊടുത്തു. വീണ്ടും
മനുഷ്യനായിത്തീർന്നതാണതിന്റെ സമാധാനം.

നാണ—മനുഷ്യനാവുകയാ? അതെങ്ങനെയാണത്ത്
മാനസി?

മാനസി—ശത്രുമിത്രമുണ്ടായിട്ടു, ചേരയെത്തുടർച്ച, തന്റെയും ദൈവത്തിന്റെയും മുള്ളും വിശപ്പാലുമാകുന്ന ജലത്താൽ കഴുകിക്കളഞ്ഞിട്ട്—(അന്തിയറയിലെക്കു നോക്കി)

ചരണികളേ! നിങ്ങളെ ഞാനനുപരിപ്പിച്ച ആ പാപമെന്ന പാപത്തിൽ!

(കരയുമ്പോൾ ധരിച്ച അനേകം ചരണികൾ പാലിക്കൊണ്ടുവരുന്നു. മാനസിയും അവരുടെ മുമ്പെ പാർത്തു.)

നീലക്കരയെപ്പിഴുത്തു—എന്നമട്ട്.

വേദമുള്ളത്തിലേറുന്നതും

മോദാൽമാനുഷനായിനില്പാക

നാശപാപാലും മാഴ് കൊല്ലുന്നതും

നേടുകീഴെഴും മാനുഷമാവു

രേഖപത്രംനാശമാക്കിത്തീർത്തു

തപാഹതുപാമാശ്ചൈവരി

വിജയംഗത്തിലിത്തപാമാശ്ച

മർദ്ദനാവുക നേടുകയും.

1

ആശനാശമർദ്ദനതുവന്നു,

നാശമുഖമാണാശകളെത്തും

ആട്ടെത്തന്നാലും ദൈവമറിഞ്ഞു

പുഷ്പമോദന വയങ്ങിച്ചിട്ടു

ശത്രുമിത്രമുണ്ടായിട്ടു

ശത്രുവിന്നു വേദകരപണം

മേലകംഗംഗമോണനാശമുണ്ടിതു.

മേലകംഗംഗമോണനാശമുണ്ടിതു.

2

ശത്രുവേദം സുനന്ദനെന്നറകിൽ മേന്മയുണ്ടു-
 സുതംകൊമ്പന് തന്നെയും വെൽക
 ബന്ധുകഴിവില്ലാമുറന്നൊന്നായാൽ
 ബന്ധംവെച്ചിട്ടുള്ളതുകൂടെ;
 ഉഴിമണ്ഡലം കണ്ടു സന്ദർശനം
 പരമദർശനം വൻപ്രയത്നം
 പുണ്യസന്ദർശനം കൈക്കൊണ്ടുപറപ-
 സന്ദർശനം പൂർവ്വം സ്വീകരിക്കാൻ
 പ്രമുഖപനാമീശ്വരൻതന്റെ
 നരമംപാദക! കൈക്കൊണ്ടുവെ!

3

റാണ—മഹാബല!

മഹാബല—മഹാബല!

റാണ—നിങ്ങൾക്കു യാതൊരു ദുരന്തവുമില്ല. ദുര-
 ണമെന്നിരിക്കുന്നു. സന്ദർശനം—മഹാബല മഹാബ-
 ലം.

മഹാബല—സന്ദർശനം! എന്തിന്നു മഹാബല.

(രണ്ടു പേരും സന്ദർശനം)

(അന്തിക വീഴുന്നു)

(സംഗ്രഹം)

